

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A TITOKZATOS HANG.

REGÉNY.

IRTA

OSZK
WILKIE COLLINS.

ANGOLBÓL FORDITOTTA

ZICHY CAMILLA.

ELSŐ KÖTET.

BUDAPEST.

AZ ATHENAEUM R. TÁRSULAT KIADÁSA.

1882.

A TITOKZATOS HANG.

REGÉNY.

IRTA

WILKIE COLLINS.

ANGOLBÓL FORDITOTTA

ZICHY CAMILLA.

ELSŐ KÖTET.

BUDAPEST.

AZ ATHENAEUM R. TÁRSULAT KIADÁSA.

1881.

235135

A TÖRTÉNET ELŐTT.

Első színhely. — Boulogne-sur-mer. — A párbaj.

I.

AMAGAS orvosi kar képviselői már nem tehettek semmit özvegy Lady Berrick érdekében.

Ha egy hetven évet ért hölgynek déli Franciaország enyhe égáját tanácsolják az orvosok, ez egyszerűen azt jelenti, hogy segéd-forrásaik és leleményességük végére értek. Ő méltósága engedelmesen megkísérelte a meleg égalj gyógyerejét s aztán elhatározta (a mint maga mondta) hogy otthon hal meg. Lassan utazva, azon időtájt midőn utoljára hallottam felőle, Párisba érkezett. November elején volt. Egy héttel később unokaöcsésével, Romaine Lewis-al találkoztam a klubban..

— Mi hozza önt Londonba ily szokatlan időben ?
— kérdezém.

— A végzet, mely örökké üldöz, — felelé mogorván. — A legszerencsétlenebb emberek egyike vagyok !

Harmincz éves volt ; nőtelen ; birtokosa a régi, pompás kastélynak : Vange monostor ; nem birt szegény

rokonsággal s Anglia legszebb férfiai közé tartozott. Ha hozzá teszem, hogy én, személyemre nézt, visszavonult hadseregbeli tiszt vagyok, nyomorultan csekély jövedelemmel, kellemetlen feleséggel, négy rút gyermekkel s betöltött ötven év vállamra nehezülő terhével, — senik sem fogja csodálni, ha keserves őszinteséggel, ekkép feleltem Romaynenek :

— Adná az ég, hogy helyet cserélhetnék önnel !

— Adná az ég, hogy ez lehetséges volna, magam sem kívánnék egyebet ! — tört ki hasonló őszinteséggel Romayne. — Olvassa ezt.

Egy levelet kézbesített, mit Lady Berrick házi orvosa, ki vele utazott, intézett hozzá. Párisban megpihenve, a beteg lassan folytatta útját hazafelé egész Boulogne-ig. Beteges állapotában szeszélyeinek rabja volt. Egész váratlanul legyőzhetetlen irtózat vett erőt rajta, ha a kanálison való átkelésre gondolt; semmi áron sem lehetett rávenni, hogy hajóra szálljon. E kényes és kellemetlen helyzetben társalkodónője azon gondolatra jött, hogy megkérdezze: vajjon Lady Berrick rááll-e az utazásra, átkel-e a kanálison, ha kedvencz rokona: Romayne Lewis eljön Boulogneba érte, s elkiséri Angliába? A kedvező válasz oly készséggel adatott, hogy az orvos nyomban érintkezésbe helyezte magát Romayne Lewis úrral, értésére adván, mit várnak tőle.

Ez volt a levél tartalma.

További kérdezősködés hiábavaló volt. Romayne nyilván útban lévén Boulogne felé, még csak pár hasznos utasítással szolgáltam neki.

— Egyék osztrigát a tengerparti szállodában, — mondám.

De soha meg sem köszönte. Teljesen el volt foglalva önmagával.

— Gondolja meg helyzetemet, — szól indulatosan. — Gyülölöm Boulognet; egész lélekkel osztom néném ellenszenvét a kanálison való átkelésre nézve; pár havi csendes visszavonultságot reméltem a közel jövőben, falun, könyveim között; és ime, mi történik velem? Londonba citáltatom a ködök istentelen idejében, hogy holnap reggeli hét órakor tovább utazzam — és mindezt egy nőért, kihez egyetlen rokonszenves hajlamom sem köt. Ha én nem vagyok szerencsétlen, tudni szeretném, ki az?

Oly indulatos ingerültség hangján beszélt, mely a csekély indokot tekintve, egyszerűen nevetségesnek tünt fel nekem. De az én ideg-rendszerem nem tartozik azon izgatottak közé — mit éjjeli tanulmányok és erős théának tulzott használata túlfeszített, úgy mint Romayne barátomét.

— Hisz az egész csak két napi dolog, jegyzém meg, mintegy helyzetével kiengesztelni igyekezvén a türelmetlenkedőt.

— Már ezt hogy tudhatom? — viszonzá. — Két nap múlva viharos idő állhat be. Két nap alatt oly rosszra fordulhat néném állapota, hogy utazásra képtelenné válik. Szerencsétlenségemre, én vagyok örököse; s azt állítják, hogy minden szeszélyének meg kell hódolnom. Pedig elég gazdag vagyok magam is s mitsem törő-

döm a pénzével. Azonfelül gyűlölöm az utazgatást — főkép ha egyedül kell utaznom. Magának semmi dolga a föld hátán. Ha jó barátom volna, felajánlaná kíséretét.

S ama gyöngédséggel, mely jellemének legszebb vonásai közé tartozott, hozzá tevő:

— Természetesen, mint kedves vendégem.

Elég régen s elég jól ismertem, hogy sértve ne érezzem magam a gyöngéd modor által, melylyel szegénységemre figyelmeztetett. Az ajánlott szórakozás és helyváltozás erősen vonzott. Én mit sem törődtem a kanálissal s azonfelül — a kilátás, hazulról eljuthatni, ha még oly rövid időre is, ellentállhatatlan csábba birt reám nézve. A dolog természetes vége Romaine szives meghívásának elfogadása volt.

II.

MÁSNAP, délután már Boulogneban voltunk s nem messze Lady Berricktől, de nem az ő szállodájában, szállásoltuk be magunkat.

— Ha egy házban lakunk vele, — figyelmeztetett Romaine, — a társalkodónő és az orvos nem mennek le a nyakunkról. Találkozások a lépcsőn, folytonos hajlongások, üzengetések ide-oda — se vége, se hossza nem volna a nyugtalanságnak.

Romaine gyűlölte a társaság efféle mindennapi illemszabályait, melyekben más emberek gyönyörködni

szoktak. Midőn egykor valaki azt kérdezte tőle, miéle társaságban érzi legjobban magát, azon megdöbbentő felelettel állt elő: »Kutyák társaságában.«

A parton bevártam, míg nénjénél látogatást tett. Legkeserűbb mosolyával tért vissza hozzám.

— Nem előre megmondtam-é? Oly rosszul van ma, hogy nem is fogadhat. Az orvos komoly képeket vág; és a társalkodónő szemeihez emelgeti zsebbevalóját. Hetekig ide lehetünk kötve, ehhez az istentelen helyhez.

A délután esősnek bizonyult. Ebédünk rossz volt. Ez az utóbbi körülmény még jobban felbőszítette barátomat. Nem volt inyencz; az étkezés kérdése nála tisztán csak az emésztési kérdéssel állt kapcsolatban. Éjen át folytatott tanulmányai, az erős theával való visszaélése, melyre egyszer már czéloztam, erősen megrongálták gyomrát. Az orvosok több ízben intették, azon komoly idegbajokra figyelmeztetve őt, melyeknek kétségtelenül kiteszi magát, ha nem változtatja meg életmódját. Romaine azonban mitsem bizott az orvosi tudományba és erősen túlbecsülte testalkata segédforrásainak hatalmát. A mennyire tudomásom van róla, soha egy perczig sem gondolt az orvosok tanácsával.

Estefelé az idő kitisztulván, sétálni mentünk. Elhaladtunk egy templom mellett — természetesen római katolikus templom mellett — melynek ajtai még mindig nyitva álltak. A titokzatos, gyér világnál pár szegény nőt láttunk térden állva imádkozni.

— Várjon egy perczig, — szólt Romaine. —

Utálatos hangulatban vagyok. Megpróbálom, nem tudok-e tisztességesebb kedélyállapotba jutni.

Én követtem a templomba. Komayne egy setét sarokba vonult és ott térdre bocsájtkozott. Megvallom, hogy meg valék lepetve. Az angol protestáns egyház gyermekének kereszteltetett; de azért, a külső szertartásokra nézve, semmiféle vallási felekezethez nem csatlakozott. Gyakran hallottam nyilatkozni a keresztény eszményről, még pedig a legőszintébb bámulattal és tisztelettel, de tudtommal soha sem vett részt valamely nyilvános istentiszteletben. Midőn találkoztunk a templomon kívül, megkérdeztem: áttért-e tán a római katolikus vallásra.

— Nem, — felelé. — Sőt ép oly halálosan gyűlölöm e papság alattomos törekvéseit a társadalmi fölény és világi, politikai hatalom felé, mint bármelyik protestáns a világon. De ne feledjük, hogy a római egyház nagy tulajdonokkal egyensúlyozza nagy hibáit. Rendszere az emberi természet magasabb szükségleteinek bámulatra méltó ismeretéből fejlődött. Vegyük például az imént látottakat. E templom ünnepélyes csendje, a szegény emberek, kik ott mellettem imádkoztak, a néhány imaszó, melylyel némán csatlakoztam felebarátaim Istennel való érintkezéséhez — megnyugtató, jótett izgatott lelkeknek. A mi hazánkban a templomajtót zárva találtam volna az istentiszteletnek szánt órákon kívül Megragadta karomat s egyszerre más tárgyra ment át. — Mivel fog szórakozni, — szólt, — ha néném holnap fogadni talál?

Megnyugtattam arranézt hogy könnyen fogok utat-módot találni az idő kellemes eltöltésére.

Másnap Lady Berrick csakugyan megizente, hogy látni óhajtja rokonát, reggeli után. Magamra maradvá, kísétáltam a partra s egy emberrel találkoztam, ki kért, fogadnám fel csónakát. Horgot és csalétket is rendelkezésemre bocsátott. Amint a következmény mutatni fogja, szerencsétlenségünkre elhatároztam, hogy egy-két órát tengeri halászattal fogok tölteni.

Mig oda valánk a szél megfordult, s mielőtt visszatérhettünk volna, az áradat ellenünk volt. Hatot ütött mire visszaérkeztem a szállodába. Egy kis nyitott hintó állt a kapu előtt. Romaine már türelmetlenül várt és ebédnek nyoma sem látszott az asztalon. Tudtomra adá, hogy egy meghívást fogadott el, mely nekem is szól s megígérte, hogy majd a kocsiban megmagyaráz mindent.

Kocsisunk, a magas városrész felé vette utját. Kíváncsiságomat udvariasságomnak alárendelve, nénje egészsége után kérdezősködtem.

— Komolyan beteg, szegény lélek, — felelé Romaine. — Sajnálom, hogy oly indulatosan és szivtelenül beszéltem róla, midőn a klubban találkoztunk. A halál közelléte oly nemes tulajdonokat fejlesztett benne, miket már ezelőtt ismernem, vagy sejtenem kellett volna. Most már mindegy, bármikorra halasztódik, türelmesen bevárom idejét, a midőn risico nélkül átkelhet a kanálison.

A mig azt hitte, hogy igazsága van, véleményében és tetteiben a legmakacsabb, legmegátalkodottabb ember

volt, kivel valaha találkoztam. De ha egyszer meggyőződött tévedéséről, nyakra-főre az ellenkező tuzásba csapott át — a tulságig bizalmatlanná vált önmaga iránt és tulságosan igyekezett minden lehető és lehetetlen módon jóvátenni hibáját. Ezen utóbbi hangulatában képes volt — de mindig a legjobb szándékkal — a leggyermekesebb ügyetlenségek és meggondolatlanságok elkövetésére.

Rosszat sejtve, kérdést tettem, mivel mulatta magát távollétem alatt.

— Addig, addig vártam önre, — szolt, — mig türelmet vesztve, végre sétálni mentem. Eleinte a tengerpartra akartam kimenni, de a kikötő szaga visszakergetett a városba és ott, elég furcsán, egy emberrel találkoztam, egy bizonyos Péterkin kapitánnyal, ki még az egyetemen barátom volt.

— Ő is vendég itt Boulogneban? kérdém.

— Nem épen.

— Hát itt lakó?

— Az. A dolog az, hogy Oxfordot elhagyva, nem halottam többé Péterkinről — és azóta, úgy látszik, ügyei rosz fordulatot vettek. Hosszas beszélgetésbe eredtünk s azt mondta, itt lakik, mig ügyei jobbra fordulnak.

Nem szorultam tüzetesebb magyarázatra — Péterkin kapitány és ügyei oly tisztán álltak előttem, mintha egész életén át ismertem volna.

— Nem kissé meggondolatlan-e, — mondám, efféle emberrel megujítani az ismeretséget? Nem lehetett volna beérni egy köszöntéssel?

Romayne kedvetlenül mosolygott.

— Tulajdonképen igaza van, — felelé. — De gondolja meg, hogy épen néném-től jöttem s mély megszegyenüléssel éreztem, mily igazságtalanul beszéltem és vélekedtem róla. Tudhattam-e, nem sértek-e meg ép úgy egy régi barátot, ha Péterkint hidegen mellözöm. Jelenlegi helyzete ép oly könnyen lehet szerencsétlenségének következménye, mint hibáinak kifolyása. Már-már hajlandó valék beérni merő köszöntéssel, a mint ön mondja, — de nem biztam ítéletemben. Kezét nyujtá s úgy megörült, midőn meglátott. Most már nem segíhetünk rajta. Nagyon vágyom az ön véleményét hallani, ha egyszer megismerkedett vele.

— Hát Péterkin kapitánynyal fogunk ebédelni?

— Azzal. Esetleg felemlítettem tegnapi nyomorult ebédünket a szállodában, mire ő felkiáltott: »Jöjj el az én hôtél garni-mba. Páris kivételével egész Franciaországban nem találsz ehhez hasonló t a b l e d'h ô t e-ot.« Én persze igyekeztem szabadulni, nem óhajtván idegenek közé menni, elmondtam, hogy egy barátommal vagyok — de mitsem használt, — önt is meghivta a legszívélyesebben. További szabódásaim csak igen kellemetlen incidenst idéztek elő. Megsértettem Péterkin önérzetét. »Nem vagyok, nem számítok többé a világ előtt,« — mondá — » s nem is vagyok illő társaság, sem neked, sem barátaidnak. Bocsánatot kérek, hogy egyáltalán elég merész valék benneteket meghívni!« — és könyező szemekkel elfordult. Mit tehettem ezután?

Azt gondoltam magamban: »Ötven forintot köl-

csönözhető volt neki, s minden további nehézség nélkül megszabadultál volna meghívásától.« — Ha idejekorán hazaérek s Romaynet elkisérem sétájában, tán nem találkozunk a kapitánnyal, vagy, ha találkozunk is vele, jelenlétem legalább megakadályozza a hosszas, meghitt beszélgetést s az utána következett meghívást. Éreztem, hogy én vagyok a hibás és mégis, tulajdonképpen nem tehettem róla. Most már késő s hiába való volna minden ellenkezés — a baj megtörtént s át kell esnünk rajta.

Elhagytuk a régi várost s egy külvárosi kis villa-telep mellett haladtunk el, míg egy magánosan álló, magas, kőkerítésű házhoz értünk. Az előli kerten keresztül a kapu felé menve, a ház mellett két kutya-ólt vettem észre, két óriás házőrző lakossal. Tolvajoktól féltette-e magát a háztulajdonos?

III.

ABBAN a perczben, hogy beléptünk a salonba, gyanúm, az itt található társaságra nézve, megvalósúlt.

»Kártya, teke és fogadás« — ezek voltak irva, még pedig igen olvashatóan, Péterkin kapitány modorában és külső megjelenésében. Az élénk szemű, sárga öreg nő, ki e hétel garni-t tartotta, megért volna legalább ötvenezer forintot, csupán ékszerekben, ha a drága-

kövek és gyöngyök, melyek tuzott mennyiségben ékíték előmlő alakját valódiak lettek volna. A jelenlévő fiatalabb hölgyek oly kipirosított arczzal és oly merészen festett szemöldökkel birtak, mintha szinpadra s nem ebédre készülnének.

E szép teremtések épen madeirát kóstolgattak, étvágyukat megköszörülendők a közelgő ebédre. A férfiak közt volt kettő, ki azonnal feltűnt, mint a legtökéletesebb úri gazember-typus, melylyel bel- és külföldi tapasztalataim hosszú során át találkoztam.

Az egyik, egy barna arcú, betört orrcsontú, szikár egyén »parancsnok« czimen mutatattott be nekünk, ki állítólag mesés gazdagsággal bíró, előkelő perúi származású úri ember s mulatság kedvéért utazik. A másik katonai egyenruhát és érdemjeleket viselt, s »tábornok«-nak neveztetett. Merész, tolakodó, arrogáns modora, elbizott, komisz arcza, az apró bandzsalító szemek, s szennyes kinézésü kezei, oly visszataszító hatást tettek reám, hogy a titkos vágy szállta meg keblemet, bár kilökhethém úgy, hogy sohase lássam többé.

Romayne, nyilván még megérkezésünk előtt, mint igen gazdag ember lön a társaságnak bemutatva s férfiak és nők egymással versenyezve elhalmozták szolgálgyelmökkel. Midőn ebédnél ültünk, a Romayne mellett ülő, lebilincselő teremtés hosszasan arcza elé tartá óriás legyezőjét, egy időre legalább magán találkozássá változtatva a vele való társalgást. Mi az ebédet illeti, az igazság kedvéért meg kell jegyezmem, hogy némely tekintetben megérdemelte Peterkin kapitány lelkesült

dicséretét. A bor jó volt s a társalgás csakhamar egész a ledérségig vidámmá vált. Bár rendesen kiválóan mérsekelt volt, most ez egyszer Romaine, szomszédai által folytonosan ivásra ösztökéltetve, a szokottnál jóval többet ivott. Szerencsétlenségemre az asztal túlsó végén ültem s nem volt alkalmam őt óvatosságra inteni.

Az ebéd bevégeztével, külföldi szokás szerint, mindannyian együttesen visszatértünk a salonba fekete kávézni s szivarozni. Az asszonyok szivaroztak s kávét s liqueurt ittak, ép úgy, mint a férfiak. Az egyik ellenállhatatlan a zongorához ült, egy kis rögtönzött, »táncz« következett s a hölgyek cigarette-el szájokban tánczoltak galoppot. Szemeim s füleim azonban, mindennek daczára, vagy éppen azért, csak még élesebben figyeltek mindenre, s így észrevettem, midőn egy ártatlan kinézésű, rózsafa-tetejű asztal, egyszerre zöld posztó takarót tűntetett fel. Egyidejűleg egy öblös kanapé mélyéből kibontakozott egy csinos kis r o u l e t t e-asztal, s esetleg elhaladva a tiszteletreméltó háziasszony mellett, hallám, a mint suttogva kérdézinastól: »szabadon vannak bocsátva a kutyák?« Azok után, miket megfigyeltem, csak azt következtethetém e kérdésből, hogy a kutyák afféle örjárat szerepét vitték, s veszély idejében, ha a rendőrség mutatkozott, riadót fújtak. Nyilván ideje volt, hogy Peterkin kapitány vendégszeretetét megköszönjük.

— Elég volt ebből ennyi, — súgtam Romaine-nek halkán angolul. — Menjünk.

Mai napság pórul jár, a ki azt hiszi, hogy meghitten beszélhet angolul francziák jelenlétében. A höl-

gyek egyike azonnal a leggyöngédebben azt kérdezte Romaynetől, megúnta-e már társaságát? A másik figyelemzeté a zúgó esőre (mit mindnyájan hallhattunk,) s azt tanácsolta, várjuk be, míg kitisztul ismét. Az undok tábornok zsiros kezével a játék-asztalra mutatott s komoly méltósággal mondá:

— A játék már vár bennünket.

Romaynet az ivott bor felizgatta ugyan, de nem butította el. Kellő tapintattal felelé tehát:

— Bocsánatot kell kérnem, de igen rosz kártyás vagyok.

A tábornok egyszerre elkomolyodott.

— Uram, ön sajtáságos tévedés nyomán beszél, — mondá. — Mi itt l a n s q u e n e t e t játszunk s e játék tisztán hazard-játék. Ha szerencséje van, a legrosszabb kártyás túltesz az egész társaságon.

Romayne megmaradt visszautasító állásában. Én, részemről, természetesen támogattam, tőlem telhetőleg igyekeztvén rajta hogy senkit meg ne sértsek. A tábornok azonban mégis sértésnek vette. Karjait keblén össze fonva szigorúan nézett reánk.

— Azt jelenti-e modoruk, uraim, hogy nem biznak a társaságban? — kérdé indulatosan.

A tört-orrú parancsnok, hallván miről van szó, azonnal hozzánk csatlakozott, s a béke érdekében karján vezette közénk a rábeszélés eszközét — egy hölgyet.

A hölgy élénken előre lépett, s megveregette legyezőjével a tábornok vállát.

— É n is a társasághoz tartozom, — mondá, —

s biztosan tudom, hogy Romayne úr én bennem bizik. — S legellenállhatatlanabb mosolyával fordulva Romaynehez, édesdeden folytatá: — Egy úr mindig kártyázik, ha hölgy-társa van. Egyesítsük érdekeinket a kártyában, és — é d e s Romayne úr, kérem, ne játszék túlmerészen! — Gyönyörű kis pénztárczáját barátom kezébe csúsztatta s úgy nézett rá, mintha fél életén át szerelmes lett volna belé.

A szépnem végzetes befolyása, a bor tüzétől támogatva, az elkerülhetetlen eredményre vezetett. Romayne a játék-asztalhoz engedte vezettetni magát. A tábornok még pár perczig elodázta a játék megkezdését. A történetek után szükséges volt, hogy szigorú igazságérzetének kellő kifejezést adjon.

— Mindnyájan becsülésreméltó emberek vagyunk — kezdé.

— És bátor emberek, — tevé hozzá a parancsnok, a tábornokot bámulva.

— És bátor emberek, — helyben hagyá a tábornok, a parancsnokot bámulva. — Uram, ha talán szükségtelen indulatosságra engedtem ragadtatni magamat, érzékeny point d' honneur-öm által, sajnálom és bocsánatot kérek.

— Nemes beszéd! — kiáltá a parancsnok. — A tábornok szivére tette kezét és meghajtá magát. A játék megkezdődött.

Szegény ember létemre, szerencsésen kikerültem a figyelmet, mit Romaynera pazaroltak a hölgyek. Mindazonáltal, kénytelen valék ebédemet megfizetni, s

azt csak úgy tehettem, — ha szintén részt veszek az est eseményeiben. Rouletteben csekély betét is járta s azonfelül a bankár oly magas nyereményeket tehetett, hogy ebben az esetben alig lett volna érdemes a csalás. A legkevésbé gazember kinézésű egyén mellé ültem s roulette-et kezdtem játszani.

Bámulatomra, mindjárt az első kísérlet szerencsésen ütött ki. Szomszédom átadta nyereményemet.

— Utolsó filléremet elvesztettem, — suttogá, szomorúan, — és otthon feleség és gyermekek várnak. — Kölcsön adtam a szegény ördögnek öt frankot. Bádgyadtan elmosolyodott, a mint a pénzt nézte.

— Eszembe juttatja. — mondá, — utolsó üzletemet itt, midőn amaz úriembertől kértem kölcsön, ki amott a kártyaasztalnál, a tábornok szerencséjére fogad. Vigyázzon, s valahogy úgy ne járjon vele, mint én. Mit gondol mit kaptam egy négy ezer frankos váltómért? Száz üveg pezsgőt, ötven üveg tentát, ötven üveg fénymázat, három tuczat zsebbevalót, két képet ismeretlen mesterektől, két shawlt, száz földabroszt, és — öt frankot.

Folytattuk a játékot. Szerencsém hűtelen lett hozzám. Vesztettem, vesztettem és vesztettem. Időnként átpillantottam a kártyaasztalhoz. A szerencse szeszélyes istenasszonya hamar pártját fogta a tábornoknak, s szokatlan kitartással megmaradt mellette. Egész halom bankjegy és arany — a mit nagy-részt Romaynetől nyert el, mint később tudomásomra jutott, — feküdt előtte. Mi szomszédomat, a fénymáz és ismeretlen mesterektől származó képek szerencsétlen birtokosát illeti,

az nyerni kezdett, azonnal merész tételekre ragadtatta magát, elvesztette utolsó filéig mindenét, s a salon egy sarkába vonult, hol szivarozással próbált vigasztalódni. Épen felálltam, hogy szinte kövessem példáját, midőn a kártyaasztalnál óriás lárma tört ki.

Láttam Romaynet felugorni helyéről s kiragadni a kártyát a tábornok kezéből.

— Gazember! — kiáltá — ön csal!

A tábornok vak dühben szintén felugrott.

— Hazudik! — kiáltá!

Közbeszólási kísérletem mitsem használt, de Romayne már is belátta, hogy erőt kell vennie indulatán.

— Úri ember nem fogadja el egy swindler sértését, — mondá hidegen.

— Fogadja hát ezt! — felelé a tábornok és arczába köpött. Egy szempillantás alatt Romayne földhöz vágta.

A csapás egyenesen két szeme közt érte; a tábornok kövér, hatalmas ember volt, s nehezen zuhant a padlóra. Egy ideig eszméletlen maradt. Az asszonyok sikoltozva szaladtak szanaszét, ki a szobából; a békés parancsnok tetőtől talpig remegett, és kettő a jelenlévő urak közül, kik, hogy igazságosak legyünk, nem voltak gyávák, bezárták az ajtókat.

— Önök egy tapodtat sem mozdulnak innét, míg nem látjuk, magához tér-e vagy sem.

Hidegviz s a háziasszony illat-üvegcséi, rövid idő alatt életre hivaták ismét a tábornokot. Valamit oda sugott barátai egyikének, ki azonnal felém fordult.

— A tábornok kihívja Romayne urat, — mondá.
— Mint segéde, holnap reggel szerencsém lesz önökkel találkozni.

Visszautasítottam minden feleletet mindaddig, míg az ajtók fel nem záratnak, s mi szabadon nem távozhattunk.

— Kocsink künn vár, — tevém hozzá. — Ha nélkülünk tér vissza a szállodába, kellemetlen következményei lehetnek elmaradásunknak.

Ez az utóbbi pont megtette a maga hatását. Ők, a magok részéről, felzárták az ajtókat, mink a magunk részéről elfogadtuk a másnap reggelre határozott találkozást. Ezzel elhagytuk a házat.

IV.

MIDŐN beleegyeztem a tábornok képviselőinek fogadásába, szükségtelen mondanom, hogy egyszerűen csak egy második összetűzést akartam kikerülni. Ha az emberek valóban elég szemtelenek volnának bennünket szállodánkban felkeresni, elhatároztam, hogy a rendőrség közbejöttével fogom fenyegetni őket. Romayne az ügyre nézve semmiféle véleménynek nem adott kifejezést. Modora rendkívül nyugtalanító hatást tett reám. A nyomorult sértés, mely rajta elkövettetett, még folyvást rágódni látszott szívéen. Mély gondolatokba merülten, vonult vissza szobájába.

— Nincs mit mondania? — kérdezém.

— Várjon holnapig, — felelé és ott hagyott.

Másnap megjelentek a segítők.

Az ebédnél jelen volt urak közül vártam kettőt, de megcsalódtam várakozásomban. Meglepetésemre, a két látogató a tábornok ezredéből való két tiszt volt. Meghozták a kihívást Romayne számára, a párbaj idejét másnap reggelre tűzve ki, de a fegyver választásával barátomat, mint a kihívott felet, bizva meg.

Világos volt, hogy a tábornok sajtósági kártyázási módja még eddig nem vált általánosan ismeretessé. Jóllehet rossz társaságot látogat, és tán — a mint azt később több részről hallottam, — nem correct eljárással is gyanusittatik egy némely helyen, — de, hogy mindazonáltal még volt veszteni való hirneve, azt a két úri ember jelenléte bizonyítja, kik nem átallottak képviselői képen szerepelni.

Az urak őszinte sajnálkozással kijelenték, hogy Romayne nyilván egy tévedés nyomán indult, komoly okot szolgáltatott a rajta elkövetett sértésre, melyért megbocsájthatatlan brutalitással, gyáván megboszulta magát egy védtelen emberen. Mint férfi és katona, a tábornok kétszeresen ragaszkodik a párbajhoz. A békés kiegyenlítés lehetetlen, még ha Romayne fel is ajánlaná a bocsánat kérését.

Ily körülmények közt, beláttam, hogy még csak egy út marad nyitva. Egyszerűen visszautasítottam a kihívást.

Midőn okaimat kérdezték, szükségesnek láttam, bizonyos óvatossággal felelni. Bár mi csalónak ismer-

tük a tábornokot, mégis kényes dolog volt megtagadni tőle a jogot az elégtétel követelhetésére, mikor két tisztet talált, kik ügyét magukévá tették. Elővettem a lefoglalt kártyákat — miket Romaine zsebében magával elvitt és felajánlottam azokat, elvitázhatatlan tanubizonyossága gyanánt annak, hogy barátom se nem tévedett, se nem csalódott.

A segédek — kik feljebbvalójuk által nyilván előkészítették e körülményre, — megtagadták a kártyák megvizsgálását. Először, — mondák, — még a hamis játék felfedezése sem mentheti Romaine eljárását, (feltéve, hogy csakugyan megtette e felfedezést.) Másodszor, a tábornok jelleme és magas állása teljesen lehetlenné teszik, hogy bármily körülmények közt ő legyen felelős a történetekért. Ép úgy, mint Romaine maga és én, meggondolatlanul és rosszat nem gyanítva, kétes társaságba keveredhetett s ártatlan áldozata lett egy tévedésnek vagy csalásnak, mit valamely más jelenlevő személy követett el.

Utolsó menedékem, hogy barátomat kimentsem a hinárból, most az volt, hogy a párbaj visszautasítása indokául felhoztam azon körülményt, mikép angolok vagyunk, és Angliában tudvalevőleg a párbaj végkép eltöröltetett. De mindkét segéd egyhangulag visszautasította ezen érvemet, mint eljárásom igazolását.

— Ön most Franciaországban van, — mondá az idősebbik, — hol a párbaj az egyedüli elfogadott gyógyszer a sértésnek. Önök minden körülmények közt elfogadni kötelesek azon ország társadalmi törvényeit, a

melyben épen tartózkodnak. Ha e szabályt el nem fogadják, kiteszik magukat bátorságuk olynemü nyilvános meggyanusításának, mely sokkal lealázóbb természetü, sem-hogy tüzetesebben megmagyarázható volna. Halasszuk el e találkozást három órára, a formalitások be nem tartása ürügye alatt. Nekünk két úrral kellene megegyeznünk, kik Romayne ur nevében conferálnak velünk. Szerezze meg időközben a második segédet, és fontolja meg jól végelhatározását, mielőtt ismét megjellennék.

A francziák alig távoztak az egyik ajtón át, midőn Romayne a másikon belépett.

— Mindent hallottam, — szól nyugodtan, — fogadja el a kihívást.

Ünnepélyesen kijelentem, hogy mindent megkísérlettem, a mit lehetett, hogy barátom szándékát megmásítsam. Nincs ember, ki nálamnál mélyebben meglett volna győződve róla, hogy megbocsájthatatlan könnyelműséggel engedte át magát a körülménynek. De ellenvetéseim, érveléseim mind kárba veszték. Siket maradt minden észszerü, józan érvnek azon percztől fogva, hogy emliteni: hallá annak lehetőségét, mikép bátorságának meggyanusítása lehetne következménye egy oly ügynek, melyben neve érdekelve van.

— Nézeteit azért tisztélem s ezt bebizonyítva, nem is kívánom öntől, hogy tanúm legyen. Könnyen találhatok franczia segédeket. És jegyezze meg jól — ha bármit elkövet hogy a találkozást megakadályozza. a bárbaj másutt fog végbemenni és barátságunknak örökre vége szakad.

Ezután tán nem szükséges hozzá tennem, hogy elkisértem másnap reggel a párbaj színhelyére s tanuja voltam.

Éjjel még megirta végrendeletét — rendszeresen elkészülve a legrosszabbra, a mi érhetne. De ami valósággal megtörtént, ép úgy meghaladta az ő várakozásait, mint az enyéimet.

V.

PONTOSAN ragaszkodtunk a kitüzött órához — s nyolez órakor a helyszínen voltunk.

A velem működő segéd francia uri ember volt s rokona azon tisztnek egyikének, kik a kihívást meghozták. Az ő tanácsára, pisztolyt választottunk. Romaine, mint jelenleg a legtöbb angol, épenséggel nem értett a kard kezeléséhez. De csaknem ép oly járatlan volt a pisztoly használatában.

Ellenfeleink hosszasan késtek. Tíz percznél tovább megvárakoztattak. Pedig nem volt kellemes idő a várakozásra. A regg nyirkos és nedves volt. Sűrű fehér köd emelkedett felfelé a tengerből s lassan hömpölygött felénk.

Midőn elleneink végre megjelentek, a tábornok nem volt köztük. Egy magas, elegáns öltözetű és magatartásu fiatal ember, rideg udvariassággal üdvözlé Romainet s egy véle érkezett idegenhez fordulva, nyugodtan mondá :

— Magyarázza meg a körülményeket.

Az idegen, a mint kitünt, a sebész volt. Azonnal megadta a kívánt magyarázatokat. A tábornok oly beteg lett, hogy nem jelenhetett meg. Reggel görcsös roham szállta meg, következménye a ráért ökölesapásnak. Ily körülmények közt, a tábornok legidősebb fia (Móricz) jelent meg, hogy atyja helyett és nevében párbajt vivjon, még pedig a tábornok teljes helyeslése és a tábornok segédeinek kísérete mellett.

Mi azonnal megtagadtuk a párbajt ily viszonyok közt, s Romayne hangosan kijelenté, hogy semmi panasza nincs a tábornok fia ellen. Erre Móricz elhagyta segédeit, indulatosan letépte egyik keztyűjét és közvetlenül Romayne elé állva, a keztyűvel végighúzott arcán.

— Most sincs panasza ellenem? — kérdé a fiatal franczia. — Arczába kell pöknöm, mint az apám tette?

Segédei elhurezolták és bocsánatot kértek e méltatlan kitörésért. De a baj meg volt. Romayne indulatos természete fel volt korbácsolva.

— Töltsék meg a pisztolyokat! — kiáltá.

A nyilvános sérelem, és nyilvánosan felemlített meggyalázás után nem maradt hátra más, mint — vér.

Mi voltunk megbizva a pisztolyok megszerzésével. Ennélfogva ellenfelünk segédeit szólitottuk fel a fegyverek megvizsgálására és megtöltésére. Mig ez megtörtént, a közeledő tengeri köd oly teljesen átfogott, hogy a párbajvivók képtelenek valának egymást kivenni, s ennélfogva, akarva nem akarva, a köd lehető szétoszlását kelle bevárniok.

Romayne indulatossága azalatt csillapodott. Természetének nemes nagylelkűsége szép kifejezést talált a szavakban, melyekkel most segédeihez fordult:

— Utoljára is, — mondá, — a fiatal ember jó gyermek — meg akarja boszulni atyját s egyszersmind jóvá tenni hibáját. Mit törődöm veled, hogy keztyűjével meglegyintette arcodat? Úgy hiszem, én a levegőbe fogok löni.

— Megtagadom szolgálataimat mint segéde, ha ezt teszi — felelé a francia uri ember, ki segéd társam volt. — A tábornok fia hires lövő. Ha ön nem látta, mi áll az arcára írva, én láttam, — szándéka önt lelőni. Védelmegyeze életét, uram! Ez kötelesség!

Én nem kevesebb erélylyel beszéltem Romaynnal, midőn rám került a sor. Romayne engedett és feltétlenül kezeinkbe adta magát.

Egy negyed óra multával a köd kissé felemelkedett. Kimértük a távolságot, miután előzetesen, az én indítványozásomra, megegyeztünk: hogy mindkét fél, egy adott jelre, egyszerre löjjen.

Romayne önuralma és nyugalma, tekintve ideges, izgatott természetét, valóban csodálatra méltó volt. Oldalt állítottam fel, oly helyzetben, mely némileg kisebbitette a veszélyt, a mennyiben kevesebb tért engedett a golyónak. Francia társam kezébe adta a pisztolyt s néhány szóval, utolsó tanácsával támogatta.

— Bocsássa le karját, a pisztoly szájával egyenesen a földre mutatva. Ha meghallja a jelt, emelje fel karját könyökéig, szorítsa könyökét oldalához — és löjjen.

Többet nem tehattünk érte. Amint félrevonultunk, megvallom — nyelvem úgy odatapadt szám padlásához, mintha odaforrt volna, és eddig ismeretlen, irtózatossá hideg megfagyasztotta ereimben a vért és egész velőmig hatott.

A jel megadatott és a két lövés egyidejűleg eldurant.

Első tekintetem Romaynet kereste. Levette kalapját és mosolyogva oda nyujtá nekem. Ellenfelének golyója magával vitt egy darabot a kalap jobb oldali karimájából. A szó szoros értelmében egy hajszálnyira volt a haláltól.

A mig szerencsét kívántam neki, a köd újból lebocsátkozott, és sűrűbb palástba burkolt, mint valaha. Az ellenfeleink által elfoglalt pont felé tekintve, csak kétes, árnyékszerű alakokat láthattunk, mint sűrű fátyolon keresztül, melyek sietősen elsuhanak egymás mellett, és keresztezték egymást.

Valami történt! Francia társam megragadta karomat és jelentőségteljesen megszorította.

— Engedje, hogy én menjek kérdezősködni, — mondá kiméletesen.

Romayne követni akarta, én visszatartóztattam; de egyikünk sem szólt egy szót sem.

A köd egyre sűrűsbedett, míg végre egy lépésnyi távolságra is elfödött mindent és semmit sem láthattunk többet ellenfeleinkből. Egyszer áthallatszott a sebész hangja, a mint türelmetlenül gyertya-világ után kiáltott, mert így setétben nem tudhat semmit.

A mennyire mi láthattuk, nem jelent meg semmiféle világítási eszköz. Nyomasztóan, ijesztően, mint maga a köd, a nesztelen csend is átfogott bennünket. De egyszerre a csend megtört; irtózatossá módon megtörtött egy hang, egy mindkettőnk előtt ismeretlen hang által, görcsösen, élesen átmetszve az áthatatlan ködöt.

— Hol vagy? — sikoltá a hang, francia nyelven. — Gyilkos! Gyilkos! hol vagy?

Női hang volt-e, vagy fiué? — Nem hallottunk semmit többet.

A hatás, mit Romaynere tett, iszonyu volt. Ő, ki stoikus nyugalommal szembe állt a megöletésére ráemelt fegyverrel, némán összeborzadt, mint valami halálraüldözött állat.

Átkaroltam és lehető gyorsasággal magammal vonszoltam, el a végzetes helyről.

A szállodában megvártuk francia barátunkat, ki csakhamar utánunk jött, bejelentve a sebész látogatását.

A párbaj végzetesen végződött. A vak esetleg, mely Romayne gyakorlatlan kezét vezérelte, a tábornok fiának vesztére tört, mert a golyó jobb oldalt, az orr mellett az arcba furódott a nyakcsikáig hatolt és a hátgerinczben megakadt.

Halva volt, még mielőtt visszavihették atyja házába.

Erre nézve legrosszabb sejtelmeink is megvalósultak. De még más mondani való is maradt, mire legtávolabbról sem voltunk, de nem is lehattunk elkészülve.

Az elesett fiatal ember öccse, (egy tizenhárom éves fiu) titokban követte a párbaj színhelyére siető

társaságot, a mint atyja házából távozott, elrejtőzött és szemtanúja lett az iszonyu eseménynek.

A segédek csak akkor jutottak jelenlétének tudomására, midőn rejtekhelyéből előtörve, haldokló bátyja oldala mellett térdre rogyott. Ő hangoztatta ama rémületes sikoltást, melyet láthatatlan ajkokról hallottunk hangzani. Fivérének kivégzője volt a »gyilkos,« kit hiába igyekezett felfedezni és meglátni a tengeri köd feneketlen setétében, mely a világot gyászlepelbe burkolta szemei előtt.

Mindketten Romaynere néztünk. Ő némán, mint egy kővé dermedt ember nézett vissza reánk.

Okoskodásba, magyarázatokba próbáltam bocsátkozni vele.

— Élete ellenfelének hatalmában állt, — mondtam. — Nem ön, de épen ő volt hires, mint kitünő lövő; ön százszorta többet kockáztatott mint ő. Felelősséget vállalhat-e ön egy szerencsétlen esetlegért? Szedje össze magát, Romayne! Gondoljon a jövőre, a midőn mindez egy elfeledt rosz álom lesz.

— Soha, — felelé Romayne, — soha, a mig élek!

E feleletet is egyhangu, bádgyadt hangon adta. Szemei fáradtan, mintegy az ürbe veszve, egyenesen maguk elé bámultak. A rendkívüli, megfoghatatlan változás, mely rajta észlelhető volt, komolyan megijesztett. Misem mutatott az öntudat bekövetkezhető teljes megszűnésére; és mégis, minden, a mi phisikai életében legélénkebb, legragyogóbb volt, valami titokzatos módon egyszerűen eltűnt, lehervadt, odalett.

Újra szóltam hozzá, de ő néma és mozdulatlan maradt; úgy tetszett, mintha nem hallana, vagy nem értene engem.

Mig épen azon töprengtem, mit tegyek, mit mondjak, belépett a sebész. Anélkül, hogy bevárta volna, mig véleményét kérdezem, figyelmesen szemügyre vette Romainet és aztán magával vitt a mellékszobába.

— Barátja komoly idegrázkódás áldozata lett, — mondá. — Nem világosíthatna-e fel reudes életmódja és szokásai felől?

Felemlitém a hosszasan folytatott tanulmányokat éjnek idején, és a túlságos theázás szokását.

A sebész komolyan rázta fejét.

— Ha tanácsomat követni akarja, — folytatá, — vigye haza haladéktalanul. Ne tegye ki a további izgalomnak, mely elkerülhetetlenül előállna, a mint köztudomásra jut a városban a párbaj szerencsétlen kimenetele. Nekünk mindenesetre meg kellend jelenni a törvényszék előtt, bár ez csak tisztán formalitás marad és önök megjelenhetnek, a mikor idejük elérkezett. Hagyja nálam londoni lakezimét, többre egyelőre nincs szükség.

Éreztem, hogy a legbölcsebb, a mit tehetek, az, ha tanácsát azonnal követem.

A hajó az nap épen igen korán indult Folkestoneba — így hát nem volt veszteni való időnk. Romaine nem mondott ellent, midőn felajánlottam neki, hogy visszakísérem Angliába; nyilván, mitsem törődött vele, mi lesz belőle.

— Hagyjon békét, — mondá, — és tegyen a mit jónak lát.

Pár sort irtam Lady Berrick orvosának, tudtára adva a történeteket, s egy negyedórával később már a gőzhajó fedélzetén voltunk.

Igen kevés utazótársunk volt.

Miután elhagytuk a kikötőt, egy fiatal angol hölgy vont a magára figyelmemet, ki, ha a látszat nem csalt, anyjával utazott. A mint elhaladtunk mellette, feltekintett s hosszasan nézett Romaynere, míg gyönyörű arczán oly élénken tükröződött a sajnálkozó, résztvevő érdeklődés, hogy első perczben azt hívéim, ismerik egymást.

Nagy nehezen végre sikerült annyira hatnom társam lethargikus lelki állapotára, hogy megértette kívánságomat, és megnézte szép uti-társnönket.

— Ismeri ezt a bájos teremtést? — kérdezém.

— Nem, — viszonzá a legbádgyságtabb közönyvel. — Soha se láttam életemben. Fáradt vagyok — fáradt, — fáradt — hagyjon magamra, az istenre kérem!

Elhagytam. Ritka személyes tulajdonai, — melyekről, őszintén mondva, — soha sem látszott tudomással birni, nyilván megtették természetes hatásukat a fiatal hölgyre, ki így esetlegesen találkozott vele, s felébresztették érdeklődését és bámulatát. A megadás-teli szomorúság és szenvedés kifejezése, mely Romayne arczán most olvasható volt, kétségtelenül nagy mérvben hozzájárult azon villanyos befolyáshoz, mit öntudatlanul gyakorolt egy gyöngéd, érzékeny és ideges nő rokonszenvező szívére.

Múltjában nem ritkán előforduló eset volt az ilyen, — s mint magam is tudtam, — gyakorta, nemcsak érdeklődés és bámulat tárgya szokott lenni a szépnemnél, de még szenvedélyes és önfeláldozó szerelemmel is gyakran találkozott. De ő sohasem viszonzta a szenvedélyt, sőt komolyan sem látszott azt venni soha. A házasság, talán, ki tudja? — még megmentője lesz — de fog-e valaha nősülni?

A karfára támaszkodva s tétlenségemben ekkép fűzve tovább töprengő gondolataimat, egyszerre egy halk, édes hang által térítettém vissza a jelenbe — azon hölgy hangja által, kivel gondolataimban épen e perczen foglalkoztam.

— Bocsássa meg, ha zavarom, — szólt, — de ha nem csalódom, barátjának szüksége van önre.

A magas nevelésű, öntudatos úri nő szerénységével és nyugalomával beszélt. Arcának kissé élénkülő pirja, szemeimben még csodaszerűbbnek tünteté fel, mint valaha.

Megköszöntem szivességét és visszasiettem Romainehez.

A gépezetet elzáró rácsozat ablakánál állt. Azonnal észrevettem a változást, melyen keresztül ment. Tekintete nyugtalanul vándorolt szerteszét, engem keresve s szemei nemcsak visszanyerték élénkségüket — de a rémület vért fagyasztó kifejezése volt bennök.

Durván megragadta karomat és lefelé mutatott a gépszobába.

— Mit hall ottan? — kérdé sziszszelve, remegő ajkkal.

— A gőzgép tompa zakatolását.

— Semmi egyebet?

— Semmit. Hát ön mit hall?

Hevesen elfordult.

— Megmondom, ha partra szállunk, — felelé még mindig halotthalaványan.

Második színhely: — Vange monostor — intések, sejtelmek.

VI.

MIDŐN Folkestone kikötőjéhez közeledtünk, Romaine izgatottsága lassanként enyhülni kezdett. Feje lekonyult, szemei időnként lezárultak — úgy nézett ki, mint a ki csendesen aludni készül.

A gőzhajót elhagyva, bátorságot vettem magamnak s megkérdeztem bájos útitársnőnköt, szolgálatára lehetek-e, a mennyiben a Londonba induló vonatra jegyet váltok, édes anyja és az ő számára. Udvariasan megköszönte szivességemet, mondván, hogy folkestoni barátokhoz készülnek látogatóba. Beszéd közben Romainere nézett.

— Félek, hogy nagyon beteg, — mondá, gyöngéden suttogó hangon.

Mielőtt válaszolhattam volna, anyja a meglepetés félreismerhetlen kifejezésével hozzá fordult, figyelmét az említett barátokra hiva fel, kik már várták, hogy üdvözölhessék.

Utolsó pillantása, a mint elvitték magokkal, bánatosan, gyöngéden Romayne megtört alakján nyugodott. De Romayne nem viszonzta azt — nem is volt tudomása róla. A mint a vonathoz vezettem, egyre nehezebben támaszkodott karomra — s alig foglalt helyet a vasuti kocsiban, azonnal mély álomba merült.

A szállodába hajtattam, melyben barátom, ha Londonban tartózkodott, rendszeren lakni szokott. Hosszú álma az uton némileg könnyebbülésére látszott szolgálni. Együtt ebédeltünk az ő szobájában, és ő is evett egy keveset. De midőn a szolgák visszavonultak, úgy találtam, hogy a párbaj szerencsétlen kimenetele még mindig egyenlő erővel nehezül lelkére.

— Az iszonyú tudat hogy megöltem azt az embert, több, mint a mit egyedül elviselni képes vagyok, — mondá borzadva. — Az Isten szerelmére, ne hagyjon el!

Boulogneban leveleket kaptam, melyek értesítettek, hogy nőm gyermekeimmal együtt elfogadta bizonyos barátok meghívását s azoknak tengerparti villájában hosszabb látogatásra telepedett le. Ily körülmények közt egészen barátom rendelkezésére bocsáthattam csekély személyemet.

Megnyugtatta őt e pontra nézve, eszébe juttatám az utolsó jelenetet mely a gözhajón folyt le köztünk. Romayne azonnal megváltoztatta a társalgás tárgyát. De kíváncsiságom sokkal inkább fel volt izgatva, semhogy kielégítésének elodázását megtűrtem volna. Kitarással igyekeztem kező em létehetségének támogatásán.

— Mi a gépezetbe néztünk, — mondám, magyarázólag, — s ön azt kérdezte, mit hallok ott? Ön pedig megígérte, hogy partra érve, elmondja, mit hallott ön.....

Szavamba vágott, mielőtt befejezhettem volna mondatomat.

— Azt kezdem hinni, hogy merő képzelődés volt, — felelé. — Nem kellene szó szerint vennie mindazt, mit az én borzasztó helyzetemben lévő ember netán mondani talál. Egy felebarátom vére mocskolta be kezem, és

Most én nem engedtem kibeszélni.

— Nem türhetem, hogy ily módon beszéljen magáról, — mondám lehető határozottsággal. — Ép oly kevéssé felelős a francia haláláért, mintha az utczán kocsikázás közben lovai elragadták volna s véletlenül elgázolja az arra menőt. Én nem vagyok kellő társaság oly embernek, ki úgy gondolkodik, mint ön. Ön mellé orvos, még pedig ügyes orvos való.

Komolyan felháborodtam ellene, s nem láttam be szükségét, mért titkoljam érzelmeimet.

Más ember az ő helyében tán sértve érezte volna magát nyilatkozatom következtében. De Romayne természetében bizonyos szelidség volt, mely ideges izgatottságának legrosszabb perczeiben sem hazudtolta meg magát. Most is megragadta kezemet:

— Ne haragudjék reám, — esdekelt lágyan. — Igyekezni fogok a dolgról úgy vélekedni, mint ön; ellenben ön is engedjen ám. Előbb bevárom az éjt s meglátom, mikép esem keresztül rajta. Holnap reggel

visszatérünk a tárgyhöz, mit a gözhajón említettem. Rá áll?

Természetesen ráálltam. Hálószobáink egy ajtó által összeköttetésben valának egymással. Romaine indítványára, ez az ajtó nyitva maradt éjen át.

— Ha nem találnék aludni tudni, — magyarázgatá, — legalább biztos akarok lenni a felől, hogy meghallhatja hangomat, ha hívom.

Éjjel három izben ébredtem fel, és látván, hogy gyertyája még mindig ég, benéztem Romaine szobájába. Utazáson rendszeren magával szokta vinni egy-két kedvencz könyvét. Valahányszor bementem hozzá, mindig csendesesen olvasva találtam.

— Úgy látszik, előre kivettem alvászrészemet a vasuton, — mondá nyugodtan. — De ez mitsem tesz, megelégszem így is. Valami, a mitől, megvallom, félttem, még eddig nem történt meg. Megszoktam én az ilyen átvirrasztott éjjeleket. Menjen vissza ágyába s ne nyugtalankodjék miattam.

Másnap reggel az ígért magyarázat újból elhalsztatott.

— Nemde, nem bánja, ha még egy kicsit vár is? — kérdé szívélyesen.

— Ha különösen óhajtja, hát várok, természetesen, — felelém.

— Akar-e még egy másik szívesseget is tenni? Ön jól tudja, hogy ki nem állhatom Londont. Az utcái lárma kábitó. Azonfelül, annyit bevallhatok, hogy minden zajra gyanakodom, a mióta

Látható zavarban elakadt.

— A mióta a gépezetet nézve találtam a hajón? Kitaláltam?

— Ki. Nem érzek hajlandóságot egy második londoni éjt koczkáztatni. A legtökéletesebb nyugalom hatását akarom megkísérteni. Kellemetlen volna-e önre nézve, ha visszakísérne Vange-ba? A milyen unalmas hely, mégis akadátna mulatsága. Hisz emlékszik még, pompásan lehet ott vadászni. Évek óta gondját viselik a tilosnak.

Egy órával később elhagytuk Londont.

VII.

HA nem csalódom, Vange monostor Anglia legmagányosabb falusi lakhelye. Ha Romayne nyugalomra áhitozott, ez csakugyan a legalkalmasabb tartózkodási hely volt számára.

Yorkshire északi részének legvadabb, sivatag partjain az ódon Vange kolostor romjai a szélrózsa minden oldaláról tisztán kivehetők valának. A régi hagyományok viruló falvokról regélnek, melyek a szerzetesek idejében a gazdag monostor köré csoportosultak; koresmákról, szállókról is megemlékezik a kósza hir, mik a keresztény világ minden részéből ide tóduló zarándokok befogadására voltak szánva. De mindezen épületeknek nyoma sem maradt. Állítólag akkor hagytak el kegyes

lakóik által, a midőn nyolczadik Henrik a kolostorokat beszűntette s a monostort gazdag földjeivel együtt hű barátjának és udvaroncjának: Sir Miles Romayne-nek ajándékozta. A következő nemzedék feje, Sir Miles fia és örököse építtette a lakházat s tétovázás nélkül felhasználta a monostor vastag falainak kövéből annyit, a mennyi épen kellett. Csekély, lényegtelen javításoktól eltekintve, a ház mai napig is áll, daczolva az idő és viharok befolyásával.

Utunk utolsó vasúti állomásánál a lovak már vártak reánk. Búbajos holdvilágos éj volt, s felényivel megrövidítettük az utat, a mennyiben gyalog ösvényt használva, egyenesen keresztül metszettük a sárrétet. Kilencz és tíz közt a monostorhoz érkeztünk.

Évek múltak, mióta utoljára Romayne vendége voltam. Sem a házon belül, sem a házon kívül nem tudtam észrevenni valami feltűnőbb változást, mely a hosszú időköz alatt történt volna. A joviális felföldi majordomus és talpraesett skót felesége egy nappal sem látszottak idősebbeknek és úgy fogadtak, mintha csak tegnap váltam volna meg tőlük, s már visszatérnék, hogy szokott életemet folytassam Yorkshireben. Ismert, kedves hálósobám készen várt rám, és a páratlan ó madeira fogadott a ragyogóan megterített asztalon, midőn gazdám és én a belső előcsarnokban találkoztunk, mely Vange-monostor rendes ebédlője volt.

Midőn egymással szemben helyet foglaltunk a pompásan felszerelt asztalnál, remélni kezdtem, hogy falusi otthonának megszokott környezete áldásos nyu-

galmával kezdi elárasztani Romaine izgatott lelkét. Hűséges régi cselédei jelenlétében, úgy látszott, képes volt uralkodni azon beteges megbánás felett, mely lelkére nehezülve, teljesen kiforgatta valójából. Nyugodtan, szívesen beszélt velök és valósággal örvendett, hogy vén barátját újra házánál láthatja.

Mikor estebédünk csaknem végére ért már, olyasmi történt, mi erősen megdöbbsentett.

Épen a bort nyujtottam volt Romaine-nek és ő teletöltötte poharát, midőn egyszerre elhalványodott és fejét felemelte, mint a kinek figyelme váratlanul másfelé irányult.

Senki sem volt a szobában, rajtunk kívül; én, részemről e perczen nem beszéltem hozzá. Gyanúsán körülnézett, aztán hátrafelé, a könyvtárba vezető ajtóra, s végre az asztalon álló kis kézi csengetyűvel idegesen csengetett.

Megparancsolta a szolgának, hogy tegye be az ajtót.

— Fázik? — kérdém.

— Nem. — Meggondolta rövid feleletét és ellentmondott saját magának. — Igen, úgy hiszem, a könyvtárban kialudt a tűz.

Szemben ülve a könyvtár ajtajával, a kandallót is láthattam — nagy fahasábok lobogtak benne. De nem szól-
tam semmit. Arczának sajátos átváltozása és ellentmondó feleletei oly aggasztó gondolatokra tereltek, miket, azt reméltem, soha többé nem fogok vele kapcsolatba hozni.

Eltolta magától boros poharát és szemei mereven a csukott ajtóra szegződtek. Magatartása, arczának

kifejezése elárulták, hogy hallgatódzik. De mire, az Istenért?

Rövid szünet után egyszerre megszólított.

— Csendes éjnek nevezi ezt a mait? — kérdé.

— Oly csendesnek, a minő csak lehet, — felelém.

— A szél lecsendesült és még a tűz sem pattog. A leg-
tökéletesebb csend kívül és — bent.

— Kívül? — ismétlé és egy perczig áthatóan
rám szegezte szemeit, mintha valami új gondolatra terel-
tem volna figyelmét.

Csak úgy odavetőleg azt kérdeztem tőle, olyasmit
mondtam-e, a mi meglepő reá nézve.

A helyett, hogy felelt volna, az irtózat hangos
sikoltásával felugrott helyéről és kirohant a szobából.

Alig tudtam, mitévő legyek. Ha csak azonnal
vissza nem tér, lehetetlen volt e rendkívüli eljárást szó
nélkül elnézni. Pár percnyi várakozás után csengettem.

Az öreg majordomus jött be. Bámulva nézett
urának üres helyére.

— Hol az uram? — kérdé meglepetten.

Csak azt felelhettem, hogy váratlanul és minden
magyarázat nélkül elhagyta az asztalt.

— Talán beteg, — tevém hozzá. — Mint régi
cselédje, nem árthat, ha utána megy megnézni, hová
lett. Mondja meg neki, hogy itt várok rá, ha tán szük-
sége volna rám.

A perczek lassan s mind lassabban multak. Oly
hosszasan hagyattam egyedül, hogy most már komolyan
kezdtém nyugtalankodni. Kezem újra a csengetyün volt,

midőn az ajtón kopogtattak. De a házfelügyelő helyett, a kit vártam, a lovász jött be.

— Garthwaite nem jöhet le a nagyságos úrhoz, — mondá az ember. — Azt kérdezi, nem volna-e kegyes az őrnagy úr felmenni a belviderre, a nagyságos úrhoz.

A ház, mely egy négyszögnek három oldalát foglalta el, csak két emeletes volt. Egyenes tetője, melyhez külön tekervényes csigalépcsőzet vezetett, s melynek nehézkes kökorkláta alulról is látható volt, »a Belvidere«-nek neveztetett, természetes célzással a szép kilátásra, melyre alkalmat szolgáltatott.

Magam sem tudtam, mitől félek, de tény, hogy rettegvé másztam fel a lépcsőn, s mire a háztetőre értem, Romaine durva kacajjal fogadott — azzal a legszomorúbb, hamis nevetéssel, mely nem egyéb, valóságos gondnál, álarcz alatt.

— Ime, van min mulatnia! — kiáltá. — Úgy hiszem, az öreg Garthwaite részegnek tart — nem akar ide fenn hagyni egyedül.

E furcsa vádat felelet nélkül hagyva, az öreg majordomus visszavonult. A mint a lépcső felé menve, mellettem elhaladt, halkán oda sugott nekem:

— Vigyázzon az úrra! Darázs van a fejében ma este, s nem jó vége lesz!

Bár nem vagyok felföldi, ismerem e mondat értelmét. Garthwaite egyszerüen örültnek hitte urát!

Midőn egyedül maradtunk, Romaine megragadta karomat — és lassú léptekkel fel s alá sétáltunk a Belvideren. A hold alacsonyan állt már a csillagos égboltoza-

ton; de titokzatos, fehérded világa még mindig körülfolymta a háztetőt és a körülötte elterülő kerteket.

Figyelmesen néztem Romaynere. Halálosan sápadt volt; keze mely karomon nyugodott, érezhetőleg reszketett — de ez volt minden. Sem tekintetében, sem modorában a szellemi megháborodásnak legcsekélyebb jele sem volt észlelhető. Tán szükségtelenül ijesztett rá régi hű szolgájára valamely meggondolatlan tette vagy szava által.

Feltettem magamban, hogy azonnal, habozás nélkül tisztába jövök erre nézve.

— Nagyön váratlanul hagyta el az asztalt, — mondám. — Rosszul érezte magát?

— Nem én, — viszonzá. — De megijedtem. Nézen rám s látni fogja, hogy ismét az ijedelem hatása alatt vagyok.

— Mit akar ezzel mondani?

A helyett, hogy egyenesen felelt volna, ama saájátságos kérdést ismételte, mit már lenn, az asztalnál tett volt:

— Csendes éjjelnek nevezi ezt a mait?

Az évszakot és a ház helyzetét tekintve, mely minden oldalról ki volt téve a szélnek, az éj csaknem természetfeletti csendesnek volt mondható. Az előttünk elterülő nyitott tájon még egy szellő suhogása sem volt hallható. Az éjjeli madarak vagy távol valának, vagy mélyen aludtak. Egyetlen egy nesz hallatszott, a mint hallgatódzva megálltunk: — halk elringató bugyborékolása egy kis forrásnak, mely valamerre a birtok déli részén fakadt.

— Hisz már megmondtam egyszer, — felelém.
— Soha sem emlékszem ily mély csendü éjre itt e Yorkshire-i pusztán.

Romayne nehezen vállamra támaszkodott egyik kezével.

— Mit mondott az a szegény fiu, kinek a fivérét megöltem? — kérdezé vontatott, akadozó hangon. — Mik voltak a szavak miket a tengeri köd sűrű setétében hallottunk?

— Én nem fogom felbátorítani, hogy azokra gondoljon. Semmi áron sem ismételném a szavakat.

Az északi kő-korlát felett lefelé mutatott.

— Mindegy, akár megteszi, akár nem, — szólt.
— Én e perczen hallom a fiut, amott, ni!

És szórul szóra ismételte a borzasztó szavakat, ujjával jelölve azoknak kimondásában a szüneteket, mint ha csakugyan csak hallott hangokat viszhangozna.

— Gyilkos! Gyilkos! hol vagy?

— Szent Isten! — kiáltám, — csak nem akarja mondani, hogy tényleg, e perczen, hallja a szavakat?

— Hallja a mit mondok? ép oly tisztán hallom a fiút, mint ön hall engemet. A hang felém kiált a világos holdfényen keresztül, a hogy felém kiáltott a sűrű tengeri ködön át. Újra meg újra. Mindenünnen, bár merre fordulok, az egész ház körül csak az hangzik fülembé. Most erre, hol a holdvilága épen a harasztot érinti... Mondja meg a cselédeknek, hogy korán reggel, mindenekelőtt fogjanak be. A négyes fogatot ren-

delje meg, kérem. Holnap reggel elhagyjuk Vange monostort!

Ezek izgatott szavak valának. Ha izgatottan, hevesen adta volna elő, tán én is a vén házfelügyelő véleményét kezdem osztani, hogy t. i. szellemi egyensúlya kárt szenvedett. De sem hangjában, sem modorában nem volt nyoma sem az indulatosságnak. Mélabús megadással beszélt — a fogoly hatását tette, ki belenyugszik a ráért és kiérdemelt büntetésbe.

Eszembe jutván oly férfiak esete, kik ideges betegségük tartama alatt kísértetek, látományok által üldöztettek, azt kérdeztem barátomtól, lát-e valami képzelt alakot, mely a fiúra emlékezteti?

— Semmit sem látok, csak hallok, — válaszolt. — Nézze meg maga. Legtávolabbról sem lehetséges, de nem bánom, nézzünk körül és győződjünk meg róla, hogy senki sem követett Boulogneból idáig, a ki most tréfát űz velem.

Körüljártuk a Belvideret. Kelet felől a ház fala a régi monostor egyik tornyához támaszkodott; nyugat felől a talaj lejtősen egy mély tószzerű viz-medenczéhez vezetett alá. Észak és dél felől csak a nyitott, végtelen puszta terült el. Bár merre néztem, a hold tiszta, fehérded világától megvilágítva, csak az álomba merült természet feküdt előttem s a magányban annyira nem látzott még nyoma sem az élő lénynek, mintha csak a hold titokzatos, holt világa vett volna körül.

— Annak a fiúnak a hangját hallotta, akkor is a hajón, utazás közben? — kérdezém.

— Igen, akkor hallottam először, — lenn a gép-szobában; emelkedve és elhalva, emelkedve és elhalva mint maga a zakatoló gépezetnek nesze.

— És mikor hallotta újból?

— Féltem, hogy meghallom Londonban. De elhagyott. Azonnal megmondtam volna, midőn partra szálltunk. Féltem, hogy az utczák zajában, a kocsik zöreijében ismét hallani találom. A mint emlékszik, egészen csendes éjt töltöttem. Azt reméltem, hogy képzeletem megcsalt, — hogy beteges illúzió áldozata voltam, a mint az emberek mondani szokták. De nem képzelődés. E helynek nesztelen csendjének közepette a hang visszatért hozzám. Mig asztalnál voltunk, újra hallottam — mögöttem, a könyvtárban. Folyvást hallottam, még akkor is, midőn betétem az ajtót. Felszaladtam ide, hogy megpróbáljam, utánam jön-e a szabadba is. És csakugyan utánam jött. Most már akár vissza is mehetünk a terembe. Most már tudom, hogy nincs menekülés előle. Kedves régi otthonom gyűlöletessé vált előttem Nagyon rosszul esnék holnap Londonba visszatérni?

Hogy mit éreztem, mitől féltem a dolgok ilyen való nyomorúlt állapotában, az igen csekély érdekű. Egyetlen egy menedéket tudtam Romaine számára s az a lehető legjobb orvosi segély minél előbbi alkalmazása volt. A legőszintebben támogattam új eszméjét, hogy másnap rögtön visszatérjünk Londonba.

Vagy tíz perczig ültünk már szótalanul az ebédlő kandalló tűzénél, midőn elővette zsebbevalóját és hom-

lokáról letörölte a nehéz verejték-cseppeket. Megkönnyeb-
bülten, mélyen fellelegzett.

— Elhagyott! — mondá bágyadtan.

— Hogyan, mikor hallja a fiú hangját, — kér-
dém, — egy folytában, mindig?

— Nem, időközönként; néha gyorsabban egy-
másután, néha hosszabb időközben.

— És egyszerre hallhatóvá válik, és ép oly várat-
lanúl meg is szűnik ismét?

— Igen.

— Kellemetlenül hatnak kérdéseim?

— Nem panaszkodom, — mondá szomorúan. —
Hisz maga is láthatja, — türelmesen tűröm a kiérdemelt
büntetést.

Azonnal ellentmondtam neki.

— Szó sincs róla. Ez kérdésbe sem jöhet! —
kiáltám. — Idegbaj az egész, mit orvosi tudomány meg-
gátolhat és kigyógyíthat. Várjon, míg Londonba érünk.

E vélemény nyilvánítás semmiféle hatást nem
tett rá.

— Egy embertársamat életétől fosztottam meg,
— mondá megadással. — Beszüntettem egy fiatal
ember pályafutását, ki, ha én nem vagyok, tán hossza-
san, becsületesen és boldogan élhetett volna. Bármit
mondjon, én Kain nemzedékéhez tartozom. Ő homlokán
viselte a bélyeget. Én másként bűnhődöm. Kecsegtesse
magát, ha jól esik, hamis reményekkel. Én tudok tűrni
és nem remélek semmit — semmit. Jó éjt . . .

VIII.

MÁSNAP korán reggel hozzám jött a jó öreg major-domus, nagy kételyeiben tőlem kérve tanácsot és utbaigazítást.

— Kérem, tessék jönni s méltassék megnézni az urat! Nincsen bátorságom felébreszteni szegén't.

Ideje volt öt felkölteni, ha még az nap Londonba kivántunk menni. Hálósobájába siettem. Bár nem vagyok orvos, e mély, nyugodt álm gyógyerejü hatása oly elvitázhatatlan bizonyossággal volt szegény barátom pihent arczvonásaira írva, hogy magamra vettem a felelősséget, a nem teljesített parancsra nézve, s nem engedtem felkölteni.

A következmények bebizonyíták, hogy bölcsen cselekedtem.

Egész délig aludt. A »hang-tortura«, a mint a szegény gyerek új baját nevezé, elmaradt s csendes, kellemes napot töltöttünk, egy kis félbeszakítást elszámítva, mit ezen elbeszélésben említetlenül hagynom teljes lehetlen.

Sétakocsizásból tértünk épen haza. Romaine a könyvtárba ment olvasni; s én épen az istállókból jöt-

tem, hol az utóbbi időkben eszközölt javításokat vettem volt szemügyre, midőn egy nyitott hintó egy benne ülő úrral robogott a kapu elé. Udvariasan kérdést tett, megengedtetik-e a ház megtekintése.

Vange monostor néhány híres képről s számos ókori ereklyéről volt ismeretes, s Romaine távollétében a szobák szivesen mutattattak azon ritka s kalandos utazóknak, kik nem rösteltek e kevés látni való kedveért a monostort környező pusztaságon végigutazni.

A jelen alkalommal azonban tudtára adatott az idegennek, hogy a ház ura otthon van. Azonnal bocsánatot kért, de a kellemetlen csalódás oly félreismerhetlen jeleivel, hogy jónak láttam előlépni s vele beszédbe eredni.

— Romaine úr rosszul érzi magát, — mondám, — s ennél fogva nem merem önt a házban körülvezettetni. De ha a romok és a kert érdekelhetik, szivesen vesszük, ha megtekinti.

Megköszönte és elfogadta meghívásomat. Nem lesz nehéz feladat, ha megkísérlem leírását.

Nem volt fiatal, de jó kövér és vidám kinézésű; hosszú fekete kabátja nyakig begombolva, hol csak hajszálvékonyágú fehér inggallér látszott, míg a simára borotvált arc, s a szemek ama félreismerhetlen, leskelődően alázatos kifejezése, azonnal elárulták, hogy a pap-ság egy tisztelendő egyénisége áll előttünk.

Meglepetésemre, legalább részben már ismerni látszott a helyet s jól tudta a járást, utbaigazítás nélkül is. Egyenesen a szomoru kis tónak tartott, mit már emli-

tettem, ha nem csalódom, s megállva, oly különös és érthetetlen érdekekkel szemlélte, hogy megvallom, figyelmessé váltam s szemmel tartottam emberemet.

Felhaladt a lejtős parton s benyitott a kapun, mely a kertekbe vezetett. Mindaz, mit a kertészek véghezvittek, hogy a helyet vonzóvá alakítsák, nem volt képes az idegen érdekét és figyelmét magára vonni. Közönyösen haladt el a pompás pázsitok, szőnyegek, bokrok és virág-ágyak mellett s csak egy régi kőkutnál állt meg újra, mely a hagyomány szerint, még a szerzetesek idejében szolgált diszeül a kertnek. Miután gondosan és hosszasan megvizsgálta a letűnt századok ezen érdekes maradványát, egy lap papirost vett elő zsebéből és figyelmesen kezdte szemlélni.

Meglehet, hogy a ház és földjeinek terve volt — meglehet, hogy nem volt az, de tény, hogy habozás nélkül azon ösvényre tért, mely legrövidebb uton a monostor-rom temploma felé vezetett.

A mint belépett a tetőzetlen, düledező falak közé, tiszteletteljesen levette kalapját. De már tovább követnem teljes lehetetlen volt, ha csak nem akartam kitenni magamat azon kellemetlenségnek, hogy állhatatos figyelmemet, melynek tárgyául szolgált, észre vegye. Leültem tehát egy mohos kőre s vártam, míg megjelen ismét. De legalább is félóráig tartott, míg újra előkerült, ha nem tovább, s oly nyugodtan köszönte meg szivességemet, mintha egész természetesnek találná jelenlételemet s megvárta volna, hogy azon a helyen találjon, melyet elfoglalni jónak láttam.

— Nagyon érdekesnek találtam mindent, a mit láttam, — szólt. — Szabad-e egy oly kérdést tennem, mely idegen részéről, első perczben kissé indiskrétnek is tetszhetik?

Én részemről azonnal megkérdeztem, mi hát tulajdonképen az a kérdés.

— Romayne úr valóban igen boldognak vallható — mondá az idegen, — mint e gyönyörű birtok tulajdonosa. Úgy hiszem, még fiatal ember?

— Az.

— Nős-ember?

— Nem.

— Bocsássa meg kérem, kíváncsiságomat. Vange monostor birtokosa kétségtelenül érdekes egyéniség minden szenvedélyes régész előtt, a minő én vagyok. Fogadja ismételt köszönetemet. Jó napot.

Kis poni-fogata elindult vele s utolsó tekintete nem rajtam — de Vange monostor romjain nyugodott.

IX.

ROMAYNE-EL összefüggésben álló események leírása, részemről, befejezéséhez közeledik.

Másnap visszatértünk londoni szállodánkba. Romayne kívánatára még az nap este elküldtem saját házamhoz a netán ez idő alatt számomra érkezett levelek után.

Barátom esze még mindig kizárólag a párbajon járt; beteges mohósággal igyekezett nyomára jutni annak, vajjon érkezett-e valami hír a francia sebésztől.

Midőn küldönczünk visszatért leveleimmel, az egyik boritékon csakugyan rajta volt a boulogne-i posta-bélyeg.

Már az első sorok tartalma felszabadította lelke-
met a nyugtalanság egy igen kellemetlen terhétől.

A körülmények és tények hivatalos megvizsgálása után, a francia rendőrség megegyezett benne, hogy nem volna helyes és indokolt, ha a szerencsétlen kimenetelű párbaj életben maradt felét bíróság elé állítanák. Nincs francia esküdtszék, mely a tényálladék felvétele után bűnösnek találhatná azon egyetlen vádban, mit jogosan ellene fel lehetne hozni: — »a szándékos emberölés vádjában.« A szerencsétlenség által történt emberölés, minő a párbajban előforduló, a francia törvény szerint nem büntetésre méltó tett. Levelezőm az előadottak támogatásául számos esetet sorolt elő, miket még a hirneves Berryer nyilvánosan kifejezett véleménye által is megerősített. Szóval, nem volt okunk félni.

A levél tulsó oldala körülményesen tudatta velünk, hogy a rendőrség meglepte a kártyázó társaságot, melyben Boulogne-i tartózkodásunk alatt egy estét töltöttünk, s ennek folytán az ékszerekkel megrakott öreg nő börtönbe került, azon vád alapján, hogy a törvényes tilommal ellenkezve, játék-barlanggá alakította át házát. Hire járt a városban, hogy a tábornok kisebb-nagyobb mérvben, közvetlenül összeköttetésben állt számos alávaló körülménnyel, mely a rendőrség nyomozására nap-

fényre került. Tény, hogy az activ szolgálatból kilépvén, visszavonúlt. Ő, felesége és gyermekei elhagyták Boulognet, még pedig fülig eladósodva. Mindeddig még a nyomozás sikertelen maradt, s hollétük nem volt fölfedezhető.

E levelet hangosan olvastam fel Romaynenek ki az utóbbi mondatnál szavamba vágott.

— A nyomozás bizonyára gondatlanul történt, — mondá. — A rendőrségekhez kellett volna fordulniok. Magam fogok utána járni.

— Mennyiben érdeklődhetik ön ezen nyomozás iránt? — kiáltám meglepetten.

— A lehető legnagyobb mértékben, — felelé, — miután legfőbb s utolsó reményem az volt, hogy némileg talán képes leszek a szegény embereket kárpótolni azon kegyetlen veszteségért, melynek én voltam okozója. Ha a nő és gyermekei szomorú körülmények közt élnek, (mi nagyon is valószínűnek látszik,) én ezentúl, természetesen az anonymitás segélyével, megkönnyíthetem gondjait. Adja ide az orvos lakczimét, azonnal megírom, hogy saját költségemre, a fáradságot nem kimélve, erélyesen vegyék foganatba az eddig lazán folytatott nyomozást — az orvossal is csak annyit tudatva, hogy egy ismeretlen barát segítségére óhajt lenni a tábornok családjának.

Nekem igen meggondolatlan lépésnek tetszett ez. Őszintén meg is mondtam de hiába. Szokott szenvedélyességével, ha akarat-ereje egyszer sorompóba szállt, Romayne rögtön megírta a levelet és még az este postára tétette.

ARRÁ nézve, hogy orvosi kezelés alá adja magát, mit most komolyan kezdtem sürgetni, Romaine hozzáférhetetlen maradt. Azonban ezen ügyben az esetleg és a körülmények teljesen az én nézetemnek kedveztek.

Lady Berrick utolsó erő-maradványai is kimerültek és haldokolva hozatott át Londonba, hová azon napon érkezett kíséretével, melyet mi Vange monostoron töltöttünk. Londonbani időzésünk harmadik napján Romaine nénye halálágyához hivatott és jelen volt halálánál.

Az ott tapasztalt benyomások természetének legnemesebb alkatrészeit felszínre hozták. A szokottnál kevésbé bizott önmagában és hajlandóbb volt a rábeszélés hangjának engedni. Ezen szelidebb hangulatban találta őt egy régi barátja, hihez őszintén ragaszkodott s kinek látogatása nyilván megörvendezteté.

Ez a látogatás, mely magában véve nem birt jelentőséggel, — a mint később hallottam, igen komoly eseményekre vezetett, Romaine életében. S épen ezen okból, röviden elmondom azt is, mi saját fülem hallatára történt ezen első látogatás alkalmával.

Lord Loring, — kit igen előnyösen ismert a társaság, mint egy ős régi angol, római katolikus család

fejét, s birtokosát egy nagybecsü képtárnak, — megijedt, amint Romaynet meglátva, meggyőződött a szomorú változásról, melyen barátja az utolsó időben keresztül ment. Jelen voltam, midőn találkoztak s azonnal felálltam, hogy a szobát elhagyjam, érezvén, hogy a két barát talán feszélyezve lehetne egy harmadik személy jelenléte által.

De Romaine visszahítt.

— Lord Loringnak tudnia kell, mi történt velem, — mondá. — Nincs bátorságom a dolgot tüzetesen elmondani. Beszéljen el mindent hiba nélkül s ha ő is osztja az ön véleményét, megadom magamat és orvosi kezelés alá bocsájtom szerencsétlen fejemet.

E szavak után elhagyta a szobát. Csaknem felesleges mondanom, hogy Lord Loring teljesen egyetértett velem. Azonban abban is osztotta véleményemet, hogy Romaine esetében a morális, szellemi gyógyszer volna a leghathatósabb.

— Helybenhagyva mindazt, mit az orvosok netán rendelni fognak, — mondá ő lordsága, — véleményem szerint a legsürgősebb teendő jelenleg az volna, ha Romaynet minél jobban igyekeznénk szórakoztatni, hogy ne legyen ideje önmagára gondolni. Elodázhatatlanul szükséges, hogy teljesen megváltoztassa azt a magányos életmódot, mit az utolsó években oly állhatatos kitarással folytatott. Miért ne nősülne? Egy nő befolyása, már azáltal is, hogy új fordulatot ad eszmejárásának, elriaszthatja azt az iszonyú hangot, mely annyira üldözi. Jóllehet ön, ezt az én felfogásomat tisztán sentimentálisnak fogja tartani? De ha úgy tetszik, világítsa meg

a kérdést gyakorlati oldaláról és ugyanazon eredményre fog jutni. Szép birtokaival s a pompás vagyonnal, mit most nényétől örökölt, kétségtelenül kötelessége a nősiülés . . . Nem osztja véleményemet?

— A legőszintebben. De komoly akadályokat látok eszméjének utjában. Romayne gyűlöli a társaságot; és mi a házasságot illeti, a nők iránti hidegsége, — a mennyire nekem alkalmam volt azt megítélni, — jellemének egyik gyógyithatatlan hiánya látszik lenni.

Lord Loring mosolygott.

— Kedves barátom, — szólt, — az ilyesmi soha sem gyógyithatatlan, ha csak meglelhetjük azt a bizonyos nőt, ki hozzá férhet szívéhez.

A hang, melyen ezt mondta, úgy hatott rám, mintha már is meglelte volna »azt a bizonyos nőt, ki hozzá férhet szívéhez,« — s bátor voltam e gondolatomnak azonnal kifejezést adni. Ő lordsága rögtön beismerte, hogy kitaláltam.

— Romayne, a mint ön igen helyesen mondja, nehezen kezelhető egyéniség, — folytatá Lord Loring. — Ha a legkisebb vigyázatlanságot találok elkövetni, felébresztem gyanúját — s vége minden reményemnek, hogy csak legtávolabbról is szolgálatára lehetek. Biztosíthatom, hogy kellő gonddal fogok eljárni. Szerencsére, szegény barátom különösen szereti a képeket. Egészen természetes lesz, ha felkérem, nézze meg képtáram legújabb szerzeményeit — nemde? És ez lesz a tör! Ha belemegy a csapdába, megnyertem a partie első felét! Van most a házamnál egy bájos, kedves leány, ki maga is kissé beteges és jelenleg lahangolt is, de ki

egészen Romaynenek való. Kellő időben felküldök érte. Mi természetesebb, mint hogy esetleg ő is benéz a képtárba ugyanakkor, midőn Romayne megtekinti új képeimet. A többi persze tisztán a hatástól függ, mit a hölgy megjelenése barátomra gyakorolni fog. Ha ismerné a leányt úgy hiszem, egyetértene velem, hogy a kísérlet valóban érdemes a keresztülvitelre.

Nem ismervén a hölgyet, nem mondhatnám, hogy különös bizalommal néztem volna a kísérlet elébe. Azonban senki sem kételkedhetett Lord Loring őszinte és páratlan barátságában, mellyel barátján csüngött és ezzel be kelle érnem.

Midőn Romayne visszatért hozzánk, el lőn határozva, hogy a lehető legrövidebb idő alatt egybehívatnak a legkitünőbb orvosok, hogy konsiliumban tárgyalják Romayne esetét.

Én, részemről, észrevévén, hogy Lord Loring még egyedül is óhajtana velem beszélni, távozása alkalmával elkísértem a szálloda kapujáig. Tudtomra adá határozatát, mikép csak az orvosi konsultáció után fogja megkísérteni a fiatal hölgy bájainak vonzerejét; és épen ezért, inteni kívánt, nehogy idő előtt említést találjak tenni a képtár szándékolt látogatásáról — mely, ki tudja? — még tán el is maradhat.

Nem lévén különösen érdekelve a nemes főúr kistervének ezen aprólékos részletei által, figyelmesen kezdtem nézni hintáját és megbámultam a pompás két lovat, mely elébe volt fogva. Az inas kinyitotta az ajtót ura számára s csak ekkor vettem észre, hogy egy uri ember

elkísérte volt Lord Loringot s a kocsiban várta be látogatásának végét. Az úri ember előrehajlott s felpillantott egy könyvről, melyben olvasott. Meglepetésemre, felismertem benne az öreges, kövér s vidám papot, ki oly feltűnő helyi-ismeretet s oly meglepő érdeket árult el Vange Monostort illetőleg!

Furcsa hatást tett reám az esetlegesen annyira összevágó tény, hogy oly gyorsan Yorkshirei találkozásunk után, ismét viszontlátom ezt az embert, itt, Londonban, s ismét, ha nem is közvetlenül, de közvetve Romayne közelében.

Akkoriban azonban nem gondoltam többet a dologra. De ha már akkor tudtam volna, a mit most tudok, tán eszembe jut, a papot, ott nyomban Vange monostoron, a setét kis tóba lökni, s mindenestre ezen tettemet életem legügyesebben felhasznált alkalomszerű hőstettének tekintem vala!

Hogy visszatérjek ezen elbeszélés komoly érdekeihez, ki kell jelentenem, mikép én, jelenleg nem szerepelek tovább, mint az események szemtanuja. Egy nappal Lord Loring látogatása után, őszinte sajnálkozásomra, közbejött házi-bajok elvonták Romayne oldala mellől.

Még csak azt kell megjegyezmem, hogy személyes tapasztalataim fentebbi elbeszélése a felelősség komoly érzetében iratott s hogy kezdettől végig az igazság leghivebb képét nyújtja s szóról-szóra feltétlen hitet érdemel.

Hynd Philip, János.

Nyugalmazott őrnagy
a 11-ik ezredben.

A TÖRTÉNET.

ELSŐ FEJEZET.

A vallomások.

HYDE Park északi oldalán, a palotaszerű épületek egyikében, egy első emeleti reggeli szobában két hölgy ült együtt reggelinél s théázgatva csevegett.

Az idősebbik a kettő közül Lady Loring volt — még mindig az élet legszebb éveiben álló nő, amaz aranyszőke hajjal, kék szemekkel, átlátszó, üde arczzinnel s gazdag fejlettségű nemes alakkal, mely a hiressé vált angol szépségeknek népszerűvé lett képétől elválhatatlan.

Fiatalabb társában azon ismeretlen hölgyet találjuk, ki Hynd örnagynak annyira feltűnt a tengeren való átkelése alkalmával, midőn Franciaországból Angliába jött át Romayneel.

Setét barna hajával és szemeivel, egészséges halványságu nemes arczával, melyre csak az indulat perczeiben lehellt az érzés bágyadt rózsás pirt; magas, kecsteli alakjával, mely erő és lényeg tekintetében

még távolról sem látszott eléggé fejlettnék — úgyszólván Lady Loring legkeresettebb ellentétét képezé. A szépség két elütőbb típusát aligha lehetett volna egy és ugyanazon asztal mellé ültetni.

Az inas behozta a reggeli leveleket.

Lady Loring pár percz alatt átfutotta levelezését, halomra rakott leveleit eltolta magától, s egy második csésze théát készített magának.

— Semmi érdekes sem jött számomra, ma reggel, — mondá. — Kaptál hirt anyádtól, Stella?

A fiatal hölgy halvány mosolylyal odanyujtotta a kezében tartott nyitott levelet.

— Nézd át magad, Adelaide, — felelé amaz édes, behizelgő hangsúlyozással, mely hangjának oly ellentállhatatlan bájt kölcsönzött, — és mond meg: létezett-e valaha két nő, ki oly teljesen elütött volna egymástól, mint édes anyám és én.

Lady Loring ép oly gyorsasággal futotta át az átvett levelet, mint a hogy saját levelezésén átesett.

A levél így hangzott:

»Soha, soha édes Stellám, nem mulattam oly rendkívüli módon, mint itt ebben az elragadó falusi kastélyban; — huszonheten vagyunk az ebédnél naponta, bele sem számítva az esetleg lecseppenő szomszédokat; — esténként a szőnyegen tánczolunk — tekézünk s órákat töltünk a szivarozó-szobában — háromszor hetenként az egész környék falkái találkoznak nagy-szabásu vadászatokra, — mindenféle hirneves egyéniségek vannak a vendégek közt, beleértve az évad proklamált szépségeit.

— És milyen toilettek! milyen társalgás! — de azért nem hanyagoltatnak el a komoly kötelességek sem. — Vasárnapon templomba-járás, prédikációk és karének a városi templomban — este, egy szenvedélyes dilettánszavaló, az »Elvesztett paradicsomból« — tart előadást!

»Oh te bohó gyermek! mért mentetted ki magadat, mért maradtál Londonban unatkozni, mikor megszthattad volna velem e földi paradicsom örömeit? — Igazán beteg vagy? — minden szépet Lady Loringnak, — s természetesen, ha való s á g g al beteg vagy, orvosi tanács után kell nézned, — pedig oly szívélyesen tudakozódnak itt utánad. — Már először csengettek ebédre, mielőtt még csak félig megvolna levelem — mit vegyek fel? — Mért nincs itt az én leányom, hogy tanácsolhasson, — stb. stb. stb«

— Ideje, hogy megváltoztasd izlésedet s anyádhoz siess, neki »tanácsolni« — jegyzé meg Lady Loring komoly gúnnyal, amint visszaadta a levelet.

— Ne is beszélj róla! — kiáltá Stella. — Valóban, nem is tudok, nem is ismerek élet-módot, mit könnyebben nem türnék annál, mit anyám jelenleg oly élvezettel él át Mit tettem volna, Adelaide, ha házában nem kínáltál volna meg e boldog menedékkal? Az én »földi paradicsomom« itt van nálad, hol meg van engedve, hogy időmet rajzaim és könyveim felett elábrándozzam, s belenyugodjam a gyengélkedés és lehangoltság érzetébe, anélkül, hogy ennek daczára társaságba vonszoltassam, s mi még rosszabb, anélkül, hogy

amaz »orvosi tanácssal« ijesztgetnének melyben szegény jó anyám oly feltétlen bizalommal hisz. Bár fel fogadnál rendes »társalkodónő«-nek s megengednéd, hogy itt maradjak melletted holtomiglan.

Lady Loring ragyogó arca Stella szavai alatt szemlátomást elborult.

— Kedvesem, — szólt szívélyesen, — jól tudom, mennyire szereted a visszavonultságot s mennyire különböznek nézeteid korodbeli más leányokéitól. Távol vagyok attól is, hogy elfeledjem, mily szomorú körülmények hozzájárulásának köszönhető, ha hajlamaidnak ezen természetes iránya utolsó időben oly hatalmas támogatásban részesült. De a mióta most itt időzöl mellettem, oly valamit is látok és tapasztalok benned, mit daczára az ismeretnek, melylyel jellemedre nézve bírok, magamnak megmagyarázni képtelen vagyok . . . Barátnők voltunk, a mióta együtt iskoláztunk és ama régi, boldog napokban soha sem volt titkunk egymás előtt. Valamin aggódol, vagy valami fájós gondon töprengsz, melyről nekem nincsen tudomásom. Nem akarom kiereszokolni bizalmadat; csak megmondom, mit vettem észre és őszinte szívből mondom Stella: sajnállak, és segíteni óhajtanék rajtad.

Felállt és ama benső gyöngédségnek engedve, mely csak a nemes szívek tulajdona, megváltoztatta a beszéd-tárgyát.

— Ma a szokottnál korábban szándékozom kimenni, — mondá könnyedén, — van tán valami megbizásod, mit helyetted elvégezhetek ?

Kezét gyöngéden Stella vállára nyugtatva, a válaszra várt. Stella ajkaihoz emelte a szép kezét és szenvedélyes szeretettel megcsókolta.

— Ne higj háládatlannak, — szolt, — csak szégyelem magamat. — Feje keblére hanyatlott és könyekbe tört ki.

Lady Loring némán várt mellette. Jól ismerte a leány magába-zárt, tartózkodó természetét, mely a heves izgalmu perczeket kivéve, mindig irtózott benső életének és szenvedéseinek mások előtt való leleplezésétől.

Az érzés valódi mélysége, melynek rendes jellege a vele született tartózkodás, többnyire s leginkább férfiaknál található. A kevés nő, ki szintén bir vele, nélkülözni kénytelen a közlékeny női természet apró vigasztalásait. Amazok nemök legnemesebbjei, de fájdalom, gyakran legboldogtalanabbjai is.

— Nem várnál-e egy kicsit, mielőtt kimész? — de fejét még mindig keblére hajtva beszélt.

Lady Loring szó nélkül visszatért elhagyott helyéhez — egy pillanatig habozott, barátnőjére nézett — aztán közelebb vont a székét hozzá.

— Melletted maradjak-e, Stella? — kérde halkán.

— Igen, még közelebb. Az imént iskolai-időnk-ről beszéltél, Adelaide. Némi különbség volt köztünk. Valamennyi lány közt én voltam a legfiatalabb — és te, te a legidősebb, vagy jóformán a legidősebb voltál, ha nem csalódom.

— Úgy van, a legidősebb, kedvesem. Tíz év különbség van köztünk. De mért térsz vissza e kérdésre?

— Csak visszaemlékezésésképen mondom. Akkor még atyám is élt. Eleinte betege voltam a honvágy-nak és féltem az idegen helyen, a sok ismeretlen, nagy lányok közt. Te karjaidba szoktál venni, megengeded, hogy válladon elrejtsem arczomat, míg te tündérmesékkel mulattattál. Megengeded, hogy a régi szokás szerint elrejtsem arczomat és elmondjam az én történetemet?

Most ő volt a kettő közt a nyugodtabb. Az idősebb nő kissé elhalványult és néma aggálylyal tekintett le a vállára hajtott, gyönyörű barna arczra.

— Oly tapasztalás után, miő az enyém volt, — szólt Stella, — lehetségesnek hinnéd-e, hogy szívemet újra feldobogni, nyugtalanítva érezhetném egy férfi által — és főkép, ha ez a férfi merő idegen?

— Kedvesem! Hogyne tartanám lehetőnek. Csak most léptél huszonharmadik évedbe. Tökéletesen feddhetetlen és ártatlan voltál ama nyomorúlt, régmúlt időben, mit soha sem volna szabad emlitened. Szeress és légy boldog, Stella — ha csak találhatsz oly férfit, ki méltó hozzád. De rám ijesztasz, ha idegenről beszélsz, kedvesem. Hol láttad, hol találkoztál vele?

— Párisból visszatérve, az úton.

— Ugyanazon vasuti kocsiban utazott véletek?

— Nem — midőn átkeltünk a csatornán. Igen kevesen voltunk utazók a gőzhajón, különben tán észre sem vettem volna.

— Beszélt veled?

— Rám sem nézett az egész idő alatt.

— Ez nem bizonyít izlése mellett, Stella, akárki lett légyen.

— Nem értettél — azaz nem magyaráztam meg a dolgot kellőleg. Egy barátja karjára támaszkodott; nyilván hosszú, borzasztó betegség után lehetett, mert oly gyöngének és kimerültnek látszott szegény; angyali szelidség volt arcán — annyi türelem! oly nemes megadás! Az istenre kérlek, el ne áruld titkomat. Hallottam férfiakról, kik első látásra beleszerettek nőkbe . . . De egy nő, ki ránéz egy férfira s mindjárt érez is — oh, mily szégyen! — És mégis, alig birtam levenni róla szemeimet. Ha viszont ő is rám nézett volna, nem tudom mit lettem volna képes tenni — meggyúlok, ha rá gondolok. Ő, szegény, szenvedéseibe és gondjaiba volt elmerülve. Utolsószor a parton tekintetem szép arcára — aztán elvitték onnan. Azóta képe teljes szépségében él szivemben. Álmaimban ép oly tisztán látom őt, mint a hogy téged látlak. Ne vess meg érte, Adelaide!

— Kedvesem! Mit gondolsz? Leírhatatlanul érdekelsz. Azt gondolod, hogy rangunkbeli ember volt? Természetesen, úgy értem, hogy hát gentleman kinézésű ember volt-e?

— Az nem szenvedhet kétséget.

— Próbáld meg, le tudnád-e irni, Stella. Magas volt-e és jól öltözött?

— »Se nem kicsi, se nem nagy«, — mint a népdal mondja — kissé vékony — nyugodt és kiválóan nemes minden mozdulatában — egyszerűen, de hibátlan izléssel öltözve. Hogy irjam le? Mikor barátja a

fedélzetre hozta, a hajó oldalán megállt, s elmerülten tekintett ki a tengerre. Olyan szemeket, Adelaide, soha sem láttam még emberi arcban — oly istenileg érzéseteli és szomorú szemeket — és színük ama setét ibolyakék volt, mely rendkívül ritka és gyönyörű — sőt túlságosan szép férfi szemnek. Ugyanazt mondhatom hajáról is. Tökéletesen láthattam. Egy-két perczre levette kalapját — feje, úgy hiszem, lázas lehetett — s a tengeri fuvalom enyhítőleg érintette. Hajának fényes világosbarna színe rőt árnyalattal vegyült el, mely ama ritka melegséget kölcsönzé neki, mit a festők annyira szeretnek. Szakála hasonló színű volt; rövid és göndör, mint a római hősök szakála, a hogy a képeken látható Sohasem fogom viszontlátni — s legjobb is lesz reám nézve, ha nem látom többé. Mit remélhetek oly embertől, ki soha egy perczre sem vette észre létezésemet? De azért, oh, hogy szeretném hallani, hogy visszanyerte nyugalma és egészségét és életét ismét boldogan tölti el Kimondhatatlanul jól esett, Adelaide, ekkép nyiltan, őszintén beszélhetni veled már most oly merészszé válok, hogy mindent bevallok Vajjon kinevetnél-e, ha

Elakadt. — Halvány színe lassan biboros melegre gyúlt, nagy, setét szemei felragyogtak — leirhatatlan szép volt e perczben.

— Sokkal hajlandóbb vagyok sirni, mint nevetni rajtad, Stella, — mondá Lady Loring szeretetteljesen. — Az én felfogásom szerint valami igen szomorú színezete van annak a te kalandodnak. Bár megtudhatnám,

kicsoda ez az ember. Még a legjobb leírás is oly távol esik az egyének valódi személyiségétől!

— Eszembe jut, hogy mutathatnék valamit, mi tán segélyemre lehetne, hogy te is úgy lásd, mint a hogy én láttam őt, — folytatá Stella, kissé akadozva. — Ha egyúttal még inkább beismerem saját bohóságomat, — előtted az se baj!

— Csak nem akarod mondani, hogy arczképét bírod? — kiáltá Lady Loring.

— A legjobbat, mit emlékezetből rajzolni képes voltam, — viszonzá Stella szomorúan.

— Hozd ide azonnal, kérlek!

Stella elhagyta a szobát és rövid idő mulva egy kis rajzzal tért vissza.

Az első pillanatban, a mint ránézett, Lady Loring felismerte Romaynet és izgatottan talpra ugrott.

— Ismered! — kiáltá Stella magánkívül, s a vér mind elhagyta arczát.

Lady Loring igen kellemetlen helyzetben látta magát. Férje leirta volt neki Hynd őrnagygyali találkozását és felemlítette tervét, hogy Romaynet Stellával óhajtaná összehozni — de előbb neje kénytelen volt szavát adni, hogy titokban tartja a hallottakat. Kötelezve érezte magát — sőt azok után, a minek az imént nyomára jött — kétszeresen kötelezve érezte magát a belé helyezett bizalom kellő kiérdeklésére — és ezt azon perczben, a midőn első meglepetésében elárulta magát Stella előtt!

A nők természetes ravasz ügyességével — mely

a kifogások és titkolódzások hálózatában oly jól ismeri ki magát — azonnal kiszemelte magának a kellő pontot s minden habozás nélkül, a lehető legtermészetesebben, s hosszasan nézve a képet, felelé:

— Mindenesetre láttam, valószínűleg valamely társaságban. De annyi embert látok, s annyi társaságba járok, hogy lapozgatnom kell emlékeimben, mielőtt eligazodhatom. Férjem tán segíthetne, ha nincsen ellenedre, hogy megkérdezzem, — tevé hozzá ravaszul.

Stella rémülten kapta ki kezéből a rajzot.

— Csak nem szándékozol megmondani a dolgot Lord Loringnak? — kiáltá indulatosan.

— Kedves gyermekem, már hogy lehetsz oly bohó? Hát nem mutathatom meg a rajzot, a nélkül, hogy felemliteném, ki készítette? Az ő emlékező tehetsége sokkal jobb az enyémnél. Ha azt mondom neki: »Hol láttuk ezt az embert?« — ő tán azonnal megmondhatja — tán még a nevéről is megemlékszik De hát persze, ha jobb szereted a bizonytalanságot, hagyjuk az egészet, mondd meg nyíltan. Tőled függ, s rajtad áll a határozat, ügyeidre nézve.

Szegény Stella természetesen azonnal engedett. Visszaadta a rajzot és melegen megölelte diplomatikus barátnőjét.

Most, hogy tehetségében állt férjétől tanácsot kérni, anélkül, hogy gyanút ébresztene, Lady Loring sietősen elhagyta a szobát.

A délelőtt ezen órájában Lord Loring rendesen

a könyvtárban, vagy a képtárban volt található. Neje elébb a könyvtárban próbált szerencsét.

A szobába lépve, csak egy embert talált benne — még pedig nem azt az egyént, a kit keresett.

Hosszú fekete kabátjába nyakig begombolkozva, minden minőségű és nagyságú könyvtől körülvéve, ült ott ama kövéred, öreges pap, ki első percztől fogva Hynd őrnagy különös ellenszenvének tárgya lett.

— Bocsánatot kérek, Benwell atya, — szólta Lady Loring, — remélem, nem zavarom tanulmányaiban?

Benwell atya felállt s nyájas, atyáskodó mosolylyal meghajtá magát.

— Csak kísérletet teszek, nem organizálhatnám-e a könyvtárt előnyösebb rendszer szerint, — mondá egy szerüen. — Könyvek igen jó társalgók, mulattató teremtések, csaknem családtagok egy magányos pap számára, minő én vagyok . . . Szolgálatára lehetek-e valamiben méltóságodnak?

— Köszönöm, Benwell atya. Tán szives volna megmondani, hol található Lord Loringot — —

— Hogyne! Öt perczcel ezelőtt ő lordsága még itt volt — és jelenleg a képtárban van. Kérem, engedje meg!

Feltünően könnyü és ruganyos lépéssel, mely az ő kora és terjedelméleti férfinál valóban meglepő volt, a könyvtár tulsó végére sietett s az ott lévő ajtót, mely a képtárba vezetett, felnyitva:

— Lord Loring képei között időzik, — jelenté. — És egyedül van.

Bizonyos hangsulyozással mondta ki az utolsó szavakat, mely egy gyóntató atya részéről, ha úgy akarta venni a hallgató, tán egy kis magyarázatra kívánt alkalmat szolgáltatni, anélkül, hogy azt egyenesen követelné.

De Lady Loring egyszerűen azt felelte:

— Épen ezt kívántam! — Köszönöm Benwell atya és egy fejbólintással átment a képtárba.

Magára maradva a könyvtárban, a pap lassan fel s alá kezdett járni s mély gondolatokba merült.

A benne szunyadó hatalom, erő és elhatározás sötéten kezdett tükröződni arcvonásaiban. A hozzáértő figyelő most tisztán észrevette volna benne a parancsoló hatalom megszokottságát, valamint a tehetséget: hogy ragaszkodjék jogához, mely irányábani engedelmességre kényszerít.

Benwell atya tetőtől talpig az egyház ama kiváló katonái közé tartozott, kiknek szívóssága nem ismer el vereséget és minden győzedelmet megkétszerez.

Egy idő után visszatért az asztalhoz, melynél irt, a midőn Lady Loring a szobába lépve, felzavarta munkájától. Egy befejezetlen levél feküdt az asztalon. A pap felvette a tollat, egy darabig mereven nézett maga elé, aztán a következő szavakkal végezte be epistoláját:

»Ennélfogva elhatároztam, hogy Penrose Arthur kezeire fogom bízni e komoly ügyet. Tudom, hogy nagyon fiatal; de ezen hátránnyal szembesíthetjük kiváló tulajdonságait, a minők megvesztegethetetlen becsületessége és őszinte, igaz vallási rajongása. Jelenleg nem tudok

hasznavehetőbb embert, melyhez hozzáférhetnénk — és épséggel nincs veszteni való időnk. Romaine az utolsó időben nagy örökséget tett. Ezentúl a legaljasabb összeesküvések, társadalmi útonállások tárgya lesz — a férfiak összeesküvése pénzére fog czélozni — a nők összeesküvése kezére, — mert férjhez fognak akarni menni hozzá.

Még ezen megvetendő törekvések is akadályok lehetnek nemes és igazságos célunk elérésében, ha csak arra nem törekszünk, hogy legalább megelőzzük a többit a színhelyen . . . Penrose mult héten hagyta el Oxfordot s ma reggel várom ide, hová saját meghívásomra jön. Ha megadtam neki a szükséges utasításokat, és megeltem módját, mikép mutassam be előnyösen Romaine-nek, szerencsém lesz újra jelentést tehetni kilátásainkról s az ügy helyzetéről.«

Miután aláírta volna e sorokat, a levél czimzéséhez fogott: »A főtisztelendő titkár urnak, Jézus-Társaság, Róma.«

A mint lepecsételte a boritékot, egy inas feltárta az előcsarnokba vezető ajtót és hangosan jelenté:

— Penrose Arthur úr.

MÁSODIK FEJEZET.

A jézsuiták.

BENWELL atya felállts atyáskodó modorral, mosolyogva fogadta látogatóját.

— Szivből örvendek, hogy láthatom, — szólt, a méltóság és előzékenység kellemes vegyülékével kezét nyujtva a fiatal jövevénynek.

Penrose tiszteletteljesen ajkaihoz emelé a feléje nyujtott kezét. Mint a »Szent rend« egyik »Provinciálisa«, Benwell atya magas helyet foglalt el az angol jézsuiták közt. Megszokta a hódolatot fiatalabb testvéreitől, s mint szellemi vezérök, szivesen is vette.

— Félek, hogy nem jól érzi magát, — folytató Benwell atya szeliden. »Keze lázas, édes Arthur.«

— Köszönöm atyám, csak úgy vagyok, mint rendszeren.

— Tán szellemi lehangoltság, vagy idegesség? — faggató tovább Benwell atya.

Penrose bágyadt mosolylyal helybenhagyta az utóbbi feltevést.

— Igaz, nem vagyok nagyon élénk, épen most, — mondá.

Benwell atya rosszalólag rázta fejét. Nem találta helyén a testi-lelki lehangoltságot ily fiatal embernél.

— Ezen segíteni kell, — jegyzé meg nyájasan. — Igyekezzék felvidulni, Arthur. Én, részemről, hál' Istennek, természetemnél fogva vidám ember vagyok. Lelkem bizonyos mérvben visszatükrözi, (még pedig hálásan tükrözi vissza) a fényt és szépséget, mely a világ teremtésének egyik főalkatrészét képezi. Ajánlatos volna, ha hasonló hajlamait teljes erejéből támogatná és ápolná. Saját tapasztalásomból tudok eseteket, a midőn ez igen jól sikerült. Ha tapasztalásaimat egy újabb esettel gazdagítaná, igazán, nagyon lekötelezne, kedves Arthur. Az öröm idejében, Egyházunk rendesen kiválóan vidám. Megtoldjam-e szavaimat még egy külömb bátoritással is? Igen nagy fontosságú megbizással fog kitüntetni a legközelebbi időben. Legyen társadalmilag kellemes, különben nem fog megfelelni a belé helyezett bizalomnak. Ez Benwell atya kis leczkéje. Remélem, elismeri egyetlen érdemét, édes Arthur, — azt, hogy leczke-létére, hamar vége van.

Penrose mohón tekintett fel feljebb valójára, többet szeretett volna hallani.

Még igen fiatal ember volt. Nagy, gondolkozó, mélységes szürke szemei, és szokott finom, tartózkodó modora, bizonyos vonzó tulajdonságot kölcsönöztek külső megjelenésének, melyre az tulajdonképen rászorult. Alakra nézve alacsony volt és sovány; haja széles homloka körül idő előtt megritkult; halvány arcza beesett és keskeny, gyöngéd ajkai körül finom barázdák.

huzódtak végig, melyek korával épen nem álltak összhangban.

Ugy nézett ki, mint a ki számos nyomorúlt órát töltött a saját maga és kilátásai feletti hiábavaló két-ségbeesésben. De mindazonáltal volt benne valami ellent-állhatatlanul őszinte és igaz — még akkor, ha az nem is állt, oly tisztán és lelkiismeretesen hitt a maga téve-déseiben, oly kevéssé bizott saját tulajdonaiban — hogy minden erőlködés nélkül megnyerte az embereket s barátokat szerzett, anélkül, hogy az alkalmat kereste volna, vagy csak tudomása is lett volna róla.

Mit mondtak volna barátai, ha valaki azt mondja nekik, hogy e szelid, magában nem bizó, méla embernek vallási lelkesültsége, épen minden gyanutól mentt ártat-lansága folytán veszedelmes módon felhasználtathatnék lelkiismeretlen kezek által?

Barátai kivétel nélkül megvetéssel fogadták volna a botrányos, hallatlan, képtelen állítást, és maga Pen-rose, ha tudomására jut, életében talán először nem lett volna képes indulatát fékezni

— Szabad-e sértés nélkül egy kérdést tennem?
— mondá félénken.

Benwell atya megragadta kezét.

— Édes Arthurom, tárjuk ki egymás előtt szí-vünket, és gondolatainkat, minden tartózkodás nélkül, mert csak úgy érthetjük meg egymást. Mi az a kérdés?

— Főtisztelendő ur, valami nagy megbizást emli-tett, mely nekem volna szánva.

— Ugy van. Bizonyosan tudni óhajtja, mi legyen az?

— Mindenekelőtt tudni óhajtanám, szükséges lesz-e azért, hogy Oxfordba visszamenjek.

Benwell atya elbocsájtá a fiatal ember kezét.

— Nem szereti Oxfordot? — kérdé, figyelmesen szemügyre véve Penroset.

— Bocsásson meg szent atyám, ha nagyon is bizalmasan beszélek. Nem szeretem az álszinüséget mely rákényszerít, hogy eltitkoljam katolikus és pap léteimet.

Benwell atya e kis nehézséget azonnal helyre hozta, még pedig oly modorban, mint a kinek hatalmában áll kegyesen elnézni az oktalan kételyeket.

— Nekem ugy tetszik, Arthur, hogy két igen fontos pontról feledkezik meg, — mondá. — Először is, feljebbvalótól dispensációval láttatott el, mely felmenti minden felelősség alól, azon álszinüséget illetőleg, mit annyira lelkére vesz. Másodszor, mi csak ugy juthatunk megbízható tudósításokhoz, a haladásra vonatkozólag, mit Egyházunk észrevétlen, egész csendesen tesz az egyetemen, ha önt, egy, — mondjuk, önálló szemtanu és figyelő személyében — e célra felhasználjuk. Mindazonáltal, ha lelki nyugalmához hozzájárul, nem látok okot, mért ne tudatnám ez alkalommal hogy, nem lesz kénytelen Oxfordba visszatérni. Könnyitettem-e a lelkén?

Ez persze kétséget sem szenvedett. Penrose a szó teljes értelmében szabadabban lélekezett.

— Egyuttal, — folytatá Benwell atya, — legyen gondunk rá, édes fiam, hogy félre ne értsük egymást. Az uj hatáskörben, mit számára kijelöltünk, nemesak

szabadságában fog állani vallásának beismerése, sőt határozottan szükséges lesz, hogy azt tegye. De azért folyvást az angol uri ember szokott öltözetében fog járni és a leggondosabban fogja titkolni az Egyház szolgálatába való felvételét, mindaddig, míg más utasításokat nem nyer. És most, kedves Arthur, olvassa el ezt az okmányt, mely a szükséges bevezetést képezi mindahoz, mit még el kell mondanom, hogy küldetését kellőleg megértse.

Az »okmány« pár oldalnyi kéziratban Vange monostor legkorábbi történetét tartalmazá, a szerzetesek idejétől kezdve, egész azon időpontig, a midőn az itt körülményesen leirt események folytán nyolczadik Henrik által elkoboztatván, az egész birtok világi czélokra használtatott fel.

A felvillanyozott Penrose visszaadta a kéziratot, szenvedélyes rokonszenvet tanusítva a szerzetesek, s gyűlöletet a bitorló király iránt.

— Nyugodjék meg, Arthur, — mondá Benwell atya nyájas mosolylyal. — Nincs szándékunk nyolczadik Henriknek mindörökre igazat adni s akaratának meghódolni.

Penrose meglepetten tekintett feljebbvalójára, — de az egyelőre még nem világosította fel kimerítőbben.

— Mindent a maga idejében, — folytató a titkolódzó pap; — a magyarázatok percze még el nem érkezett. Előbb még egyebet is kell mutatnom, mi érdekelni fogja. Anglia legbecsesebb ereklyéinek egyikét. Nézzon ide.

Egy lapos kis faszekrényt zárt fel, melyben nyilván ösrégi, irással borított pergamensek feküdtek.

— Egy kis megleckéztetésben már részesült, kedves Arthur, — szólt jóakarólag, — most egy kis történetet fog hallani. Bizonyosan hallott már Newstead monostorról, — mely a költészet-kedvelő előtt mint Byron lakhelye vált híressé? Henrik király ép oly módon bánt el Newsteaddal, mint Vange monostorral. Sok évvel ezelőtt Newstead tava lecsapoltatott és az ércz sas, mely olvasó-polcz képen használtatott a régi templomban, felfedeztetett a tó fenekén, hol századokon át elrejtve és elfeledve hevert. A sas testében titkos rejtekhely fedeztetett fel s abban meglették a régi monostor jogszerü hűbéri levelét. A szerzetesek ilyen módon rejtették el szabadalmaik és jogaik törvényes bizonyítékait, azon reményben — persze, felesleges mondanom, — azon hiábavaló reményben, — hogy megjöhet még azon idő, a midőn az igazság vissza fogja szolgáltatni nekik a vagyont, melytől az önkény megrabolta őket. Múlt nyáron, püspökeink egyike, ki körútat tett egyik északi kerületében, felemlítette ezt a körülményt egy lelkesült katolikus barátja előtt, és azon véleményének adott kifejezést mikép lehető, hogy Vange monostor szerzetesei ugyanazon elővigyázattal éltek, mint a Newsteadiek. Megjegyzendő, hogy ezen barátunk nagy entuziásta volt. Mítsem szólva a püspöknek, — kinek felelősségét és állását kimélni volt kénytelen — tervébe beavatott egy pár megbízható embert, kiknek nézeteire nézve tisztában volt. Egy holdvilágos este — Vange monostor

jelenlegi birtokosának, vagy jobban mondva bitorlójának távollétében — a vange-i tó titokban szintén lecsapoltatott, még pedig oly eredménnyel, mely a püspök véleményét fényesen igazolta . . . Olvassa el ezen értékes és érdekes okmányokat, Arthur. Ismerve kényes becsületérzetét, és bámulatra méltó lelkiismeretességét, óhajtom, mikép minden kétségtől mentten, tisztában legyen a törvényes jogczimmel melyel az Egyház Vange monostorra nézve bir — s e részben legbiztosabban meggyőződést nyerhet, ha ezen okiratokat átolvassa.

E kis bevezetés után Benwell atya türelmesen megvárta, míg Penrose átolvasta az iratokat.

— Kétkedik-e még követelésünk jogosultságában? — kérdé, midőn az ifju bevégezte az olvasást,

— Egy perczig sem.

— Tisztán állnak-e előtte az egyház jogai Vange monostorra nézve?

— Oly tisztán, a mint szavakkal kimondhatók, szent atyám.

— Helyes. Most elzárhatjuk ismét az okmányokat. Önkényes elkobzás, Arthur, még egy király részéről sem maradhat örökre érvényes a törvény előtt. A mit az Egyház egykor tövényesen birt, azt jogában áll újra tövényesen visszanyerni. Kétkedik-e ebben — vagy nem ért egyet velem?

— Csak arra nézve kétkedem: mi módon juthat az egyház egykori birtokához? Van-e mit remélnünk a tövénytől e különös esetben?

— Semmit sem várhatunk tőle.

— És atyám még is úgy beszél, mintha kilátása volna a vagyon visszaszolgáltatására. Mily eszközök, mily utak-módok által lenne kivihető e visszaszolgáltatás?

— Békés és nemes eszközök által, — viszonzá Benwell atya komolyan. — Úgy, hogy maga, a vagyon jelenlegi birtokosa, mondana le róla ünnepélyesen, Egyházunk javára.

Penrose meglepetten és érdekelten nézett feljebbvalójára.

— Katholikus-e az említett egyén? — kérde mohón.

— Még nem az. — Benwell atya erősen hangsúlyozta a három kis szót. Kövér újjai nyugtalanul doboltak az asztalon; éles tekintetű szemei várakozásteljesen nyugodtak Penrose halavány vonásain.

— Remélem megértett, Arthur? — tevé hozzá rövid szünet után.

A vér lassan elfutotta Peurose kimerült arcát.

— Félek, hogy csakugyan megértettem, atyám, — mondá akadozva.

— Mért fél?

— Nem vagyok bizonyos benne, vajjon lelkem jobbfelé érti-e a kérdést. Félek atyám, hogy hiúságom és képzelődésem előtérbe tolakodott.

Benwell atya gyönyörködve dőlt hátra kényelmes karosszékében.

— Szeretem a szerénységet, — mondá, élvezetesen csattantva nyelvével, mintha a szerénység valami

étel volna, mely különösen jól esik neki: — Hatalmas erő, melyre szükségünk van, rejlik ama becsületére való kétely alatt, Arthur. Újból meggyőződtem, mennyire igazam volt, midőn önt ajánlottam, mint a legérdemesebbek egyikét azon megtisztelő bizalmi ügy kivitelére, mely oly nagy horderejű és komoly természetű. Úgy hiszem, hogy Vange-monostor birtokosának áttérítése — az ön kezeiben — már csak idő kérdése lehet.

— Szabad-e kérdenem, mi a neve?

— Hogyne. Romaine Lewis a neve.

— Mikor mutat be neki?

— Azt lehetetlen előre látni. Még magam sem lettem bemutatva.

— Nem is ismeri még Romaine urat?

— Soha nem is láttam.

E bátortalanító válaszok Benwell atya által oly hangon mondattak, mint a ki ezeknek daczára, tisztán látja utját maga előtt.

Egy végletből, egy meglepetésből a másikba átmenve, Penrose összeszedte magát s egy utolsó kérdést tett.

— Hát én akkor mikép fogok közeledni Romaine urhoz? — szólt aggályosan.

— Csak úgy felelhetek kérdésére Arthur, ha még tovább megyek iránta való bizalmamban. Mint rendesen, most is kellemetlen reám nézve, — folytatá a tisztelendő ur, a legvonzóbb alázatossággal, — ha magamról kell beszélnem. De meg kell lennie. Nem volna-e jó egy csésze erős mokka, hogy könnyebben essünk keresztül Benwell atya ön-életírásának e kis

kivonatán? . . . Ne nézzen rám oly komolyan, fiam! Ha az alkalom megengedi, vegyük az életet könnyen, és élvezzük a mennyire lehet!

Csengetett és kávét rendelt, csak úgy, mintha a ház ura volna. Az inas a legmélyebb tiszteletet tanusította iránta. Várás közben, a tisztelendő ur, népdal-töredékeket dúdolt és közbe-közbe az időről beszélt.

— Sok czukrot, Arthúr? — kérdé, midőn a kávé behozatott. — Nem? — No lám! Még apróságokban is örvendtem volna, ha teljes-tökéletes rokonszenvre találok természetében és hajlamaiban. Én részemről csak igen édesen szeretem a kávét.

Miután a legnagyobb gonddal és kellő vigyázattal megédesítette volna kávéját, végre elérkezett az idő fiatal barátjának felvilágosítására. Oly könnyűséggel, oly vidám hangulatban tette azt, hogy még sokkal türelmetlenebb emberek is Penrosenál, érdeklél és élvezettel hallgatták volna.

HARMADIK FEJEZET.

A bemutatás Romayenak.

KIVÉVE foglalatosságomat itt a könyvtárban, — kezdé Benwell atya, — és néhány érdekes párbeszédet Lord Loringgal, kire csakhamar még visszatérek, én csaknem ép oly idegen vagyok e háznál, mint saját maga. Midőn a cél, melyre most törekszünk, még csak

merő ködkép volt s először vétetett tervszerűleg komolyan tekintetbe, már volt szerencsém Lord Loringot ismerni. Arról is tudomásom volt, hogy Romaynenek meghitt s bizalmas barátja. Ily körülmények közt Lord Loring öntudatlanul a legtermészetesebben ajánlkozott közvetítőnek, hogy Vange monostor birtokosához közeledhessünk, meggyanusittatás nélkül. Ennélfogva azon megtisztelő megbízásban részesültem, hogy bizalmi viszonyba lépve a házzal, otthonossá váljak itt. Nekem helyet adva, Lord és Lady Loring gyóntató-atyja és házi káplánja valamely szerény állással, egy külföldi missióval bízott meg. És most ime itt vagyok én az ő helyében! Mellesleg mondva, — édes Arthur, a háziak, vagy vendégek jelenlétében — ne mutasson irányomban semmiféle különös tiszteletet. Lord Loring házánál nem vagyok a Jézus rend provineziálisa — az Egyház alacsony szolgáinak vagyok egyike.

Penrose őszinte csodálattal nézett fel reá.

— Ez nagy áldozat részéről atyám, mostani állásában és korában.

— Épen nem az, Arthur. Az emelkedettebb állás magában hordja a hiuság és büszkeség kísértését. E változást úgy tekintem, mint egy javamra való alázatos-ságbeli leczkét. Lady Loring például, a mint tisztán látom, nem szivel és nem bizik bennem. Aztán van itt egy fiatal hölgy látogatóban, ki nem rég érkezett. Ő protestáns, és úgy látszik el van telve mindazon előítéletekkel melyek e gondolkozásmóddal együtt szoktak járni, és olyannyira kerül szegény teremtés, hogy min-

deddig még nem is láttam. E visszautasítások igen egészségesen emlékeztetik bűnös és gyenge emberi természetére az oly embert, ki hosszasan magas, bizalmi és hatalmi állást foglalt el. Azonfelül még egyéb akadályok is voltak utamban akaraterőm és energiám felelevenítésére. Hát ön Arthur, mit érez, ha akadályokkal találkozik?

— Minden lehetőet megteszek, hogy elmozdítsam utamból, atyám. De olykor, bevallom, bátortalanságot tapasztalok, s ez fáj.

— Furcsa, — szólt Benwell atya, — én részemről csak bizonyos türelmetlenséget tapasztalok. Mily joga van valamely akadálnak az én utamat elállni? — így fogom fel én a tárgyat. Például: az első dolog, a mint hallottam, midőn ide érkeztem, az volt: hogy Romaine elhagyta Angliát. Bemutatásom nála ennél fogva a végtelenbe el volt odázva; Lord Loringra voltam utalva minden oly felvilágosításra és tudósításra nézve, melyre Romainet és szokásait illetőleg szükségem volt. Ime egy újabb akadály! Nem lakván akkor még e házban, kénytelen valék okot-módot találni, melynek erejénél fogva mindig a hely színén lehessenek, hogy felhasználhassam ő lordsága szabad perezeit a szükséges tárgyalásra . . .

— Leültem tehát e szobában és azt mondtam magamban: Mielőtt felkelnék ismét e helyről, ezeket a szemtelen akadályokat elsöpröm az utamból — akár lehet, akár nem! . . . A könyvek állapotán tünődve — megvillant agyamban az eszme, melyet kerestem

— Mielőtt elhagytam a házat, meg valék bizva a könyvtár új rendezésével. E percztől kezdve, jöttem-mentem, amint nekem tetszett. Bármikor megtörtént, hogy Lord Loringnak kedve kerekedett a beszélgetésre, azonnal kéznél voltam, hogy a társalgást a kellő irányban vezessem. És mi az eredménye?

— Az első alkalommal, a midőn Romayne itt mutatkozik, oly állásba helyezhetem önt, hogy mindnapos társává legyen. És mindezt első helyen azon türelmetlenségnek köszönheti, mely akadályokkal szemben erőt vesz rajtam. Mulatságos egy eset, Arthur, nemde? —

Jóllehet Penrose a humor fűszeres vonásának híjjával volt. A helyett, hogy mulatságosnak találta volna az esetet, csak többet óhajtott tudni a dologról — s kérdőleg, mohón nézett feljebbvalójára.

— Mily minőségben leszek Romayne úr társa?
— kérdé bizonytalan hangon.

Benvell atya egy második csésze kávé t töltött magának.

— Ugy hiszem jobb lesz, ha megelőzőleg elmondom, — szólt lassan a főtisztelendő — mi módon van kijelölve Romayne, ugy hajlamai, mint szokásai által is, a hittérités legszerencsésebb tárgyává. Először fiatal; még eddig legény-ember; regényes, fogékony lelkületű és magas műveltségű. Semmiféle közel rokona nincs életben, ki befolyásolhatná — és mostanig semminemű törvénytelen viszony nem compromittálta. A lefolyt utolsó évek óta csaknem kizárólag könyveinek szentelte magát, és óriás kutatást igénylő mű számára gyűjti

az adatokat és anyagot — a Vallás eredete munkájának alapeszméje.

— Valamely nagy fájdalom vagy megbánás, — Lord Loring nem jelölte ki közelebről a kettő közül melyik, — komolyan megrázkódtatta idegrendszerét, mely hosszas éjjeli tanulmányai által már rég meg volt támadva Vesse hozzá e részletekhez, hogy most kezünk ügyében van — miután e napokban visszatért Londonba és egészen egyedül, magára hagyatva él egy magán-szállodában . . . Egy nekem ismeretlen okból, jelenleg nyilván tartózkodik Vange monostortól, mely szerintem legalább a legislegalkalmasabb hely volna egy tudós ember számára . . .

Penrose most már igazán kezdett érdeklődni.

— Volt valaha Vange monostoron? — kérdémohón.

— Nemrég kis kirándulást tettem, Arthur, Yorkshire ezen részében. Igen kellemes kis ut — természetesen, eltekintve ama fájdalmas emlékektől, melyek e szent hely rombadőléséhez és szentségtelenítéséhez csatolvák. A jövedelemmel egészen tisztában vagyok. Ismerem a birtok déli részének kitünő földjeit, melyek teljesen kiengesztelnek a házat környező sovány régiókkal.

— De térjünk vissza egy perczre Romaynehez s az ön állásához, mint jövődöbeli társalkodója. Elküldette magának könyveit Vangeból; elhitette magával, hogy az ernyedetlen tanulmány legjobb gyógyszere az ő bajának, bármily természetü legyen az. Lord Loring kezdeményezése folytán, egészségi állapota a mult napokban orvosi consultatio tárgya lett.

— Hát oly nagy beteg! — kiáltá Penrose meglepetten.

— A mint látszik — igen; — felelé Benwell atya. Lord Loring titkolózik s egy szót sem lehet kivenni belőle e betegséget illetőleg. Az orvosi tanácskozmány egy pontját azonban, melyben épen ön érdekelve van, mégis sikerült kicsalniom belőle. Az orvosok érelyesen ellenzik, hogy tovább is foglalkozzék tervezett könyvével. Romayne makacsságában nem akar rájuk hallgatni. Csak egy concessiót tudtak kierőszakolni tőle — ráállt, hogy némi tekintetben kissé kimélni fogja magát, a mennyiben segédet, titkárt, szóval — amanuenzist fog ezentul használni. Lord Loring bizatott meg a kellő ember felfedezésével. A Lord tanácsomat kérte e tárgyban — sőt meg is bízott a rámért kötelesség elvállalásával és teljesítésével is! . . .

— Kiki az őt megillető hatáskörbe való, édesfiam. Azon férfinak, ki Egyházunk dicső vallása számára megtérítse Romaynet, szükségképen elég fiatalnak, elég hajlékony természetűnek kell lennie, hogy nemcsak társa, de barátja is lehessen. Ott van az ön szerepe Arthur, — mert ön az a leendő amanuenzis . . . Mily hatást tesz önre e kilátás?

— Bocsánatot kérek, atyám! de nagyon félek, hogy érdemetlen vagyok a belém helyezett bizalomra.

— Mennyiben?

Penrose őszinte, épen nem tettett alázatossággal válaszolt.

— Félek, hogy messze hátra fogok maradni fel-

adatomban megett és nem leszek képes reményeit igazolni,
 — mondá habozva, — kivéve. ha igazán azt fogom
 érezni, hogy saját lelke javára térítem meg Romayne
 urat. Bármily igazságos legyen az ügy, az Egyházi
 vagyon visszaszerzését nem tekinthetem elegendő oknak
 arra, hogy vallási meggyőződésének és hitének változ-
 tatására rá vegyem . . . Valami oly komoly, oly meg-
 rendítő van a felelősségben, mit rám akar róni — hogy
 tönkre kellend mennem a teher alatt, ha csak egész szí-
 vemmel nem láthatok a munkához . . .

— Ha vonzalmat érzek Romayne ur iránt, midőn
 először látom; . . . ha apródonkint megnyeri lelkemet,
 mig úgy szeretem, mint a testvért — akkor, akkor igenis
 ígérhetem, hogy megtérítése életem legszebb, legkedve-
 sebb célja lesz . . . De ha a lélek ezen benső valódi
 rokonszenve nincsen meg köztünk — bocsánat, ha ily
 nyíltan kimondom — akkor esedezem, mellőzzenek
 engem és bizzák e fontos feladatot más, nálamnál méltó-
 több és ügyesebb ember kezeire.

Hangja mindinkább reszketett, szemei elhomá-
 lyosultak.

Benwell atya az ügyes horgász tapintatával, ki
 az élénk halacska ficzkándozásainak enged, kezelte fia-
 tal barátja felindulását.

— Édes, jó Arthur! — mondá. — Csak tulsá-
 gos sokat látok afféle önző emberekből, édes fiam . . .
 olyan nekem, ha őnt hallom — mintha a szomjazónak
 egy ital friss vizet nyujtanak. De egyuttal, hadd nyug-
 tassam meg arra nézt, hogy nehézségeket keres és

teremt ott, hol absolute n e m léteznek nehézségek. Már felemlítettem, mint az ügy egyik elodázhatatlan szükségét — hogy ön és Romaine barátok legyenek. Miképlétesülhetne ez, ha csak valósággal nem létezik köztük ama benső rokonszenv, mit oly mesteri vonásokkal irtle? Én vérmes ember vagyok, és é n azt hiszem, hogy szeretni fogják egymást. Ne foglalkozzék már eleve kételyeivel, de várjon, míg megismerkedik vele.

A mint e szavakat kimondá, az ajtó, mely a képtárba vezetett, megnyilt és Lord Loring élénken lépett a könyvtárba.

Gyorsan körülnézett — nyilván keresni látszott valakit, a kit jogosan itt remélhetett. — A csalódás árnyszerü kifejezése vonult el arcán, a mint tekintete a két jezsuitára esett és kedvetlenül meghajtá magát.

— Ne zavartassák magokat általam, — mondá, Penrosera nézve. — Ez-e azon uri ember, kit Romaine támogatására kiszemelt?

Benwell atya rögtön bemutatta fiatal védenczét.

— Penrose Arthur, mylord. Bátor voltam őt találomra ma ide kérni, azon esetre, ha netán kérdéseket óhajtana hozzá intézni.

— Az ön ajánlata után ez teljesen szükségtelen — felelé Lord Loring nyájasan. — Penrose ur nem jöhetett volna alkalmasabb időben, mint épen ma és most. Esetlegesen, Romaine ur ma meglátogatott bennünket — és e perczen a képtárban van.

A két pap egymásra nézett.

Lord Loring beszéd közben elhagyta őket, a

könyvtár tulsó ajtajához lépett, kinyitotta, körülnézett az előcsarnokban és a lépcsőn és ismét visszatért, most már a boszankodás egészen észrevehető kifejezésével arcán.

— Jöjjenek velem a képtárba, uraim, — szól.
— Örülni fogok, ha Romayne úrnak azonnal bemutathatom önöket.

Penrose meghajtva magát, rögtön elfogadta az ajánlatot.

Benwell atya a szanaszét heverő könyvekre mutatott s mosolyogva mondá:

— Engedelmevel, azonnal követni fogom, mylord.

— Kire várt, kit keresett, ki után nézett Lord Loring?

Ez volt a kérdés, mely Benwell atya lelkében most legfelül kerekedett, míg a felhozott ürügyet szem előtt tartva, néhány könyvet a tékákon elhelyezett, s az asztalon heverő, s római levelezésére vonatkozó papirokat összeszedte. Életének szokása és fővonása lett, hogy minden körülményt, mely szemébe tűnt s melynek okát és létezését magának megmagyarázni képtelen volt — azonnal gyanúba vett.

De mennyivel izgatottabb lett volna a jó atya ez alkalommal, ha tudta volna, hogy a Romayne áttétersére célzó összeesküvés a könyvtárban, egyensúlyoztatott egy másik összeesküvés által a képtárban, mely Romayne megházasítását tűzte ki céljául!

Lady Loring természetesen tudára adta férjének Stellával való társalgását s a hallottak annyira fel-

bátorították Lord Loringot, hogy elodázás nélkül rászánta magát a Romaynenel teendő tervezett kísérletre.

— Azonnal levelet írok Romaynenek s elküldöm szállodájába, — mondá.

— Meghivod, hogy már ma jöjjön ide? — kérde Lady Loring.

— Igen. Ūrügyül türelmetlenségemet hozom fel, mert már nagyon óhajtom véleményét hallani egy bizonyos új képemre nézve. Előkészítsük-e Stellát a találkozásra, vagy jobb volna, ha meglepetést szereznénk neki vele?

— Semmi esetre sem! — kiáltá Lady Loring. — Ideges, fogékony természeténél fogva félnék őt ekkép váratlanul meglepni. Engedd, hogy megsűgjam neki, mikép Romayne az általa rajzolt arczkép eredetije, ki valószínűleg még ma meglátogat, hogy új képedet megtekintse — a többit bizd rám.

Lady Loring tanácsa azonnal megvalósított. Izgalmának első hevében, Stella kijelenté, hogy nem érzi magát elég erősnek a Romayneel való találkozásra. De mire nyugodtabb lett, barátnője unszolásainak legalább annyiban engedett, hogy megígérte, mikép megfogja kísérteni, képes-e Lady Loringot a képtárba követni.

— Ha veled megyek le, — mondá, — úgy nézne ki a dolog, mintha együtt terveztük volna a találkozást. Ennek még csak gondolatát sem vagyok képes eltűrni. Hadd nézzek be magam, mintha tisztán esetlegesen történnék!

Ebbe belenyugodva, Lady Loring egyedül ment át a képtárba s alig volt ott rövid ideig, midőn Romaynet jelentették. A perczek multak s Stella még mindig nem jelent meg.

Eszébe jutott Lord Loringnak, hogy Stella egyedül lévén, tán restelni fogja a főajtón való belépést és tán szivesebben osonna be egész észrevétlenül a könyvtárajtón át, főkép, ha nem volna tudomása a pap jelenlétéről a könyvtárban. Feltevése valódiságát kipuhatólandó, nyitott volt be a könyvtárba, s nem találván Stellát ott sem, megjelenése által siettette az ifjabb jezsuita Romaynenek való bemutatásának végzetes perczét.

* * *

Miután összeszedte papirjait, Benwell atya áthalladt a szobán s a mély erkélyablakba lépett, melynek egyik fülkéjében, kicsi asztalon állt a posta szekrényke. Ezen helyzetében el volt rejtve mindenki előtt, ki az ajtón át belépett.

Épen elhelyezte leveleit s bezárta újból a kis postaszekrényt, midőn az ajtó óvatosan megnyilt s valaki belépett rajta.

Egy pillanattal később női ruha suhogása a szőnyegen üt meg fülét. Más férfiak kiléptek volna a fülkéből, feltüntetve jelenlétüket. Benwell atya ott maradt a hol volt s megvárta, míg a hölgyet megláthatta.

A pap hidegen szemügyre vette a nő setét, gyönyörű szemeit és haját, arcszínének izgatott változékony-
sá-

gát, mozdulatainak nemes, leirhatatlan kecsét és báját. Lassan s látható felindulásban közeledett a képtár ajtaja felé — aztán újra megállt, mintha nem merné kinyitni. Benwell atya hallotta, a mint sóhajtva suttogá :

— Oh, hogy találkozzam vele ?

Elfordult s a kandalló feletti tükör elé lépett. Gyönyörű alakjának látása bátorságát éleszteni látszott. Visszatért az ajtóhoz s félénken felnyitá.

Ugy látszik, Lord Loring egészen közel lehetett e percben. Hangja azonnal behallatszott a könyvtárba.

— Jöjjön be, Stella, jöjjön be ! Itt van egy új kép a számára, mely érdekelni fogja és egy régi barátom és pajtásom, kit be szeretnék mutatni, ki az ön barátja is legyen — Romaine Lewis ur.

Az ajtó ismét betévődött. Benwell atya, mozdulatlanul mint a szobor, lehajtott fővel, mély gondolatokba merülten állt a kis fülkében. Rövid vártatva összeszedte magát, magasra emelte fejét, visszasietett az íróasztalhoz s indulatosan, szokott nyugodt mozdulataitól különösen elütő hévvel, a papirtokból előrántott egy lap papirost és mély redőkbe ránczolt homlokkal, oda vetett nagy betűkkel, lázas sietséggel írta a következő sorokat :

»A mióta leveletem lepecsételtem, egy felfedezést tettem, mit egyetlen posta mellözése nélkül nyomban jelentenem kell. Nagyon félek, hogy ezentúl egy asszony is utunkban lesz. Bizzanak bennem, hogy ezt az akadályt is leküzdöm, csak úgy, mint a hogy más akadályokat leküzdöttem eddig is ; a munka kellőleg halad, Penrose

megkapta első utasításait s a mai napon be lön mutatva Romaynenek.«

Ezt a levelet szintén Rómába czimezte, úgy mint az előbbenit.

— És most lássunk az asszonyhoz! — dörögé a pap — és feltárva az ajtót, belépett a képtárba.

NEGYEDIK FEJEZET.

Benwell atya diplomatiája.

AMŰVÉSZETNEK megvannak a maga megpróbáltatásai ép úgy, mint győzelmei. Tehetetlen a mindennapi élet szennyes érdekei ellenében, s nincs módjában ezekkel szembeszállni. A legnagyobb mű, mely valaha iratott, a legszebb kép, mely valaha festetett, nem képes kellőleg hatni az önző érdekektől, vagy titkos gondoktól elfoglalt szellemre.

A képtárba lépve, Benwell atya csak egyetlen egy személyt talált ott, mely nem hamis ürügy alatt nézte a kérdéses képet.

Mitsem sejtve az egymás ellen törő érdekekről, miknek harcza az ő személyében összpontosult, Romayne feszült figyelemmel tanulmányozta a képet, melynek megtekintése szolgáltatta az okot mai látogatására.

Meghajtotta magát Stellának, szépségének csendes elismerésével; Penrose-al kezét fogott s néhány szíves szót intézett leendő titkárához — aztán nyugodtan

visszafordult a képhez, mintha e percztől fogva Stella és Penrose nem léteznének többé ő reá nézve.

— Ha neked volnék, — mondá végre Lord Loringhoz, — nem venném meg e képet.

— Mért nem?

— Nekem úgy tetszik, mintha a modern angol iskola komoly hátrányaival birna. Végkép nélkülözi az eszmét, a lelket s e hiányért csak az ecset ügyessége kárpótol a tárgy előnyös alakításában. A ki egy képet látott e festőtől az valamennyit látta. Ő képeket gyárt — de nem művész, se nem festő.

Mig Romaine beszélt, Benwell atya belépett. A bemutatási szertartáson Vange monostor urával szemben igen udvariasan, de kissé szórakozottan esett keresztül. Lelke egyedül azzal foglalkozott, mikép tegye próbára gyanuja helyességét, Stellát illetőleg.

Be sem várva a bemutatást, azon atyai érdekeltséggel és elnyomott bámulattal fordult hozzá, mit nők irányában oly rendkívüli ügyességgel tudott érvényesíteni.

— Szabad-e kérdenem, vajjon kegyed is osztja Romaine ur véleményét a képre nézve? — kérdezé legszelidebb hangján.

Stella hallott volt a papról és állásáról a háznál. Egészen szükségtelen volt Lady Loring odasugott bemutatása: »Benwell atya, kedvesem«! Ellenszenve azonnal felismerte, valamint rokonszenve felismert volna oly egyént, ki kedvező hatást tett volna reá.

— Nem tartom magamat műítésznek, — felelé

fagyasztó udvariassággal. — Csak azt tudom, mi tetszik és mi nem tetszik, mit szeretek s mit nem szivelek.

E felelet utolsó betüig megfelelt Benwell atya tervének: az az Romaine figyelmét a képtől el Stellára vonta.

A pap megragadta az alkalmat, hogy arczukból olvashasson, míg egymásra néznek.

— Nekem úgy tetszik, hogy e szavak magokba foglalják a műítészet valódi alapját és indokát, — mondá Romaine Stellához. — Akár műtárgyakra vagy könyvekre vonatkozó véleményünknek adunk kifejezést társalgás közben, vagy nyomtatásban hirdetjük teljes auctoritással, mindkét esetben csak arról teszünk vallomást, mi tetszik és mi nem tetszik nekünk. Az én szerény véleményem e kepről az, hogy nem szól hozzám — hát kegyednek mond-e valamit?

Nyájasan mosolygott, míg e kérdést tette, de sem hangjában, sem szemében nem volt nyoma sem a felindulásnak.

Mi Romainet illeti, Benwell atya félelmei lecsendesültek, most Stellára tekintett.

Bármennyire igyekezett magán uralkodni, szive titkának vallomása utat talált magának s arczán derengett. A hidegen tartózkodó kifejezés, melyet a pappal éreztetett, midőn vele beszélt, lágysággá olvadt Romaine hangjának és tekintetének befolyása alatt. Anélkül, hogy arczsine tényleg megváltozott volna, a finom bőr alatt rózsás pir terjedt el, mint egy benső melegnek éltető áramlata folytán. Szemei és ajkai uj életerőben ragyog-

tak; gyenge, elegáns alakja szemlátomást erősbödni, terjedni, emelkedni látszott, mint a virág szirma, a kedvező napmeleg lég ringó ölelésében.

Midőn Romaynenak felelt, (szükségtelen mondanunk, hogy egyetértett vele,) szelid rábeszélés volt hangjában, félénken arra bátorítva őt, hogy tovább beszéljen hozzá, tovább is nézzen rá, s ez magában véve is elegendő lett volna Benwell atyának az igazság kitalálására, még ha nem is láthatta volna Stella arcát.

Kételyeit ezen irányban helyeseknek találván, titkolt gyanuval kezdte vizsgálni Lady Loringot. Stella hűséges barátnőjének őszinte kék szeméből nyiltan volt kiolvasható a Stella iránti határtalan rokonszenv.

A szerencsétlen kép feletti vita most Lord Loring által folytatott, ki Romayne és Stella véleményét túlszigorunak nyilvánítá. Lady Loring szokás szerint férjének fogta pártját.

Mig az általános figyelem ezen irányban volt elfoglalva, Benwell atya pár szót váltott Penrose-al, ki eddig néma hallgatója volt a művészet feletti vitának.

— Láttá-e az első Lady Loring hires arczképét, mit Gainsborough festett? — kérdezé.

Be sem várva Penrose feleletét, megragadta karját s magával vitte az említett kép elé, mely a jelen körülmények közt még azon előnnyel is birt, hogy a képtár tulsó végén függött.

— Hogy tetszik Romayne?

Benwell atya halk, de igen határozott hangon tette a kérdést; nyilván türelmetlenül várta a feleletet.

— Már is érdekel, — mondá Penrose. — Oly betegesen, oly szomoruan néz ki és oly szivélyesen beszélt hozzám.

— Szóval, — közbeszólt Benwell atya, — Romayne előnyös benyomást tett önre. De most lássunk a második, ép oly fontos ponthoz. Önnek is előnyös benyomást kell tennie Romaynere.

Penrose sóhajtott.

— A legjobb akarat mellett, bármennyire igyekszem tetszeni oly embereknek, kiket szeretek, — mondá szomorúan, — ez csak ritkán sikerül. Oxfordon azt szokták mondani rólam, hogy félenk vagyok, s félek hogy ez ellenem van. Bár én birnám egy részét az ön fényes társadalmi tulajdonainak, atyám!

— Bizza ezt rám, fiam. Még mindig a képről beszélnek?

— Igen.

— Még valami mondani valóm van. Észrevette a fiatal hölgyet?

— Gyönyörűnek tetszett — de kissé hidegnek. Benwell atya mosolygott.

— Ha annyi idős lesz, mint én, — mondá, — nem fog a külső látszatnak hinni, ott, hol nőkről van szó. Tudja-e én mit gondolok róla? Szépnek szép — de ép oly veszedelmes is.

— Veszedelmes? Mily irányban?

— Ezt aztán csak titokban mondhatom, Arthur. Ő szerelmes Romayneba Várjon egy pillanatig! És Lady Loring, — ha csak félre nem magyaráztam

a mit megfigyeltem — tudja ezt és támogatja szenvedélyét. A gyönyörű Stella minden reményünk megsemmisítője lehet, ha nem igyekszünk Romaynet távol tartani tőle.

E szavakat oly izgatottsággal s oly komolyan suttogta Benwell atya, hogy Penrose meglepetten emelte rá tekintetét. Tudta, hogy feljebbvalójának egykedvűségét nem egy könnyen zavarja meg valami.

— Bizonyos abban, a mit mond, atyám? — kérde megilletődve.

— Teljesen, különben képzelheti, hogy nem szoltam volna.

— Azt hiszi hogy Romayne viszonozza az érzést?

— Szerencsénkre, még nem. Önnek fel kell használnia első baráti befolyását . . . hogy is hijják e nőt? Azaz, mi a vezeték neve?

— Eyrecourt. Eyrecourt Stella kisasszony.

— Helyes. Arra kell használnia befolyását, (hat. i. már biztos lesz benne, hogy csakugyan már van befolyása,) hogy Romayne urat Eyrecourt kisasszonytól távol tartsa.

Penrose zavarban látszott.

— Félek, hogy nem igen fogom tudni, miképp tegyem ezt, — mondá akadozva. — De mint titkára és segéde, természetesen azon leszek, hogy minél kitaróbban foglalkozzék tanulmányaiival.

Bármint vélekedett Arthur feljebbvalója ezen feleletéről, külsőleg, elnéző szivességgel fogadta.

— Egyre megy. Ez is megfelel a célnak, — szolt. — Azonfelül, — de ez egészen köztünk marad, — ha megkapom a keresett tudósítást, alkalmam és módomban lesz néhány akadályt gördíthetni a hölgy útjába.

Penrose összerezzen.

— Tudósításokat! — ismétlé; — miféle tudósításokra számíthat?

— Mielőtt felelnék, mondja meg őszintén, hány évesnek tartja Eyrecourt kisasszonyt? — kérdé türelmetlenül Benwell atya.

— Nem igen értek az effélékhez — husz, huszonöt éves tán már lehet?

— Jó, tegyük fel, hogy csakugyan már huszonöt esztendő. Régente gyakran volt alkalmam a női jellemet tanulmányozhatni, a gyóntató székben. Kitalálhatja-e, mit mond nekem tapasztalásom Eyrecourt kisasszonyról?

— Már azt nem tudom.

— A nő nem először szeret, ha már husz és huszonöt év közt áll — ez az én tapasztalásom a nőnemet illetőleg, — mondá Benwell atya. — Ha találhatok oly egyént, ki utasításokkal szolgálhat, még értékes felfedezéseket tehetek Eyrecourt kisasszony korábbi élettörténete terén. Most ne többet erről. Jobb lesz, ha visszatérünk a társasághoz.

ÖTÖDIK FEJEZET.

Benwell atya rosszul czéloz.

AKÉRDÉSES kép előtti csoport szétoszlott. Lady Loring Stellával egy ottománon ülve, sugdolódzott a képtár egyik végén, míg Lord Loring a képtár ellenkező sarkában meghittén beszélgetett Romayneel.

— Mit gondolsz, szeretni fogod Penroset? — kérde a Lord.

— Gondolom, a mennyire eddig ítélhetek. Szerénynek és értelmesnek látszik, ha nem csalódom.

— Édes Romayne, igen rosszul nézesz ki. Tán újra hallottad azt a hangot, mely üldözni szokott?

Romayne látható ellenszenvvel felelt e kérdésre.

— Nem tudom miért, — szólt, — de a félelem, hogy ma ismét hallanom kellend, már egész reggel lelkemre nehezül. Az igazat megvallva, azért jöttem ma ide, mert azt reméltem, hogy a helyváltozás és szórakozás tán elriasztja tőlem.

— És úgy is lett?

— Eddig, igen.

— Nem következteted ebből, édes barátom, hogy egy még gyökeresebb változás tartós jó hatással lehetne rád?

— Ne kérdezősködjél, Loring! Tűröm megpróbáltatásomat, de gyűlölöm ha beszélnem kell róla.

— Akkor hát, beszéljünk másról. — mondá Lord Loring előzékenyen. — Hogy tetszik Eyrecourt kisasszony?

— Meglepő szépségű arcz; teli kifejezéssel és jellemmel. Leonardo pompás arczképet festett volna róla. De van valami modorában, mi . . . — Elakadt, mintha nem volna képes, vagy nem tudná mikép bevégezni mondatát.

— Valami, a mit nem szeretsz? kérdé Lord Loring.

— Nem az; valami, a mit nem értek. Az ember nem vár zavart egy jónevelésű hölgy modorában. És mégis, zavarban látszott lenni midőn velem beszélt. Tán kellemetlen hatást tettem reá, meglehet. . . .

Lord Loring nevetett.

— Minden más emberben ezt egyszerüen affektációnak nevezném, édes Romaine; de te ma is a régi vagy, amint látom.

— Mért? — kérdé Romaine élesen.

Lord Loring őszinte meglepetéssel nézett barátjára.

— Édes barátom! komolyan azt hiszed-e, hogy afféle megjelenés vagy, mely első látásra kellemetlenül hat az asszonyokra? Ez egyszer életedben élj te is a szeretetreméltó gyöngeséggel, légy igazságos önmagad iránt — és találj jobb okot Eyrecourt kisasszony zavarának

Mióta barátjával beszélgetett, Romaine most for-

dúlt először Stella felé. Esetlegesen épen rajta kapta, a mint nagy, setét szemeit reá szegezte.

Egy fiatalabb, vagy gyengébb jellemű nő bizonyára elfordította volna tekintetét. De nem úgy Stella. Nemes feje, csak pár pillanat után, lassan lekonyult; szemeire vonakodva borultak a hosszú, selymes pillák, míg tekintete keskeny, fehér kezeire szegődött, mik keresztbe téve, térdein nyugodtak.

Egy perczig Romaine feszült figyelemmel nézett reá; aztán összeszedve magát, halkán odaszólt Lord Loringnak.

— Már régen ismered Eyrecourt kisasszonyt?

— Nőm legrégibb s legjobb barátnője. Ugy hiszem Romaine, hogy te is érdeklődnél iránta, ha gyakrabban látnád.

Romaine meghajtotta magát, mintegy némán elismerve Lord Loring jó megjegyzésének helyes voltát.

— Nézzük tovább a képeket, — mondá nyugodtan.

Midőn végighaladt a képtáron, a két pappal találkozott. Benwell atya azonnal megragadta az alkalmat, hogy Penrosenek segédkezet nyújtson egy kellemes közeledésnél.

— Bocsássa meg egy öreg könyvmoly kíváncsiságát, — mondá nyájas, vidám modorával. — De Lord Loringtól hallom, hogy ön falura küldött könyvei után. Előnyösnek találja a londoni szállodai életet a komoly tanulmányok folytatására?

— Igen csendes, nyugalmas szálloda, az enyém — felelé Romaine; — s az emberek ott már rég ismerik sa-

játságaimat. — Ezzel Penrosehoz fordult. — Már régen egy egész emeletet foglalok el, s egy szoba rendelkezésére fog állani, — folytatá. — Falusi házam magánya kellemetlen nekem. Vannak idők, a midőn az utcai élet zaja megnyugtatólag hat reám. Ámbár szállodában lakunk, bátran ígérhetem, hogy nem fog zavartatni, a midőn szives lesz nekem ügyes tollának segélyét felajánlani.

Benwell atya felelt, még mielőtt Penrosenak ideje lett volna beszélni.

— Jóllehet, fiatal barátom emlékező tehetségének is hasznát fogja vehetni Romaine ur, nem csupán tollának. Penrose a Vatican könyvtárában kutatott és tanult. Ha kutatásai ebben az irányban vezetik, ő sok tudósnál többet tud ama régi, ritka kéziratokról, melyek a keresztyénység korai történelméről szólnak.

E gyöngéd s rendkívül ügyes czélzás Romaine szándékolt munkájára »A vallások eredetéről« — megtette a kedvező hatást. Romaine azonnal érdeklődni kezdett Penrose és tanulmányai iránt.

— Nagyon szeretnék hosszabban beszélni önnel ezen kéziratokról, — szólt mohón. — Tán a British Muzeumban is megtalálhatjuk néhányak másolatát. Szerénytelenség-e, ha azt kérdem: szabadon rendelkezik-e a mai nappal?

— Egészen rendelkezésére állok, Romaine ur.

— Ha szives lesz egy óra mulva szállodámban felkeresni, én már készen fogom várni a szükséges czimek és dátumok lajstromával és jegyzeteimmel. Itt a lakczim.

E szavak után Lady Loring és Stella felé közeledett hogy bucsuzzék.

Benwell atya rendkívüli előrelátással birt — — mely tulajdonsága valódi hatalomnak volt nevezhető — de csalhatatlan azért ő sem volt.

Látván, hogy Romaine már bucsúzó félben van, azonfelül érezvén, hogy kedvezőleg kiegyenlítette az utat Romaine amanuenzisa számára, kicsit korán örült meg győzelmének, azt találván, hogy már nincs nyerni valója, ha mindjárt jelen marad is a képtárban. E nézetében megerősített még más általános és magán-érdekek által is.

A közbeeső időt, míg Penrose Romaine szállodájában megjelenhetik, jól fel lehetne még használni, — gondolá a ravasz pap, — hasznos utasításokkal látva el a fiatal kezdőt, s szájába rágva: mily módon értékesítheti a vallási tanulmányokat a maga céljaira nézve, ha már egyszer birni fogja Romaine bizalmát. Igaz, hogy még később is lehet idő e magán-utasítások átadására — de Benwell atya nem igen bizott a jövőbe és az alkalmat szívesen ragadta meg elodázás nélkül. S ezért a jelen perczet, mint biztosan kínálkozót, többre becsülte a kétes jövőnél, mely ki tudja, mikor nyújtja a kedvező alkalmat.

Igy hát elfoglaltságával mentve ki magát, visszatért Penrose-al a könyvtárba, s ekkép (a mint azt később maga is észrevette,) azon kevés jóvátételten hibák egyikét követte el, miket hosszú élete folytán annyira igyekezett kikerülni.

Eközben Romayne nem fejezhette be látogatását anélkül, hogy Lady Loring részéről a vendégszeretet szivélyes unszolásain keresztül ne ment volna.

Lady Loring egy igaz nő lelkesült odaadásával érdeklődött az igaz szerelem iránt általjában és a jelen esetben különösen Stella iránt; és ennél fogva elhatározta, hogy, a míg szerét teheti, az olyan apróság, minő Romayne tervezett munkája és szellemi kiképzése, nem fogja útját állani ama sokkal fontosabb vállalatnak, mely szívének meghódításában, s a szépnem Romayne fölötti győzelmében culminál.

— Maradjon és reggelizzen velünk, — mondá, midőn Romayne bucsuzva, kezét nyujtá.

— Köszönöm, Lady Loring, de nem szoktam a villás-reggelihez.

— Legyen; akkor hát jöjjön ebédre, — semmi társaság, csak mi — egészen magunk leszünk! Holnap és holnapután szabadok vagyunk. Mely napot választja?

Romayne ellentállt.

— Kegyed nagyon szives. Gyenge egészségemmel nem szeretek ígéreteket tenni, miket tán nem leszek képes beváltani.

Lady Loring azonban el volt határozva. Stellát hitta segítségül.

— Romayne ur mentegetődzésekkel akar lerázni. Próbáld meg te, tán több szerencséd lesz.

— N e k e m! Aligha lesz befolyásom rá, Adelaide.

A hang, melyen e szavakat mondá, meglepte Romaynet. Ránézett. A leány szemei komolyan talál-

kozva az övéivel, sajátságosan megigézték. Stella maga sem tudta, mennyire nyíltan szólt tekintete mindarról, mi természetében legnemesebb, legigazabb volt, mit legmélyebben érzett, mire lelke legforróbban áhitozott.

Romayne arcza átváltozott; elhalványult az új érzés alatt, mit e szemek szívében előidéztek.

Lady Loring figyelmesen szemlélte mindkettőt.

— Tán nem becsülöd meg kellőleg befolyásodat, Stella? — mondá tréfásan.

Stella komoly maradt.

— Csak félórával ezelőtt lettem bemutatva Romaine urnak, — mondá. — Nem vagyok elég hiu hinni, hogy bárkire kedvező benyomást tehetnék ilyen rövid idő alatt.

Stella más szavakkal Romaine saját eszméjének adott kifejezést, mit csak az imént közölt Lord Loringgal, midőn Stelláról szólva, magára vonatkozólag, ugyanazt mondta. Az eszmék esetleges azonossága meglepte.

— Tán egymás félreértésével kezdtük meg az ismeretséget, Eyrecourt kisasszony, — szólt komolyan. — S reméljük, hogy jobban meg fogjuk érteni egymást, ha szerencsém lesz újra láthatni.

Habozott és Lady Loringra nézett.

De ő nem volt az a nő, ki elszalasztja a kínálkozó alkalmat.

— Mondjuk holnap este 7 órakor, — mondá előzékenyen.

— Holnap, — ismétlé Romaine.

Kezet fogott Stellával és elhagyta a képtárt.

Eddigelé a megházasítására törekvő összeesküvés még több sikerrel kecsegtetett, mint a megtérítésére czélzó. És Benwell atya, ki a mellékszobában gondosan tanitgatta hűséges eszközét — Penroset — mitsem tudott róla!

* * *

De az órák feltartóztatlan haladásukban, ép oly biztonsággal jelzik az események haladását mint az időét. A nap mult, az est beállt és az esti homálylyal a térítés kilátásai ujra kedvezőbb szint öltöttek.

De hadd beszélje el maga Benwell atya, mikép történt a dolog, ugy, a mint ő még az nap este megírta Rómába körülményes tudósításában.

»Megegyeztem Penrose-al, hogy még az nap felkeres szállásomon, elmondandó, jól ütött-e ki első titkári kísérlete Romayne szolgálatában.«

»Azon perczben, a mint a szobába lépett, a nyugtalanság és zavar jelei arcán, tudtomra adák, hogy valami komoly esemény adta elő magát.«

»Azonnal megkérdeztem, valami kellemetlen történt-e közte és Romayne közt?«

»Látható meglepetéssel ismételte a szót, »Kellemetlen?« — mondá. — ,Nincs szó, mely kellőleg kifejezze, mily őszintén érzek Romayne ur iránt és menyire vágyom hasznára lehetni!«

»E részben meglévén nyugtatva, természetesen megkérdeztem, hogy volt s mi történt. Penrose szemlátomást zavarba jött, midőn kérdésemre felelni volt kénytelen.«

»Egész ártatlanul egy titok nyomára jutottam, — mondá, — melyet meglepni semmiképen sem állt jogomban. Amit becsületesen elmondhatok belőle, azt szívesen elmondom. De tétézze számos szivességét még azzal is, oh atyám, hogy meg nem parancsolja, hogy beszéljek, mikor a hallgatás kötelességem egy nehezen sujtott emberrel szemben.«

»Szükségtelen mondanom, hogy nem feleltem egyenesen e sajátságos kérelemre. Ha érdekeink követelnék, hogy szellemi fölényemet és egyházi auctoritásomat felhasználjam, természetesen habozás nélkül megtettem volna.«

»Hadd halljam elébb azt, a mit elmondhat,« — mondám, — »a többire nézve majd megvállik, mit kell tennem.«

»Ezután beszélni kezdett. Aligha szükséges arra emlékeztetnem, mily kiváló gonddal terveztük eleinte a Vange birtokok visszaszerzését, mennyire igyekeztünk már eleve a siker kilátását biztosítani, mely a jelenlegi tulajdonos sajátságos jelleménél fogva, csaknem elmaradhatatlannak ígérkezett. Ha most Penrose szavait tudatom, egyúttal egy olyan felfedezést szellőztetek, mely, ha nem csalódom, önöknél ép oly szívesen fog fogadtatni, mint a hogy én fogadtam.«

»Penrose azzal kezdte, hogy eszembe juttatá azt, a mit magam mondtam volt neki Romayneről. „Emlékezik tán, hogy Lord Loring valami nagy gondról vagy megbánásról tett említést, mely Romaine lelkét nyomja, — szólt, — „s hozzá tette még azt is, hogy tudósítója

kikerülte bevallását annak, milyen természetű tulajdonképpen e megbánás, vagy idegbaj, mely vele együtt jár. Most már tudom, miben szenved, miért szenved és mily nemes megadással türi a rá mért megpróbáltatást.«

»Itt Penrose megakadt. Ismerik az ember izgalmas természetét. Csak nagy erőfeszítéssel volt képes a könyveket visszafojtani. Időt engedtem neki s aztán megkérdeztem: mikép jutott e felfedezéshez.«

»Eleinte habozott, de végre annyira-amennyire nyíltan válaszolt.

»,Asztalánál ültünk, jegyzeteiben és irományaiban lapozgatva, — szólt Penrose, — midőn egyszerre elejtette a kéziratot, melyből felolvasott nekem. Halálos sápadtság terült el arcán. Felugrott és mindkét kezét füleihez nyomta, mintha valami iszonyút hallana, mi ellen megakarná védeni hallását. Az ajtóhoz szaladtam, segítségért kiáltani. Romaine megállított; elhaló, kapkodó hangon beszélt 's megtiltotta hogy valakit behíjjak, ki szemtanúja lehetne szenvedéseinek. Nem először történt, mondá, s nem sokára ismét vége lesz. Ha nincs bátorságom vele maradni, elmehetek s visszatérhetek, mikor ismét jobban érzi magát. Annyira megsajnáltam, hogy bátorságot találtam nála kitartani. Midőn túlesett a rohamon, megragadta kezemet és megköszönte szívességemet. Kitartottam nála mint egy barát s ezentúl mint barátal fog velem bánni. Előbb-utóbb (ezek valának szavai,) úgy is vallomást kellene tennie s így inkább most mindjárt bizalmának jelét adja s mindent elmond nekem. S elbeszélte szomorú történetét. Kérve kérem

atyám, ne követelje hogy ismétljem! Érje be vele, ha elmondom, milyen hatással volt reám. Romaine egyedüli reménye, egyedüli vigasztalása a mi szent vallásunkban összpontosúl. Egész szívvvel megtérítésének szentelem magamat és lelkem mélyén gyökeret vert a meggyőződés, hogy sikerülni fog!

»Ennyi volt Penrose értesítése. Nem követeltem tőle Romaine vallomásának ismétlését. E vallomás reánk nézve nem bir fontossággal. Tudják mily nagy mértékben támogatja a morális erő Arthur komoly szándékát és vallási rajongását, mi különben gyöngé jelleménél nagy szerencse. Ezért én is hiszem, hogy feladatában sikeresen fog eljárni.«

»De mielőtt bezárnám e sorokat, még van egy kérdés, mit belátásuk elé akarok terjeszteni.«

»Már tudomásuk van róla, hogy egy nő is utunkba vetődött. Ha elejét vehetem, Romaine nem fog cseleinek áldozatul esni. De más nők is megkísérelhetik csábításaik erejét. Még a térítési tervre sem számíthatunk feltétlenül, — bármennyit várunk és remélünk tőle, — s még kevésbé arra, hogy kapcsolatban a Vange birtokok visszaszolgáltatása sikerül. Nekünk nem elég, hogy a birtok adósságment s nincs közel rokon, ki reá számot tarthatna.«

»Amíg Romaine legényember marad, házasságának Damokles kardja mindig fejünk felett lebeg, s ennek következtében a megszülethető örökös veszedelme is folyvást fenyeget... Véleményem szerint az egyetlen mód öt és általa a birtokot magunknak biztosítani az

volna, ha annyira hatnánk szellemére Penrose által, hogy lelkében megérlelődnek a meggyőződés, miképegyedüli hivatása a szerzetesi pálya. Ha egyszer szerzetes lett, kezünkben van végkép. Legyenek szivesek ezen eszméket felsőbb helyen előadni s tudassák velem az eredményt a lehető legrövidebb idő alatt.»

Tudósítását befejezve, Benwell atya visszatért azon módozatokhoz, miknek segélyével tervezett kutatásait szándékolta megkezdeni, Stella élettörténetének talaján.

Hosszas töprengés után azon meggyőződésre jutott, hogy ügyetlenség volna, ha bármily óvatosan is Lord Loring vagy annak neje által igyekeznék e tárgyra nézve a szükséges felvilágosítást megszerezni. Ha az ő korában komoly érdeket árul el egy protestáns fiatal hölgy iránt, ki feltűnően kerülte társaságát, a ház urai bizonyára meg volnának lepetve, és ily esetben a meglepetés kellő időben és alkalmilag, könnyen fajulhatna gyanuvá.

Még csak egy egyén létezett Lord Loring házában, kihez veszély nélkül fordulhatott és ez a személy a kulcsárné volt. Mint régi cseléd, évek óta beleélte magát Lady Loring bizalmába, tán sok mindenféle hír és tájékozás forrásának bizonyúlhatott és jó katolikus létére, bizonyára hizelegve érzendi magát a család egyházi vezetőjének figyelme által.

— Talán bizony nem ártana, ha megkísérlem a kulcsárné társaságát, — gondolá Benwell atya, — és e szerint cselekedett.

HATODIK FEJEZET.

Az étlap.

MIDŐN Notman kisasszony elvállalta a kulcsár-né szerepét Lady Loring házánál, igen helyesen lön leírva, mint egy »hozzá értő és kiválóan tisztességes egyén« és jogosan dicsértetett gazdái eránti önzetlen és hűséges ragaszkodásáért.

Jellemének gyengébb oldalai azon tévhitben culmináltak, hogy még mindig Junói szép alakkal vélt birni s fiatalságának bizonyítékául igen fiatalos parókat viselt. Szűk látkörének vezéreszméje saját tekintélyének tudata és meggyőződése volt. Bármely legcsekélyebb megsértése ezen mindenek fölé helyezett tekintélynek napokig meggyötörte lelkét és külsőleg oly panaszokban árulta el magát, mikkel minden élő lényt megnyomorított, kinek figyelmét egy időre lekötnie sikerült.

Egy nappal később, hogy Benwell atya be lön mutatva Romaynenek, öt óra tájban már kávézni látjuk a kulcsárné szobájában — nyilván oly barátságosan társalogva Notman kisasszonnyal mintha távol gyermekkorának arany napjai óta ismerte volna.

Egy új járuléka a kulcsárné vallásos munkákból álló kis könyvtárához, feküdt az asztalon, tanubizonytságot téve azon eszközökről, miknek segítségével a ravasz pap megtette amaz első lépéseket, melyek kinyerték számára mostani álláspontját e szobában.

Notman kisasszony tekintélyi tudata kétszeresen hizelegve érezte magát. Egy előkelő pap-vendége volt, és egy új könyvnek jutott birtokába, melynek első lapján ezen úri ember ajánló autographja volt olvasható.

— Eltaláltam izlését a kávéval, atyám? — kérde Notman kisasszony előzékenyen.

— Még egy kis czukrot kérek.

Notman kisasszony különösen büszke volt kezére, mit szép alakja egyik kiváló részletének tekintett. Nyájasan, kecsesen vette fel a czukor-fogót s fiatalos élvezettel bocsájtá a czukrot előkelő vendége csészéjébe, örvendve az alkalomnak, hogy kedvében járhat.

— Oly szives öntől, atyám, hogy ekkép megtisztel, — szólt, tizenhat év tavaszát negélyezve hangban és pillantásban, mi kissé furcsa ellentétben állt a valóságban hatvanat is meghaladó arczczal.

Benwell atya kitünően értett mindennemű morális alakoskodáshoz. Ez alkalommal jónak látta a papi naivitás és egyszerűség álcáját fitogtatni.

— Öreg ember létemre a délután ezen óráit többnyire tétlen, pihenve szoktam tölteni, — mondá.

— Remélem, nem tartóztatom valami fontosabb házi-kötelességtől?

— Rendesen nagyon szeretem kötelességeimet,

— felelé Notmann kisasszony. — De ma valóban nem voltak oly kellemesek, mint lenni szoktak; örvendek, hogy túlestem rajtok. Még szerény állásomnak is megvannak a maga megpróbáltatásai.

Eberek, kik Notmann kisasszony jellemét ismerték volna, e szavak hallatára azonnal megváltoztatták volna a beszéd tárgyát. Ha szerény állásáról tett említést, kivétel nélkül valamely sértésre czélt, mely tekintélyét érte, és ne add Isten, hogy elengedte volna panaszának végtelen előadását.

Mitsem tudva az érdemes hölgy ezen sajátságáról, Benwell atya végzetes tévedést követett el. Udvarias érdekeltséggel tudakozódott a kulcsárné említett »megpróbáltatásai« iránt.

— Oh, uram, azok nem méltók kegyes figyelmére, — felelé Notmann kisasszony szerényen. — Másrészt igen büszke volnék ha tanácsának előnyében részesülhetnék — ugy szeretném tudni, nem kárhoztatja-e magamviséletét bizonyos kihívásokkal szemben. Lássá, atyám, az étlap összeállításának teljes felelőssége engem terhel. És ha társaság van, mint például ma este, ez a felelősség különösen nyugtalanító az oly félénk egyénre nézve, minő én vagyok.

— Oh, nagy társaság lesz ebédre, Notmann kisasszony?

— Oh, dehogy! Épen ellenkezőleg. Csak egy úri ember — Romaine ur.

Benwell atya a félig ajkához emelt kávécsészét újból letette. Azonnal azon helyes következtetésre jutott,

hogy az ebédre szóló meghívás akkor adatott át és fogadtatott el, midőn ő már visszavonult a képtárból. Hogy a czél nem más, mint Stella és Romayne összehozása oly körülmények alatt, melyek ismeretségek gyors és hathatós előmozdítását eredményezze — arról ugy meg volt győződve, mintha körülményesen meggyónták volna neki.

Ha csak a képtárban maradt volna! Legalább megtudja, mily uton-módon tudták rávenni Romaynet, e különösen tartózkodó embert, ki határozottan kerülte a társaságot, hogy meghívást fogadjon el.

— Csak önmagamát okozhatom, ha nincsen tudomásom semmiről, — gondolá keserűséggel a pap.

— Tán baja van a kávénak? — kérdé aggályosan Notmann kisasszony.

Benwell atya sorsa elébe vágatott.

— Épen semmi, kérem, folytassa, — mondá.

És Notmann kisasszony folytatá.

— Látja, atyám, ezen ebéd alkalmával Lady Loring különösen hajszálhasogató volt az étlapra nézve. Azt mondá: »Lord Loring figyelmeztetett, hogy Romayne ur igen kicsi evő és mégis nehezen elégíthető ki azon keveset illetőleg, a mit mégis eszik.« Én természetesen tapasztalásom tárházában kutatva, épen oly ebédet állítottam össze, minő a fennforgó körülményeknek megfelelt. Igazságos óhajtok lenni ő méltósága iránt. Nem talált kifogásolni valót az étlapon. Sőt szerencsét kívánt gyors találékonyságomhoz. De midőn az étkek sorrendjére tértünk át

Notmann kisasszony megakadt és összeborzadt a

fájós emlékekre, miket az étkek sorrendje újból felidézett elméjében.

Eddig Benwell atya már észrevette az elkövetett hiba horderejét. Fel akarván használni a percznyi szünetet, mit Notmann kisasszony érzékenységének köszönhetett, egy magánérdekű kérdést csúsztatott be.

— Bocsássa meg tudatlanságomat, — szólta. — De saját szerény ebédem tiz percznyi dolog és egy tál ételből áll. Nem értem, hogy keletkezhetik véleménykülönbség egy három személyre szóló ebéd miatt. Lord és Lady Loring kettő, Romaine ur három — de tán tévedek? Tán Eyrecourt kisasszony a negyedik?

— Természetesen.

— Nagyon bájos teremtés, Notmann kisasszony. Én persze csak mint idegen szólhatok. Ön kétségtelenül sokkal jobban ismeri Eyrecourt kisasszonyt?

— Bizony sokkal jobban, ha ugyan így merek szólni; — felelé Notmann kisasszony. — Urnőm legmeghittebb barátnője; gyakran beszéltünk Eyrecourt kisasszonyról azon hosszú évek alatt, miket e háznál töltöttem. Ily tárgyakra nézve ő méltósága egészen úgy bánik velem, mint alázatos barátnőjével. Végtelen ellentéte azon hangnak, melyben hozzám szólta, midőn az étkek sorrendjéről volt szó. A levesre és halra nézve természetesen egyetértettünk, de a következő étkeket illetőleg véleményünk egy kicsit eltért. Ő méltósága azt mondá: »Előbb a borjúkedsz és aztán a juhszelet.« Én bátor voltam megjegyezni, hogy a borjúkedsz, mint

fehér hús, nem való a fogas után, mely szintén fehér hal. A barna hust előbb asszonyom, mondtam, mint a szemnek kellemes változást, és aztán a fehér hust, mint kellemes visszaemlékezést a fehér halra! Nemde, érti a finom czélzást atyám?

— Látom, Notmann kisasszony, hogy valóban mesterileg kezel egy oly művészetet, mely jóval meghaladja szerény látkörömet. Eyrecourt kisasszony is jelen volt a vitánál?

— Oh nem! Én jelenlétét határozottan kikértem volna magamnak: azt mondtam volna, hogy a fiatal hölgy nem ide való.

— Igen, igen, értem. Egyetlen gyermek Eyrecourt kisasszony?

— Most igen. Volt egy nővére, ki meghalt.

— Szomorú az anyára, apára nézve, Notmann kisasszony.

— Bocsánat, kétségtelenül szomorú az anyára nézve. Az apa régen meghalt.

— Oh, oh! Szelid jó asszony az anya, nemde? Legalább, ha jól emlékezem, úgy hallottam.

Notmann kisasszony fejét rázta.

— Nem akarok igazságtalanul beszélni senkiről, — mondá, — de ha »szelid asszonyt« emlit, akkor úgy hiszem, családi erényekben gazdag nőkre czélok, Eyrecourtné kiválóan világias, frivol asszony.

A frivol egyén leggyakoribb esetben oly lény, kit könnyű beszédre birni, 's ki nem szívesen hallgat el titkokat. Benwell atya már tisztában kezdett lenni az

íránt, mily uton tehetne szert azon adatokra, melyeknek nyomozását czélul tűzte ki magának.

— Londonban lakik Eyrecourtné? — Kérdezé.

— Oh nem, dehogy! Az év ezen időszakában csupán mások házában szokott tartózkodni — egy falusi birtokról a másikra megy s tisztán csak mulatságra gondol. Szó sincs a családi erényekről, atyám. Ő ugyancsak nem tudna hozzászólni az étkek sorrendjéhez. Megjegyzendő, hogy a borju kedeszre nézve engedett. Csak a »m e n o o«, a hogy a francziák nevezik, legvégén tüntette ki azt az ellentmondó szellemet no — ne gondoljunk reá Csak azt akarom kérdezni öntől, atyám, az ebéd melyik időpontjában kell feladni az osztriga-omelettet?

Benwell atya megragadta az alkalmat, hogy Eyrecourtné jelen tartózkodási helyét megtudja.

— Édes kisasszony, — szolt, — én ép oly kevésbé értek az osztriga-omlette feladási időpontjához, mint akár maga Eyrecourtné. Az ő felfogásával bíró hölgynek igen kellemes lehet, ha költség nélkül élvezheti a természet szépségeit — ha mások házában, mint szívesen látott vendég élvezheti. Tudni szeretném, valjon oly falusi urilak vendége, mit magam is ismerek?

— Én nem tudom, Angliában, Skotiában, vagy Irlandban van-e, — felelé Notmann kisasszony, oly őszinte egykedvűséggel, hogy szavainak igazságában nem lehetett kétkedni. — Vegyük saját izlését, atyám. Miután tejszin-habot, fagyaltot és befötteket evett, rátudna-e nézni borzadály nélkül egy osztriga-ome-

lettere? Képzelheti-e? Ő méltósága azt kívánta, hogy az omelette a sajttal szervieroztassék. Osztrigát az édességek után! Még (eddig) ugyan nem vagyok férjes nő —

Benwell atya még egy kétségbeesett kísérletet tett, nem tudna-e még egy kérdést becsempészni, mielőtt beadná a kulcsot.

— Ez, ez csak a kegyed hibája lehet, kedves kisasszony; — közbeszólt, rábeszélő mosolyával.

Notmann kisasszony a zavartat játszotta.

— Oh, atyám, rám pírít, — mondá szeliden.

— Én benső meggyőződésből beszélek, Notmann kisasszony. Az afféle önzetlen nézőnek, a milyen én vagyok, szomoru látvány, ha annyi szelid jó nővel találkozik, ki valódi angyala lehetne az érdemes férfiak tűzhelyének és mégis a magányos életet választja. Tudom, hogy az Egyház a magányos életmódot legmagasabbra becsüli. De még az Egyház is megengedi a kivételeket. E házban például, ha nem csalódom, két kivételt látok. Ezeknek egyikét, (itt meghajtá magát Notmann kisasszonynak) határtalan tisztelem nem engedi közelebb-ről megneveznem. A másik, szerény véleményem szerint, ama fiatal hölgy, kiről az imént szóltunk. Nem sajátságos-e, hogy Eyrecourt kisasszony még nem ment férjhez?

A tör ügyesen volt elhelyezve, s Benwell atyának oka volt hinni, hogy Notmann kisasszony egyenesen bele fog menni. A kellemetlen kulcsárné nekiindult, elérkezett a törig, és aztán ártatlanul kinyilvánította, hogy nem mehet tovább.

— Egyszer már én magam is ugyanazt a megjegyzést tettem Lady Loringnak, — mondá.

Benwell atya ütere gyorsabban kezdett járni.

— Igen? — suttogá szelid biztatással.

— És ő méltósága, — folytatá a kulcsárné, — nem bátorított fel, hogy tovább beszéljek e tárgyról. »Van nak okok, a mért nem folytathatom e kérdést, — mondá — okok, melyekre nézve, remélem, nem vár tőlem felvilágosítást.« Tapintatomba helyezett hizelgő bizalommal beszélt s ezt hálásan tudomásul vettem. Mily ellentét azon modorral, mellyel az omelette-kérdést befejezte! A mint az imént mondtam, még nem vagyok férjes nő. De ha egy osztriga-omelettet kínálnék férjemnek a torták és édességek után, nem bámulnám, ha egyszerűen azt kérdezné tőlem: »Kedvesem, megbolondult?« Tiszteletteljesen figyelmeztettem Lady Loringot, hogy egy sajt-omelette helyén volna még fagylalt után is. »Az osztriga-omelette csak is a madarak után következhetik.« Sajnálattal kellene bevallanom, hogy ő méltósága komolyan megharagudt, — jobb lesz, ha csak annyit mondok, hogy én nyugodt maradtam. Engedje, hogy szavait ismételjem, és Atyám maga ítéljen kettőnk felett. Azt mondá: »Kettőnk közül melyik a ház urnője, Notmann kisasszony? Én az osztriga-omelettet a sajttal egyidejűleg rendelem feladatni.« Nem csak harag, de még lenézés, igen, lenézés és góg is volt szavaiban. Önbecsülésből nem feleltem. Keresztény létemre, megbocsájthatok, mint sér tett uri nő, nem lesz könnyű dolog, ha feledni akarnék is.

Notmann kisasszony hátradőlt karszékében —

ugy nézett ki, mint a ki martyromságot szenvedett, s csak azt sajnálja, hogy említést tett róla. Benwell atya azzal lepte meg a sértett uri nőt, hogy felállt.

— Csak nem távozik még, atyám?

— Az idő gyorsan halad kedves társaságában, édes Notmann kisasszony. Légyottom van s máris elkéstem róla.

A kulcsárné szomoruan mosolygott.

— Legalább egy szóval biztosítson, hogy nem rója meg eljárásomat ily kedvezőtlen körülmények közt?
— mondá.

Benwell atya megragadta kezét.

— A valódi keresztény lélek csak azért érzi a sértéseket, hogy megbocsáthassa azokat, — jegyzé meg atyai, kenetteljes hangon. — Bebizonyította előttem, hogy ön valódi keresztény. Estém igazán kellemesen és jól tölt el. Istenem áldja.

Megszoritotta kezét; atyai mosolyának világát árasztá reá; sóhajtott és elbucsuzott. Notmann kisasszony szemei ájtatos bámulattal követték a magas alakot.

Benwell atya arcán megmaradt a derült kifejezés, még midőn távol is volt már a kulcsárné szemeitől. Egy fontos felfedezést mindenesetre tett, daczára az utjában lévő akadályoknak. Stella multjában kétségtelesen létezik valami compromittáló esemény; és ép oly kevésbé szenvedhet kétséget, hogy valamely férfi ezzel kapcsolatban áll.

»Estém nem vészett el teljesen,« — gondolá magában, a mint a lépcsőn felhaladt, mely a kulcsárné szobájából az előcsarnokba vezetett.

HETEDIK FEJEZET.

Stella befolyása.

Az előcsarnokba lépve, Benwell atya kopogtatást hallott a kapun. Az inasok azonnal felismerték azt, és a portás bebocsájtá Loringot.

Benwell atya azonnal közeledett és meghajtá magát. Valóságos, ódivatu bók volt, a maga nemében — tiszteletet tanusított Lord Loring iránt, az önmaga iránti tisztelet szerény kíséretében.

— Tán a parkban sétált, méltóságod? — kérdezé.

— Dehogy, — dolgom volt — felelé Lord Loring, — és önnel is megszeretném beszélni a kérdést. Ha percznyi időt szentelhet nekem, jöjjön fel a könyvtárba. Nem régen, — folytatá, midőn betévedött mögöttük az ajtó, — ha nem csalódom, említettem, hogy barátaim elég fontos ügy felett értekeztek velem — arról lévén szó, hogy alkalmilag a nagy közönségnek is megnyissam képtáramat.

— Emlékszem, — felelé Benwell atya. — S elhatározta magát méltóságod, hogy mitévő lesz?

— El. Azt határoztam (ha már ez a phrázis,) hogy én is az idővel fogok haladni és más képtár-birto-

kosok példáját fogom követni. Ne gondolja, hogy valaha kételkedtem benne, hogy nekem is tehetségem szerint kötelességem a művészet művelődési befolyásait terjeszteni. Habozásom egyedül azon félelemből eredt, hogy esetleg baj érhetné a képeket. Még most is csak úgy szánhatom rá magam, ha bizonyos feltételek mellett tehetem meg az első kísérleteket.

— Kétségtelenül bölcs határozat, — mondá Benwell atya. — Oly városban, minő ez, aligha nyithatja meg képtárát minden jött-ment előtt, ki esetleg kapuja előtt elhalad.

— Örvendek, hogy egyetért velem, atyám. A képtár először hétfőn fog megnyilni. Minden tisztességes öltözetű egyén, ki névjegyét a Bond és Regent-utczai könyvtáraknál bemutatja, szabad bemeneti jegyet kap; a belépti jegyek száma természetesen meg lesz határozva és a képtár hetenként csak kétszer lesz nyitva a közönség számára. Úgy hiszem, hétfőn itt lesz, nemde?

— Mindenesetre. Munkám, a könyvtárban, a mint láthatja is, csak alig vette kezdetét.

— Nagyon aggódom és nagyon kíváncsi vagyok e kísérlet eredményére nézve, — mondá Lord Loring. — Kérem, nézzen be egy-kétszer hétfőn a képtárba és mondja meg, milyen hatást tesz önre az egész.

Miután kifejezte volna készségét, hogy tőle telhetőleg támogatni fogja a »kísérletet,« Benwell atya még mindig a képtárban maradt. — Titokban folyvást remélte még, hogy végtére tán mégis meghívják ebédre, s Romaine társaságában fog ebédelhetni. De Lord

Loring csak a kandalló feletti órára nézett; már ideje volt öltözködni. A pap nem tehetett egyebet, mint hogy megértve a czélzást, búcsúzzék.

Öt perczezel távozása után egy küldöncz levelet hozott Lord Loring számára, melyben Benwell atya érdekei különösen képviselve valának.

A levél Romaynetól jött és mentegetődzéseket tartalmazott, a miért nem váltja be ígéretét s a szó szoros értelmében az utolsó órában mond le.

»Csak tegnap,« — írta — »újból meggyötrött az, amit te, édes barátom, a »hangsalódásnak« nevezesz. Minél közelebb jutok ebéded órájához, annál inkább elfog a rettegés, hogy ugyanazon baj lephetne meg házadnál is. Sajnálj és bocsáss meg.«

Még a jószivü Lord Loring is nehezen tudott sajnálni és megbocsájtani, midőn e sorokat olvasá.

— Az efféle szeszély megbocsájtható volna nőben, — gondolá. — De férfitől már csak egy kis önuralmat is követelhetünk. Szegény Stella! Hát feleségem, mit mond majd az?

Fel s alá kezdett járni a könyvtárban, mig Stella csalódása és Lady Loring boszúsága jóslatszerűen lelke előtt lebegett. Azonban, mit volt mit tenni, el kelle vállalnia a felelősséget s roszt hírmondónak kelle beállania.

Épen elhagyni készült a könyvtárt, midőn látogatója érkezett — még pedig senki más, mint maga Romayne.

— Levelem előtt érkeztem-é? — kérdé mohón.
Lord Loring megmutatta a levelet.

— Dobd a tűzbe, — kiáltá ; — s engedd, hogy kimentsem hóbertomat. Emlékszel-é még ama boldogabb napokra, a midőn az impulzus emberének nevezél? Az első impulzus a levelet eredményezte — egy másik impulzus idehoz, hogy megtagadjam az elsőt. Csak úgy magyarázhatom meg sajátságos eljárásomat, ha felkérek, segíts nekem a kiinduláspont fellelésében. Emlékezz vissza azon napra, a midőn az orvosok állapotom felett értekeztek. Azt akarom, hogy igazíts helyre, ha tudtomon kívül tán hibásan mutatnám fel véleményöket. Kettő közülök orvostudor volt, a harmadik és utolsó pedig sebész és személyes barátod ; és ha nem csalódom, ő volt az a ki elmondta neked, mikép végződött az értekezlet ?

— Egészen helyes, Romaine — eddig.

— A két orvostudor egyike, — folytatá Romaine, — kijelenté, hogy bajom tisztán idegbántalom és orvosi gyógy mód által orvosolható. Mindenek előtt gyomrom »hangulatát« akarta újjászervezni s aztán bizonyos gyógyszerek alkalmazása által idegrendszeremet és agyvelőmet szándékozott megedzeni. Tudatlanúl, de egyszerű szavakban, úgy hiszem elég érthetően adom elő tudós véleményét, ez lévén beszédjének veleje.

— Szavainak és rendeleteinek veleje is egyszersmind, — jegyzé meg a Lord, s ha nem csalódom, szét tépté rendeleteit.

— Ha nincs bizalma az embernek bizonyos rendeletek iránt, legjobb hasznát ily módon veheti, — felelé Romaine. — Midőn a második orvostudorra került

a sor, véleménye oly teljesen elütött az elsőétől, a menyire egy ember gondolata a másiktól egyáltalán különbözhetik. A harmadik orvosi kitünőség, barátod a sebész, akkép fejezte be az értekezletet, hogy a két ellentétes véleményt egymással érintkezésbe hozva, a két különböző gyógymódból egy harmadik összehangzatost alakított.

Lord Loring mosolyogva jegyzé meg, hogy e kimutatás nem épen különösen tiszteletteljesen adja elő a három orvos fáradozását — de azért be kelle ismernie, hogy csakugyan ez volt az értekezlet befejezése.

— Addig, a mig helyes az a mit mondok, — szolt Romaine — a többi egészen mellékes. A mint hogy akkor is megmondtam, a második orvostudor látszott nekem a három közül az egyedülinek a ki komolyan megértette bajomat. Nem bánod, ha kérlek, mondanád el te, mi volt tulajdonképen az ő véleménye?

— Biztosan tudod hogy nem fog felizgatni?

— Ellenkezőleg, tán új reményre adsz alkalmat.

— Ha jól emlékszem, — szolt Lord Loring, az orvos nem tagadta a test befolyását a lélekre és agyra. Elismerte annak lehetőségét, hogy a többi elősegítő okon kívül idegrendszered állapota is lehet oka annak, hogy de valóban, nem folytathatom.

— Hogy úgy érzem, mintha soha sem lennék képes magamnak megbocsájtani, hogy ezen ember életét kioltottam; — fejezé be barátja helyett a mondatot Romaine, — kérlek, most folytasd.

— A képzelődés, mintha még mindig hallanád a hangot, — beszélt tovább, Lord Loring, — az orvos

véleménye szerint, morális következménye lelked amaz ijedt, beteges állapotának, melyben azon perczen volt, a midőn valósággal hallottad a hangot, a párbaj színhelyén. E befolyás, bizonyos idegek által, még mindig phisikailag hat. De azért kiválóan morális befolyás az; és annak hatalma feletted nagy mérvben támogattatik a körülmények azon hibás felfogása által, melyhez ön-kinzó önvádadban ragaszkodol. Lényegében ez rövid kivonata annak, a mit, ha jól emlékszem, a második orvos mondott.

— És mikor azt kérdezték, mily gyógyszerek megkisérlését ajánlja, — kérdé Romaine, — emlékszel-e mit felelt? A bajt, mit morális befolyások okoztak, csak is morális, lelki befolyások tehetik jóvá!

— Hogy ne emlékezném, — válaszolt Lord Loring. — És példaképen, hogy mikép érti ezt, egy új, mindent absorbeáló érdeket említett, mely életednek más irányt adna, vagy pedig egy nagy eszmét, mely kedélyedben, s így életmódodban is általános változást idézne elő — vagy egy azelőtt általad nem ismert lény befolyását, kivel váratlanúl, előre nem látott körülmények közt találkoznál 's ki végre is uralomra jutna gondolataid és érzéseid felett. . . .

Romaine szemei felragyogtak.

— Most érsz a dolog lényegéhez! — kiáltá: — Most bizonyos vagyok benne, hogy tisztán emlékezem az orvos utolsó szavaira: »Ha Romaine úr tanácsomat követi, nem volnék meglepetve, ha javulásának, mit annyira óhajtunk mindnyájan, első jelei, kapcsolatban

állnának olyan csekélységekkel, minők például egy más egyén hangja, vagy egy más egyén delejes tekintete.’
 — Az orvos véleményének ezen egyszerű magyarázata csak akkor jutott eszembe, midőn ostoba levelem el volt küldve. Megkiméllek a többi fárasztó visszaemlékezésektől, hogy egyenesen az eredményre térjek át. Most először kecsegtet a remény, a halvány remény, hogy a hang, mely üldöz, egyszer már legyőzetett azon befolyások egyike által, mikről az orvos szólt — egy tekintet által.

Ha Romaine ezt Lady Loringnak mondja, a helyett hogy férjének mondta, az rögtön megértette volna. Lord Loring azonban magyarázatot kért.

— Megmondtam tegnap — folytatá Romaine — hogy egész délelőtt rettegés gyötört, hogy az átkozott hang ismét üldözni fog, „s épen azért jöttem el képedet megtekinteni, mert reméltem, hogy a változás jót fog tenni. A mig képtáradban voltam, ép oly szabadnak éreztem magam az említett félelelemtől is, — mig alig hogy a szállodába visszatértem, újra megkinzott — és fájdalom — Penrose ur is észrevette, hogy szenvedek. Te és én a megpróbáltatás elodázását a szórakozásnak tudtuk be. De most azt hiszem, hogy mindketten tévedtünk. Hol volt a szórakozás? Benned és Lady Loringban csak legrégibb két barátomat üdvözöltem — képtárad megtekintése száz meg száz efféle látogatás ismétlése volt. Tehát miféle befolyásnak köszönhettem valóságban a tapasztalt nyugalmat? Ne ne vess ki ’és ne tégy túl kérdésemen, a mennyiben beteges képzelő-

déseknek nevezed azokat. E beteges képzelődések valóságok, az oly ember előtt minő én vagyok. Emlékezz az orvos szavaira, Loring! gondolj az új arczra, mit házadnál láttam! Gondolj e tekintetre, mely mindjárt először szívem mélyéig hatott!

Lord Loring újra a kandalló feletti órára pillantott. A mutatók az ebéd óráját jelölték.

— Eyrecourt kisasszony? — suttogá.

— Az — Eyrecourt kisasszony.

E perczben egy inas feltárta a könyvtár ajtaját.

— Maga Stella jelent meg benne.

NYOLCZADIK FEJEZET.

A pap vagy a nő.

LORD Loring elsietett öltözőszobájába.

— Csak tiz perczre kérek bocsánatot, — kiáltá 's egyedül hagyta együtt Romaynet és Stellát.

A fiatal leány szokott egyszerűségével volt öltözve. Sárgás régi csipke volt hamvas selyemruhájának egyedüli disze. Pompás hajzata a maga szépségére volt bizva, 's minden ékités nélkül királyi módon juttatá érvényre a szép halvány arczot. Még a melltü is, mely csipke-kendőjét keblén összetartá, csak egyszerűen fénytelen aranyból készült.

Érezve, hogy szépségét és báját a legelőnyösöbben mutatja be egy izléssel bíró ember szemei előtt, ismét

erőt vett rajta a zavar, mely egyszer már feltűnt Romaynenek, midőn első ízben kezét fogott vele. Egyedül valának és most látta őt Stella először esti öltözetben.

Meglehet, hogy a nők egyáltalán nem bírnak a kellő érzékkel a szép iránt úgy formában mint színben, vagy pedig, hogy nincs saját önálló véleményök szemben azzal, mit a divat törvényei szentesítettek. Annyi mindenesetre tény, hogy ezer közül tán egy sem lát kifogásolni valót a tizenkilencedik századbeli úri ember esti öltözetén. Sőt inkább, a csinos férfi szemeikben még csábítóbb abban a csúf fekete frakban és feszes fehér nyakravalóban, mit versenyt hord az inassal, ki asztalnál felszolgál neki.

A mint lopva Romaynere tekintett, Stella végkép elveszté önuralmát — az asztalon fekvő fényképeket kezdé forgatni.

A pillanatnyi csend, mely első üdvözlötököt követé, elviselhetlenné vált reá nézve. Inkább, semhogy még tovább is türte volna, őszintén bevallá, mily gondolat foglalkoztatta legjobban, midőn a szobába lépett.

— Nekem úgy tetszett, mintha nevemet hallottam volna említeni, midőn beléptem — mondá. — Csakugyan rólam beszéltek, Lord Loring és ön?

Romayne habozás nélkül bevallá, hogy róla beszéltek.

Stella mosolygott és tovább forgatta a fényképeket. De mikor hatottak photographiák csillapítólag a női kíváncsiságra? Csaknem akarata ellenére e szavak tódultak ajkára:

— Ugy hiszem, nem szabad kérdezni, mit mondtak?

Lehetetlen volt erre őszintén felelni, anélkül, hogy oly magyarázatokba ne bocsátkozzék, melyektől Romaine természetesen visszariadt. Habozott.

A lány tovább lapozott a képekben.

— Értem már, — mondá; — önök hibáimat rostálták. — Elhallgatott és újra lopva feltekintett hozzá. — Megkísérlem, nem javíthatok-e hibáimon, ha megmondja, mik azok.

Romaine érezte, hogy nem marad más hátra, mint bevallani az igazat.

— Valóban csalódik, — szolt. — A hatásról beszéltünk, mit egy hang, egy tekintet képes előidézni ideges egyénekre.

— A hatásról, mit te én tehet? — kérde Stella.

— Nem. A befolyásról, mit ön más egyénekre gyakorolhat.

A lány tökéletesen tudta, hogy Romaine önmagáról beszélt. De el volt határozva, hogy élvezni akarja az örömet, ennek vallomását tőle hallhatni.

— Ha csakugyan tehetek efféle hatást, a minőt ön említ, — kezdé, — remélem, csak jóra szolgál?

— Mindenesetre jóra.

— Ön igen határozottan beszél, Romaine ur. Csaknem oly határozottan — de hát persze, ez nem is lehetséges, — mintha tapasztalásból beszélne.

Még mindig kikerülte volna az egyenes feleletet,

ha a lány beérte volna e szavak mondásával. De egyuttal ráemelte tekintetét is, és ő azonnal megfelelt a tekintetnek.

— Bevalljam-e hogy igaza van? — mondá. — Tegnap saját tapasztalatomra gondoltam.

A lány visszatért a fényképekhez.

— Csaknem lehetetlennek látszik, — viszonzá szeliden. Aztán csend állt be. — Olyasmit mondtam-e? — kérdé.

— Nem. De mikor rám nézett. Ha e tekintet nincs, nem hiszem, hogy ma itt lát engemet.

Egyszerre betette az albumot és székét kissé eltolta Romaineétől.

— Remélem, — szólt, — nincs rólam oly csekély véleménynyel, semhogy feltenné, hogy szeretem a hizelegést?

Romaine oly komolysággal felelt, mely azonnal kielégítő.

— Szentelenségnek tekinteném, ha hizelegni mernék önnek, — mondá. — Ha ismerné a valódi okot, mért haboztam Lady Loring szives meghívásának elfogadásában, — ha bevallhatnám önnek azt az új reményt, mely ma ide hozott, — érezné, ép úgy érezné mint én magam, hogy az igazat mondtam. Még nem merem mondani hogy hálával tartozom egy oly csekélységért, minő egy tekintet; várnom kell, míg az idő bizonyos sajátságos képzelődéseimet próbára teszi.

— Reám vonatkozó képzelődések, Romaine ur? Mielőtt az ifju felelhetett volna, megcsendült az

ebédre hívó harang. Lord és Lady Loring együtt léptek be a könyvtárba.

Az ebéd rendes és szokott lefolyása után (természetesen eltekintve az osztriga-omelettől,) a komornyik, ki szintén szolgálatban volt az asztalnál, nyájasan meghívott, hogy fáradságait pihenje ki a kulcsárné kényelmes szobájában. Miután még egy pohárka kitünő ch a r t r e u s e-el is megvesztegette volna ő hatalmasságát, Notmann kisasszony, ki még ép úgy érezte a rajta elkövetett sértést, mint első perczben, szeretetreméltó módon kérdezősködött, jónak találta-e az uraság az ebédet? Erre nézve kedvező feleletet nyert. De a társalgásról nem mondhatott sok jót a komornyik. Az gyakran megakadt s nem is volt különösen derült. Leginkább Lord és Lady Loring fáradtak a vendégek mulattatásával, míg Eyrecourt kisasszony és Romaine ur igen kevéssel járultak az est felelevenítéséhez.

Ezeket a tudósításokat nem nagy érdeklődéssel fogadta a kulcsárné, míg most oly kérdést intézett a komornyikhoz, melyre a feleletet mohó tekintettel várta, bebizonyítva, mily nagy fontosságot tulajdonít neki.

Tudni óhajtotta ugyanis, szives fogadtatásban részesült-e a sajttal egyidejűleg feladott osztriga-omellette, s kellő figyelmet szenteltek-e kitünő készítmódjának.

De tagadó választ kapott. Romaine ur és Eyrecourt kisasszony kóstolatlanul elutasították. Lord Loring megkóstolta és tányérán hagyta. Egyedül csak Lady Loring ette meg a maga részét a fatális ételből.

Miután e látszólag közömbös esetet előadta volna, a komornyik meglepetéssel szemlélte a rendkívüli hatást, mit a kulcsárnéra előidézett. Hátradőlt székében és leirhatatlan gyönyör kifejezésével hunyta be szemét. Ezen éjjel egy kimondhatatlanul boldog nő létezett Londonban s neve: Notmann kisasszony volt.

Hogy a kulcsárné szobájából visszatérjünk a salonba, meg kell jegyeznünk, hogy az általános társalgás sehogy sem jöhetvén létre, végre zenére vete-medtek, időtöltésképen.

Lady Loring leült a zongorához és szokott virtuozitással játszott. A szoba tulsó végén Romaine ült Stella oldala mellett, a zenét hallgatva. Lord Loring, nála egészen szokatlan nyugtalansággal járt fel s alá a szobában, — de midőn véletlenül neje szomszédságába jutott, annak egy titkos jelére megállt mellette.

— Mi okból járkál így? — kérdé suttogva Lady Loring, anélkül, hogy zenei előadását megszakította volna.

— Nyugtalan vagyok, kedvesen.

— Fordítson a kótámon. Megterhelte a gyomrát?

— Szent isten, Adelaide, milyen kérdés ez?

— Nohát, akkor mi a baj?

Lord Loring lopva pillantott Stellára és társára.

— Ugy látszik, nem megy oly jól köztük a dolog, mint reméltem, — mondá.

— Természetes, hogy nem, mikor maga fel s alá rohan s örökké zavarja őket! Üljön le mellém, vagy mögöttem.

— És mit tegyek?

— Nem zongorázom-e? Hallgassa a zenét.

— Kedvesem, nem értem a modern német zenét.

— Akkor nézze át az esti lapokat.

Az esti lapoknak meg volt a magok vonzereje.

Lord Loring azonnal követte neje tanácsát.

Teljesen magukra hagyatva, a szoba tulsó végén, Romayne és Stella csakhamar igazolták Lady Loring felfogását, a mennyiben férjét nyugalomra kárhoztatta védencei érdekében.

Stella szólalt meg először, halk, elnyomott hangon.

— Többnyire egyedül tölti estéit, Romayne úr?

— Nem egészen egyedül. Könyveim társaságát élvezem.

— 'S könyveinek társaságát szereti legjobban?

— Számos éven keresztül hiven ragaszkodtam társaimhoz, Eyrecourt kisasszony. De ha hitelt kell adnom az orvosoknak, könyveim viszont nem igen jól bántak velem. Tönkretették egészségemet 's félek, hogy ember-kerülő, kellemetlen embert csináltak belőlem. — Ugy látszott, mintha többet is akarna mondani, de egyszerűen elnyomta az ösztönt. — De mért is beszélök önmagamról? — folytatá mosolyogva. — Máskor sohasem teszen. Ez ismét az ön befolyásának eredménye?

Tettetett vidámsággal mondta az utóbbi szavakat. De Stella, a maga részéről nem kísérlette meg, hogy ugyanazon hangban feleljen.

— Csaknem óhajtani kezdem, bár valóban volna némi befolyásom önre, — szólott komolyan és szomoruan.

— Mért?

— Arra igyekezném rábirni, hogy tegye be könyveit egy időre legalább, 's válaszszon valamely élő társat, ki visszaadhatná boldogabb, természetes valójának.

— Már meg is történt, — válaszolt Romaine.
— Van már egy új társam Penrose urban.

— Penrose? — ismétlé a leány. — Nemde, annak a papnak barátja, ki itt van a háznál s kit Benwell atyának neveznek?

— Ugy van.

— Nem szivelem Benwell atyát.

— Ok-é az arra, hogy Penrose urat se szivelje?

— Oh, hogyne, — felelé bátran, — épen mert Benwell atya barátja.

— Valóban csalódik, Eyrecourt kisasszony. Penrose úr csak tegnap lépett új hatáskörébe, mint titkárom és már van okom, őt magasra becsülni. Sok ember, miután ily tapasztaláson ment keresztül velem, — folytatá, inkább önmagához mint Stellához intézve szavait, — felkért volna, nézzek más titkár után.

Stella az utóbbi szavak hallatára meglepetéssel tekintett reá.

— Haragudott Penrose úrra? — kérdé ártatlanul. — Lehetséges-e, hogy ő n durván beszélhessen valakivel, a ki szolgálatában áll?

Romaine elmosolyodott.

— Nem azért, a mit mondtam, — felelé. — De bizonyos rohamoknak vagyok alávetve — betegségi

rohamoknak és sajnálom, hogy megijesztettem Penrose urat, midőn ily állapotban láttattam magamat általa.

Stella ránézett, habozott, és ismét elfordítá tekintetét.

— Nagyon megharagudnék reám, ha bevallanék valamit? — kérdé félénken.

— Lehet-e önre haragudni?

— Romaine ur, úgy hiszem, én is láttam azt, a mit titkára látott. Tudom, mennyit szenved és mily megadással türi.

— Ön?! — kiáltá álmélkodással Romaine.

— Láttam önt barátjával, midőn Boulogneban a gőzhajó fedélzetére jöttek. Oh, nem! Dehogyan vett észre engem! Soha nem is sejtette mennyire sajnáltam önt akkor. És később, mikor egyedül eltávozott s megállt a gép-szoba ablaka előtt... bizonyosan tudja, hogy nem gondol rólam semmi rosszat, ha meg is mondom önnek?

— Nem nem; beszéljen!

— Arcza megijesztett — nem irhatom le, mi volt, hogy volt — de elsiettem barátjához, magamra vettem a felelősséget, s azt mondtam neki, hogy önnek szüksége van reá. Ösztönszerűleg cselekedtem — de jót akartam.

— Bizonyosan csak jót akart.

Beszédközben Romaine arcza kissé elborult, pillanatnyi gyanut árulva el. Tán gyöngédtelen kérdésekkel ostromolta utazó-társát s az őrnagy, szépségének rábeszélő befolyása alatt, tán elég gyenge volt felelni.

— Beszélte barátommal? — kérdé gyanakodva.

— Csak a mikor megmondtam neki, hogy jó lesz, ha utána lát. S ugy hiszem, azt is bevallottam, mikép félek, hogy ön nagyon beteg. Épen a megérkezés zür-zavarában voltunk — s még ha szükségesnek láttam volna is, többet mondani — nem volt már rá sem alkalom, sem idő.

Romayne megszégyenítve igazságtalan gyanakodása miatt, lelkében bocsánatot kért a szép leánytól.

— Nemes természete van, — mondá komolyan. — A számos ember között, a kit ismerek, hányan érdeklődnének oly önzetlenül, mint ön tette.

— Ne mondja ezt Romayne ur? Nem képzelhető gondosabb és hivebb barát, mint azon uri ember, ki azon utazása alkalmával gondját viselte. Most is itt van önnel Londonban?

— Nincs.

— Kár. Szükséges volna, hogy valamely régi, őszinte barátja mindig mellette legyen.

A lány igen komolyan beszélt. Romaynet sajátos féltékenység tartóztatta, hogy valahogy el ne árulja előtte, mily mélyen hat reá e meleg rokonszenv. Könyvedén felelt.

— Ön csaknem annyira megy, mint az a másik jó barátom, amottan, ki ujságot olvas, — mondá mosolyogva. — Lord Loring folyvást azzal üldöz, hogy nősülnöm kellene. Tudom, hogy őszintén érdeklődik jólétem, boldogságom iránt. És mégis, aligha sejti, mennyire kétségbeejt.

— Mennyiben? Mi kétségbeejtő van ebben?

— Eszembe juttatja — hogy bármennyi ideig éljek — egyedül kell élnem! Követelhetem-e egy nőtől, hogy az enyémhez hasonló, szomorú életet megoszson? Önző, kegyetlen kívánság volna; megérdemelném, hogy utóbb keservesen megadjam az árát, ha ily önfeláldozást követelhetnék feleségemtől. Megjönne az idő, a midőn megbánná, hogy hozzám jött.

Stella felállt. Szemei szelid szemrehányással nyugodtak a fiatal ember arczán.

— Ugy hiszem, nem igen igazságos a nők iránt, — mondá halkán. — Tán még lesz nő valamikor, a ki rábirja véleményének megmásítására.

Ezzel átment a szobán és a zongorához lépett.

— Már bele is fáradhattál a sok zongorázásba, Adelaide, — mondá, kezét dédelgetőleg Lady Loring vállára nyugtatva.

— Énekelni akarsz, Stella?

— Ma nem, — felelé és sóhajtva elfordult.

Romayne kissé sietősen bucsuzott. Lehangoltnak látszott, és szabadságára igyekezett szert tenni. Lord Loring az ajtóig kísérte vendégét.

— Szomoruan, fáradtan nézesz ki, — mondá. — Sajnálod, hogy elhagytad könyveidet és velünk töltötted az estét?

Romayne szórakozottan pillantott fel reá s halkán felelé:

— Még nem tudom.

Visszasietve a salonba, hogy e rendkívüli feleletet azonnal elmondja nejének és Stellának, Lord Loring

meglepetésére üresen találta a termet. Egy kis magánbeszélgetésre vágyva, a két hölgy saját lakosztályába vonult.

— Nos, — kérde Lady Loring, a mint a kandalló mellett elhelyezkedtek, — mit mondott?

Stella csak azt ismételte, a mit utoljára mondott, mielőtt felállt s elhagyta, hogy a zongorához lépjen.

— Vajjon mi lehet Romaine életében, mi arra jogosítja őt, hogy önzőnek, kegyetlennek nevezze magát, ha megkövetelhetné egy nőtől, hogy menjen hozzá? Ez már több, súlyosabb valami lehet közönséges betegségnél. Ha valami véres bűn terhelné a lelkét, nem beszélhetett volna erélyesebben. Tudod-e mi az?

Lady Loring kellemetlen helyzetben volt.

— Megigértém a férjemnek, hogy mindenki előtt eltitkolom, — felelé.

— Meg vagyok győződve, Adelaide, hogy semmi lealázó nem lehet.

— És igazad van kedvesem. Tökéletesen értem, hogy meglepett, sőt meg is csalódtál benne; — de ha ismernéd indokait . . . — Lady Loring elhallgatott és komolyan nézett Stella szemeibe. — Azt mondják, — folytatá, — hogy a legtartósabb szerelem az, mely leglassabban fejlődik. Romaine iránti szerelmed azonban jóformán az első látás eredménye. Bizonyos vagy benne, hogy szived teljesen és végkép sajátja egy oly férfinak, ki, bár a legjobb, a legnemesebb — de mégis oly férfi, kiről jóformán semmit sem tudsz?

— Csak azt tudom, hogy szeretem, — felelé Stella egyszerüen.

— Daczára annak, hogy eddig még, legalább a látogatás után ítélve, ő nem szeret t é g e d? — kérde Lady Loring.

— Még inkább, mert nem szeret. Bárki másnak, rajtad kívül, szégyelném ezt bevallani De hiába beszélünk e dologról jó éjt!

Lady Loring egész az ajtóig engedte menni barát-nőjét, és akkor egyszerre visszahívta. Stella fáradtan és nem szivesen tért vissza hozzá.

— Fejem fáj és szívem fáj, — szólt. — Engedj lefeküdnöm, kérlek.

— Nem szeretem, hogy így menj el, gondolatban tán rosszul vélekedve szegény Romayneról! — kiáltá Lady Loring. — És mi több, saját boldogságod érdekében, ideje, hogy magad ítélj felette, vajjon van-e egyáltalán kilátás reá, hogy önfeláldozó szerelmed valaha jutalmát elnyerhesse. Lelkiismeretembeli kötelességnek tartom neked alkalmat adni arra, hogy magad megítélhessed, üdvös lesz-e reád nézve, ha viszontlátod Romaynet. Lesz-e elég erőd erre? Képes leszesz-e határozni?

— Lesz, ha meg leszek gyözödve, hogy szükséges és meg kell lennie.

— Mi sem tehetne engem boldogabbá, — folytatá Lady Loring, mintha tudnám, hogy valaha még neje lehetsz, kedvesem. De én nem vagyok ügyes, sem elővigyázatos, — nem tudom előre látni, úgy mint te, a következményeket Nemde, nem fogsz elárulni,

Stella? Ha hibázom, midőn előtted elárulok egy rám bizott titkot, tisztán csak irántad való szeretetem az, mely tévútra vezet. Úlj le ismét. Elmondom szegény Romayne életének nyomorult titkát.

És körülményesen elbeszélte a párbajt és annak borzasztó következményét.

— Már most rajtad áll a kérdés eldöntése, igaza van-e Romaynenek, vagy nincs, — fejezé be szavait Lady Loring. — Van-e nő, ki remélheti, hogy mindenható szerelmének segélyével feloldhatja a gyötrelemtől, mely őt üldözi? Határozd el magad!

Stella pillanatnyi habozás nélkül felelé:

— Minden áron igyekezni fogok neje lehetni.

Ugyanazon tiszta lelkesültséggel Penrose is kijelentette volt, hogy ő is Romayne felszabadításának szenteli magát. A szerető nem volt kevésbé elhatározva reá, hogy egész életét neki adja, mint a fanatikus férfi, ki megtérítésére törekedett.

Öntudatlan ellenségeskedésben, e kettőnek most találkozni kell a közös harctéren Vajjon a nőé, vagy a papé lesz-e a győzelem?

KILENCZEDIK FEJEZET.

A közönség és a képek.

Az emlékezetes hétfőn, a midőn a képtár először nyílt meg a közönség előtt, Lord Loring és Benwell atya a könyvtárban találkoztak.

— A kapu előtt álló fogatok száma szerint itélve, — mondá Benwell atya, — méltóságod szivessége általános elismeréssel találkozott a műértőknél.

— A jegyek három óra alatt mind elkeltek, — felelé Lord Loring. — A könyvtárus állítását ismételve, mindenki kíváncsi képeimet látni. Benn volt már?

— Még nem. Azt gondoltam, jobb lesz, ha előbb végzek valamit itteni feladatomból.

— Épen most jövök a képtárból, — folytatá Lord Loring. — A szó szoros értelmében a látogatók úztek ki onnan, izléstelen észrevételeikkel. Emlékszik gyönyörű másolataimra, Raphael Cupidó és Psyché rajzairól? Az általános hatás főkép a nők között az, hogy utálatosak és illemsértők. Ez épen elég volt nekem. Ha esetleg találkozik Lady Loringgal és Stellával, legyen szives nekik megmondani, hogy a klubba mentem.

— Hát szándékuk a hölgyeknek a képtárt ma meglátogatni?

— Természetesen — hogy a közönséget lássák! Azt tanácsoltam nekik, hogy várjanak, míg rendes napi sétájokra indulnak. Ha házi-öltözékben jelennek meg könnyen feltűnővé válhatnak, mint a ház úrnői, mi csak kellemetlen lehetne reájok nézve. Kíváncsi vagyok, halani, atyám, vajjon felfedezheti-e a művészet művelődési befolyását, képtáram mai vendégei közt? Jó reggelt!

Mire Lord Loring eltűnt, Benwell atya csengetett.

— Rendes órájukban mennek ma kocsikázni a hölgyek? — kérdé, midőn az inas megjelent. A szolga igenlőleg válaszolt. A koci három órára volt rendelve.

Félháromkor Benwell atya észrevétlenül beosont a képtárba. A könyvtár-ajtó és főbejárat közt foglalt állást, meglesendő: nem ugyan a művészet művelődési befolyásának jeleit, de Lady Loring és Stella megjelenését.

Még mindig azon nézetben volt, hogy Stella »felületes, nagyvilági« anyja értékes kútforrássá bizonyíthat leánya élettörténetére vonatkozólag. E cél elérésére mindenekelőtt szükséges volt Eyrecourtné jelenlegi tartózkodási helyének kitudása. Stella bizonyosan ismerni fogja azt és Benwell atya méltán bizott azon tehetségében, hogy, ha úgy akarja, a fiatal hölgyet tudtán kívül hasznos eszközképpen felhasználja az Egyház anyagi érdekeinek szolgálatában.

Egy negyed-órai várakozás után Lady Loring, Stella kíséretében, belépett a képtárba a könyvtár ajtón át. Benwell atya azonnal eléjük sietett, tisztelegni.

Egy darabig óvatosan tartózkodott a kísérellettől, hogy a társalgást azon irányba terelje, mely céljaihoz

közelébb vezette volna. Sokkal jobban ismerte a nők tehetetlen érdekét, melylyel más nőket szoktak vizsgálni, sem hogy jelenlétével alkalmatlankodott volna.

A hölgyek körülnézve, susogva közölték egymással észrevételeiket a szépséget és öltözködési izlést negélyző hölgy-látogatókra nézve, és Benwell atya folyton kísérte őket s egy szerény fiatal ember megadásával hallgatta a világias beszédet. A türelem, mint az erény, gyakran magában hordja jutalmát.

Két uri ember, kik láthatólag érdeklődtek a képek iránt, közeledett a paphoz. Ő, szokott udvariasságában, visszahuzódva, helyet adott nekik, hogy jobban láthassák a képet, mely előtt esetleg épen ő állt. Ezen mozdulata figyelmessé tette Stellát. Hevesen hátrafordult — észrevette egyikét az uraknak, a magasabbat a kettő közül — halott-halaványra vált és azonnal elhagyta a képtárt.

Lady Loring tekintete szintén azon irányba tévedvén, hová Stella nézett volt, haragosan összevonta szemöldeit és nyomban követte Eyrecourt kisasszonyt a könyvtárba. A böles Benwell atya pedig csendesesen távozni engedte őket, e percztől fogva feszült figyelmét azon egyénnek szentelve, ki a meglepő felismerés tárgya volt.

Kétségtelenül szőke, viruló kinézésű úri ember; nyájas, derült arczczal, éles, értelmes kék szemekkel, s nyilván még az élet legszebb éveinek örvendő.

Ez volt az első benyomás, mit az idegen Benwell atyára tett. Ő is észrevette Eyrecourt kisasszonyt, még pedig ugyan azon perczben, midőn Stella őt felismerte, és

a fiatal emberen is komoly felindulás volt észlelhető. Mélyen elpirult és szemeiben nemcsak meglepetés, de bizonyos zavar és ijedtség is nyilvánult.

Barátjához fordult:

— Itt nagyon meleg van, — szólt, — távozzunk!

— De édes Winterfield! — szabódott a barát,
— hisz még a képek felét se láttuk.

— Akkor bocsásson meg, ha elhagyom, felelé a másik. — Én megszoktam a szabad falusi levegőt. Este újból találkozhatunk. Jöjjön s ebédeljen velem. A szokott lakcím: — Derwent szálloda.

E szavakkal elsietett, minden teketória nélkül utat törve magának a képtárt elfoglaló sűrű tömeg közt.

Benwell atya visszatért a könyvtárba. Ezentúl szükségtelen volt Eyrecourtné és annak lakcíme után törnie magát.

— Hála Lord Loring képtárának, — gondoló magában, — megleltem emberemet.

Felvette tollát s egy kis jegyzetet iktatott zsebkönyvébe: »Winterfield, Derwent szálloda.«

TIZEDIK FEJEZET.

Benwell atya levelezése.

I.

BITRAKE urnak — Titkos és bizalmas közlemény. — Uram! Úgy hallom, hogy jogi teendői és összeköttetései nem zárják ki, hogy alkalmilag figyelmét oly magán-tudakozódásoknak is szentelje, melyek természetüknél fogva, nyilvános állásának nem válhatnak ártalmára. Az idezárt ajánló levél megnyugtathatja önt arra nézve, hogy képtelen volnék tapasztalatait oly módon felhasználni, mely önre, vagy akár magamra nézve is árnyékot vethetne.

»A tudakozódás és nyomozás, mit ezuttal ajánlani bátorkodom, egy Winterfield nevű uri emberre vonatkozik. Jelenleg Londonban, a Derwent szállodában lakik s mai naptól fogva még nyolcz napig szándékozik ott időzni. Birtoka és rendes lakhelye a Devonshire part északi részén fekszik és a megyében általánosan »Beau-park House« név alatt ismeretes.

»Tudakozódásom időpontja, visszafele négy vagy öt évre terjed — aligha többre. Czéлом, lehető legbiz-

tosabban nyomára jönni annak, vajjon ezen idő alatt Winterfield ur életében fordultak-e elő oly események, melyek egy Eyrecourt Stella nevű kisasszonnyal érintkezésbe hozták? Ha ez valónak bizonyul, igen fontos, hogy minden erre vonatkozó körülményt megtudjak, mely egyáltalán kinyomozható.

»Ugy hiszem, elég világosan megmagyaráztam, mit óhajtok megtudni. Bárminémű legyen a tudósítás, igen szükséges, hogy feltétlenül megbízható legyen. Ha ír, sziveskedjék levelét nekem czimezve, azon barátomnak megküldeni, kinek levelét idezárom.

»Együttal kérem, — minthogy az ügy igen sürgős — sziveskednék az idemellékelt »chequet« az előleges tudakozódási költségek fedezésére elfogadni. Tiszteletem kijelentése mellett, maradtam, uram, alázatos szolgálója

»Benwell Ambrus.«

II.

A Jézus Társaság tisztelt titkárának.

R ó m a.

SDE zárom a gondozásomra bizott összegről szóló nyugtát. A pénz egy része már is felhasználtatott oly tudakozódások folytatására, melyeknek nyomán remélem, képes leszek Romaynet hathatósan megvédelmezhetni azon nő előzékenységei ellen, ki elhatározta magában, hogy nőül megy hozzá.

»Ön azt írja, hogy a Nagytiszteletű Atyák, egy multkori ülés alkalmával, mit külön a Vange monostori ügy érdekében hittak össze, különös érdekeltséggel tudakozódtak az iránt, vajjon tétettek-e már határozott lépések Romayne hittéítésére nézve?

»Szerencsére, e részben is eleget tehetek kívánságaiknak, a minthogy rögtön látni fogja.

»Tegnap beszóltam Romayne szállodájába, a mint azt időnként tenni szoktam, hogy a megkezdett ismeretiséget fenntartsam. Nem volt honn, és Penrose, ki után szintén kérdezősködtem, véle együtt távol volt. Ügyem javára, már régen nem láttam volt Penroset és nem is hallottam felőle, és személyesen óhajtván meggyőződni róla, mennyire haladt már urának bizalmában, elhatároztam, hogy bevárom és ki is jelentettem szándékomat. A szolga látásból már ismert. Tehát a várószobába vezetett.

»Ez a szoba oly piczi, hogy jóformán csak almáriomnak mondható. Egy ablaktábla a folyosóra vezető ajtó felett, bocsájtja be a gyér világosságot és levegőt egy ventilátoron keresztül nyer, mely egy másik, Romayne dolgozó-szobájába nyiló ajtón van alkalmazva. Körülnézve, végigmentem a dolgozó-szobán és azon tul még egy ebédlőt és két háló-szobát fedeztem fel — az egész lakosztály egy ajtóval végződven a folyosó végén, mely a szálloda többi részétől teljesen elkülöníti. Azért untatom e részletekkel, hogy annál jobban megérthesse az utána következő eseményeket.

»Visszatértem a várószobába, természetesen, gondosan betéve magam után a közvetítő ajtót.

»Körülbelül egy óra mulhatott, mielőtt lépéseket hallottam a folyosón. A dolgozó-szoba ajtaja megnyílt és a szobába lépő egyének hangjai a ventilátoron keresztül tisztán eljutottak hozzám. Felismertem Romaynet, Penroset — és Lord Loringot.

»Az első szavak tudtomra adák, hogy Romayne és Penrose utolérték Lord Loringot, midőn épen a szálloda kapujához közeledett. A három együtt jött be a házba s valószínűleg oly időben, a midőn a szolga, ki engem bebocsájtott, nem volt jelen. Bármikép történhetett, de tény, hogy ott ültem a várószobában — elfeledve!

»Feltolhattam-e magamat, — tán épen egy meghitt társalgás alatt — mint be nem jelentett, és nem szívesen látott látogató? És tehettem-e róla, ha a hang, a levegővel egyetemben a mit szittam, a ventilátoron át utat talált füleimhez? Ha a nagytiszteletű Atyák azt találják, hogy megrovást érdelek, meghajlom minden megfeddés előtt, mit élénk illedelmi érzékek reám találna róni. Addig azonban, kérem engedjék meg hogy a társalgás érdekesebb részleteit ugyszólván szószerint ismételhessem, a mint azokra emlékszem.

»Ő lordsága, mint a kinek társadalmi állása a legelőkelőbb, szerepeljen elsőnek. Azt mondá:

— »Már egy hétnél több mult el Romayne, és se nem láttunk, se nem hallottunk felőled. Mért hanyagolsz el bennünket ily megbocsájthatatlan módon?

»Itt, a nesz után ítélve, mely most következett, Penrose felállt és kiméletesen elhagyta a szobát. Lord Loring folytatá:

— »Most hogy egyedül vagyunk, Romaine, szabadban beszélhetek veled. Te és Stella kitünően látszotatok megérteni egymást, azon este, a midőn nálunk ebédeltél. Elfeledded-e, mit mondtál nekem akkor, reád gyakorolt befolyásáról — vagy tán megváltozott-e azóta véleményed, és ez az oka, mért tartózkodol tőlünk ?

»Romaine izgatottan felelt :

— »Véleményem nem változott. Mindazt, a mit akkor mondtam neked Eyrecourt kisasszonyról, azt ma is hiszem még.

»Ő lordsága természetesen lelkére kezdett beszélni:

— »Akkor hát miért maradsz távol az üdvös befolyástól, ha egyszer annak ismerted el? Mért teszed ki magad annak — ha csakugyan uralkodni lehet felette, — hogy az az iszonyú ideg-csalódás újból meglepjen ?

— »Már is meglepett.

— »Holott magad is hiszed, hogy elejét lehetett volna venni?! Romaine, rád nem ismerek! Te meglepsz!

»Perczyi szünet állt be, mielőtt Romaine e támadásra felelt volna. De felelete, midőn végre megszólalt, kissé titokzatos volt.

— »Hisz ismered a régi mondást, kedves barátom; — két baj közül válaszd a csekélyebbet. Megadással tűröm szenvedéseimet, mint két baj egyikét — még pedig mint a kisebbet.

»Úgy látszik, Lord Loring tapintatosan érezte, hogy ily kényes tárgyat gyöngéden kell kezelni. Nyájas, könnyed modorával mondá:

— »Remélem, nem a mi Stellánk az a második
»baj?«

— »Képzelheted, hogy nem!

— »Akkor hát, micsoda?

»Romaine végre szenvedélyesen kitört.

— »Saját gyöngeségem és önzésem az! Hibák, miknek ellent kell állnom, vagy pedig nyomorúlt, szivtelen emberré válok. A két baj nagyobbika reám nézve itt rejlik. Bámulom és tisztelem Eyrecourt kisasszonyt — hiszem, hogy ezer nő közül kimagaslik nemes tulajdonai által — de ne kívánd, hogy viszontlássam! Hát Penrose hová lett? Beszéljünk másról, kérlek!

»Vajjon e szenvedélyes beszéd sértette-e Lord Loringot, vagy pedig csak bátortalanítólag hatott reá, — azt nem tudhatom. Még csak búcsúzó szavait hallottam:

— »Nagyon megcsalódtam benned, Romaine. Ha újból találkozunk, másról beszélünk ezentúl.

»A dolgozó szoba ajtaja megnyílt és betévődött ismét — Romaine egyedül maradt.

»De a magány nyilván nem esett jól neki. Hallottam, a mint Penrose után kiáltott, mire Penrose visszakérdezett:

— »Szüksége van reám?

»Romaine azonnal felelt:

— »Isten látja, mily nagy szükségem van egy barátira — és nincs közelemben más barát, csak ön! Hynd ezredes távol van és Lord Loring sértve érzi magát!

»Penrose kérdést tett, hogy miért?

»Romaine erre átment a szükséges magyarázatokra. Mint pap, ki papoknak ír, mellőzni fogom a reánk nézve teljesen érdektelen részleteket. Szavainak veleje körülbelül ennyiből állt: Eyrecourt kisasszony oly hatást tett reá, mely eddigi tapasztalataitól, nőkre vonatkozólag, teljesen elütött. Ha gyakrabban látná, valószínű, hogy — bocsánat, ha én is az ő nevetséges szójárását használom — hogy »belészeretne.« Az említett lelki vagy testi állapotban, egyre megy, hogy melyik áll, — könnyen megeshetnék, hogy nem tudna többé úgy uralkodni magán, mint eddigelé. Ha a lány rááll, s életét neki akarja szentelni, még tán képes is volna a kegyetlen áldozatot elfogadni. Sinkább, semhogy ezt tegye, épen a leány érdekében, távol akar maradni tőle — mitsem törődve vele, akármennyit szenved ő maga, vagy akárkit sért magaviselete által.

»Képzelden magának emberi lényt, ki a bolondok házán kívül, ily módon beszél! Bevalljam-e tisztelt kollegám, mikép hatott reám e sajátságos vallomás? A mint Romainet hallgattam, hálásan gondoltam ama hires zsinatra, mely véglegesen megtiltotta a katolikus egyház papjainak a nősülést. Különben bennünket is megmétélyezett volna amaz erkölcsi gyöngeség, mely jelenleg lealacsonyítja Romainet és a papok valóságos eszközökké szálltak volna alá, a nők kezében.

»De ön kíváncsi lesz tudni, mit tett Penrose a kínálkozó körülmények alatt? Mondhatom, hogy megijesztett és meglepett.

»A helyett, hogy megragadva a kedvező alkalmat, Romayne gondolatait egyenesen vallásunk vizsgálaira utalta volna, Penrose tényleg felbátorította elhatározásának tüzetes megfontolására. Szegény kis Arthurom jellemének egész gyöngesége kitűnt következő szavaiból. »Azt mondá Romayne-nek: — Jóllehet hiba tőlem, ha oly őszintén és nyíltan beszélek önhöz, mint azt tenni akarom. De oly nagylelküleg fogadott be bizalmába — oly gyöngéd és barátságos volt erányomban — hogy oly meleg érdekléssel viseltetem boldogsága iránt, mely csaknem merészsze tesz. Nem hiszi-e ön is, hogy az olyan teljes megváltoztatása életének, minőt házassága hozna magával, végre mégis felszabadíthatná terhétől? Ha ez lehetséges, hibás volna-e a feltevés, hogy nejjének üdvös befolyása önre házasságát is boldoggá tehetné? Nem merek semmit sem állítani, és ily tárgyra nézve még véleményt sem mondhatok. Csupán ön iránt való meleg hálám, — őszinte vonzalmam és ragaszkodásom adja ajkamra a kérdést. Meg van győződve, hogy e komoly s önre nézve oly nagyfontosságú eszmét kellőleg megfontolta?

»Nyugodjék meg, főtisztelendő ur! Romayne felelete mindent helyrehozott. Azt mondá:

— »Annyit gondolkoztam e tárgyról, míg gondolataim megtagadták a szolgálatot. Most is hiszem, hogy e bájos nő leküzdhetné amaz átkos hang gyötrelmét. De feloldhatna-e a megbánás alól, mely szakadatlanul szivemen rágódik? Úgy érzek, mint a hogy gyilkosok érezhetnek. Kioltva egy másik ember életét, — egy oly

emberét, ki még nem is vétett ellenem, — az egyetlen jóvátehetetlen, megbocsájthatatlan vétket követtem el. Van-e emberi lény, melynek befolyása ezt elfeleltetheti velem? Ne többet erről — ne többet. Jöjjön, meneküljünk könyveink közé.

»E szavak végre megérinték Penrose lelkében a valódi hurt. Most, — minthogy ismerem és értem skrupulusait, — érezte, hogy becsülettel s nyíltan szólhat. Buzgósága jóval túlszárnyalta előbbeni gyöngeségét, a mint hogy arról azonnal meg fog győződni.

»Erőteljes, határozott, csaknem parancsoló volt, midőn újra megszólalt.

— »Nem!« — tört ki. — »Menhelye nem könyvekben található, sem ama rideg vallási szertartásokban, melyek protestánsoknak neveztetnek. Édes uram, azt a lelki nyugalmat, mit örökre elveszettek vél, azt újból fel fogja találni a Szent Katholikus Egyház mennyei bölcsességében és könyörületében! Ott van az új élet, mely önből még boldog embert teremthet!

»Ennyire ismétlem szavait, hogy bebizonyítsam önnek, mikép valóban bizhatunk lelkesültségében, ha ez egyszer felébresztetett. Ezentul semmi sem fogja elriasztani, semmi sem fogja csökkenteni kitartását. A meggyőződés ellentállhatatlan ékesszólásával beszélt, a szükséges érveket oly érzéssel és oly hatalmasan alkalmazva, mint azt eddig még ritkán volt szerencsém hallani. Romaine némasága kielégítőleg bizonyított a tett hatás mellett. Nem az az ember, ki türelmesen hallgat oly érveket, miket meg bir dönteni.

»Midőn annyit hallottam, hogy nyugodtan tekinthettem a hittérítési munkát megkezdettnek, nesztelenül kiosontam a váró-szobából és észrevétlen elhagytam a szállodát.

»Ma vasárnap lévén, nem mulasztok egy póstát sem, ha nyitva hagyom leveletem holnapig. Penrosenak irtam, hogy látogasson meg, a mint szerit teheti.

»Jóllehet még több uj hirt is közölhetek a pósta indultáig.

»Hétfő esti 10 óra.

»Csakugyan v a n ujság. E perczben hagyott el Penrose.

»Első teendője természetesen annak elbeszélése volt, mit már a magam utján megtudtam. Mint rendszeren, most is szerény a rá várakozó sikerre nézve. Azonban rávitte Romaynet, hogy pár napra váltsa fel történelmi tanulmányait azon munkák olvasásával, miket ily esetekben ajánlani szoktunk

»Ez kétségtelenül nagy haladás.

»De jó hireimnek még nincsen vége.

»Romayne tényleg malmunkra hajtja a vizet — véglegesen elhatározta, hogy visszavonul Eyrecourt kisasszonytól! Egy óra mulva ő és Penrose már elhagyják Londont. Rendeltetési helyök mély titok marad. A Romaynenek czimzett levelek bankárjához küldendők.

»E váratlan s előre nem látott határozata egyenesen Lady Loringnak számítható be.

»Ő Méltósága felkereste Romaynet tegnap este szállodájában és hosszasan értekezett vele. Célja valószínűleg Romayne elhatározásának megingatása volt, a mennyiben vissza igyekezett őt vonzani Eyrecourt kisasszony lábaihoz. Mily módon, mily eszközök felhasználásával akart célt érni, azt persze nem tudhatjuk. Penrose azonnal Lady Loring távozta után látta Romaynet s állítása szerint rendkívül izgatott állapotban találta. Ezt könnyű megérteni. Elhatározása, mely szerint titkos szökésben keres menedéket — (mert eljárását valóban lehetetlen másképp értelmezni,) elég világosan bizonyítja, mily roppant hatást tettek reá ő méltóságának közleményei — s ép oly világosan tüntetik fel a veszélyt, melytől, legalább egy időre, megmenekültünk.

»Igen! Azt mondom: legalább egy időre! Ne engedje, hogy a tisztelendő Atyák azon hitben éljenek, mintha a magán tudakozódásainkra szánt összeg elveszett pénz volna. Ott, hol efféle nyomorult szerelmi dolgokról van szó, a nőket nem tartóztatják sem ellenséges körülmények, sem vereségek kilátásai.

»Romayne saját gyöngeségétől félve hagyta el Londont — ezt nem szabad elfelednünk. Még mindig elérkezhetik a nap, a midőn köztünk és a kudarcz közt már nem marad más gát, mint Eyrecourt kisasszony életére vonatkozó titkos informatióim.

»De jelenleg, nincs több mondani valóm. Isten velünk.«

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

Stella kitesz magáért.

KÉT nappal később, miután Benwell atya feladta Rómába szóló levelét, Lady Loring férje dolgozószobájába lépve, mohón kérdezé: hallott-e hirt Romayneról.

Lord Loring fejét rázta.

— A mint már tegnap mondtam, a szálloda tulajdonosa nem adhat semminemű felvilágosítást. Ma reggel személyesen mentem el bankárjaihoz és a főnökkel beszéltem. Felajánlotta, hogy leveleimet kezeihez juttatja, de ennél többet nem tehet. Ujabb rendeletig, határozottan meg van neki tiltva, Romayne tartózkodási helyét bárki előtt elárulni... Hát Stella hogy türi?

— A lehető legrosszabbúl; felelé Lady Loring,
— hallgat!

— Még magának sem szólt egy szót se? —

— Egy szót se!

E szavaknál egy belépő inas által zavartattak meg, ki látogatót jelentett be és névjegyét adta át. Lord Loring a név láttára összerezett és odanyujtá nejének. A névjegyben »Hynd őrnagy« neve, és következő, czeruzával irt mondat volt olvasható:

»Romayne úrra vonatkozó fontos ügyben.«

— Vezesse be azonnal! — kiáltá Lady Loring.
Lord Loring beleszólt:

— Tán jobb volna, kedvesem, ha egyedül fogadnám azt az uri embert?

— Semmiesetre sem — kivéve, ha vértlázító aljasságú tett elkövetésére akar kényszeríteni. Ha elküld, hallgatódzni fogok a kulcslyukon!

Hynd őrnagy bebocsájtatván, rendszeresen bemutattatott Lady Loringnak. Miután a szokott phrázison túlesett volna, végre áttért látogatása indokára.

— Múlt este külön azért tértem vissza Londonba, hogy Romayneel egy fontos ügyben értekezsem. Nem birván kipuhatolni jelen tartozkodási helyét a szállodában, azon reményben fordulok méltóságodhoz, hogy tán képes lesz engem közös barátunkhoz utasítani.

— Fájdalom, én sem tudok többet önnél, — viszonzá Lord Loring. — Romayne jelenlegi czime oly titok, mit egyedül bankárjaival közlött, de senki mással. Ha kívánja, szívesen tudatom nevüket, hogy egyenesen hozzájuk fordulhasson, ha netán irni óhajt neki.

Hynd őrnagy habozott.

— Nem tudom, helyes dolog volna-e, ha a fennforgó körülmények alatt írnék.

Lady Loring nem volt képes még tovább is néma tanúja lenni a társalgásnak.

— Lehetetlen volna-e, Hynd őrnagy, hogy velünk e körülményeket tudassa? — kérdezé. — Én majdnem ép oly régi barátja vagyok Romaynenek, mint férjem, s megvallom, hogy nagyon aggódom miatta.

Az őrnagy zavarban volt.

— Alig felelhetek méltóságodnak, — szólt — anélkül, hogy fájdalmas emlékeket ne érintsek . . .

Lady Loring türelmetlenül félbeszakítá az őrnagy habozásait.

— A párbajra czéloz-e? — kérdé mohón.

Lord Loring közbeszólt:

— Tudnia kell őrnagy úr, hogy Lady Loring ép úgy ismeri a Boulogne-i esetet, mint én magam, s annak szomorú hatása Bomaynere szintén nem titok előtte. Azonban, ha mégis egyedül kíván velem értekezni, legyen szives velem a szomszédaszobába átfáradni.

Hynd őrnagy zavara, mint varázsütésre eltűnt.

— A mondottak után, e szerint — szólt, — még azt is remélhetem, hogy Lady Loring sem fogja megtagadni tőlem szives tanácsát . . . Mindketten tudják, hogy Romaine párbaja egy francia tábornok fiával történt, de a tábornok maga volt a kihívó. Midőn Angliába visszatértünk, azt hallottuk, hogy a tábornok és családja, anyagi viszontagságok következtében, kénytelenek valának Boulognet elhagyni. Romaine, tanácsom ellenére, a párbajnál jelen volt sebésznek irt, azon kéréssel, tudná meg számára a tábornok tartózkodási helyét, egyuttal kijelentve: hogy a tábornok családján, névtelenül, mint egy ismeretlen barát, segíteni óhajt. Az indok természetesen nem volt más, mint hogy saját szavait használva: »némileg kárpótolja azon családot az általa okozott veszteségért.« Akkor mindjárt elhamarkodott tettek néztem és a sebésznek tegnap vett levele még

inkább megerősít nézetemben. Nem lenne-e szives azt Lady Loringnak felolvasni.

Átnyújtotta a levelet Lord Loringnak. A levél, francziából lefordítva, ekkép hangzott:

»U r a m! — Végre-valahára képes vagyok Romaine úr levelére tüzetesen válaszolni. A londoni francia Consul udvarias segélyének köszönhetem ez eredményt, mert hozzá folyamodtam, midőn minden más nyomozási módszer sikertelen maradt.

»Egy héttel ezelőtt a tábornok meghalt. A temetkezési költségekkel járó körülmények juttaták a Consul tudomására, hogy a tábornok nem Franciaországban, de Londonban keresett menedéket hitelezői elől. A család lakzime Camp Hill Islington 10. Még hozzáteendő, hogy a tábornok, könnyen érthető okoknál fogva, Marillac álnév alatt élt Londonban. Ennélfogva özvegye után is csak a Marillac név szerint lesz tanácsos tudakozódni.

»Tán meg lesz lepetve, hogy e sorokat önnek s nem egyenesen Romaine úrnak czimezem. Ennek oka hamar el van mondva.

»Én az elhúnyt tábornokot még azon időből ismerem, a mint tudja, midőn nem volt tudomásom sem a rossz társaságról melybe elegyedett, sem a szomorú tévedésekről, melyekbe kártyaszennvedélye sodorta. Özvegyéről és gyermekeiről épenséggel semmit sem tudok. Vajjon ellentálltak-é a családfej romlott befolyásának, vagy pedig reménytelenül tönkre mentek-é a szegénység és rossz példa egyetemes csapása alatt — azt nem mondhatom. Mindenesetre kétséges, érdemesek-é még

Romayne úr lelkes gyámolítására. Mint becsületes ember, azonban, nem akarok kétkedni és összeférhetőnek tartom lelkiismeretemmel, ha bármily közvetve is, eszközül használ fel a sors, hogy őket Romayne úrnak bemutassam. Az ön belátására bízom, hogy ezen intés után tegyen, a mit üdvösnek határoz.«

Lord Loring visszaadta a levelet az örnagynak.

— Én osztom véleményét — mondá. — Több mint kétséges, helyesen cselekednék-e, ha e tudósítást Romayne-el közölné.

Lady Loring nem adott igazat férjének.

— Minthogy ezen emberekre nézve nem vagyunk tisztában, — szólt, — jó volna kikutatni, miféle hírnévvel birnak szomszédságukban. Ha önnek volnék, Hynd örnagy, azon egyénhez fordulnék tudósításért, a kinek házában laknak, vagy a kereskedőkhez, kiknél vásárolnak.

— Kénytelen vagyok Londont még ma elhagyni, — viszonzá az örnagy; — de visszatértemkor okvetlenül követni fogom méltóságod tanácsát.

— És tudatni fogja velünk az eredményt?

— Szerencsémnek fogom tartani.

Hynd örnagy bucsut vett.

— Ugy hiszem, magáé a felelősség, ha Hynd örnagy ideje kárba vesz, — szólt Lord Loring, miután látogatójuk távozott.

— Nem hiszem, — viszonzá Lady Loring.

Felállt, hogy a szobát elhagyja.

— Kimegy? — kérdé férje.

— Nem. Csak felmegyek Stellához.

Lady Loring Eyrecourt kisasszonyt csakugyan saját szobájában találta. Romayne kis arczképe, mit emlékezet után rajzolt volt, feküdt előtte az asztalon. A legfeszültebb figyelemmel látszott azt tanulmányozni.

— Nos, Stella, mit olvasol ki ezen arczképből?

— A mit azelőtt is tudtam, Adelaide. A kegyet lenségnek és álnokságnak nyoma sincsen ebben az arczban.

— És ez a felfedezés kielégít? Én, részemről, megvetem Romaynet szökéseért, még inkább e megmagyarázhatatlan elrejtőzésért! És te még menteni tudod?

Stella íróasztalába zárta az arczképet.

— Várhatok, — mondá nyugodtan.

Ez a türelmes megadás boszantani látszott Lady Loringot.

— Mi bajod ma reggel? — kérdezé. — Még a szokottnál is tartózkodóbb vagy.

— Nem; csak lehangolt vagyok, Adelaide. Nem tehetek róla, de ez a találkozás Winterfield-el folyvást üldöz s ugy érzem, mintha valami nagy szerencsétlenség várna reám.

— Ne beszélj e gyűlöletes emberről! — kiáltá Lady Loring. — Romayneről akarok valamit mondani. Teljesen elfoglalnak-e szomorú előérzeteid, vagy gondold, hogy képes léssz reám figyelni?

Stella arcza felelt ajkai helyett.

Lady Loring tüzetesen elmondta Hynd őrnagyi találkozását, illusztrációképen az őrnagy személyes megjelenését és modorát is leírva.

— Ő, valamint Lord Loring is azon véleményben vannak, hogy Romaine sohasem fog e dolog végére jutni, ha egyszer megengedi, hogy ezen idegenek pénzért hozzá folyamodjanak. Mindaddig, míg többet nem tudunk meg rólok, a francia sebész levele nem szolgáltatik át Romainenek.

— Bár megvolna a levél! — kiáltá Stella.

— A bankárhoz küldenéd?

— Azonnal! Nem közömbös-e, vajjon érdemesek-e a szegény francziák Romaine nagylelkűségére vagy sem? Ha egyszer a gondolat, hogy segílyt nyujt nekik, megnyugtatta lelkiismeretét, ki gondol vele, megérdemlik-e e segílyt vagy sem? Hisz nem is szabad tudniok, ki az, a ki felfog rajtok. — Romaine ismeretlen barátjok óhajt maradni. Ő rá, s nem e francziákra kell gondolnunk — az ő lelki nyugalma a fődolog, minden; ezen emberek érdeme nem számít semmit. Azt mondom, hogy kegyetlenség Romaine irányában, ha eltitkoljuk előtte a történetket. Mért nem vetted el Hynd őrnagytól a levelet?

— Csendesen, Stella! Az őrnagy, a mint visszatér Londonba, tudakozódní fog az özvegy és gyermekei után.

— Mire visszatér! — ismétlé Stella haraggal. — Ki tudja, mennyit szenvednek időközben a szegény nyomorultak — s mit érezne Romaine, ha valaha tudomására jutna a dolog? Mond el még egyszer a lakezimet — valamerre Islingtonban volt, ha jól emlékszem.

— Miért akarod tudni? — kérdé Lady Loring nyugtalanul. — Csak nem akarsz magad írni Romainenek?

— Előbb megfontolom, mit teszek. Ha nem bizasz discrétiómban, Adelaide, csak mond meg nyiltan.

E szavak indulatosan mondattak. Lady Loring válasza szintén izgatott hangulatról tanuskodott.

— Bajlódj magad a magad dolgaival, Stella; én ugyan nem elegyedem beléjük többé.

Szerencsétlen látogatása Romaynenél kellemetlenségre szolgáltatott okot a két barátnő közt s ez is arra vonatkozott.

— Azonban, megszsz a lakczim, — tevé hozzá ő méltósága legbüszkébb modorában — azzal felirta egy papirszeletre s elhagyta a szobát.

A mily könnyen felforrt, Lady Loring kedves tulajdonai közé tartozott a gyors kibékülés is. A hibák legnyomorultabbikát: a duzzogást, nemes természete nem ismerte. Öt percz mulva már megbánta heves kitörését. Aztán még öt perczig várt, remélve, hogy tán Stella lesz az első, ki békekötésre nyujt kezét. De a perczek multak és misem történt.

— Valóban megsértettem-e? — kérdé magától Lady Loring. A következő pillanatban már utban volt Stella szobája felé. A szobát üresen találta. Becsengette a komornát.

— Hol van Eyrecourt kisasszony?

— Kiment, méltósága.

— Nem hagyott üzenetet a számomra?

— Semmit, méltósága. Sietve távozott.

Lady Loring rögtön azt következteté Stella eljárásából, hogy meggondolatlanul követve ösztönét, saját

kezeibe vette a tábornok családjának ügyét. Lehetséges volt-e ezen elhamarkodott lépés következményeit előrelátni?

Előbb habozott Lady Loring, aztán elgondolkozott, aztán újra habozott — de végre nyugtalansága oly mérveket öltött, hogy nem volt többé képes rajta erőt venni. Nemcsak elhatározta hogy azonnal követi Stellát, de ideges izgatottságának hatása alatt még egy inast is magával vitt, hogy szükség esetén férfi kísérete legyen.

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

A tábornok családja.

BÁR Lady Loring nem volt híres helyes felfogásáról és éleslátásáról, ebben az esetben mégis fején találta a szöveget. Stella csakugyan megállította az első üres bérkocsit, mely mellette elhaladt és Islingtonba, Camp-Hillba hajtatott.

A nyomorult, szűk kis zsák-utcza, melyben a ronda, játékközben czivakodó, boglyos hajú gyermekek csak úgy hemzsegték — első perczen kissé ráijesztett. Még a kocsis is, a midőn az utczába befordulva, az első kapunál megállt, gyanusan körülnézve megjegyezte, hogy véleménye szerint, bizony furcsa hely ez ilyen fiatal hölgy számára, hogy egyedül ide merjen jönni.

De Stella Romaynere gondolt.

Szent meggyőződése, hogy egy könyörületes tettben segíti, mely Romayne hite szerint, egyuttal a bűnhődés és kártalanítás feladatával bír, — megedzé bátorságát s új erőt adott neki.

Nyugodtan lépett a 10-dik szám nyitott ajtajához és napernyője nyelével kopogtatott rajta.

Egy undok vén asszony ránczos képe és kuszált ősz haja tünt fel lassan a kapuszín végén, az erős búzt árasztó földalatti konyha setét régióiból emelkedve felfelé.

— Mit keres? — hörgé a londoni büntanyák e félig látott boszorka lakója.

— Itt lakik Marillacné asszony? — kérdé Stella.

— Az idegeneket érti?

— Azokat.

— Második emelet. —

E szavakkal a boszorkány felső része is visszamerült a setétségbe.

Stella gondosan összefogta szoknyáit és életében először felhaladt egy ronda, roskadozó, setét lépcsőn.

Durva hang, szemtelen beszéd, nyers, hangos kacaj hallatszott ki az emelet zárt ajtóit mögül s' mind gyorsabban kergette a fiatal leányt a második emelet szobái felé. Itt jobbra fordult a kép — itt legalább csend uralkodott.

A második-emeletre érve, a lépcsőre nyíló ajtón kopogtatott. Egy szelid hang francziául felelt: »Entrez« aztán gyorsan az angol helyettesítőt használta: »Come in.« (jőjjön be.)

Stella feltárta az ajtót.

A nyomorult bútorzatú szoba példás tisztasága meglepte a belépőt. A tábori ágy felett a Szent Szüz egy olcsó kis mása volt a falhoz erősítve 's egy színevesztett koszorú, régi művirágokból, képezte díszét. Két nő, durva fekete szőrszövetű ruhában, egy kerek kis asztal mellett ülve, egy és ugyanazon himzésen dolgozott.

Az idősebb a kettő közül felállt, midőn látogatójuk belépett. Kimerült, fáradt arcának finom arányvonásai még mindig nagy szépség nyomait tüntették fel — és bádgyadt szemei kérő, alázatos kifejezéssel szegődtek Stella arczára.

— A munkáért jön, asszonyom? — kérdé angolul, de erős külföldi accentussal. — Kérem, bocsásson meg, még nem készültem el vele.

A második munkásnő indulatosan feltekintett. Ő is fonnyadt és kimerült volt: de szemei ragyogtak; mozdulatai még az ifjuság ruganyosságával birtak. Az idősebb nőhez való feltűnő hasonlatossága hangosan hirdeté rokonságukat, még mielőtt megszólalt.

— Ah! az én hibám ez, egyedül! — tört ki szenvedélyesen, francziául beszélve. — Éhes és fáradt voltam 's több órával tovább aludtam, mint szabad lett volna. Anyám sem bírta rávenni magát, hogy felébreszsen és munkához ültessen. Önző, haszontalan egy teremtés vagyok és anyám egy angyal!

Hevesen eltörölte a szemeibe gyült könyeket és indulatosan, büszke haraggal munkához fogott ismét.

Stella, amint szóhoz juthatott, sietett a két nőt megnyugtatni.

— Kérem, ne aggódjanak, semmi közöm a munkához, — szólt, a francia nyelvet használva, hogy annál hamarabb megérthessék. — Azért jöttem ide, Marillacné asszony — ha ugyan nem veszi rossz néven, ha őszintén bevallom — hogy csekély segélyemet felajánlom.

— Könyörület, jótékonyság? — kérde a leány, büszkén feltekintve újra tüjéről.

— Nem, rokonszenv, részvét; — felelé Stella szeliden.

A lány folytatta munkáját.

— Bocsásson meg, — szólt, — majd még megtanulom, mikép kell türni sorsomat.

A nyugodt, szenvedő anya széket tett Stella elébe.

— Szives, gyönyörű arca van, kisasszony, — szólt, — s bizonyosan elnéző lesz szegény leányom iránt. Emlékszem az időre, a midőn én is oly szenvedélyesen éreztem, mint ő. Szabad-e kérdenem, mily módon hallott felőlünk?

— Remélem, megbocsátja, ha bevallom, hogy nem áll jogomban, e kérdésére felelni, — válaszolt Stella gyöngéden.

Az anya nem szólt semmit, a leány élesen kérdezé:

— Miért nem?

Stella az anyához intézte feleletét.

— Oly egyéntől jövök, ki szolgálatukra óhajt lenni, de mint ismeretlen barátjuk, — mondá.

Az özvegy halvány arca egyszerre felsugárzott.

— Oh! — kiáltá kitörő érzéssel, — hát bátyám megtudta a tábornok halálát, és megbocsájtotta férjhezmeneteletem?

— Nem, nem! — közbeszólt Stella. — Nem akarom önt félrevezetni. Az egyén, kit én képviselek, nem áll rokonságban önnel.

Még e határozott nyilatkozattal szemben is, a szegény asszony kétségbeesetten ragaszkodott a reményhez, mely szívében felébredt.

— Tán a név viszi önt tévedésbe, melyet jelenleg viselek, — kiáltá aggályosan. — Boldogult férjem csak itt, száműzetésében vette fel e nevet. Talán, ha megmondanám

A lány itt anyja szavába vágott.

— Édes jó anyám, bizza ezt reám.

Az özvegy megadással felsóhajtott és visszatért munkájához.

— A Marillac név elég jó lesz, mindaddig, míg többet tudunk egymásról, — szólt a leány, Stellához fordulva. — Felteszem, hogy jól ismeri azon egyént, kit nálunk képviselni sziveskedik?

— Természetesen, különben nem volnék itt.

— Ebben az esetben azon egyén családi összeköttetéseit is ismeri, 's biztosan megmondhatja, vajjon rokonsága francia-é vagy nem?

— Határozottan mondhatom, — felelé Stella, — hogy rokonsága angol. Egy barátot képviselek, ki jóindulattal viseltetik Madame Marillac iránt, — és semmi egyebet.

— Lássá, édes anyám, csalódott. Tűrje ezt is ép oly kitartással, mint ahogy egyéb megpróbáltatásokat türt.

Ezt igen gyöngéden mondta a fiatal leány, és ismét Stellához fordulva, ezután nem is igyekezett elrejteni modorának gyanakodó, hideg, tartózkodó voltát.

— Egyikünknek nyíltan és őszintén kell szólnia — mondá. — A kevés barát a ki megmaradt nekünk, csaknem ép oly szegény, mint mi vagyunk és valamennyi franczia. Mikép juthatott szegénységünk e névtelen jóltevő tudomására? Ön teljesen ismeretlen előttünk! — Ön nem értesíthető?

Most először nyíltak meg Stella szemei azon kellemetlen és nehéz helyzet előtt, melybe önkaratából belebocsájtkozott. Azonban bátran szeme közé nézett a veszélynek, felbátorítva a tudat által, hogy oly ügyet pártol, mely Romaine szívéhez közel áll.

— Valószínűleg, a kisasszony is fontos okokból indult ki, midőn anyjának neve titokban tartását tanácsolá, — ellenveté nyugodtan. — Legyen tehát igazságos mások iránt is, és higgye meg, hogy »névtelen jóltevője« szinte komoly okoknál fogva rejtőzik az anonymitás leple alá.

Ez ügyesen volt mondva, és felbátorítá Marillacné asszony, hogy Stella pártjára álljon.

— Édes Blancám, — szólta, leányához, — te kissé élesen beszélsz e kegyes és jó fiatal hölgygyel. Hisz csak rá kell nézned, hogy belássad, mikép csak jót akarhat velünk.

Blanca duzzogó megadással vette fel újból munkáját.

— Ha már e l l fogadnunk az emberek könyörületét, anyám, — legalább ismerni óhajtom a kezét,

mely a segílyt nyújtja, — felelé. — De ezentúl bele nem szólok többet.

— Ha annyi idős leszesz, mint én vagyok, kedvesem, — ellenveté Marillaené asszony, — nem fogsz oly határozottan beszélni, de még gondolni sem, mint most teszed. Igen nehéz leczkéken mentem keresztül, — folytatá, Stellához fordulva, — s remélem, hogy megjavultam általok. Életem nem volt boldog

— Élete nem volt egyéb martyromságnál! — szólt a leány, kiből akarata ellenére is kitört az indulat — Oh atyám! atyám! — kiáltá, félretolva a munkát és arczát kezeibe temetve.

Most először nyilvánult szigor a szelid anya szemében és hangjában.

— Tiszteld boldogult atyád emlékét! — mondá.

Blanka reszketett és néma maradt.

— Nincsen bennem hamis gög, — folytatá Marillaené asszony. — Bevallom, hogy nyomorultan szegények vagyunk; és szívem mélyéből köszönöm irántunki szives jóindulatát, anélkül, hogy kérdéseim által zavarba ejteném. Valamikép csak megélünk. A mig szemeim cserben nem hagynak, munkánk kenyeret ad. Legidősebb, jó leányom néhány zeneleczkére tudott szert tenni és a maga csekély részével hozzájárul szegény háztartásunk fenntartásához. Nem vagyok bizalmatlan ön iránt; csak azt mondom: hadd próbáljuk meg még egy darabig, nem tudunk-é megélni idegen segíly nélkül.

Alig mondta ki az utóbbi szavakat, midőn egy

meglepő esemény oly következményekre vezetett, miket a jelenlevők előre nem láthattak.

Egy éles, fájdalmas hang hatolt át a vékony deszkafalon, mely az első szobát a hátsó-szobától elválasztá.

— Kenyeret! — kiáltá a hang; — éhes vagyok. Kenyeret! kenyeret!

A leány vérvörösre vált arczczal ugrott fel helyéről.

— Soha ilyet! Épen most kelle elárulnia bennünket! — kiáltá haraggal.

Az anya némán felállt és felnyitotta a kis pohárszéket. Épen szemben állt azon helylyel, hol Stella ült, reszketve a felindulástól. Két-három kést és villát, néhány csészét és tányért látott a pohárszék deszkáin, valamint egy összehajtott abroszt is — de azonkívül semmit, semmit sem rejtettek a tékák; még azt a heverő kenyérhaját sem, melynek reményében a szegény asszony felnyitotta a pohárszék ajtáját.

— Menj, szivem, és nyugtasd meg fivéredet, — szólt halkán és türelmesen, csendesen bezárva ismét a pohárszéket.

Blanka sietősen távozott.

Stella, alig hogy betévedött az ajtó, kinyitotta zsebkönyvét.

— Az Isten szerelmére kérem, fogadja el ezt! — kiáltá. — A legőszintébb tisztelettel ajánlom fel — ha úgy akarja, csak mint kölcsönt!

Marillaacné asszony szeliden intett Stellának, hogy tegye be ismét zsebkönyvét.

— Jó szívét e csekélységek ne nyugtalanítsák, — mondá megnyugtatólag. — A pék még hitelez nekünk, míg munkánkért megkapjuk a pénzt és lányom azt tudja. Ha egyebet nem is mondhat, kedvesem, tán megmondhatná keresztnevét. Rosszúl esik úgy beszélnem önnel, mint egészen ismeretlennel.

Stella rögtön teljesíté Marillacné asszony kívánságát.

Az özvegy mosolyogva ismételte a szép nevet.

— Ezzel egy új kötelék képződött közöttünk, — szólt. — Ezt a nevet Franciaországban is használják és ismerem is, — ezen az idegen helyen oly jól esik . . . ismertebbé teszi önt . . . Édes Stella kisasszony — midőn szegény fiam ráijesztett kenyér utáni kiáltásával, bánataim legszomorúbb részét juttatá eszembe. Ha ő rá gondolok, csaknem engednék a kísértésnek, ha jobb érzékem nem tartóztatna. — — Nem! nem! Csak tegye vissza zsebkönyvét. Képtelen vagyok azon szemtelen merészségre, hogy kölcsön vegyek oly pénzösszeget, mit soha sem tudnék visszafizetni. Engedje elmondanom bajomat és akkor érteni fogja, mennyire komoly mindaz, a mit hallott . . . Két fiam volt, Stella kisasszony. Az idősebbik, gyermekeim legszeretreméltóbbika, az, ki legmelegebben ragaszkodott hozzám párbajban öletett meg!

A váratlan nyilatkozat a rokonszenv hangos kiáltását csalta ki Stellából, s bár rögtön megbánta, képtelen volt azt visszafojtani.

Most, először értette meg teljesen azon megbánást, mely Romaynet kinozta, — s egészen másképp tűnt

fel előtte e rettenetes párbaj története, mint a hogy akkor tünt volt fel, midőn Lady Loring elbeszélte neki.

A meglepően erős hatást, mit Stellánál előidézett, a fiatal lány idegességére magyarázván, Marillacné asszony ártatlanságában mentegetődzései által még csak fokozta Stella szenvedését.

— Nagyon sajnálom, hogy annyira megijesztettem, kedvesem, — mondá. — Az ön boldog hazájában az olyan szörnyű halál-mód, minő fiamé, ismeretlen dolog. Kénytelen valék ezt felemlíteni, különben meg nem érthetné azt, mit még mondanom kell De tán jobb is volna, ha nem folytatnám? . . .

Stella összeszedte magát. — Igen, igen kérem, folytassa, — kiáltá mohón.

— Második fiam, amott a másik szobában, csak tizennégy éves, — folytatá az özvegy. — Isten úgy akarta, hogy e szegény, ártatlan lény nehéz megpróbáltatáson menjen keresztül. Nem volt józan eszénél többé, — a mióta — a mióta ama szomorú napon, észrevétlenül követte a párbajvivókat és bátyja halálának szemtanúja lett Oh, kegyed elhalványul! Mily meggondolatlan, mily kegyetlen tőlem! Eszembe juthatott volna, hogy boldog élete nem ismeri az efféle iszonyatokat, s ennélfogva nem is türheti azoknak említését!

Stella minden áron uralkodni igyekezett magán s egy mozdulattal megnyugtatta Marillacné asszonyt. A z t a hangot hallotta, mely Romaynet üldözte, gyötörte — ez a tudat tetőtől talpig megreszketteté.

Nem azon szavakat hallá lelkében, melyek az

éhségtől kisajtolva, kenyér után kiáltoztak — de ama másik szavak: »Gyilkos! gyilkos! hol vagy?« — hangzottak folyton-folyvást füleiben

Kérve kérte Marillacné asszonyt, szüntesse meg az elviselhetetlen csendet. Az özvegy szelid hangja megnyugtató hatással volt reá, és vágyott e befolyást újból érezni.

— Folytassa, kérem, folytassa! — ismétlé többször.

— Nem szabad egészen a párbajt okoznom szegény fiam szerencsétlenségéért, — mondá Marillacné asszony. — Már gyermekkorában is, szellemi fejlődése nem tartott lépést testi gyarapodásával. Bátyjának halála tán csak sietteté a baj kitörését, mely előbb-utóbb elmaradhatatlan volt Nem kell félni tőle. Soha sem indulatos és valamennyi gyermekem közt a legislegszebb. Tán látni óhajtja?

— Nem; jobban szeretem ha róla beszélni hallok. Tudomással bir szerencsétlenségéről?

— Heteken keresztül egészen jámbor, édes Stellám, — nemde, megengedi, hogy Stellának nevezzem? — és külsőleg nem is venni észre rajta semmit, mi őt más fiuktól megkülönböztetné. Szerencsétlenségünkre, épen ilyenkor látszik egy benső nyugtalanságnak hatása alatt állni. Meglesi az alkalmat és bármennyire vigyázzunk is rá, bármily óvatosan bánunk is vele, elég ravasz, hogy minden felügyeletünk daczára, kijátsszon bennünket.

— Csak nem úgy érti, hogy elhagyja önt és nővéreit?

— De igen, csakis úgy értem. Most utóbb, csaknem álló két hónapig távol volt tőlünk. Csak tegnapi

visszatérése mentett fel az aggodalom oly kínos állapotából, melynek leírását meg sem kísérem. Nem tudjuk hol volt, sem azt, hogy miféle emberek társaságában töltötte távollétének idejét. Semmi rábeszélés nem képes őt rábírni, hogy e kérdésre nézve felvilágosítást adjon. Ma reggel hallgatództunk, a mig önmagával beszélgetett.

Stella összeborzadt félelmében. Tán a fiú örületének egyik kórjele volt, azon szavak ismétélése, melyek Romaynet is váltig üldözték?

— Beszélt-e azóta a párbajról? — kérdező.

— Soha! Úgy látszik, teljesen el van törülve emlékéből. Ma reggel csak néhány összefüggés nélküli szót hallottunk — valamit egy asszonyról és aztán még többet, mi valamely egyén halálára látszott vonatkozni. Múlt éjjel mellette voltam, midőn lefeküdt és meglepetésemre, úgy találtam, hogy valamit rejteget előlem. Nyugodtan nézte, mikor, mint rendesen, összehajtogattam levetett ruháit, mig mellényére került a sor; azt kiragadta kezemből és párnája alá rejté. Nincs reményünk a mellényt tudtán kívül megvizsgálhatni. Oly éber álma van, mint akár egy kutyaé, ha csak közel megy hozzá valaki, azonnal felébred. Bocsássa meg, ha e bohó részletekkel fárasztom, mik tulajdonképen csak bennünket érdekelhetnek. De legalább megértheti a folytonos aggodalmat, melyben élünk.

Szerencsétlen helyzetükben, — viszonzá Stella, tán jobb volna, ha rávehetné magát, hogy váljék meg tőle — azaz, megkísérleném, nem lehetne-e őt orvosi felügyelet alá helyezni.

Az anya arcza elborult.

— Tudakozódtam erre nézve, — felelé. — Megelőzőleg egy éjt a nyilvános dologházban kell töltenie, mielőtt mint inséges elmebeteg, az ingyenes tébolydába felvétetik. Oh, kedvesem, félek, hogy még mindig maradt bennem egy kis büszkeség! Ő egyetlen fiam, atyja tábornok volt a francia hadseregben; én nemes vérből származom és előkelő emberek közt nevedtem; — hogy vigyem el saját fiamat a dologházba?!

Stella rokonszenvezőleg ragadta meg a szegény özvegy kezét.

— Teljes szívvel osztozom bánatában, — édes Marillacné asszony; mondá. — Helyezze el valamely ügyes orvos magán-intézetében és engedje, hogy kinyissam újból zsebkönyvemet!

Az özvegy állhatatosan elutasítá magától az ilyenemü segélyezést.

— Tán nincs tudomása oly magánintézetről, mely kielégítené? — faggatta tovább Stella.

— De igen, kedvesem, tudok egy megbízható helyet. Az orvos, ki férjemet utolsó betegségében gyógyította, beszélt egy ilyenről. Egy barátja házába fogad szegény sorsu elmebetegeket s nem követel tőlük többet, mint a mennyibe tartásuk neki kerül. Ne kem egy elérhetetlen összeg! Ez ama kísértés, melyről az imént szóltam. Egy pár forintnyi segélyt elfogadnék, ha megbetegedném, mert tudnám, hogy később visszafizethetem — de nagyobb összeget — soha!

Felállt, mintegy véget vetendő a látogatásnak.

Stella, még mindig remélve hogy czélt ér, a rábeszélés minden képzelhető módját megkísérlé. A barátságos perlekedés még hosszabbra is nyult volna, ha mindkettőt el nem némitja egyszerre egy váratlan hang, mely ismét a mellékszobából jött.

Most azonban nemcsak elviselhető, de még kellemes is volt.

A szegény fiu egy francia népdalt játszott, egy furulya-féle hangszeren.

— Most boldog, szegény! — mondá az anya. — Született zenész; ugyan, jöjjön be, és nézze meg!

Egy eszme villant meg Stella agyában. Legyőzte az ösztönszerű ellenszenvet, mellyel a szegény fiu látása iránt viseltetett, ki oly végzetes összeköttetésben állt Romaine életével s nyomoruságával.

A mint Marillacné asszony utat mutatva, előre ment a második szobába vezető ajtó felé, gyorsan kivette zsebkönyvéből a bankjegyeket, miket e célra magával vitt és apróra összehajtotta, hogy kezében elrejthesse azokat.

Haladéktalanul a másik szobába követte az özvegyet.

A fiu ágya szélén ült. Stellát megpillantva, letette furulyáját és meghajtá magát neki. Hosszu, selymeszöke haja elborította vállait. Finom metszetü vonásai-ban az elmezavarnak csak egyetlen egy jele volt felfedezhető: — nagy, szelid szemei amaz üres tétova tekintettel birtak, mely félreismerhetetlenül rávall.

— Szereti a zenét, kisasszony? — kérdé szelíden.

Stella felkérte, játszaná el újból kis népdalát. Ő büszke önérzettel teljesíté kívánságát.

De nővérét, ugy látszik, sértette az idegennek jelenléte.

— A munka szünetel, — mondá, és átment az első szobába.

Anyja egész az ajtóig utána ment, valami szükséges utasításokat adandó. Stella ügyesen felhasználta a kínálkozó alkalmat. A bankjegyeket a kis fiu zsebébe dugva, fülébe sugta :

— Adja oda anyjának, ha elmentem.

Ily körülmények közt, szinte biztosan tudta, hogy Marillacné asszony engedni fog a kisértésnek. Ellent tudott állani sok mindenfelének, de egyetlen fiának nem !

A fiu intett, hogy megértette. Egy pillanattal később meglepetten tette le hangszerét, maga mellé.

— Kegyed reszket! — kiáltá. — Megijedt, fél ?

Igen, meg volt ijedve ! A tudat, hogy hozzáért e gyermekhez, borzadálylyal tölté el. Tán valami megmagyarázhatatlan előérzet megsugta neki, hogy baj fogja érni a jövőben e pillanatnyi érintkezés következtében ?

Marillacné asszony, elfordulva leányától, észrevette Stella izgatottságát.

— Tán csak nem fél szegény fiamtól ? — kérdé.

Mielőtt Stella válaszolhatott volna, kívülről valaki kopogtatott az ajtón. Lady Loring inasa, gondosan fogalmazott izenettel, lépett a szobába.

— Ha ugy tetszik, kisasszony, egy barátnője vár reá lenn.

E pillanatban Stellának minden ürügy jól esett, mely távozását elősegíté. Megígérte, hogy pár nap múlva ismét beszél. Marillaéné asszony homlokon csókolta, megköszönve szives rokonszenvét, és ezzel bucsut vett.

De idegei még mindig fel valának izgatva a fiuvali pillanatnyi érintkezés által. A lépcsőn lemenve, annyira reszketett, hogy az inas karjába kelle fogódnia.

Természeténél fogva nem volt félnk. — Mit jelenthetett tehát e sajátságos befolyás?

* * *

Lady Loring kocsija az utca bejáratánál várt, körülállva a szomszédság egész gyermekseregétől. Mohóságában megelőzte az inast és sajátkezüleg felrántotta a koci ajtót.

— Gyere be, az Istenért! — kiáltá. — Oh Stella nem képzelheted mennyire megijesztettél! De mi bajod — hisz magad is reszketsz, és ijedten nézesz ki! Miféle nyomorultak közül szabaditottalak ki? Itt van flaconom, térj magadhoz s aztán mondj el mindent körülményesen.

A friss levegő, barátnőjének megnyugtató jelenléte, csakhamar magához téríté Stellát. Képes volt a tábornok családjával való találkozását leirni s megfelelni mindazon kérdésekre, miket elbeszélése természetesen maga után vont. Lady Loring utolsó kérdése valamennyi közt a legfontosabb volt:

— És most mit szándékozol tenni Romaine-el?

— Irni fogok neki, amint hazaérünk.

Ez a felelet megijeszteni látszott Lady Loringot.

— De nem árulsz el? — mondá.

— Hogy érted ezt?

— Nem fogod tudatni Romayne-el, hogy én beszéltem neked a párbajról?

— Semmi esetre. Különben látni fogod a levelet, mielőtt elküldöm bankárjához.

Erre nézve meglévén nyugtatva, Lady Loring Hynd őrnagyra tért át.

— Megmondhatjuk neki, mit tettél? — kérde ő méltósága.

— Hogyne, — viszonzá Stella; — okvetlenül megmondok mindent Loringnak és felkérem, lenne szives Hynd őrnagynak irni. Csak annyit kell mondania, hogy azonnal megtettem a szükséges lépéseket, a mint általad tudomásomra jutottak a szomorú körülmények, és hogy már tudattam is Romayne urral a tett lépések kedvező eredményét.

— Könnyü dolog ezt a levelet megírni, kedvesem — de nem oly könnyü előre látni, mit gondol majd rólad Hynd őrnagy.

— És mit tartozik rám Hynd őrnagy véleménye?

Lady Loring hamiskás mosolylyal nézett Stella szeme közé.

— Hasonló közönnyel viseltetel azon kérdés iránt, vajjon mikép vélekedik majd Romayne ezen lépésedről? Stella mélyen elpirult.

— Próbáld meg s légy komoly, Adelaide, ha Romayneről van köztünk szó, — mondá komolyan. — Jó véleménye rólam élet feltétel reám nézve.

Egy órával később a nagyfontosságú levél, Romayne számára, megvolt írva. Stella a legnagyobb gondal leirt mindent úgy a mint megtörtént — két szükséges kihagyással, persze. Először egy szóval sem tett említést mindarról mit az özvegy fia haláláról mondott s a hatásról, mit az eset fiatalabb fiára tett. A fiut egyszerűen féleszünek írta le, ki orvosi felügyeletre szorult. Másodszor, úgy adatott elő az egész, mintha Stella azt hinné, hogy Romaynet csak közönséges könyörület vezérli e család iránti jóakarátában.

A levél a következő sorokkal végződött:

»Ha megrovást érdemlő bátorságot vettem magamnak, midőn kéretlenül képviselőjének toltam fel magamat, csak azzal menthetem e lépésemet, hogy jót akartam. Nekem úgy tetszett, mintha szivtelenség volna e szegény népek irányában és igazságtalan ön iránt, ha távolléte szükségtelen elodázásokra használtatnék azon jóakaratu szándékok kivitelében, melyek valószínűleg már előlegesen kellőleg megfontoltattak. Ha eljárásomat megítélendi, kérem, ne feledje, hogy gondom volt rá, mikép nevét és terveit semmi tekintetben se kompromittáljam. Marillaené asszony csak mint nemes szivü egyént ismeri önt, ki névtelenül és ismeretlenül kíván rajta segíteni . . .

»Ha mindennek daczára nem helyeselné tetteimet, megvallom, ez nagyon fájdalmasan esnék és mélyen megalázná; — oly őszintén vágytam hasznára lehetni, a midőn mások habozni látszottak. — Azon tényben kell keresnem vigasztalásomat, hogy ez alkalommal megis-

merkedtem a legszelidebb, legnemesebb nők egyikével, és szerencsétlen fiát tán sikerült oly jövendő veszélyektől megmenteni, miknek horderejét kellőleg megítélni nem áll tehetségemben.

»Őn be fogja fejezni azt, a mit én csak megkezdtem. Legyen elnéző és szives erányomban, ha netán akaratlanul megsértettem e dologban — s én mindig hálásan fogok megemlékezni a napról, a midőn elváltam Romayne ur alamizsna-osztójának szerepét.

Lady Loring két izben átolvasta a befejező mondatokat.

— Remélem, hogy leveled vége kellőleg fog hatni reá, — mondá.

— Ha szives feleletet eredményez, — felelé Stella — megteszi a hatást, mit tőle remélek.

— Ha egyáltalán hatása lesz — viszonzá Lady Loring — ennél jóval többet fog eredményezni.

— Mit tehetne még ezenkívül?

— Kedvesem, visszahozhatja neked a szökevényt.

E reménytelt szavak inkább megijesztették Stellát, semhogy felbátorították volna.

— Oh, Adelaide, bár én is ugy gondolkozhatnám, mint te!

— Küld el a levelet rögtön, s majd megvállik, mit képes keresztül vinni!

TIZENHARMADIK FEJEZET.

Benwell atya levelezése.

I.

Penrose Arthur Benwell atyához.

»Nagy tiszteletű, kedves atyám.

MIDŐN utoljára volt szerencsém látni, azon megbízást nyertem, tudatnám levél útján Romayne urral folytatott vallási párbeszédeim eredményét.

»A dolgok jelenlegi állásánál fogva, szükségtelen e részletekre így, levélileg különös súlyt fektetnünk. Elég ha mondom, hogy a művek, miket Romayne urnak olvasmányul ajánlottam, komoly hatást gyakoroltak reá. Egyes ellenvetéseit, tőlem telhetőleg igyekeztem érveléseim segélyével gyengíteni, és meg is ígérte, hogy komoly megfontolás alá veendi azokat, annak idejében. Szinte boldogabb vagyok a reményben, hogy sikerülend lelki nyugalmát helyreállítanom — vagyis nemesebb és méltóbb szavakkal mondvá : hogy megtérítése sikerülend, — s ez leirhatatlanul kielégít. Nemcsak tisztelem és bámulom Romaynet, de azt is merem mondani, hogy szeretem.

»A haladás e rövid tudósításából hiányzó részleteket személyesen lesz szerencsém előadni. Romayne

ur nem kíván többé elrejtőzni barátai elől. Ma reggel levelet kapott, mely minden tervét halomra döntötte s rögtöni visszatérésre bírta, Londonba. A levél tartalma, valamint írójának neve ismeretlen előttem, de Romayne ur érdekében örvendő láttam, hogy olvasása boldoggá tette.

»Holnap este tiszteletemet remélem tehetni, főtisztelendő ur lakásán.«

II.

Bitrake ur Benwell atyához.

»U r a m. — A kívánságára erélyesen folytatott nyomozás egyrészt már sikeresnek bizonyult.

»Szerencsém van önnel tudatni, hogy csakugyan vannak Winterfield ur életében események, melyek kétségtelenül érintkezésbe hozták egy Eyrecourt Stella nevezetű fiatal hölgygyel.

»Azonban ezen események természetét, horderejét és részleteit kipuhatolni nem oly könnyű dolog. Az óvatos tudósítások után ítélve, melyeket titkos megbízottam velem közöl, úgy látszik, fontos okok foroghattak fenn ezen esetben, a tények titokban tartása és a tanuk eltávolítására nézve. Nem azért emlitem ezt, mintha reményeit és belém helyezett megtisztelő bizalmát csökkenteni akarnám, hanem hogy előkészítsem az elkerülhetetlen késedelemre, mely az ügy természetének kifolyása.

»Mindazonáltal, sziveskedjék jó véleményét rólam fentartani és adjon időt — a többről kezeskedem.

MÁSODIK KÖNYV.

Gróf Sándor Székelyi Könyvtár

ELSŐ FEJEZET.

A pik-nik tánczestély.

ASZOKATLANUL kemény tél után, a különösen szép tavasz sokat ígérőleg köszöntött be a londoni évad kilátásaira nézve.

Az idő szerinti társas multságok terén, az a kicsi sphära, — mely magát a »Társaság« nagy nevével ruházza fel, — rendkívüli érdeklődéssel nézett elébe egy Lady. Loring által hirdetett multságának, mely e furcsa névvel jelentetett be: Piknik-tánczestély.

A meghívók szokatlanul korai órát jelöltek ki, s tudva volt, hogy ezuttal a vendégek nem számíthatnak a szokásos, ódivatu, solid »souper«-ra . . . Szóval, Lady Loring bálja el lön hiresztelve, mint merész protestatió a késői órák és nehéz éjféli utáni vacsorák ellen. A fiatalság igen kedvezőleg fogadta a kilátásba helyezett reformot; de a »Társaság« idősebb része egyelőre még tartózkodott az itélettől.

Lady Loring legmeghittebb belső baráti körében hire járt, hogy az étkezésre és frissítőkre nézve, szintén ujitás és meglepetés várja a vendégeket, mely ujitás kétségtelenül nagy próbára teendi a vendégek konservatív elveit.

Notmann kisasszony, a kulcsárné, ki az emlékezetes osztriga-omelette-ügy óta udvarias czélzásokat szokott tenni nyugdíjaztatására — hallván, hogy nem lesz vacsora, elhatározá, hogy haladéktalanul keresztül viszi tervezett visszavonulását.

— Ragaszkodásom a család iránt sokat elbir, — mondá, — de ha Lady Loring szántsándékkal báltád vacsora nélkül, legjobb ha elrejttem szégyenben égő arczomat — s legislegjobb, ha a házon kívül rejttem el!

Notmann kisasszonyt egy egész társadalmi réteg képviselőjeképen tekintve, a tervezett kísérlet fogadtatása és eredménye legalább is kétesnek volt mondható.

A kitüzött estén a fogadási termekben megjelenő vendégek kellemes felfedezést tettek. Tökéletesen szabad választásukra bizatott, mi módon óhajtanak mulatni.

A salonokban tánczoltak, a képtárban kamarai zene és ének folyt. Kártyások és szenvedélyes sakkozók számára több félreeső, csendes szoba kínálkozott, hol kellő elvonultságban engedhették át magokat kedvencz időtöltésöknek. Olyanok, kik csak társalgásban gyönyörködtek, mindenfelé találtak kedvökre és inyökre való helyet, alkalmat és társat. És szerelmesek, — akár komolyan szeretők, akár csak kaczerkodók — a gyéren világított pompás melegházi teremben fedezték fel amaz ideál kis rejtekhelyeket, fülkéket és grottákat, melyek oly mesterileg egyesitik egy tető alatt, a társaságban részvétel lehetőségét, a discret, titokzatos magány élvezetével.

De a frissítők új szervezése, előre láthatólag, nem osztozott azon általános helyeslésben, mit a termék elrendezése nyert. Mindjárt az első benyomás kedvezőtlen volt. Azonban Lady Loring sokkal jobban ismerte az emberi természetet, semhogy nyugodtan ne bizta volna a végleges eredményt két hatalmas szövetségesére: — a tapasztalásra és időre.

A téli kert kivételével, a vendégek semerre sem fordulhattak, anélkül hogy kis asztalokat ne fedeztek volna fel, gazdagon ékitve illatos szingazdag virággal és görnyedve száz meg száz finom fehér kis tányér alatt, melyek mindennemű »sandwiches«-el voltak megrakva. Itt minden izlés képviselve volt. Közöséges hajlamú emberek, kik tudni szeretik, mit esznek, a megszokott roastbeeft vagy a sódart választhatták, vékony kenyérszeletkéik közé szoritva, miknek ize és alakja egyaránt újdonság volt előttük.

Másokat, kiket nehezebb kielégíteni, ludmáj-pástétomból készült sandwich vonzott, vagy egy péppé vált csodás vegyülete a szarvas-gombának és poulardnak. Anchovis-ok és sardinák, ugyanazon angol ruházatban csábitották azokat, kik mesterséges szomjra vágytak — miután meggyőződtek róla, hogy a champagne frappé oly minőségű, mikép az évad végéig sajnálattal megemlegetik, más bálók efféle megpróbáltatásai közepette.

A mellett a fagylalt is mintegy varázsütésre mindenfelé kínálkozott az embernek s minden oly kifogyhatatlan mennyiségben s folyvást oly csinnal, oly

elegáncziával állt a vendégek rendelkezésére, hogy bárhol voltak, vagy bármikép mulattak, ott voltak szemök előtt a fehér kis tányérvák, hiva, csábítva őket a fogyasztásra.

Az emberek úgy és annyit ettek, mint még soha s végre még a megrögzött angol ellenszenv minden új iránt is diadalmasan le lett győzve. Az általános vélemény elhatárzá, hogy a piknik-tánczestély bámulatosan sikerült eszme és pompásan megfelelt a legtúlzottabb várakozásnak is.

A vendégek közül számosan azzal is bebizonyították a háziasszony iránti tiszteletüket, hogy a meghívón kijelölt korai órában érkeztek. Ezek közé tartozott Hynd őrnagy is.

Lady Loring megragadta az első alkalmat, hogy vele külön beszélhessen.

— Hallom, megharagudott kissé, — mondá, — midőn megtudta, hogy Eyrecourt kisasszony magára vállalta az önre bizott tudakozódást?

— Kissé merész eljárásnak tekintetem, Lady Loring, — viszonzá az őrnagy. — De minthogy a tábornok özvegye, a szó legkedvezőbb értelmében úri hölgynek bizonyúlt, Eyrecourt kisasszony regényes kalandja sikerültnek mondható. Azonban nem ajánlanám, hogy máskor is hasonlókép járjon el

— Remélem, tudja, hogy Romaine miképp fogta fel a dolgot.

— Még nem. Nagyon el lévén foglalva, még nem volt időm őt meglátogatni mióta a városban vagyok. De bocsánat, Lady Loring, ki az a csodaszép fiatal terem-

tés a halványsárga öltözetben. Ha nem csalódom, már láttam valamikor.

— Ez a csodaszép teremtés, őrnagy, a merész fiatal lány, kinek magaviseletét nem helyesli.

— Eyrecourt kisasszony?

— Az.

— Visszavonok minden szót, a mit mondtam, — kiáltá az őrnagy minden szégyenkezés nélkül. — Ilyen nő mindent tehet, a mi neki tetszik. Épen erre néz — kérem mutasson be.

Az őrnagy be lett mutatva és Lady Loring visszatért vendégeihez.

Ugy hiszem már azelőtt találkoztunk, Hynd, őrnagy — szólta Stella.

Hangja azonnal kiegészíté az őrnagy emlékeiből hiányzó láncszemet. Eszébe jutván egyúttal, mily szemekkel nézte volt Eyrecourt kisasszony Romaynet, akkor a gőzhajó fedélzetén, végre érteni kezdé a leány különben megmagyarázhatlan vágyát, a tábornok családjának segédkezet nyujthatni.

— Igen, Boulogneból Folkestoneba menet a hajón, és velem volt barátom is. Ő és kegyed azóta bizonyosan már találkoztak?

Az őrnagy, pusztán formalitásképen kérdezte ezt. Ki nem fejezett gondolata azonban az volt: — Ismét egy, ki beleszeretett Romaynebe, és mint rendesen, valószínűleg ez is eredménytelenül.

— Remélem, megbocsátotta, hogy helyette elmentem Camp Hillba? — mondá Stella.

— Hálásnak kellene lennem érte, — viszonzá az őrnagy. — Legalább nem vesztegettetett idő e szegény emberek felsegélyezésében és bizonyára a kegyed rábeszélő hatalma győzött ott, hol én tán kudarcot vallottam volna. Ott volt Romaine is, felkereste-e őket a mióta Londonba visszatért?

— Nem. Ismeretlen óhajt maradni, és elég szives beérni vele, hogy egyelőre általam képviseltesse magát.

— Egyelőre? — ismétlé Hynd őrnagy.

A lány finom fehér arczán rózsás pir vonult el.

— Sikerült Marillacné asszonyt rábirni, hogy a fia számára általam felajánlott segélyt elfogadja. A szegény teremtés gondos felügyelet alatt s biztosságban van egy magán tébolydában. Erre nézve többet nem tehetek.

— Az anya semmit sem akart elfogadni?

— Semmit; a mig dolgozni birnak, sem a maga, sem a lánya számára nem fogad el semmit. Nem is mondhatom mily türelmesen, mily nemesen beszél nehéz sorsáról. De meglehet hogy egészsége megtörik — és megeshetik, hogy nem sokára kénytelen leszek Londont elhagyni. — Elakadt s a pir újra előzőnlé arczát. — Megtörténhetik, hogy az anya távollétem alatt betegszik meg, — folytatá, — és Romaine úr fel fogja önt kérni, hogy a mig oda vagyok, sziveskednék a családot időnként meglátogatni.

— A legszivesebben megteszem, Eyrecourt kisaszony. Van-e rá kilátás, hogy Romainet ma este itt lássam?

Ragyogó mosoly terült el a lány arcán, s elfordítá fejét. Az őrnagy kíváncsisága felébredt — ő is azon irányba pillantott, Romaine e perczen lépett a terembe, élő válaszképen a tett kérdésre.

Mi volt a mágnes, mely az emberkerülő tudóst estélybe hozta? Hynd őrnagy szemei éber figyelemmel kísérték barátja minden mozdulatát, s midőn Romaine és Stella kezet fogtak egymással, a hatalmas mágnes elárulta magát Eyrecourt kisasszonyban.

Megemlékezhvén a múltó zavarról, mit észrevett rajta, midőn lehető távozását Londonból felemlité, valamint Romaine tervét, hogy ő helyettesitse Stellát a tábornok családjánál, az őrnagy nem szívelvén a halasztást, katonai türelmetlenséggel rögtön végére járt a dolognak.

— Tévedtem, — gondolá magában, — megsebezhetetlen barátom végre is megadta magát. A mikor ez a pompás teremtés sárgában elfogja hagyni Londont, podgyászán Romaine Lewisné neve lesz olvasható.

— Ön egész más ember lett, Romaine! — mondá hamisan, — a mióta utóljára láttam.

Stella szeliden odább ment, magára hagyván a két barátot, hogy fesztelenül beszélhessenek együtt. Romaine azonban nem használta fel az alkalmat, hogy régi barátját bizalmában részesítse. Bár miféle viszonyban állt Eyrecourt kisasszonnyal, eddig még titokban tartotta, az világos volt.

— Egészségem kissé megjavult utolsó időben, — volt egyedüli felelete.

Az őrnagy suttogva kérdé:

— Nem tért vissza a

Romayne szavába vágott.

— Nem kívánom, hogy nyomorúságaim nyilvánosságra kerüljenek, — felelé, szintén suttogva és ingerülten. — Nézze a sok embert körülöttünk! Ha azt mondom, hogy jobban voltam utolsó időben, ö n n e k tudnia kellene, ez mit jelent.

— Van-e valami határozott ok e javulásra? — folytatá állhatatosan az őrnagy, minden áron bizonyágot akarván szerezni éles látása helyességére nézve.

— Semmi! — felelé Romayne élesen.

De Hynd őrnagyot az éles feleletek nem riasztották el.

— Eyrecourt kisasszony és én visszaemlékezünk első találkozásunkra a gőzhajón, — folytatá. — Emlékszik, mily közömbös volt e gyönyörű lény iránt, mikor azt kérdeztem, ösmeri-e? Örvendek, hogy ma este jobb izlést tanusít. Nem bánám, ha én is annyira ismerném, hogy kezet foghassak vele, a hogy ön tette.

— Hynd! Ha fiatal ember bolondot hadar, fiatalsága menti ki. A maga korában, tul van azon éveken — még barátainak véleménye szerint is.

Romayne e szavakkal elfordult.

A javithatatlan őrnagy azonban, a rámért megfedést azonnal visszatorolta, még pedig kellő életrevalósággal.

— Emlékezzék rá, — mondá, — hogy én voltam első barátja, ki szerencsét kívánt.

Ezzel ő is elfordult — a pezsgő és sandwiches felé irányozva lépteit.

Ez alatt Stella felfedezte Penroset, ki elfeledve, a fényes társaságban egyedül állt egy sarokban. Neki elég volt hogy Romaine titkára egyuttal Romaine barátja is. Hires és magas állásu egyének mellett elhaladva, kik mind beszélni vágytak vele, a félénk, ideges, szomorú kis emberhez fordult és minden lehető megtett, hogy felbátorítsa és otthonossá tegye.

— Félek, Penrose ur, hogy ez nem igen vonzó jelenet az ön szemeiben.

E szives szavak után ellhallgatott. Penrose zavartan, de bizonyos érdekléssel nézte őt, mit Stella eddig nem vett észre rajta.

— Vajjon szólt-e neki Romaine? — gondoló magában a szép leány.

— Sőt inkább, gyönyörű jelenet, Eyrecourt kisasszony, — felelé Penrose halk, nyugodt hangján.

— Romaine úrral jött ide? — kérdé Stella.

— Igenis; az ő tanácsára fogadtam el a szives meghívást, mellyel Lady Loring megtisztelt. Érzem, mily szomorú ellentétet képezek az ily fényes gyülekezethez — de azért ennél nagyobb áldozatra is kész vagyok Romaine úr kedvéért.

Stella nyájasan mosolygott. Jól esett neki, megindította ez az őszinte ragaszkodás azon férfihoz, kit szeretett. Oly beszéd tárgy után keresgélve, mely társát érdekelhetné, legyőzte az ellenszenvet, mit a ház szellem¹ és egyházi vezetője iránt érzett.

— Benwell atya is eljön ma este hozzánk?
— kérdé.

— Minden esetre itt lesz, Eyrecourt kisasszony, ha ideje korán érkezik vissza Londonba.

— Hosszasan volt távol?

— Körülbelül egy hétig.

Nem tudva mit mondjon tovább, folytatta a Penrose iránti figyelmet és érdeket színlelt Benwell atyára nézve.

— Hosszu utat kell tennie, ha visszatér Londonba? — kérdezé.

— Igen — Devonshire messze van.

— Déli-Devonshireből jön?

— Nem, Észak-Devonshireből — Clovellyről.

A mosoly egyszerre eltűnt a lány arczáról. Nyugodtan, de még is elárulva egy részét a felindulásnak, mely erőt vett rajta s a mohóságot, mellyel a feletet várta, beszélt tovább.

— Ösmerem Clovelly szomszédságát, — mondá.

— Vajjon barátaim valamelyikét látogatta-e meg Benwell atya?

— Arra nem tudok válaszolni, Eyrecourt kisasszony. A főtisztelendő úr levelei egyenesen a szállodában adatnak át — csak annyit tudok, hogy Clovellyről érkezik ma.

Nyájas fejbólintással Stella Penrósetól el és más vendégekhez fordult, aztán visszapillantott rá és utolsó szives figyelme jeléül, oda szólt:

— Ha szereti a zenét, Penrose ur, azt tanács-

lom, mennjen a képtárba; egy Mozart-féle négyest fognak most játszani.

Penrose megköszönte a szives figyelmeztetést, meglepetéssel constatálva, mennyire megváltozott a lány modora, tekintete és hangja. Minden fény oda lett.

Stella visszatért a szobába hol a háziasszony vendégeit fogadta. Lady Loring e perczben egyedül volt s egy kereveten ült pihenve. Stella lehajolt hozzá és alig hallható suttogással szólt:

— Ha Benwell atya ma még eljön ide, próbáld meg, nem bírod-e kipuhatolni, mit keresett Clovellyben?

— Clovelly? — ismétlé Lady Loring. — Ez ama kis falu Winterfield háza mellett.

— Az.

MÁSODIK FEJEZET.

A házassági kérdés.

AMINT Stella Lady Loringnak felelt, egy élénk vendég kissé érezhetően ütött vállára legyezőjével.

A vendég egy igen kicsi asszony volt, állandóan mosolygó arczczal és pislogó kis szemekkel. A természet, mit rizspor és kendőzés lehetőleg javitgatott, bőkezűleg volt felmutatva elől hátul mélyen kivágott, ujjatlan rubája által. Az öltözet, mely kis alakját érvényrejuttatá, bármily hiányos volt is mennyiségére nézve, minőségében tökélyre emelkedett. Kitünőbb színvegyü-

lék, bámulatosabb szövetpomba, tökéletesebb munka és szabás soha sem került ki Worth műtermeiből.

Világos haja a második Károly korabeli arczképekről reánk maradt divat szerint volt elrendezve, homlok-fürtözettel és hosszú fürtökkel.

Nem volt rajta semmi határozottan fiatal, de határozottan öreges sem, kivéve hangját, melynek sajátos rekedtsége tán a be nem vallott hosszú évek folytonos beszédének volt betudható. Megjegyzendő még, hogy elevensége a mókuséra, tréfás játsziséga pedig a macskafiéra emlékeztetett.

Azonban bizonyos tiszteletteljes elnézéssel kell szólnunk e nőről, azon egyszerű oknál fogva, — mert Stella anyja.

Stella gyorsan megfordult a legyező-ütésre.

— Mama! — kiáltá, — hogy megijesztettél!

— Kedves gyermekem, — felelé Eyrecourtné ő nagysága, — maga természeténél fogva indolens és magának szüksége van egy kis megrázkódtatásra. Menjen azonnal a mellékszobába; Romyne ur keresi.

Stella egy lépést hátrált s kendőzetlen meglepetéssel szemlélte anyját.

— Lehetséges-e hogy ismeri őt, anyám? — kérdezé.

— Romyne ur nem jár a világba, különben már régen találkoztunk volna, — viszonzá Stella anyja. — Feltünő egyéniség — meglepett, midőn kezet fogott magával. N e k e m ez épen elég volt. Egyszerűen bemutattam magamat, mint a maga anyját. Kicsit tartózkodó

és feszes volt eleinte, de nagyon kedves, midőn megtudta ki vagyok. Megigérttem, hogy meglelem magát. Egészen meg volt lepetve. Ugy hiszem eleinte a maga testvér-nénjének tartott. Cseppet sem hasonlítunk egymásra, — nemde Lady Loring? Egészen szegény jó atyjára üt Stella. Ő is indolens természetű volt. Édes gyermekem, szedje össze magát. Végre-valahára nagyszerű nyeremény jutott osztályrészeül az élet nagy sorsjátékában. Ha férfi valaha szerelmes volt, Romaine ez a férfi. Nagy arcz-ismerő vagyok, Lady Loring s én az arczból olvasom ki a szenvedélyeket. Oh Stella! Milyen birtok! Vange-monostor! Egyszer arra jártam, mikor azon a környéken voltam látogatóban. Hatalmas! És azonfelül még egy óriási vagyon, (nyolczvanezer forint évenként, és a pompás villa Highgateben.) nénje halála óta. És leányom mindennek urnője lehet, ha ügyesen kezeli kártyáit. Mily kárpótlás mindazok után, miket ama szörny Winterfield által szenvedtünk!

— Mama! Kérem, ne —

— Stella, nem tűröm, hogy szavamba vágj, ha saját javadra beszélek hozzád. Nem ismerek kellemetlenebb lényt leányomnál, — bizonyos dolgokban, Lady Loring. És mégis szeretem. Tűzön, vizen mennék keresztül gyönyörű gyermekemért. Csak a múlt héten voltam jelen egy menyegzőn és folyvást Stellára gondoltam. A templom zsúfolásig tele. Vagy százteritékü reggeli. A menyasszony csipkái — nos, azokat szó le nem írhatja! Tiz koszorúslány kékben ezüsttel. Eszembe juttatá a tiz szüzet. Csakhogy ezúttal mindenesetre több bohó

volt ötnél. Azonban dicsőn néztek ki. Az érsek ivott a mátkapár egészségére. Oly malasztelt, kegyes volt. Nehányan közülünk sirtunk. Én leányomra gondoltam. Oh, ha megérném, hogy Stellát lássam egy ily menyegzőnek központja, főszemélyeképen! Csakhogy én legalább is tizenkét koszorúslányt követelnék és agyonüt-ném a kéket ezüsttel, a zöldsinnel arannyal. Azt fogja mondani, hogy nem mindenkinek áll jól. De a művészet azon is tud segíteni. Legalább azt állítják. Milyen ház volna ez, — kicsit kézzel fogható czélzás, — mit, Lady Loring? — milyen ház volna ez egy ilyen nászra; a nagy salonban gyűlne össze a társaság és a képtárban volna a reggeli. Jól ismerem az érseket. Szivem, ő fog összeadni. De mért nem megyen a mellékszobába. Ah, ez a vele született indolencia. Ha csak az én erélyemmel birna, amint azt boldogult atyjának is mondani szoktam. F o-g-e végre menni? Igen, édes Lady Loring, szívesen iszom egy pohár pezsgőt egy második amolyan szarvasgomba sandwicheshez. Ha nem megy azonnal, Stella, megfeledekzem az illendőség minden szabályáról, és amilyen hosszú, kidobom.

Stella engedett a szükségnek.

— Tartsad nyugton, ha lehet, — szólott suttogva Lady Loringhoz, a percnyi csendet felhasználva. Még Eyrecourtné ő nagysága sem volt képes beszélni, a mig pezsgőt ivott.

A mellékszobában Stella azonnal Romainnere akadt. Fáradtan és ingerülten nézett ki, de azonnal felderült, a mint a szép lányt közeledni látta.

— Anyám beszélt önnel, — mondá Stella. —
Félek, hogy

Romayne szavába vágott.

— Ő a kegyed anyja, — szólt szívélyesen.
— Ne higye, hogy elég háládatlan vagyok azt elfeledni.

A lány karjába füzte karját és ránézett. Egész
lelke szemeiben összpontosúlt.

— Jöjjön egy csendesebb szobába, — suttogá.

Romayne elvezette. Egyikök sem vette észre
Penroset, amint elhagyták a szobát.

A fiatal ember nem mozdult helyéről, a mióta
Stella beszélt vele. Ott maradt, szerény zugában, gon-
dolatokba merülten, sőt a mint azt arca világosan
elárulta volna mindenkinek, ki fáradságot vett volna
mágának, ránézni — e gondolatok nem lehettek kelle-
mes természetűek. Szemei szomorúan követték Stella
és Romayne távozó alakjait. Kimerült arcát vér futotta
el. Mint a legtöbb ember, ki megszokta az egyedül létet,
ő neki is szokása volt, hangosan beszélni önmagával
ha erőt vett rajta az indulat.

— Nem, — mondá — midőn a bevallott szerel-
mesek az ajtón át eltűntek, — valóságos sértés, azt
követelni tőlem hogy tegyem meg!

Az ellenkező irányban elfordult, kikerülte Lady
Loring figyelmét a fogadási teremben, és elhagyta
a házat.

Romayne és Stella, áthaladva a kártya- és a
sakkszobákon, egy folyosóba léptek és onnan a meleg-
házba.

Most ez egyszer a hely valóságos magány volt. Egy újonnan felkapott táncz zenéje, melynek elhaló hangja a felső tánczterem nyitott ablakain át, egész időig eljutott, ellentállhatatlan vonzerőnek bizonyult. Azok, kik tudták a tánczot, mohón siettek magokat kitüntetni, és azok, kik csak hallomásból ismerték, hasonló mohósággal vágytak látására s ha lehet, tanulására.

Még e tizenkilencedik század végén is, a társaság ifjai és leányai képesek valamit komolyan venni — ha t. i. a fenforgó tárgy — egy új táncz.

Vajjon mit mondott volna Hynd őrnagy, ha Romaynet most látja, amint a téli kert egyik fülkéje felé fordul, melynek indiai nádfonatú padján épen kettő számára van csak hely?

De az őrnagy megfeledkezett éveiről és családjáról és szinte egyike volt az új táncz nézőinek.

— Oh Romayne, tudja-é, mennyire meghatott anyámról tett szives megjegyzése? — mondá Stella.
— Megmondjam-é?

Karját nyaka köré füzte és megcsókolta.

Romayne a szó legnemesebb értelmében, ujoncz volt a szerelem terén. A leány ajkainak kimondhatatlan lágy érintése, lehelletének fűszere megittasítá. Számptalan csókkal fizette ezt az egyet.

De Stella visszahúzódott; oly váratlanul s oly teljesen visszanyerte nyugalmát és hideg magatartását, hogy a férfi e gyors átmeneteleket felfogni képtelen. A gyöngéd odaadás mély érzelmeiből átcsapott a frivol-

tás sekély felületességébe. Saját védelmét szem előtt tartva, egy pillanatig csaknem ép oly könnyelműnek mutatkozott, mint édes anyja.

— Mit mondana Penrose úr, ha most látná? —
suttogá.

— Mért beszél Penroséről? Látna ma este?

— Láttam, még pedig úgy hatott rám e vidám környezetben, mint egy hal a szárazon. Minden lehetőt megtettem, hogy otthonossá váljék — mert tudom, hogy m a g a szereti.

— Édes Stellám!

— Nem! Ne többet! Most komolyan beszélek. Penrose úr sajtószerű érdeklőséggel nézett engem — nem magyarázhatom meg, hogy — mint volt. Tán bizalmába fogadta őt — mindent tud?

— Oly hiven ragaszkodik hozzám — oly melegen érdeklődik irántam, — viszonzá Romaine, — valóban szégyeltem vele is úgy bánni, mint valami idegen-nel. Londonba visszatérve, útközben beismertem, hogy a maga kedves levele hozott vissza, hogy személyesen kell megköszönnöm rokonszenvét. Annyira megértett engem, hogy szóval is be kell vallanom, mily mélyen érzem jószágát. Penrose, a maga szelid modorában, megragadta kezemet, s azt mondta: — Én is értem kegyedet, — ennyi történt köztünk — ez az egész.

— És azóta sem tértek vissza e kérdésre?

— Egy szóval nem.

— Nem is említette, mit mondtunk egymásnak múlt héten a képtárban, midőn egyedül voltunk ott?

— Egy szót sem. Elég önkinzó természetű vagyok, hogy még most se bizzam magamban teljesen. Isten látja, hogy mitsem titkoltam el kegyed előtt, és mégis — Nem gondolok-e önzésemben csak a magam boldogságára, Stella, holott igazság szerint csak a magáéra kellene gondolnom? Jól tudja édes angyalom, milyen étellel kell szövetkeznie ha hozzám jön. Igazán meg van győződve róla, hogy eléggé szeret és elég bátor arra, hogy nőm lehessen?

Stella dédelgetőleg vállához támasztá fejét és igéző mosolyával pillantott fel reá.

— Hányszor kell ismételnem, mielőtt hinni tanul nekem? — kérde édesen-rezgő, rokonszenves hangján. — Újból mondom: szeretem, szeretem, szeretem és elég bátorságot is érzek magamban, hogy neje legyek, és mi több, Lewis, ezt már akkor is tudtam és éreztem, mikor először láttam. Megnyugtatja-e ezen vallomásom örökké megújuló kételyeit? És megígéri, hogy soha többé nem fog kétkedni, sem bennem, sem önön magában?

Romayne mindent megígért és fogadalmát egy csókkal pecsételte meg, — mely ezúttal nem találkozott ellentállással.

— Mikorra a menyegző? — suttogá szerelmesen. A lány sóhajtvá emelé fel szép fejét.

— Ha őszintén feleljek, — mondá, — előbb anyámról kell szólanom, mielőtt magamról beszélhetek.

Romayne értelme és hozzá tudása szerint megadta magát a helyzetével járó követelményeknek.

— Úgy érti-e, hogy bevallotta anyjának mátkágsáunkat? Ezen esetben a maga kötelessége, vagy az

enyém — én e kérdésekre nézve roppant tudatlan vagyok, — hogy kívánságai után tudakozódjunk. — Én azt hiszem, hogy mindenekelőtt meg kell kérdeznem, elfogad-e vejének, s aztán maga, lelkem, menyegzőnk határidejét jelölhetné ki vele.

Stellának az esze csak Romaine izlésén járt, ki a csendet, az elvonultságot szerette mindenben — ellentétben anyja izléséhez, ki csak a látványosság, fény és lármás pompa barátja volt. Ószintén bevallotta, hogy e kérdésre nézve nyugtalan.

— Félek anyámtól tanácsot kérni, menyegzőnket illetőleg, — mondá.

Romaine meglepetten nézett rá.

— Azt hiszi, hogy Eyrecourtné ellenkezni találna kívánságainkkal? — kérdé.

Stella hasonló meglepetéssel, kérdé viszont:

— Ellenkezni? A világért sem. Bizonyosan tudom, hogy anyám el lesz ragadtatva.

— Akkor hát hol a bökkenő?

Már csak egy mód volt e kérdés végleges elintézésére és Stella bátran neki ment. Tüzetesen leírta, mit ért anyja egy nászünnepély alatt, beleszámítva az érseket, a tizenkét koszorúsleányt zöld és arany öltözékben és a száz teritékü reggelit Lord Loring képtárában.

Romaine annyira megijedt, hogy a szó szoros értelmében egy perczre a beszédre képtelenné vált. Ha azt mondjuk, hogy úgy nézett Stellára, mint a siralomházbeli halálra ítélt nézi a bírót, ki reggel belép hozzá, hogy felolvassa halálítéletét, az igazságtalanság

a fogoly iránt. Mert e fogoly mozdulatlanul hallja a felolvasást és bátorságának bizonyítékául nászát a bitófával egy jó reggelivel üli meg, mit nem lesz már ideje megemészteni.

— Ha ép úgy gondolkozik, mint anyja, — kezdé Romaine, midőn visszanyerte némileg önuralmát, — az én véleményem nem fog útjában állni. — De nem beszélt tovább — élénk képzelme elébe festé az egész zürzavart — látta az érseket a tizenkét koszorúsleánnyal, hallotta a száz vendég zaját, a felköszöntöket, a szerencsekivánatokat . . . hangja akarata ellenére elakadt —

Stella mohón beleszólt.

— Egyetlenem, nyugodjék meg, én nem osztom anyám nézetét, — mondá gyöngéden. — Fájdalom, egyáltalán igen kevés dologban rokonszenvezünk. Szerintem, a házassági frigyét minél kevesebb zajjal, minél kisebb, meghittebb körben kellene szentesíteni — csak a legislegközelebbi sziv- vagy vérrokonság jelenlétében. Ha már mulatni kell, ha a bankettierozás, bál és zaj elmaradhatatlan, ám legyen meg, de csak a mikor az új pár a mézeshetek után visszatérve, komolyan megkezdí a családi életet. Ezek furcsa eszmék egy fiatal nő részéről, nemde? — de hiába, azért mégis az én eszméim.

Romaine arcza felderült.

— Mily kevés nő bir a maga gyöngédségével és finom eszével! — kiáltá hévvel. — Édes anyjának meg kell adnia magát, ha meghallja, hogy mindketten egyetértünk nász-ünnepélyünk kérdésében?

Stella sokkal jobban ismerte anyját, semhogy völegénye reményében osztozhatott volna. Eyrecourtné ő nagyságának ragaszkodása saját kicsinyes eszméihez, kitartása ott, hol társadalmi érdekei forogtak kérdésben, kísérletei ezen eszmék elfogadtatására nézve másoknál, a szívósság, melylyel nézeteit úgy szólván ráerőszakolta az illetőkre, olyanok valának, hogy az ellentállás, ha csak a brutalitásig nem terjedt, teljesen sikertelen volt vele szemben.

Képes volt Romaynet és leányát, az emberi türelem végleges határáig megzaklatni, azon meggyőződésben, hogy kötelessége minden hitetlent, ki a nászünnepi kérdéstről úgy gondolkozik mint ők, a régi, orthodox hitnek és véleménynek visszahódítani.

Stella, bár a lehető legkiméletesebben beszélt anyjáról, mégis úgy igyekezett a dolgot előadni, hogy Romaynet kellőleg felvilágosítsa anyjának e sajátságára nézve.

Romayne más tervvel állt elő.

— Nem esküdhethénk-e egész csendben, — mondá, — Eyrecourtnénak esküvő után jelentve csak be házaságunkat?

A fatális kérdés e lényegesen férfias megoldása azonnal visszautasított. Stella sokkal jobb gyermek volt, semhogy eltűrte volna, hogy anyját a tiszteletlenségnek csak árnyéka is érje.

— Oh, — kiáltá, — csak gondolja meg, mennyire sértve érezné magát szegény anyám! Jelen kell lennie menyegzőmön.

Szerencsés compromiss ötlött Romayne eszébe.

— Mit mondana ahhoz, — indítványozá, — ha titokban előkészítenék mindent az esküvőre és édes anyjának csak egy-két nappal előbb szólnánk róla, a mikor már késő volna a meghívók szétküldésére? Ha anyjának rosszul esnék is a csalódás. — — —

— Nagyon megharagudnék, — jegyzé meg Stella.

— Legyen, tolja rám az egészset. Azonfelül még más két egyén is jelen lehet, kikkel Eyrecourtné bizonyosan mindig szívesen találkozik. Nem ellenzi Lord és Lady Loring jelenlétét?

— Ellenezni? Az egész világért nem akarnám nélkülözni őket esküvőmön.

— Hát még kit óhajt, Stella?

— Van-e valaki, a kit maga óhajt, Lewis?

— Akkor én is azt mondom — senki mást. Édes szerelmem! Hát mikor legyen? Ügyvédekem rendbe hozzák a szerződést tiz-tizennégy nap alatt. Mondjuk-e, hogy két hét múlva?

Karja átkarolta a lány karcsu derekát; ajkai a szép fehér vállra tapadtak. Stella nem volt az a nő, ki nemének közönséges kaczerkodásaiban keres menedéket.

— Igen, — felelé szeliden, — ha ugy kívánja. Felállt és kibontakozott az ölelő karokból.

— Az én érdekemben, Lewis, nem maradhatunk tovább itten.

A mint beszélt, a zene a báli teremben megszűnt. Stella kiszaladt a téli kertből.

Az első személy kivel találkozott, amint a fogadóterem felé tartott, Benwell atya volt.

HARMADIK FEJEZET.

A bál vége.

Ugy látszik, a hosszú utazás cseppet sem fárasztotta a papot. Ép oly vidám és udvarias volt mint mindig és oly atyai figyelmet tanusított Stella iránt, hogy reá nézve egyszerűen lehetetlen volt őt egy közönséges köszöntéssel lekenyerezni.

— Most érkezem Devonshireből, — szolt, — s minthogy a vonat, mint rendesen, késett, a későn érkezők közé tartozom. Nehány ismert kedves arcot nélkülözök e kellemes társaságban, például Romayne urét. Tán nincsen a vendégek között?

— Oh, igen.

— Vagy tán elment már?

— Tudtommal nem.

A hang, mellyel Stella válaszolt, figyelmezteté Benwell atyát, hogy jó lesz, ha nem folytatja e tárgyat. Egy másik névvel próbált tehát szerencsét.

— És Penrose Arthur? — kérdé.

— Úgy hiszem, Penrose úr már elhagyott bennünket.

Felelet közben Lady Loring felé nézett. A háziasszony körül volt véve a vendégek egész koszorújától.

Mielőtt felszabadúl azoktól, Benwell atya tán már el is megy. Stella elhatározá, hogy maga kíséri meg kitudását annak, mit Lady Loring közbenjárása folytán remélt kipuhatolni. Jobb ha maga megpróbálkozik, még ha kudarczot vall is, semhogy egyáltalán ne is próbáljon szerencsét.

— Megkérdeztem Penrose urat, Devonshire melyik részét látogatta meg, — mondá legnyájasabb modorával. — Magam is jól ismerem északi részét, főképp Clovelly szomszédságát.

A legkisebb változás sem volt észrevehető a pap arczán; atyai mosolya soha sem volt kitünőbb állapotban, mint e perczen.

— Nem gyönyörű egy hely-é? — kiáltá lelkesülten. — Clovelly Anglia legfeltünőbb és legszebb faluja. Rendkívüli élvezetet nyújtott e kis kirándulás — átkutattam az egész környéket, vizen és szárazon — higye meg, egész megifjodva érzem magam.

Tréfálódzó játszisággal huzta fel szemöldeit s kövér kezeit oly kiállhatatlan ártatlan gyönyörrel dörzsölte egymáshoz, hogy Stella a szó szoros értelmében meggyűlölte. Érezte, hogy önuralma megtagadja a szolgálatot. Valóban erős felindulás befolyása alatt lévén, gondolatai nem hódoltak meg többé a szokott fegyelemnek. Midőn Benwell atyán keresztül óhajtott látni, oly feladatot tűzött maga elé, mely iskolázottabb morális tulajdonokat követelt, mint a minőkkel ő rendelkezett. Saját kimondhatatlan boszuságára, annyira izgatott volt, hogy mi sem akart eszébe jutni — nem tudta miről szóljon tovább.

E kritikus perczen megjelent édes anyja, kit mohó vágya hozott elő, hogy Romaine meghódításáról újabb adatokat szerezzen.

— Kedves gyermekem, mily halaványan nézesz ki! — kiáltá Eyrecourtné asszony. — Gyere velem azonnal, egy pohár bort kell innod.

Ez az ügyes ajánlat, melynek ürügye alatt Stellát egy kis meghitt társalgásba remélte bonyolíthatni, ezuttal nem aratott sikert.

— Most nem, mama, köszönöm, — felelé Stella.

Benvell atya, ki épen szerényen vissza akart vonulni, megállt és a tiszteletteljes érdekeltség kifejezésével nézte Eyrecourtné ő nagyságát.

— Édes anyja? — szólt, Stellához fordulva. — Megtisztelve érezném magam, ha bemutatni kegyeskednék.

Miután, nem épen a legszivesebben, a bemutatási szertartáson keresztül esett volna, Stella kissé hátralepett. Nem kívánt résztvenni a társalgásban, mely most következhetnék — azonban meg voltak a maga okai, a miért elég közel óhajtott maradni, hogy mégis meghallgassa azt.

Ezalatt Eyrecourtné ő nagysága, szokott könnyedségével kezdte meg kimeríthetetlen csevegései egyikét. A személyek megkülönböztetése soha sem volt utjában; soha semmiféle meggyőződés nem nehezíté meg neki az »eszmeccserét«. Mindig kész volt magát legkellemesebb oldaláról bemutatni bárkinek, (feltéve hogy jó társaságban találkozott vele,) akár protestáns, akár pópista volt is.

— Örvendek, hogy megismerkedhetem önnel, Benwell atya. — Bizonyára találkoztunk már, tudja, amaz érdekes estén, a hercegnél? Értem akkor, midőn a bibornokot fogadtuk, Rómából való megérkezése alkalomával. A kedves öreg úr — ha ugyan mer az ember ily meghitten beszélni egyházi fejedelemről, — mily szerényen viseli új kitüntetéseit. Valósággal patriarkális egyszerűség jellemzi, — mit mindenki észrevett. Láttá-e utolsó időben?

A gondolat, hogy a szerzet, melyhez tartozik, valami különös érdekléssel viseltethetnék egy bibornok iránt, (ha csak hasznát nem veszik valamiképen), titkon mulattatá Benwell atyát.

— Mily böcs volt az Egyház, — gondolá, — midőn az egyházi arisztokrátiát megalapítá. Még ez a bolond asszony is meghajol előtte.

Hangosan mondott válasza azonban felvett szerepének felelt meg, mely szerint a papság alárendelt tagjának vallotta magát.

— Hozzám hasonló, szerény papok, asszonyom, keveset találkoznak az Egyház fejedelmeivel, hercegek házában. — Ezt a legillőbb alázatossággal mondva, a tárgyalást azonnal reá nézve érdekesebb utba terelte, még mielőtt Stella anyjának ideje lett volna, visszaemlékezéseit folytatni, az érdekes estre nézve, a hercegnél.

— Kedves leánya és én épen Clovellyről beszélgettünk, — folytató. — Az imént érkeztem meg e gyönyörű helyről, hol pár igen kedves napot töltöttem. Valóban meglepetéssel láttam, hány pompás kastély

és residencia létezik e vidéken. Különösen feltűnt — bizonyosan nagyságod is ismeri — a szép Beaupark House.

Eyrecourtné asszony apró, villogó szemei egyszerre merev tekintetet öltöttek, de csak egy pillanatra. Azonban még e csekély változás is rossz jelentőséggel bírt azon célra nézve, melyre a pap törekedett.

Tényleg keze ügyében látván a várt és óhajtott alkalmat, hogy Stella anyját kikémlelhesse, Benwel atya ép úgy okoskodott, mint egykor Notman kisasszony kávéasztalánál. Világias, frivol és felületes egyének rendesen szeretik a pletykát és nem szoktak megbízható titoktartók lenni. A szent férfiú ezen okoskodását minden bölcs emberismerőnek tapasztalása bőven támogathatta — de a jó atya egyet kifelejtett számításaiból: a különböző körülmények befolyását.

Még a bolond ember is bizonyos rutinera és simaságra tesz szert, a világgal való sűrű érintkezés folytán. Évek hosszú során át, Eyrecourtné asszony szép állást foglalt el a társaságban, határtalan önzésének kielégítését tűzve ki céljául, és annak elérésében támogatva ama ravasz ösztönök által, melyek legmélyebben gyökereznek és legbujábbban gyarapodnak a kevés értelmű egyéneknél.

Amily érdemetlen és megbízhatatlan volt oly titkokra nézve, melyek másokat érdekeltek, ép oly megin-gathatatlan öre tudott lenni e fölületes teremtés, az őt magát illető titkoknak. Azon perczen, hogy a pap Beaupark Houseról szólva, közvetve Winterfieldre cél-

zott, éber ösztöne felütötte fejét és mintegy szavakkal intette őt:

— Vigyázz, Stella kedvéért!

— Oh, hogyne! — kiáltá Eyrecourtné asszony. — Jól ismerem Beaupark House-t; — de szabad-e valamit meggyónnom? — tevé hozzá legédesbb mosolyával.

Benwell atya szokott tapintatával azonnal megértette hangját.

— Gyónás a báli teremben, még az én tapasztalatomban is új dolog, — viszonzá szinte legédesbb mosolyával.

— Mily szives öntől, hogy felbátorít! — folytatá Eyrecourtné asszony. — Nem, köszönöm, nem ülök le. Vallomásaim nem tartanak soká és valóban kell, hogy egy pohár bort adjak annak az én halavány leányomnak. A ki az emberi természetet úgy tanulmányozza, mint ön — mert azt szokták állítani, hogy a papok rendesen mind kitünő emberismerők — és szokva van valódi fájdalmaik meggyóntatásához — annak tudnia kell, mennyire rabjai vagyunk mi, szegény asszonyok, saját szeszélyeinknek és hangulatunknak. Nem tudunk úgy ellentállni azoknak, mint a férfiak tudnak; és ennél fogva, ezek a kedves, jó férfiak elnézők irántunk s szemet húnynak gyöngéinkre nézve. No hát, elhiszi-e, hogy Winterfield úr birtoka szeszélyeimnek egyike. Istenem, mily hanyagúl beszélek; azt kellett volna mondanom: birtoka szeszélyeim egyikét képviseli. Szóval, Benwell atya, ki nem állhatom Beaupark Houset és Clovellyt a világ legtúlbecsültebb helyé-

nek tartom. Nincs semmiféle okom erre, és mégis úgy van. Beismerem, hogy ez rendkívül ostoba tőlem — de olyan mint a görcs — nem tehetek róla. Nemde, megbocsájt érte? Nincs e földgömbnek oly helye, mely valamikép ne érdekelhetne — kivéve azt a gyűlöletes Devonshiret. Jaj beh sajnálom, hogy elment oda. Legközelebb ha szabad ideje van, fogadja meg tanácsomat és látogassa meg a kontinenst.

— Magam is rendkívül óhajtanám, csak hogy nem tudok francziául — vizonzá Benwell atya. — Engedje, hogy egy pohár bort hozzak Eyrecourt kisasszonynak.

Rendkívüli nyájassággal és nyugalommal beszélt. Miután Stellát udvariasan ellátta volna a kívánt pohár borral és az üres poharat ismét átvette volna, búcsút vett, még pedig, az embert különösen jellemző végső kérelemmel:

— A városban fog időzni egy darabig, nagyságod? — kérdé Eyrecourtné asszonytól.

— Oh, hogyne, az évad magaslatán vagyunk.

— Lehetek-é oly bátor, tiszteletemet tenni, hogy folytathassuk a Continensre vonatkozó társalgásunkat?

Ha megannyi szóval kimondta volna, nem adhatta volna tisztábban értésére Stella anyjának, hogy tökéletesen megértette és el van határozva, hogy még egyszer szerencsét próbál vele.

Eyrecourtné asszony, ügyes nagyvilági modorával, azonnal tudtára adta lakezimét és a szokott udvarias phrázisokkal fejezte ki örömét a kilátásba helyezett látogatás fölött.

— Ne feledje, Benwell atya, szerdán öt órai tea!
— volt utolsó szava.

Alig távozott a pap, egy csendes sarokba vonta leányát.

— Ne félj Stella! Ez a ravasz öreg ember valamikép érdekelve van benne, hogy Winterfieldről kitudjon valamit. Tudod tán, hogy miért?

— Fogalmam sincs! Csak azt tudom, mama, hogy gyűlölöm!

— Csitt, csitt! Gyülöld, a mennyire tetszik, de légy mindig udvarias iránta. Mond csak, a téli kertben voltál Romaineel?

— Ott.

— Minden jól megy?

— Jól.

— Édes gyermekem! Az a kis bor mitsem használt neked! Ép oly sáppadt vagy, mint voltál. Az a pap az oka? Bohó gyerek! Bizd reám Benwell atyát és nyugodtan alhatsz!

NEGYEDIK FEJEZET.

Éjnek idején.

MIDŐN Stella elhagyta a téli kertet, Romaine számára a bál elvesztette minden vonzerejét. Visszatért tehát szállodájába.

Penrose fenn virrasztva várta, hogy még beszélhessen vele.

Romayne izgatottság jeleit vette észre titkára arcán.

— Tán valami történt? — kérde.

— Semmi, a mi előtte fontossággal birna, — felelé Penrose szomorú, elnyomott hangon. — Csak szabadságot szeretnék kérni.

— Szívesen. Hosszabb időre?

Penrose habozott.

— Ön előtt új élet nyílt meg, — mondá. — Ha ezen új élet tapasztalásai boldogítók, — a mint szívőő hajtom és remélem, — jóllehet nem is lesz rám többé szüksége, — tán nem is találkozunk többet.

Hangja reszketett — képtelen volt többet mondani.

— Nem találkozunk többet? — ismétlé Romayne. — Édes Penrose, ha ön elfelejti, hány boldog órát köszönök szíves társaságának, az én emlékezőtehetségem megbizhatóbb. Igazán tudja, milyen lesz ez az én új életem? Elmondjam-é mit mondtam ma este Stellának?

Penrose kérő, mohó mozdulatot tett.

— Egy szót se'! — kiáltá élénken. — Tegyen még egy szíveséggel többet — hagyjon úgy, amint most vagyok, elkészülten az okvetlenül bekövetkező változásra, anélkül, hogy titkát reám bizná, mely bővebb felvilágosítást nyujtana. Ne higgyen háládatlannak. Van okom, arra a mit az imént mondtam — de nem világosíthatom fel ezen okra nézve, — csak annyit mondhatok, hogy fontos ok. Iránta való áldozatkész ragaszkodásomat említette. Ha érdemem felül százszorosan meg akar

jutalmazni szeretetemért, ne feledje el vallási beszélgetéseinket, és tartsa meg a könyveket, miknek elolvasását megígérte, mint oly barát ajándokát, ki teljes szívből szereti önt. Nincs oly kötelesség, mit jövőben magára vállalhat, mely összeférhetetlen volna lelkének magasabb érdekeivel. Emlékezzék meg olykor rólam. Ha elhagyom, visszatérek magányos, örömtelen életemhez. Szegény szívem csordúltig tele testvéri jóságával, mit e perczen, a midőn tán örökre búcsút mondok, még százszorta mélyebben érzek. És mi egyedüli vigasztalásom? Mi ad erőt nehéz sorsom elviselésére? A hit, mely lelkemet eltölti! Erre emlékezzék Romaine! Ha valaha a jövőben gond és bánat éri, erre emlékezzék Romaine, csak erre!

Romaine nem volt csupán meglepctve, de megis botránkozott e beszéden.

— Miért kell elhagynia? — kérdé.

— Legjobb önre és ö r á nézve, — mondá Penrose, — ha visszavonulok és nem avatkozom új életembe.

Kezét nyujtá Romaine felé, ki nem fogadta el — nem akarta elbocsátani.

— Penrose! — kiáltá, — nem tudom megadását osztani. Mondjon valamit a jövőre nézve a mi biztosit és megnyugtatót. Viszont akarom látni és viszont fogom látni.

Penrose szomorúan mosolygott.

— Jól tudja, hogy életem útja teljesen feljebbvalóimtól függ, — viszonzá. — De ha Angliában vagyok s ha (a mitől Isten óvja) jövőben oly gond és bú találná érnem melyben osztozhatom, melyen könnyithetek —

akkor tudassa velem. Nincs hatalmam határán belül oly dolog, mit önért meg ne tennék. Isten áldja és oltalmazza! Isten vele!

Magára erőszakolt nyugalma daczára, könnyek toluáltak szemébe és kisietett a szobából.

Romayne leült íróasztalához és kezeibe rejté arczát. Stella ragyogó képével szivében lépett volt e szobába. A bájos kép elenyészett — azt a fájdalmat, mely e perczen eltölté lelkét, azt a szeretett nő nem oszthatta meg vele. Gondolatai osztatlanúl a türelmes, bátor keresztényt kísérték, ki az imént elhagyta, azt a nemes, igaz férfit, kinek szeplőtelen integritását semmiféle gonosz befolyás nem volt képes megmételyezni.

Mily érthetetlen végzet vezet némely embereket oly rétegekbe, melyek teljesen méltatlanok reájok?

— Oh Penrose, ha szerzetednek tagjai mind hasonlók volnának hozzád, mily könnyen volnék megtéríthető! — gondolá Romayne az éj első óráinak néma csendjében.

A könyvek, melyekről eltávozott barátja említést tett, mellette feküdtek az asztalon. Felnyitá egyikét s egy vörös ironnal jelzett lap lekötötte figyelmét. Érzékeny természete legbensőbb mélyében megrendült. Vallomása azon Hitnek, mely Penrose erejét és akaratát támogatta, megható, egyszerű, lélekhez szóló szavakban feküdt előtte.

Nem tudott ellentállni ösztönének, hogy e szavakat újból elolvassa és újból átgondolja.

Lámpáját rendbe hozta és egész lelkével könyvéhez fordult.

Mig Romayne olvasott, a bál Lord Loring házá-
nál végére ért. Stella és Lady Loring egyedül valának
s Romayneről beszélgettek, mielőtt szobáikba vonul-
tak volna.

— Bocsáss meg, ha őszintén bevallom, — mondá
Lady Loring. — De nekem úgy tetszik, mintha te és
anyád nagyon is készek volnátok Benwell atyát meg-
gyanusítani — főkép, miután nincs reá valódi ok. Ezer
meg ezer ember látogatja meg Clovellyt és Beaupark
House a környék legszebb és legkedveltebb pontja.
Tán egy kis protestáns előítélet rejlik ezen új szeszélyed
fenekén?

Stella nem felelt, gondolataiba látszott elme-
rülve lenni.

Lady Loring folytatá:

— Azért kész vagyok magamat meggyőzetni.
Csakhogy meg kell magyaráznod, mily érdek vezetheti
Benwell atyát, hogy reád és Winterfieldre nézve kipuha-
tolja a régi dolgokat

Stella egyszerre felpillantott.

— Beszéljünk más valakiről, — mondá. —
Megvallom, hogy nem szívelhetem Benwell atyát. A
mint tudod, Romayne semmit sem titkolt előttem. Nem
volna-é rendén, hogy példáját követve, szintén bevalljak
neki mindent? Nem kellene-é elmondanom a Winter-
field ügyet?

Lady Loring összerezett.

— Te meglepsz, Stella, — kiáltá. — Miféle jognál fogva kell Romaynenek ezt tudnia?

— Mily jognál fogva titkolom előtte e tényeket?

— Édes Stellám, ha bármely tekintetben megrovást érdemeltél volna ezen ügyben, én volnék az utolsó a világon, ki azt tanácsolnám, hogy titkolózzál vele. De te teljesen ártatlan vagy. Nincs férfi, de még az sem, ki nemsokára férjed lesz, — kinek jogában volna megtudni, mi mindent szenvedtél ártatlanul. Gondolj a megalázásra, ha csak beszélned kellene a dologról Romaynenel!

— Nem merek erre gondolni sem! — kiáltá Stella szenvedélyesen. — És mégis, ha kötelességem

— Kötelességed a lehető következményekre gondolni, — vágott szavába Lady Loring. — Nem tudod, hogy rágódnak néha az efféle dolgok egy férfi szivén. Jóllehet a legőszintebben óhajtana igazságos lenni erántad — de azért lehetnének oly perczei is, amidőn kételkednék benne, hogy az egész valót tudja. A férjes asszony tapasztalásából beszélek. Ne hozd magad férjeddal szemben e b b e a kényes helyzetbe, ha boldog házaséletet kívánsz.

Stella még nem volt meggyőzve.

— Tegyük fel, hogy másként tudja meg, — mondá.

— Nem tudhat meg semmit. Ki nem állhatom Winterfieldet. De legyünk igazságosak. Nem bolond. Megvan társadalmi állása, melyre vigyáznia kell — és ez magában véve is elég, hogy ajkait elnémitsa. Mi másokat illet, jelenleg csak három ember van Angliában

aki elárulhatna. Remélem, bizhatsz anyádban, Lord Loringban és bennem?

Ily kérdésre szükségtelen volt felelni. Mielőtt Stella újra beszélhetett volna, Lord Loring hangja szólalt meg az ajtón kívül.

— Hogyan, még mindig beszélgetnek? — kiáltá. — Még sincsenek ágyban —

— Jöjjön be! — kiáltá neje. — Hadd halljuk, mint gondolkozik férjem ezen ügyről.

Lord Loring a legfeszültebb figyelemmel hallgatta a neki felterjesztett kérdést — aztán habozás nélkül neje pártjára állt.

— Ha kegyedé volna a hiba, ha még oly csekély mértékben is, — szólt Stellához, — Romayne-nek jogában állna bizalmát követelni. De mi, édes gyermekem, kik ismerjük, mi tudjuk, hogy kifogástalanul tiszta és ártatlan. Kegyed minden tekintetben méltó Romaynehez s jól tudja, hogy mennyire szereti kegyedet. Ha megmondaná neki ezt a nyomorult történetet, legfeljebb sajnálni tudná. És hát minek sajnáltassa magát?

Ez a két megbocsájthatatlan szó befejezte a vitát. A tárgy elejtetett.

* * *

Még egy egyén a báli vendégek közül volt ébren ezen éjjeli órákban. Benwell atya kényelmesen háló köntösébe burkoltan, sokkal keményebben dolgozott levelezésén, semhogy ágyára gondolt volna.

Egynek kivételével, eddig irt levelei már mind czimezve és bélyegezve voltak. Nyitva hagyott leve-

lének kiigazításával és megfontolásával volt jelenleg elfoglalva. Mint rendesen, a Szent Rend titkárának szólt Rómába és ekkép hangzott:

»Utolsó levelem idejekorán értesítette önt Romayne visszatértéről Londonba és Eyrecourt kisasszonyhoz. Engedjék meg a főtisztelendő atyák, hogy teljesen megnyugtassam őket, e szomorú körülmény daczára. Vange monostor birtokosa azért még nem nős. Ha a részemröli türelem és kitartás elnyerik jutalmukat, Eyrecourt kisasszony soha sem lesz a neje.

»De azért nem akarom elhallgatni az igazságot. Azon bizonytalan jövőben, mely előttünk fekszik, senkiben sem bízhatom, senkire sem számíthatok, csak önmagamra. Penrose már nem megbízható többé; s az ügynök, kire számítottam, amint látszik, hiába fáradozott.

»Előbb Penrose ügyét akarom elintézni.

»A mohó lelkesültség, melylyel e fiatal ember Romayne rábizott kitérítéséhez hozzáfogott, fájdalom, nem az Egyház érdekei iránti odaadásnak volt következménye, de azon kutya-hűségnek, melylyel Romaynehez ragaszkodik. Be nem várva engedelmemet, Penrose valódi alakjában, mint pap muttata be magát Romaynenek. Mi több, nemcsak hogy megtagadta a szolgálatot, midőn felszólítottatott, hogy a Romayne és Eyrecourt kisasszony közti viszony fejlődését figyelemmel kísérje — de szántszándékosan kitért a bizalomnak, melylyel Romayne megkínálta, azon félelem alapján, hogy parancsomra tán kénytelen lehetne e bizalommal visszaélni s mindent ismételni.

»Mi hasznát vehetjük ezen ember legyőzhetetlen becsületérzésének és hálájának? Jelenleg elhagyta Londont, hogy egy vidéki kerület egyházi teendőiben segédkezzék. Jövőre nézve jó lesz, ha komolyan fontolóra vesszük a kérdést, nem lehetne-e előnyünkre kizsákmányolni e fellengző lélek tulajdonait, valamely távol külföldi missióban? Azonban, minthogy befolyására még mindig szükségünk lehet, azt tanácsolnám, hogy jelenleg ne távolítsuk el igen messzire, legalább addig nem, míg Romaine kitérítése tényleg meg nem történt.

»Igy hát áttérek most ügynököm kudarczára s elsorolására azon lépéseimnek, melyek e kudarcz következményei valának.

»Úgy látszik, ügynököm utánjárása Clovellyben a Winterfield úr falusi birtoka melletti kis faluban ért véget. Tudván, hogy bizvást megnyughatom azon tudósításban, mely ezen úrat valamikép kompromittáló összeköttetésben tünteti fel Eyrecourt kisasszonynyal, elhatározám, hogy személyesen keresem fel Winterfield urat és magam fogok itélni a dolog mivolta fölött.

»Ügynököm értesítése szerint, azon egyén, ki végre megíúsította minden⁵ eddigi kutatásainak eredményét, egy öreg katolikus pap, ki sok év óta lakik Clovellyben. Neve Newbliss és Devonshire katolikus nemessége nagyra van az öreg úrral. Hosszas tanakodás után, jó ajánló-levelet szereztem Newbliss kollegámhoz és Clovellybe utaztam, itteni ismerőimnek az utazás ürügyeül gyöngélkedésemet hozván fel.

»Newbliss atyában az Egyház egy tiszteletreméltó,

hallgatag fiát ismertem meg, ki azonban oly gyönges oldallal bírt, mely bárha végkép hasznavehetetlen volt azon ravasz egyéniségre nézve, kit a titkok kipuhatólásával megbiztam, nekem pompásan a malmomra hajtotta a vizet. Az én tiszteletes barátom tudós ember és különösen büszke tudományára. Én is tudományos ember vagyok. Ezen alakomban leltem meg leghamarább az útat rokonszenvéhez és aztán lassacskán felbiztattam és tápot nyújtottam büszkeségének. Az eredmény tisztán ki fog tűnni a felfedezések egész sorából, melylyel ezúttal szolgálhatok.

»1. Az események, melyek Winterfield urat Eyrecourt kisasszonnyal összeköttetésbe hozták, körülbelül két évvel ezelőtt történtek és Beaupark Houseban vették kezdetüket.

»2. Eyrecourt kisasszony és édes anyja, ezen időtájt Beaupark Houseban laktak, mint vendégek. A szomszédságban és környéken általános volt a vélemény, hogy Winterfield úr és Eyrecourt kisasszony mátkások, vagy legalább tervben van köztük a házasság.

»3. Nemsokára rá Eyrecourt kisasszony és édes anyja rögtöni és váratlan elutazásuk által lepték meg a környéket. Látszólag Londonba tértek vissza.

»4. Még nagyobb meglepetésre szolgáltatott alkalmat Winterfield úr, midőn rövid időre rá a Continensre távozott. Hogy a Continensen tulajdonképen hová szándékozott menni, azt senki sem tudta meg. A házgondnok csakhamar elbocsájtotta Beaupark House valamennyi cselédjét s a ház tovább egy évnél egészen üres maradt.

»5. Egy év letelte után Winterfield úr szintén egész váratlanul, visszatért Beaupark Houseba, és soha senkinek sem mondta el, hol és mikép töltötte távollétének idejét.

»6. Winterfield úr a mai napig is nőtelen maradt.

»E megelőző felfedezések után, ideje volt megkísérteni, mennyire juthatnék magával Winterfield urral.

»A számos javak közé, miket ezen úri ember őseitől örökölt, egy nagyszerű könyvtár is számítandó, mit édes atya gyűjtött. Hogy egy tudós egy másik tudóst magával hoz, egy híres könyvtár megtekintésére, ez egészen természetes dolog. Miután a könyvgyűjteménynek be lettem mutatva, természetesen következett bemutatásom a könyvek birtokosánál.

»És most egy meglepő dolgot fogok mondani — mi több, magam is meg valék lepetve. Egész hosszú élettapasztalásom alatt nem emlékezem, hogy valaha találálkoztam volna oly igézően szeretetreméltó és szép emberrel, mint a minő Winterfield úr. Természetes, génialis modor, különösen vonzó külső, nyájas kedély és bizonyos humoros negédesség, mit kiváló kellemetessé tesz szellemének rendkívüli miveltsége, — ezek jellemző tulajdonai azon embernek, kitől Eyrecourt kisasszonyt (midőn esetleg nyilvánosan találkozott vele,) undorral és ijedten láttam visszahökkenni. A szó legszorosabb értelmében, teljes lehetetlen ezen emberre ránézni s elhinni róla, hogy valamely kegyetlen, vagy becstelen tette képes volna. Soha életemben titok oly kíváncsivá még nem tett.

»Tán hajlandók lesznek azt képzelni, hogy hamis benyomás által félrevezettettem, a mennyiben, mint Newbliss atya ismerőse, kiválóan szives fogadtatásban részesültem. Nem hivatkozom emberismeretemre — inkább Winterfield úr szegényebb sorsú szomszédainak meglepő és őszinte bizonyítékát hozom fel támogatásomra. Bármerre jártam, a faluban vagy azon kívül, mindenütt a hol nevét említettem, a bámulat és hála általános és osztatlan kifakadása felelt nekem. »A szegény embernek soha sem volt még ilyen barátja és ítélet napig sem lesz ilyen második«. Ekkép írta őt le egy szegény halászember, míg a jelenlévő férfiak és nők, egyhangulag kiálták: »Ez már igaz!«

»És mégis, kutya van a kertben — azon egyszerű oknál fogva, mert valaminémű titok létezik Winterfield úr és Eyrecourt kisasszony közt.

»Hát én mikép használtam fel az alkalmat e boszantó körülmények közt? Újra meglepetést szerzek önöknek — felemlítettem Winterfield úr előtt Romaine nevét; és nyomára jöttem, hogy, mindeddig legalább, legtávolabbról sem ismerik egymást — és ez az egész.

»Romaine nevének felemlítése egészen természetesen adta elő magát, midőn a könyvtárt néztem. Bizonyos régi műveket fedeztem fel, melyek hasznára lehetnének, ha megkezdett munkáját a »Vallások eredetéről« folytatni szándékoznék. E megjegyzésemet hallván, Winterfield úr a legszivélyesebb szolgálatkészséggel válaszolt:

»Nem hasonlithatom ugyan magamat kitünő atyámhoz, — mondá; — de legalább azon tiszteletet örököl-

tem tőle, melylyel írók és nagy művek szerzői iránt viseltetett. Könyvtáram oly kincs, mit az irodalom érdekében híven őrzök. Kérem, mondja meg ezt az éu nevemben Romayne úrnak.

»És önök most igen helyesen kérdik, — mit tartozik ez én rám, s mennyiben érdekel ez engem? Igen tisztelt tisztelendő barátom, — ez a jövőben alkalmat fog szolgáltatni nekem arra, hogy Winterfieldet Romayne-el megismertessem. Látja, érti-é már a bonyodalmat, mely ebből következhetik? Ha más nehézséget, egyéb akadályt nem is gördithetek Eyrecourt kisasszony útjába, úgy hiszem, némi botrányos leleplezésre van kilátásunk, ha e két férfi egyszer szembesítettett egymással. És abban bizonyosan egyetért nézetemmel, hogy a botrányból könnyen kinőheti magát a házasságot meghiusító akadály.

»Winterfield úr szívélyesen meghívott, látogatnám meg, ha legközelebb Londonban lesz. Akkor tán alkalmam lesz oly kérdések tételére is, miket most, ily rövid ismeretség után, nem mertem előhozni.

»Közben még egy másik, szintén értékes ismeretséget kötöttem, amióta megérkeztem. Bemutattattam Eyrecourt kisasszony édes anyjának; és meghítt teára szerdára. Jövő levelem tán már tudatni fogja, mit Penroze rég kipuhathatott volna, — vajjon megfogták-e már Romaynet, s házasságot ígért-e már vagy sem.

»Egyelőre, Isten önnel. Figyelmeztesse a nagytiszteletü atyákat azon egy kiváló tulajdonomra, mit a legtöbb angollal osztok: — soha sem tudom, ha vere séget szenvedtem.«

ÖTÖDIK FEJEZET.

A mézes hetek.

MÁR hat hétnél több mult el. A fiatal pár még mindig a mézes-hetek boldogságát élvezte Vange monostoron.

Eyrecourtné ő nagysága, valamint azon barátai is, kik nézeteit osztották, igen zokon vették volt, hogy Stella menyegzője oly rendkívüli csendben, csaknem azt mondhatnók, titokban ment végbe. Mindenkit váratlanul lepett meg e hymen-hir, midőn az ujságokban megjelent. Előre látván, mily kellemetlen benyomást fog tenni eljárásuk némely helyt, Stella már eleve melegen pártolta a menyegző utáni gyors távozás eszméjét, Romaine birtokára. A menyasszony akarata, mint rendszeren, most is törvény lévén a völegény előtt, csakugyan haladéktalanul Vange monostorra vonultak vissza.

Egy balzsamos holdvilágos estén julius elején, Romainené a Belvederén hagyta férjét, azon Belvederén, mit Hynd őrnagy leírásából ismerünk, — hogy néhány háztartási parancsot adjon a kulcsárnőnek. Félórával később, midőn vissza akart térni a háztetőre, az inasok egyike tudtára adá, hogy ura ép az imént jött le a Belvederről és dolgozó-szobájába ment.

A belső-esernokon áthaladva, hogy férjét dolgozó-szobájában felkeresse, Stella egy felbontatlan s Romaynenek czimzett levelet vett észre egy kis asztalon. Férje valószínűleg félretette és elfeledte. A levéllel kezében lépett a szobába.

A szoba csak kis olvasó-lámpa által volt világítva, melynek ernyője annyira le volt bocsájtva, hogy a szoba sarkai egészen setétek maradtak. E setét sarkok egyikében, fejét keblére hajtva, ült Romayne. Meg sem mozdult midőn Stella ajtót nyitott, úgy hogy eleinte azt hitte, hogy férje alszik.

— Zavarlak, Lewis, — kérdé halkán.

— Nem, kedvesem.

Bizonyos változás volt hangjában, mely azonnal megkapta felesége figyelmét.

— Félek, hogy nem jól érzed magad; — szólt aggódva.

— Kicsit fáradt vagyok a hosszas kocsikázás után. Vissza akarsz menni a Belvederre?

— Nélküled nem. Magadban akarsz itt pihenni?

Ugy tetszett, mintha nem is hallaná a kérdést. Ott ült, lekonyúlt fövel, árnyszerü képmása egy vén embernek. Nyugtalanságában Stella hozzálépett s kezét dédelgetőleg fejére nyugtatá. Égő volt.

— Oh! — kiáltá, — te beteg vagy s titkolni akarod előttem.

Egy perczig férje néma maradt és zsebbevalóját elővéve, többször indulatosan letörölte vele arczát.

— Nincs semmi bajom, — mondá kellemetlen nevetéssel. Karját dereka köré fonta s térdére ülteté ifju nejét.

— Hát kezekben mi van? — kérdé, — levél?

— Igen, neked van czimezve s még nincs felbontva.

Kivette kezéből s hanyagul egy mellette álló pam-lagra veté.

— Ne törődjél velem! Beszéljessünk. — Elhallgatott s többször megcsókolta, mielőtt tovább beszélt volna. — Kedvesem, azt hiszem, már szörnyen unhatod Vange monostort?

— Oh nem! Mindenütt boldog lehetek veled, de legkivált itt, Vange-on. Nem is képzeled, mennyire érdekel ez a nemes régi lak, s mennyire bámulom nagyszerű, szomoru vidékét.

Romayne kétkedőleg rázta fejét.

— Vange nagyon egyhangu és unalmas, mondá makacsul, — és barátaid is vágní fognak már látásod után. Hallottál anyádról utóbbi időben?

— Nem. Csodálom, hogy nem irt.

— Nem bocsájtotta még meg, hogy oly csendesen egybekeltünk, — folytatá a férj. — Jobb lesz, ha visszatérünk Londonba és kibékülünk velem. Nem kívánod látni a highgate-i házat, mit néném hagyott rám?

Stella sóhajtott. A szeretett férfi társasága neki elegendő társaság volt. Unni kezdte-e már nejét? — Vagy mi lelte?

— Elmegyek veled, a merre kívánod.

Szomoru megadás hangján mondta e szavakat és csendesen felállt férje térdéről.

Az is felkelt, felvéve a levelet, mit a pamlagra vetett volt.

— Nézzük meg, mit mondanak barátaink, — szólt. — Ez Lord Loring írása.

Amint az asztalhoz közeledett, melyen a lámpa állt, Stella észrevette, hogy szokatlan bágyadtsággal mozog. Leült s felbontotta a levelet, Neje egész a gyanuig felcsigázott aggálylyal figyelt minden mozdulátára, de a lámpa-ellenző gátolta benne, hogy arczát tisztán kivehesse.

— Épen arról van szó, a mit az imént mondtam, — szólt Romaine. — Loringék tudni óhajtják, mikor látnak Londonban és anyád azt állítja, hogy úgy érzi magát, mint Schakespeare Lear királya, kit saját leányai eltagadtak. De itt van, olvasd át.

Átnyújtá neki a levelet. Átvevés közben sikerült a fiatal asszonynak a lámpa-ellenzőhöz hozzáérni, úgy hogy az félrebillenvén, a lámpa teljes világa férjére esett. Az visszahökkenett ugyan, de mégsem elég gyorsan, hogy neje meg ne látta volna arcának kisérteties halványosságát. Stella nem csak Lady Loring által hallott róla, de férje saját, őszinte vallomásából tudta, mit jelentett tulajdonképen az az ijesztő változás.

Pillanat alatt térden és lábainál volt.

— Oh, szerelmem! — kiáltá, — kegyetlenség tőled e z t feleségedtől eltitkolni! Ismét hallottad!

Szépsége e perczben sokkal ellentállhatatlanabb volt, semhogy Romaine megfeddhetette volna. Szeliden felemelte térdeltéből, és bevallotta az igazat.

— Igen, — szólt. — Alig hagytál el a Belvederen, midőn hallottam, ép úgy, mint egy másik hasonló holdvilágos estén, a midőn Hynd őrnagy volt itt velem. Tán hiba volt visszatérni e házba — de hát nem panaszkodom — sokáig ment voltam tőle — hála neked.

Stella hévvel átkarolta nyakát.

— Holnap elhagyjuk Vanget, — kiáltá.

A szavak határozottan és nyugodtan voltak mondva. De szive azért fájdalmasan elszorúlt. Vange monostor élete legtisztább boldogságának színhelye volt. Mi sors vár reá ha visszatér Lodonba?

HATODIK FEJEZET.

A „Tiz holdas park“-i események.

MISEM akadályozta Romayne és neje gyors elutazását Vange monostorról. A Highgate-i villa, — mely a házat környező földek terjedelmét jellemzőleg: »Tiz holdas park« nevet viselt, — kitünő rendben tartatott az elhunyt Lady Berrik cselédsége által, mely most unokaöcsese szolgálatában állt.

A megérkezése utáni reggelen, Stella pár sort irt anyjának, ki délután sietett a Tiz holdas parkban megjeleni, utjába ejtvén leánya házat egy kerti mulatságra való mentében.

Gyönyörüségére a villát a modern izlés legmerészebb követelményeinek is megfelelőnek találta, a

fényüzés és comfort minden elgondolható kellékével ellátva s e felfedezés nyomán, a fiatal pár megérkezésének tiszteletére rögtön nagyszerű ünnepélyt kezdett tervezni.

— Nem akarom magamat dicsérni, — mondá Eyrecourtné ő nagysága, — de ha valaha létezett elnéző asszony, én vagyok az és senki más. Legjobb lesz, Stella, ha nem beszélünk többet minden kritikán alúl álló menyegződről — mindössze öt ember, beleértve magunkat és Loringékat! Hallatlan! Egy szép nagy bál kiengeszteli majd a társaságot és ez jelenleg a legsürgösebb kérdés. Theát és kávét a maga dolgozó-szobájában szervierozhatnak, édes Romaine. Az udvari zenekar játszhat; a parkot színes lampionokkal kivilágítjuk, a sűrűben elrejtve tyroli énekesek felváltva katona-zenével; és ha jelenleg v a n n a k Londonban afrikai vagy más vadak, úntig elég hely van a parkban valami festői tábor számára, a vadak tánczára és egyéb előadására, mely pompás tűzijátékkal fejezhető be.

Szerencsére erős köhögési roham megakadályozta a tervezett ünnepély egyéb vonzó részleteinek elősorolásában. Stella észrevette, hogy a festéken és rizsponon keresztül is anyja különösen fáradtnak és betegnek néz ki. Ez ugyan nem volt szokatlan következménye Eyrecourtné szenvedélyes társadalmi raboskodásának; de a köhögés ezúttal új kórtünet volt, s nagy kimerültségre engedett következtetni.

— Félek, mama, hogy túlságosan kifárasztod magad, — mondá Stella. — Nagyon sokat jársz ki.

— Szó sincs róla, kedvesem; oly erős vagyok, akár egy ló. Múlt este erős léghúzámban vártam a kocsimra egy pompás magán-hangverseny után, (melyre a legelragadóbban frivol kis francia vígjáték következett,) s ott kissé meghültem. Egy pohár víz helyreállit rögtön.

— Köszönöm, Romaine; maga szörnyen komolyan és szigoruan néz ki; bálunk fel fogja vidítani. Ha csak egyszer jó, hatalmas au-to-da-fét akarna csinálni azokból a rettentő könyvekből, nem is sejti, mennyire megjavulna utána a kedélye. Édes Stellám, holnap eljövök ide luncholni, az út a városból ide ép egy kellemes sétakocsizás — azután magammal hozom látogatójegyzékemet s majd rendbe jövünk a meghívók s több effélék iránt. Oh, szent egek, mily későre jár! Csaknem egy órányi kocsikázás van előttem, mig az illető kerthez érek. Isten áldjon meg, édes tubiczám, Isten áldjon meg!

A kocsihoz menet azonban ismét erőt vett rajta a köhögési roham. De azért még mindig fel se vette s bár alig birt szóhoz jutni, lelkendezve kiáltá:

— Erős vagyok, akár egy ló, — se baj, — s ugy felszökdécselt kocsijába, mint valami fiatal leány.

— Édes anyád megöli magát, — szólt Romaine.

— Ha rávehetném, hogy maradjon nálunk egy darabig, — indítványozá Stella, — a nyugalom és pihenés csodákat mivelhetne nála. — Elleneznéd a tervet, Lewis?

— Szerelmem, én csak a bált és könyveim elégetését ellenzem. Ha anyád e két pontra nézve enged, házam teljesen rendelkezésére áll.

Tréfálódzott s kitünően nézett ki, a mióta megvált a kinos emlékektől, melyek jelenleg Vange monostorhoz csatlakoztak. Csakugyan a távol Yorkshirében hagyta el a »hang-torturát?«

Stella visszariadt a gondolattól, hogy férjénél egyenesen kérdezősködjék ez iránt, de a legmerészebb reményekkel kecsegtette magát. Meglepetésére azonban, maga Romaine hozta fel a tábornok családját.

— Irtam Hyndnak, — kezdé, — s meghíttam ma ebédre, — ellenedre van-e?

— Már hogy volna!

— Tudni óhajtom, mi hirt hoz ama francia hölgyekről. Vállalkozott rá, hogy távolléted alatt felkeresi őket és megtudja mikép —

Képtelen volt ellenszenvét legyőzni s a szavakat kimondani. Stella azonnal megértette, mire céloz és helyette fejezte be a mondatot:

— Igen, — mondá Romaine, — hallani kívántam, mennyire van a fiuval, s van-e remény felgyógyulásához. Talán, — láthatólag reszketett, a mint a kérdést tette, — talán öröklött örültség?

Érezvén, mily fontos ez alkalommal az igazság eltitkolása, Stella egyszerüen azt felelte, hogy röstellte megkérdezni, vajjon volt-e már a családban örültségi eset.

— Felteszem, — tevé hozzá Stella, — hogy nem kívánja látni a fiut, hogy személyesen győződjék meg állapotáról?

— Felteszi? — kiáltá Romaine indulatosan. — Biztos lehet benne, mondhatom. Maga a gondolat, hogy

láthatnám, megfagyasztja véretem. Oh! mikor fogok feledni! Mikor fogok feledni! Ki beszélt róla először? — kiáltá újból kitörő izgatottsággal, — maga, vagy én?

— Az én hibám volt, szívem; oly ártatlan, szelid és szép, hogy azt hittem, tán jól esnék és megnyugtathatná, ha látná. Bocsásson meg; soha sem fogunk többet beszélni róla... Tán vannak leírni való jegyzetei? Hisz tudja Lewis, hogy most én vagyok titkára.

És elvezette Romaynet dolgozó-szobájába, könyveihez és munkájához.

Midőn Hynd őrnagy megérkezett, Stellának gondja volt rá, hogy elébb egyedül találkozzék vele.

— Minél kevesebbet beszéljen a tábornok özvegyéről és fiáról, — suttogá, amint vendégét üdvözölve, kezet nyujtott neki.

Az őrnagy azonnal elérte.

— Legyen nyugodt asszonyom, — szólt, — eléggé ismerem férjét, hogy tudjam, mikép érti ezt. Különben csakis jó hirt hozok.

Mielőtt többet mondhatott volna, Romayne belépett s szívélyesen üdvözölte régi barátját. Ebéd után, mire a cselédség elhagyta az ebédlőt, az őrnagy elkezdett referálni.

— Kellemes meglepetésben fogom önöket részesíteni. — mondá. — Minden felelősségtől fel vagyunk mentve, a tábornok családját illetőleg. A hölgyek már utban vannak Franciaország felé.

Stellának azonnal eszébe jutott Camp-Hilban tett látogatásának egyik szomorú jelenete.

— Marillacné akkor egy fivérééről beszélt, ki nem helyeselte volt házasságát — mondá. — Megbocsájtott tán neki?

— Épen ezt cselekedte, asszonyom. — Igen természetesen, lealázásnak tartotta, hogy nővére férjhez ment oly emberhez, minő a tábornok volt. Csak nem rég jutott tudomására nővérenek özvegysége; s ő azonnal Angliába jött érte. Tegnap bucsuztam tőlök, amint együtt s boldogan visszatértek Franciaországba. Mindjárt gondoltam, menyire fog örvendeni, ha meghallja, hogy szegénynek szenvedései véget értek. Fivére elég gazdag, hogy mindnyájukat kellemesen fenntartsa, s a legjobb ember, kit képzelni lehet.

— Látta? — kérdé Stella mohón.

— A magán-tébolydában voltam vele.

— A fiu is visszatér Franciaországba?

— Nem. Egészen váratlanul leptük meg az intézetet és meggyőződünk róla, mily kitünően vezetetik. A fiu szenvedélyesen ragaszkodik az intézet tulajdonosához, egy vidám, szép öreg urhoz, ki angol játékaikra tanítja és egy ponit adott neki lovaglásra. A szegény teremtés sirva fakadt a gondolatra, hogy meg kell válnia a kedves helytől, anyja pedig sirva fakadt a gondolatra, hogy ott hagyja fiát. De hisz tudja, mi a jó anya — az nem ismer áldozatot ha gyermeke jóléte forog kérdésben. A fiu tehát az intézetben marad — talán hogy a kitünő életmód mellett még fel is gyógyúl. Igazság, Romaine, nagybátyja felkért, köszönném meg önnek sziveségét —

— Hynd! Csak meg nem mondta neki nevemet?

— Ne féljen! Mindenekelőtt uri emberrel van dolgunk. Midőn megmondtam hogy titoktartásra köteleztem magam még csak egy kérdést tett — azt kérdezte, gazdag ember-é? Nyiltan feleltem s bevallottam hogy évenként száznyolczvanezer forinttal rendelkezik.

— Nos, és?

— No hát, a legtapintatosabb módon intézte el a dolgot. — »Ily gazdag embernek«, — mondá — fel nem ajánlhatom az eddigi költségek megtérítését és hálásan ismerjük el tartozásunkat ismeretlen barátunkkal szemben. Azonban, ezentúl én fogom a költségeket fedezni. Ezt természetesen én is helyesltem. Időnként az anya is, én is hallani fogunk a fiúról. Vagy ha úgy akarja, Romaine, — most hogy a tábornok családja elhagyta Angliát, nem látom be, mért ne adhatna hirt az igazgató, egyenesen magának.

— Nem! — viszonzá Romaine határozottan. — Hadd maradjon minden úgy a mint van.

— Helyes. A tébolyda egészen közel van ide, Hampsteadben, azért gondoltam rá. Nem akarna-e egy kis zenével megörvendeztetni, asszonyom? — Ma nem? Akkor hát gyerünk tekézni, s minthogy a lehető legrosszabb tekéző vagyok, kérem, segítsen, hogy megverhessem ezt a tökélyt, azt a drágalátos férjét.

* * *

Másnap délután Eyrecourtné ő nagyságának komornája érkezett Tiz holdas parkba s levelet hozott Stellanak úrnőjétől.

»Édes Stellám — kénytelen vagyok mára kimentetni magamat Mathilda által. A világért sem tudom megérteni, mi lelt, de úgy látszik, rettentő rest lettem. Roppant nevetséges, beismerem — de valóban nem bírom elhagyni az ágyat. Meglehet, hogy egy kicsit mégis túlfárasztottam magamat tegnap. A kerti mulatóság után az opera, és az opera után egy bál, s a bál után ez az unalmas köhögés egész éjjel . . . egész lánczolat, nemde? Ments ki kedvesem a félelmetes Romaine előtt s ha ma délután kikocsizol, gyere velem csevegni egy kicsit. Szerető anyád

Eyrecourt Emilia.«

»U. i. Tudod hogy füllent Mathilda. Ha beszélni talál rólam egy szavát se hidd el.«

Stella ijedten fordult a komornához.

— Nagyon beteg édes anyám? kérdé.

— Oly beteg, asszonyom, hogy kérve kértem, engedné meg hogy orvosért küldjek. De hisz ösmeri urnőmet — hallani sem akart róla. . . Tán nagyságod befolyása. —

— Azonnal fogatok, s magát is haza viszem magammal.

Mielőtt távozott volna, Stella megmutatta a levelet férjének. Rokonszenvesen és szívesen beszélt, de nem titkolta, hogy teljesen osztja neje félelmét.

— Menjen azonnal, — valának utolsó szavai, — s ha hasznomat veheti, küldjön értem rögtön.

Stella későn este érkezett vissza és igen szomorú híreket hozott.

Az előhívott orvos őszintén bevallotta neki, hogy az elhanyagolt köhögés és folytonos fáradság igen komolylyá tették az esetet. Még nem mondhatja ugyan biztosan, vajjon imminens veszélyben van-e a beteg s eddig nem is találja szükségesnek, hogy Stella éjjel fennviraszszon nála — de a következő hászonnégyszáz óra határozni fog, s ekkor tisztán ki fogja mondhatni véleményét. Addig azonban, a beteg követelte, hogy Stella férjéhez térjen vissza.

Még az altató szerek befolyása alatt is, bár álmosan, egészen a régi maradt Eyrecourtné ő Nagysága.

»Te is nyugtalan vagy, Mathilda is ideges; nem tűnök két ilyen lényt ágyamnál. Jó éjszakát.

Stella lehajlott hozzá és megcsókolta.

— Három héttel a bál előtt küldendők szét a meghívók! . . . ne feledd — suttogá a beteg.

De másnap estig a betegség oly komoly szint öltött, hogy az orvosok félteni kezdték életét. Férje teljes beleegyezésével, Stella éjjel-nappal anyja beteg-ágya mellett maradt.

És ekkép, alig egy hónappal házassága után, Romaine ismét a magányos legény-ember életét vitte — könyveinek és tanulmányainak szentelve perczeit.

Azonban Eyrecourtné betegsége, minden előrelátást meghazudtolva, igen hosszadalmasnak bizonyult. Voltak időközök, a midőn erős természete diadalmaskodott a kórállapot pusztító hatalmán és ilyenkor Stella pár órára felkereshette férjét — bár minden perczen

várhatta a visszahivatást anyjához, ha a tünetek ismét veszélyesebb fordulatot vesznek.

Mi természetesebb, mint hogy Romaine egyedül könyveinél és íróasztalánál keresett menhelyet és szórakozást. Házassága óta most nyitotta fel először a nagy mappát, melyben Penrose a tervezett történelmi munka első, bevezető fejezeteit gyűjtötte volt össze. Csaknem minden lapon szeme titkárának és barátjának ismert és kedves irásával találkozott. Határozatának egy újabb megpróbáltatása volt ez, hogy egyedül kelle dolgoznia; soha oly fájdalmasan nem érezte Penrose távozását, mint jelenleg. Keservesen nélkülözte a kellemes hangot, a nyugodt, rokonszenves jelenlétet és mindennél jobban a feltétlen, teljes érdeklődést munkája eránt.

Stella mindent elkövetett, a mire egy feleség képes, hogy a megürült helyet lehetőleg betöltse; és a férj szerelme e kedves törekvésben a gyönyörű nő egy újabb báját találta fel, mellyel még tetézte azon új élet boldogságát, mit csak ő tárt fel előtte s csak általa ismert meg. De hol van a nő, ki végképen bele tudja élni magát egy férfi tudományos kutatásaiba, és absorbeáló szellemi munkálataiba? A nő szeretheti, imádkozhatja, bámulhatja, sőt hihet is benne minden más férfi felett; de (s az egyes kivételek csak a szabály mellett bizonyítanak —) határozottan nincs helyén, midőn férje dolgozó-szobájába lép, a mig toll van annak kezében.

Gyakran keserű sóhajjal tette le a tollat, felkiáltva: »Bár itt volna Penrose!« — Más barátainak pedig szinte nem vehette hasznát a magányos esti órák-

ban. Lord Loring társadalmi és politikai teendőivel volt elfoglalva és Hynd őrnagy, — mindig hű maradván elvéhez, hogy családjától szabadul amint szerit teheti, — ismét távol volt Londontól.

Egy napon, midőn anyósa még élet és halál közt vergődött, Romaine egyszerre megakadt munkájában, egy könyv hiánya következtében, melynek megszerzése elodázhatatlanul szükségessé vált, ha egyáltalán folytatni kívánta művét.

A Penrose által irt jegyzeteket elhányta volt s most nem tudta, hol keresse a kötetet, a British muzeumban-e, vagy a nagy könyvtárban Párisban.

Meglehet, hogy Penrose útbaigazíthatná, ha volt titkárának írnia. De nem ismervén Penrose lakcímét, eszébe jutott, hogy Loringék tán tudni fogják — s ezen eszme után indulva elhatározá, hogy Loringékhoz fordul.

HETEDIK FEJEZET.

Benwell atya és a könyv.

ROMAYNET Londonban első utja feleségéhez vezette, tudakozandó Eyrecourtné állapota felől. A tudósítás az eddigieknél valamivel kedvezőbb volt. A mint férjét átölelte, Stella fülébe súgta :

— Remélem, mihamarább visszatérhetek magához, szívem !

Lovait egy darabig pihentetni akarván, Romaine

gyalog ment el Lord Loring palotájáig. Amint egy szomszéd utcán áthaladt, csaknem legázoltatott egy gyorsan vágató egyfogatú kocsí által, mely egy urat vitt podgyászostúl.

Az úri ember Winterfield volt, útban a Derwent-szálloda felé.

Lady Loring teljes szolgálatkésztséggel átkutatta a jegytartó-kosarat, ekkép legbiztosabban remélvén célhoz juthatni, s Romayne kívánságát teljesíthetni. Penrose jegyet dobott ugyan Londonból való távozása alkalmával, de lakezime nem állt rajta.

Lord Loring, ki szintén nem volt a helyzetben, Romaynenek segédkezet nyújtani, a legjobb tanácssal látta el, a mennyiben oly egyénhez utasította, ki biztosan értesítve lesz Penrose tartózkodási helyéről.

— Benwell atya este felé okvetlenül itt lesz, — mondá. — Ha azonnal irni akarsz Penrosnak, tedd meg s Benwell atya később ráírhatja a czimet. De mielőtt irnál, engedd, hogy megkérdezzelek, biztosan tudod-e, hogy a könyv nincs meg könyvtáramban?

— Nem hiszem, — felelé Romayne, — azonban feljegyzem a czimét és itt hagyom levelemmel együtt.

Ugyanazon este udvarias levelet vett Benwell atyától, melyben ez tudtára adá, hogy a levél már útban van s a kívánt könyv nincsen meg Lord Loring könyvtárában. »Ha e ritka kötet megszerzése nehézségekkel találna járni,« — tevé hozzá a pap, — »csak óhajtságát kell kifejeznie és a legszivesebben fogom kölcsön kérni

egy vidéken lakó barátomtól, kinek könyvtárában, tudom, hogy megvan.«

Posta-fordultával megérkezett Penrose nyájas, szolgálatkész válasza. Nagyon sajnálta, hogy személyesen nem segítheti Romaynet. De az nem áll hatalmában; (röviden mondva, Benwell atya egyszerűen megtiltotta neki, hogy a foglalkozást, mellyel meg volt bízva, elhagyja.) A könyvre nézve, lehetők tartja ugyan, hogy a British muzeum katalógusaiban is feltalálható legyen — ő, a maga részéről, a párisi nemzeti könyvtárban találta meg.

E tudósítás azonnal ismét Londonba hozta Romaynet. Egyenesen Benwell atya szállására ment — a pap természetesen otthon volt, a látogatást várva. Fogadása a szerény udvariasság legtökéletesebb kimutatása volt. A legőszintébb barát részvételével tudakozódott »szegény Eyrecourtné ő nagysága állapota után.«

— Rövid idővel ezelőtt még szerencsém volt ő nagyságával theázni, — szolt; — rendkívül kellemesen és érdekesen társalgott — akkor lehetetlennek látszott a gondolat, hogy ily életvidor, élénk teremtés beteg is lehessen. És mily ügyesen eltitkolta az ön tervezett házasságát! Szabad-e ez alkalommal alázatos szerencsekivánataimat általadni?

Romayne sükségtelennek találta a papot arról értesíteni, hogy a titok nem is bizatott Eyrecourtnéra, csak egy-két nappal a menyegző napja előtt s ennél fogva nem is volt módjában oly titkot elárulni — mit nem tudott.

— Nőm és én egyetértettünk abbéli kívánságunkban, hogy menyegzőnk minél csendesebben menjen végbe, — felelé, miután a szokásos udvariassággal fogadta volna a pap szerencsekívánatait.

— És Romaynené ő nagysága? — folytatá Benwell atya. — Ez szomorú megpróbáltatás reá nézve. Bizonyára édes anyja ápolásával van elfoglalva?

— Szüntelenül; egészen egyedül vagyok jelenleg. Hogy másról beszéljünk, szabad-e kérnem, hogy Penrose válaszát olvassa át? Épen ez mentségem, ha netán zavarom mai látogatásommal.

Benwell atya a legfigyelmesebben olvasta át a levelet. Daczára második természetévé vált önuralmának, élénk, figyelő szeme felragyogott, amint a levelet visszaadta.

A pap ügyesen szőtt terve, (ép úgy mint Bitrake ur kutatása) meghiusult. Még Eyrecourtné ő nagyságát sem tudta rávenni, hogy Romayne házassági tervét elárulja. Legyőzhetetlen fecsegése mindannyiszor kikerülte legügyesebben felállított töreit. Még akkor is, midőn egész hideg vérrel a théa-asztalnál ülve maradt, miután a többi vendég már mind eltávozott, — az éles látásu asszony a legbámulatraméltóbb nyugalommal, egyszerűen felállt és — ott hagyta.

— Egy nagy ebéd és két estély vár még ma reám s ez épen délutáni erősítő kiszunyókálásom ideje. — Bocsánat, ha elhagyom — s kérem jöjjön el ismét, mielőbb!

Midőn a fatális házassági jelentést Rómába küldte, be kelle ismernie, hogy a hirlapoknak köszöni a hirt.

Elismerte a megalázást — elismerte a kudarcot, de korántsem a vereséget.

»Én Romaine gyöngeségére számítottam, — írta volt — és Eyrecourt kisasszony szinte Romaine gyöngeségére számított: és Eyrecourt kisasszony lett a nyertes, s nem én. Legyen hát. Majd eljön még az én időm is! Még pedig nem sokára.«

Ily módon békült ki helyzetével. És most, mikor visszaadta Romainenek Penrose levelét, tudta, érezte — hogy ideje elérkezett!

— Eyrecourtné ő nagysága egészségi állapota aligha fogja megengedni, hogy ön jelenleg Párisba menjen a kérdéses könyvért.

— Természetes, hogy nem!

— Akkor tán a British Museumba fog küldeni valakit a jegyzékek áttekintése végett?

— Ezt már is megtettem volna, Benwell atya, ha eszembe nem jutnak a levelében tartalmazott szíves czélzások vidéki barátját illetőleg. Még ha meg is van a könyv a British Muzeumban, még akkor is kénytelen volnék a nyilvános olvasóteremben dolgozni, hogy a szükséges részletet megszerezsem belőle. Pedig sokkal kellemesebb lenne reám nézve, ha kényem-kedvem szerint dolgozhatnám a könyvből otthon, ha ugyan hiszi, hogy barátja rám bizná a kötetet.

— Sőt bizonyos vagyok benne, hogy rá bizza. Barátom Winterfield úr, Beaupark House-ról Észak-Devonban. Tán már hallott is róla?

— Soha. A név teljesen ismeretlen előttem.

— Akkor jöjjön s ismerje meg az embert személyesen. Jelenleg Londonban van és én rendelkezésére állok.

Félórával később Romaine be lön mutatva egy előkelő modoru, szeretetreméltó, feltünően előnyös kinézésű férfiunak, ki pipázgatva olvasta napi lapjait. Hosszú nargilehjának edénye mellette a földön állt egy felől, míg a másik oldalon egy csinos fehér-vörös bagoly-eb nyugodott, urának lábaihoz simulva.

Mielőtt látogatói két perczig vele lettek volna, már tudta, mi hozta őket hozzá s azonnal sürgönylapért küldött.

— Házgondnokom meg fogja lelteni a könyvet és még ma délután a személy-vonattal elküldi lakására, — mondá Winterfield ur. — Egyuttal azt is megírom neki, hogy könyvtáram nyomtatott jegyzékét mellékelje a csomaghoz, azon esetre, ha netán még más könyvem is volna, melynek hasznát veheti.

Eszavakkal már el is küldte a sürgönyt a hivatalba.

Romaine megkisérlette, köszönetének kifejezését, de Winterfield ur semmiféle köszönetről nem akart hallani.

— Tisztelt uram, — szólott oly nyájas mosolylyal, hogy egész arcza felderült belé, — ön nagy történelmi munka megírásával van elfoglalva és én, egy obscurus falusi úri ember vagyok, kinek annyira kedvez a szerencse, hogy egy új könyv létrejöveteléhez hozzájárulhat. Tudhatja-e, nem várok-e egy udvariasan elismerő sort az előszóban? Én vagyok a lekötelezett a kettő közül s nem ön. Kérem, tekintsen ezentúl gyors

lábú küldöncz-fiúnak — vagy ha jobban szereti, a történelem muzsájának. Szivarozik ?

De Romaine izgatott idegzete nem tűrte a havannah illatos levelét. Benwell atya ellenben — ki minden jót méltányolni tudott, — a legszivesebben fogadta a kínált szivart.

— Benwell atya minden társadalmi erénnyel van felruházva, — folytatá Winterfield úr. — Rög-tön meglesz a kávéja s a legnagyobb czukorszelencze, mely a szállodában feltalálható, rendelkezésére fog bocsájtatni. Tökéletesen értem, hogy irodalmi munkálatai megrongálták idegzetét, — szólt Romainehez, miután megrendelte a kávét. — Művének már csak czime is elveszi a lélekzetét a magam-féle tétlen embereknek. »A vallások eredete!« — mily hatalmas tárgy ! Mily messzire kell visszapillantánunk, hogy az emberi család első imádóit meggleljük ! Hol vannak a hieroglyphák, Romaine ur, melyek a legkorábbi tudósításokat fogják felmutatni ? Afrika ismeretlen belsejében, vagy Yukatán rom-városaiiban ? Tudatlan ember létemre, szerény véleményem e kérdésben az, hogy az imádat első alakja csak a napimádás lehetett. Ne vegye rossz néven, Benwell atya — de bevallom, hogy bizonyos mértékben rokonszenvezem a napimádással. Különösen Keleten a nap feljötté kétségtelenül a legnagyobb szerűbb látvány — látható symboluma egy jótékony istenségnek, mely életet, meleget és világosságot ád teremtése világának.

— Mindenesetre nagyszerű, — helybenhagyá Benwell atya, kávéját megédesítve.

— Azonban nem is hasonlítható a nemes látványhoz Rómában, midőn a Pápa, Szent Péter erkélyéről áldását osztja a keresztény világnak.

— Ez a felfogás az ön szempontjából, helyes — mondá Winterfield ur. — De azért tagadhatatlanul sok függ attól is, miféle ember a Pápa. Ha hatodik Sándor korában éltünk volna, akkor is nemes látványnak hirdette volna áldását?

— Mindenesetre — a kellő távolságról, — viszonzá Benwell atya erélylyel. — Ah, önök eretnek, csak legrosszabb oldaláról ismerik ezt a szerencsétlen fölkenntet! Higyje meg Winterfield ur, alapos okunk van hinni, hogy (titokban) a legőszintébb megbánás töltötte el szívéét.

— Hogy ezt elhihessem, nagyon határozott bizonyítékokkal kellene birnom.

Ez a kérdés Romayne személyes tapasztalásának igen szomorú pontját érinté.

— Talán, — szólt, — nem is hisz a megbánásban.?

— Bocsánat, — felelé Winterfield — csak hogy nagy különbséget tesz az igaz és hamis megbánás közt. Hagyjuk ott hatodik Sándort, Benwell atya; ha támogató illusztrációra lesz szükség, én fogok szolgálni vele. Az igaz megbánás szerintem attól függ, vajjon egy embernek tiszta fogalma van-e saját indokairól — s tapasztalásom arra tanított, hogy e tiszta fogalom nem oly gyakori dolog, mint hinni lehetne. Mondjuk, például, hogy nagy bünt követtem el — —

Romayne nem birt ellentállni a kisértésnek.

— Mondjuk, hogy embertársai egyikét megölte,
— indítványozá.

— Legyen. Ha tudnám, hogy igazán valamely alávaló, önző személyes indokból meg akartam ölni és ha (mi nem következik) valóban képes vagyok bűnöm egész nagyságát átérezni — ez, szerintem, igazi megbánás. Bár gyilkos vagyok, ebben az esetben, mégis van bennem bizonyos morális érték. Azonban ha nem volt szándékom az embert megölni, — ha halála egyuttal az én szerencsétlenségem is, nem csak az övé — és ha (mi gyakran megtörténik,) mégis gyötör a megbánás, a valódi ok abban rejlik, hogy képtelen vagyok saját indokaimmal tisztába jönni, mielőtt a következményeket tekintetbe venném. Hamis megbánásom tudatlan áldozata leszek ekkép; és ha bátran kérdést intézek magamhoz, mi vakított el az eset valódi helyzetére nézve, be fogom látni, hogy az egész baj saját fontosságom hibás túlzásából ered, mely nem egyéb, mint merő önzés álruhában.

— Tökéletesen osztom nézetét, — mondá Benwell atya; — volt alkalmam már ugyanezt erősíteni a gyóntató-székből.

Winterfield úr kutyájára nézett és másról kezdett beszélni.

— Szereti a kutyákat, Romayne úr? — kérdé.
— Látom, hogy ebem szemei világosan mondják, mennyire megszerette önt, és farkának játéka ép oly ékeszólón kéri, hogy vegye figyelembe őt.

Romayne szórakozottan simogatta a kutyát.

Új barátja öntudatlanul, egy új oldalról világitotta meg életének legsetétebb részét. Winterfield előkelő, kellemes modora, a nagylelkű készség, melylyel könyvtára kincseit egy idegen rendelkezésére bocsájtotta, már is ellentállhatatlan vonzerőt gyakoroltak Romayne érzékeny természetére. Ez az előnyös hatás erősen fokozódott a merész és velős felfogás által, mit oly tárgyra nézve hangoztatott, melyben oly közlelől, és oly komolyan volt érdekelve.

— Gyakran kell látnom ezt az embert, — gondolá, míg a barátságos bagoly-eb hátát megveregette.

Benwell atya éles figyelmét ki nem kerülte az élénk változás, mely Romayne arcának kifejezéséből kitünt, s még inkább a mohó, érdekelt tekintetből, melylyel fejét felemelve, a kutyától el, a kutya urára pillantott

A pap észrevette a kínálkozó alkalmat és felhasználta.

— Soká marad még Tiz holdas parkon? — kérde Romaynetől.

— Magam sem tudom. Jelenleg még semmiféle tervünk nincs.

— Ha nem csalódom, megboldogult nagynénje, Lady Berrick után örökölte a birtokot?

— Attól.

A felelet nem igen bátorító hangon adatott; Romayne nem különös érdekléssel viseltetett a Tiz holdas park iránt. De Benwell atya ragaszkodott a tárgyhoz.

— Csak a múltkor hallottam emliteni, — folytatá, — hogy Lady Berrick igen szép képekkel birt. Most is ott vannak még a háznál?

— Természetesen. Nem élhetnék oly házban, hol szép képek nincsenek.

Benwell atya Winterfieldre nézett.

— Ismét egy kötelék ön és Romaine úr közt, — mondá, — eltekintve a kutyák iránti előszeretettőtől.

Ez azonnal létrehozta az óhajtott eredményt. Romaine mohó előzékenységgel meghívta Winterfieldet, képeinek megtekintésére.

— Nincsen ugyan sok, — szólt, — de a mim van, szép és érdemes a szemléletre. Mikor szerencsétet látogatásával?

— Minél hamarébb, annál jobb, — viszonzá-Winterfield barátságosan. — Nem leszek terhére hol nap — a déli napfény idejében?

— A mikor kívánja. Minden órában rendelkezésére állok.

Benwell atya többi kitünő tulajdona közé tartozott a művészi sakkozás is. Ha gondolatai e perczen szavakban kifejezést nyertek volna, ekkép hangzottak volna :

— »Sakkot a királynénak.«

NYOLCZADIK FEJEZET.

A mézeshetek vége.

MÁSNAP délben Winterfield egyedül érkezett meg Romaynenél. Benwell atya természetesen beleértetett a képek megtekintését czélzó látogatásba, azonban kimentette magát és engedelmet kért, hogy látogatását más-korra halaszthassa. Az ő szempontjából nem volt többé semmi nyerni valója, ha jelen is van a két férfi második találkozásán, Stella távollétében. Romayne saját szájából tudta, — s ez mindenestre a legbiztosabb forrás, — hogy Romaynené anyja ápolásával van elfoglalva és férje egyedül van.

— Eyrecourtné vagy jobban lesz, vagy meghal, — tanakodott magában a pap; — kitartással fogok tudakozódni egészségi állapota után s ekkép a legbiztosabban tudhatom meg, mikor tér vissza Romaynené Tiz holdas parkba és férjéhez. E visszatérés után semmi-estre sem mulasztom el, hogy Winterfieldet el ne kísérjem, ha újból elmegy a képeket megnézni.

De a túl-subtilis értelem egyik főhibája, hogy sokkal feltétlenebbül bízik számításaiba, semhogy az esetlegnek, az előre nem látott véletlennek megadná a maga jogát. Egyszer-kétszer megtörtént már Benwell

atyával, hogy túlságos okos számításait halomra döntötte a véletlen.

A következő események szintén akkép alakultak, hogy a véletlen túljárt a ravasz pap eszén.

* * *

Bár a megboldogult Lady Berrick által gyűjtött képek nagyságra és számra nézve csak igen szerény követelményekkel léphettek fel, érték és műbecs tekintetében a művészet remekei valának. Nehány kivételt leszámítva, az elmúlt félszázad legkitünőbb és páratlan angol tájfestőinek valának művei. Tíz holdas parkban nem volt rendes képtár. Oly csekély volt a képek száma, hogy a legkedvezőbb világosságban helyeztethettek el, a villa különböző lak-szobáiban. Turner, Constable, Collins, Dauby, Calcott, Linnell — itt voltak mind — és Beaupark House ura a legosztatlanabb élvezettel ment egytől a másikhoz, háborítlanul gyönyörködve a legművészbibb tájfestészetben, mit a világ valaha bámulhatott.

— Jobb lett volna, ha sohasem hí ide, — szolt Romaynehez, sajátságos, eleven modorával. — Nem tudok végkép megválni e képektől, ha ma búcsúzó. Úgy fogja találni, hogy újra meg újra felkeresem, míg csak meg nem ún és el nem utasít. Nézze ezt a tengeritájt. Ki gondol itt ecsetre és festékre? Igazság és természet, költői érzés és páratlan alkotási erő egyesülnek itten. A legtökéletesebb, mit álmodni lehet — megcsokolhatnám e képet.

Épen Romayne dolgozó-szobájában voltak, midőn

lelkesedése e furcsa kitörésének adott Winterfield kifejezést. Esetleg az író-asztalra esett tekintete. Néhány lap kézirat elborítva javításokkal és téntafoltokkal, magára vonta figyelmét.

— Ez a munkában lévő történelem? — kérdé.
— Ön nem azon írók egyike, kik a javításokat gondolatban végzik — ön tollal kezében csiszol és javít.

Romayne meglepetten tekintett rá.

— Erősen gyanakszom, Winterfield ur, hogy másra is használta már tollát, nemcsak levélíráásra.

— Valóban nem; nem érdelem jó véleményét ezen a téren. Azonban ha meglátogat Devonshireban, szerencsémnek fogom tekinteni, ha néhány érdekes eredeti kéziratot és korrekurát mutathatok, híres íróinktól, miket még édes apám gyűjtött. A czéh titkainak tudomását ezen irodalmi kincsek megvizsgálása útján sajátítottam el. Ha a közönség tudná, hogy minden író, ki e névre méltó, saját munkájának legszigorubb kritikusa, még mielőtt a művészek kezei közé kerül, — több érdekel és némi meglepetéssel olvasnák az álmatlan éjek gyümölcsét. Az az ember, ki tegnap az alkotás leglelkesebb tüzével dolgozott, ugyanaz, ki ma könyörtelen ítéletet ül a felett, mit maga hozott létre. Mily büvérő, mily hatalom rejlik a művészetben, mely ilyen kettős munkát követel mint ez!

Romayne nejeére gondolt — még pedig mosolyogva. Stella egyszer azt kérdezte tőle, körülbelül mennyi idejébe kerül egy oldalnyi kézirat megírása? A válasz csodálkozással és sajnálattal tölté el.

— Mért fárad oly rendkívüli módon? — szólt szelid szemrehányással. — Higyje meg, szerelmem, ép úgy tetszenék az embereknek munkája, ha csak felényi időt és fáradságot pazarolna rá.

A tárgy változtatása kedvéért, Romaine egy másik szobába vezette látogatóját.

— Van itt egy képem, — szólt, — mely egy újabb iskolához tartozik. Nehéz és lelkiismeretes munkáról beszélt az egyik művészet terén; ime itt áll előtte egy másik művészetben.

— Igen, igaza van, — viszonzá Winterfield, — itt van a helytelenül alkalmazott, nehéz munka, mely nem vezéreltetett józan kritika által és nem tudja hol és mikor kell megállni. Megakarnám bámulni és helyébe sajnálni kezdem a szegény művészt. Nézze ezt a megéjtett lombtalan fát a távlat közepén. Minden legkisebb kéregporczika, a leglelkiismeretesebben reprodukálva van s a hatás — a szinezett fényképe. A jó tájkép nem különböző részletek sorozata, — nem keresi, nem kívánja látni, minden fa egyes kis ágacsáját — a természetben az egészet látja s az egészet s az egésznek teljes benyomását akarja a képen feltalálni. Ez a vászon, a türelem és fáradság győzelmét képviseli, s ép úgy jött létre mint a műhímzés, mely tisztán egymáshoz sorolt, nagy mügonddal, de gépileg kidolgozott apró részletekből áll. A háládatlan megkönnyebbülés érzésével fordulok el e képtől, s kipihentetem szememet amaz élő virág piramisokon.

Ezt mondva tényleg az ablakhoz lépett, mely a házat környező kertre nyílt.

E perczen a távolból közelgő kocsirobaj hallatszott. Nyitott hintó tünt fel a kociút kanyarulatánál. Winterfield az ablakhoz hitta Romaynet.

— Látogató — kezdé, — aztán egyszerre visszalépett és szót sem szólt többet.

Romayne kitekintett és felismerte feleségét.

— Engedelmet kérek egy perczre, — mondá, — Romaynené.

E reggelen, Eyrecourtné változékony állapotában ismét beállt ama megnyugtató, vagy legalább pihentető rövid javulási időszakok egyike, melyek megengedték, hogy Stella olykor néhány órát férjénél töltsön, mi mindig végtelen boldogságára szolgált.

Romayne sokkal gyorsabban hagyta el Winterfieldet, neje fogadtatására sietve, semhogy észrevette volna, hogy látogatója mintegy kövémeredten állt meg a sarokban hová az ablaktól visszalépve elvonult.

Stella már kiszállt a kocsiból mire férje odaért hogy lesegitse. A néhány lépcsőfokon, mely az előcsarnokba vezetett oly lassan és oly fáradtságosan haladt fel, mintha valami nyomorék öregasszony volna. Arcának zománczos, halvány rózsás pirja, mely egyik főszepségét képezé, hamvas-szürke, halottias színre változott...

Meglátta Winterfieldet az ablakban.

Egy pillanatig Romayne szótalán ámulattal és ijedtséggel nézett nejeire. Az előcsarnokból nyiló legközelebbi szobába vezette és ott karjaiba zárta.

— Szerelmem! — kiáltá a leggyöngédebb sajnálkozással; — ez a folytonos ápolása édes anyádnak,

végkép megtörte erődét. — Ha önmagadra nem akarsz gondolni, gondolj reám — ez kötelességed. Az én kedvemért Stella, itt kell maradnod s pihened kell, különben teljesen kimerülsz. Most először zsarnok leszek — nem engedem, hogy egyhamar visszatérj a betegágyhoz.

Stella igyekezett magát összeszedni, még mosolyogni is próbált, de oly rosszul sikerült, hogy ennek tudatában, csókokban keresett menhelyet.

— Igaz, nagyon megérezem az átélt aggodalmat és virasztást, — mondá. — De anyám állapota valóban jobbra fordult, s ha ez csak így tart még egy ideig, a megnyugvás áldott érzete új erőt fog adni.

Elhallgatott s minden bátorságát összeszedte, hogy ki bírja mondani a következő szavakat — a közönséges és mégis oly iszonyú szavakat — miket előbb-utóbb kimondani kénytelen.

— Látogatója van, — szólt végre.

— Meglátta az ablaknál? Rendkívül kellemetes ember. Tudom, hogy tetszeni fog. Más körülmények közt bemutattam volna. De ma nincs elég jól, hogy idegeneket láthasson.

Stella sokkal inkább el volt határozva rá, hogy minden áron elejét veszi a lehetőségnek hogy Winterfield valaha ismét átlépje küszöbét, semhogy most visszariadt volna a vele való találkozástól.

— Nem vagyok annyira beteg, mint gondolja, — szólt bátor elszántsággal. — Ha visszatér új barátjához, elkisérem ; kissé fáradt vagyok, ez az egész.

Romayne aggályosan tanulmányozta arczát.

— Hadd hozzak egy pohár bort, — szólt.

Stella elfogadta az ajánlatot. Maga is szükségét érezte.

Midőn férje elfordult, hogy csengessen, neje végre kifejezést adott a kérdésnek, mely azon pillanat óta üldözte, hogy Winterfieldet az ablakban meglátta.

— Hogyan és hol ismerkedett meg ezen úri emberrel?

— Benwell atya által.

A válasz nem is volt meglepő reá nézve. — Lady Loring báli estéje óta, mindig gyanakodott a papra. Házas életének jövője — ezt most egyszerre megértette — egyedül attól függ, képes lesz-e a két férfi közti intimitást megakadályozni. És ez a tudat adott bátorságot neki Winterfield elé lépni.

Miként találkozók velem? A pillanat ösztöne, a veszély érzete, a legrövidebb módra utalt, mely őt borzasztó helyzetéből leghamarabb kimentheté: — úgy kell őt fogadni, mintha sohase látta volna! mint egy idegent.

Ki itta a pohár bort és Romayne karjába fűzte karját.

— Nem szabad még tovább is várakoztatni barátját — szólt; — gyerünk!

Amint áthaladt az előcsarnokon, gyanusan nézett a kapu felé. Tán megragadta ezalatt az alkalmat s elhagyta már a villát. Máskor, kétségtelenül eszébe jutott volna, hogy az ildomosság legegyszerűbb törvénye is rá kényszeríté Winterfieldet, hogy Romayne visszatértét bevárja.

Saját világ-ösmerete megértetné vele, hogy bárminemű durva és goromba tett egy jó nevelésű világfi részéről elkerülhetlenül gyanúra adna okot, még pedig talán épen valamely kényes okra gyanakodnának — ezt az okot Stella véletlen megjelenésével hozva összefüggésbe . . .

Romayne föltárta az ajtót s a házaspár együtt lépett a szobába.

— Winterfield úr, engedje, hogy bemutassam nőmnek.

Meghajlottak egymás előtt, a szokott udvarias szavakkal üdvözlék egymást, de az emberfeletti erőfeszítés, melyen mindketten keresztülmentek, világosan kitünt. Romayne szokatlan feszélyt és ridegséget vett észre nején és csodálkozva jegyezte meg, mennyire különbözik Winterfield jelenlegi modora azon könnyed, kellemes bánásmódtól, mely annyira megnyerte volt tetszését. A mai napság oly ritka férfiak közé tartozott talán, kik nők jelenlétében zavartak és tartózkodók?

Hát Stella feltűnő magaviselete csak egészségi állapotának róható-e fel? Jóllehet, mindkét esetben helyesen magyarázta a meglepő tapasztalást. Házi úri szerepének megfelelőleg, természetesen segíteni igyekezett a feszült helyzetben.

— Winterfield úrnak annyira megtetszettek a képek, hogy gyakoribb látogatását volt szives megígérni, minél többször kívánván gyönyörködni bennök, — szólt Romayne nejéhez. — És egyik kedvencz képe esetleg épen a maga kedvencze is.

Stella kísérletet tett, Winterfield arczába nézni. de szemei megtagadták a szolgálatot. Feléje fordult, szemlesütve, — ez volt az egész.

— Tán a tengeri-kép a dolgozó-szobában? — mondá halkán.

— Igenis, — felelé Winterfield, feszes udvariasággal; — úgy látszik, a művész legszebbb művei közé tartozik.

Romayne leplezetlen bámulattal nézett látogatójára. Mily közömbös mindennapiságra változott Winterfield élénk lelkesültsége Stella jelenlétében!

Stella észrevette, hogy valami igen kellemetlen hatást tesz férjére s bár nem volt tisztában vele, mi az, de elejét igyekezett venni. Egy uj indítvánnyal állt elő.

Nem csak Winterfieldről akarta elfordítani férje figyelmét, de arra is alkalmat akart szolgáltatni, hogy pár perczre elhagyja a szobát.

— A kis olajfestmény hálósobámban ugyanazon művésztől való, — mondá. — Winterfield úr tán szintén szivesen látná. Ha csengetni akarna, Lewis, elküldeném érte komornámat.

Romayne sohasem engedte meg többé cselédségének, hogy műremekeihez hozzá nyúljon, a mióta egy ügybuzgó szobaleány megmosta egyik antik fösszöntvényét. Csakugyan azon értelemben válaszolt, amint neje előre látta.

— Nem, nem! — kiáltá. — Elhozom a képet magam. — Vidáman fordult Winterfieldhez. — Készül-

jön el egy oly munka látására, mit újra »csókolni való«-nak fog találni. — Mosolygott és elhagyta a szobát.

A pillanatban, hogy az ajtó betévődött, Stella közelebb lépett Winterfieldhez. Gyönyörű arcza eltorzult a megvetés és harag vegyes érzetében. Parancsoló, dühös suttogással szólt hozzá:

— Van-e még kimélete erányomban?

A férfi tekintete, amint a haragvó nő e kérdést intézte hozzá, a legfeltünőbb ellentétben tüntette fel arczát Stelláéval. Sajnálkozó bánat volt szemeiben, gyöngéd elnézés és tisztelet hangzott ki hangjából, amint felelé:

— Többet mint merő kiméletet érzek irányában,
Stella —

A nő haragosan szavába vágott.

— Hogy mer keresztnevemen szólítani?

Oly szelidséggel mentegetődzött Winterfield, mely minden nő szívét meglágyította volna.

— Még mindig nem akarja elhinni, hogy soha sem csaltam meg? Az idő még sem engesztelte ki erányomban?

A nő még az eddiginél is megvetőbben nézett rá.

— Kiméljen meg mentegetődzéseitől, — szólt; — eleget hallottam belőlük két évvel ezelőtt. Megteszi azt, a mit kívánni fogok öntől?

— Hisz tudja hogy megteszem.

— Vessen véget férjemmel való ismeretségének. Vessen véget neki, — ismétlé indulatosan, — mától fogva, azonnal és örökre! Bizhatom önben, hogy megteszi?

— Azt hiszi, hogy átléptem volna e ház küszöbét, ha tudtam volna, hogy ő a kegyed férje?

E felelet alatt egyszerre átváltozott, arcát elfutotta a láng, hangja sértett önérzetében megszilárdult. De pillanat alatt hangja ismét megszelidült és jóságos kék szemei szomorú odaadással nyugodtak a fiatal asszonyon.

— Bizvást megnyughatik benne, hogy még többet is fogok tenni, mint a mennyit kíván, — folytatá. — Ön nagy hibát követett el.

— Miféle hibát?

— Midőn Romaine úr bemutatott egymásnak, úgy fogadott mint merő idegent és nem engedett más választást, mint hogy hasonlólag járjak el.

— Kivánom, hogy idegen legyen.

Legélesebb szavai sem voltak képesek Winterfield szelid modorát megváltoztatni. Ép oly szívesen és türelmesen beszélt, mint azelőtt.

— Elfelejtji, hogy kegyed és édes anyja két évvel ezelőtt vendégeim valának Beaupark Houseban.

Stella azonnal megértette, mire czéloz, sőt többet is. E perczen eszébe jutott, hogy Benvell atya meglátogatta Beaupark Houset. Tán hallott is ott tartózkodásukról. Néma ijédelemmel egymásba kulcsolá kezeit.

Winterfield szeliden megnyugtató.

— Ne féljen, ne engedjen rettegésének, — mondá. — Távolról sem valószínű, hogy Romaine úr valaha tudomást szerezzen róla, hogy ott voltak. Azonban, ha megtudja és kegyed tagadja, megteszek kegyed-

ért olyat, a mit egy élő lényért se tennék: — szintén tagadni fogom. — Nyugodt lehet — nem fedezhet fel semmit. Legyen boldog — és feledjen el.

Most először mutatta Stella az elérékenyülés jelét — elfordítá fejét és fájdalmasan felsóhajtott. Bár elméje folyton-folyvást el volt telve azon parancsoló eszmékkal, hogy Benvell atya ellen intse őt, még annyira sem volt képes saját hangja felett uralkodni, hogy hallhatóan, érthetően megkérdezze: mikép ismerkedett meg a pap-pal. Férfias alázatossága, tiszteletének teljes, megindító őszintesége, akarata ellenére is Winterfield szószóló voltak nála.

Pillanatig némán állt, hogy ismét nyugalomra kényszerítse magát; de ekkor már Romayne is visszavért hozzájuk, a képpel kezében.

— Itt van ni! — szólt. — Semmi egyéb, csak egy gyermek-csoport, virágot szedve az erdőszélen. Mit gondol felőle?

— A mit a nagyobb munkáról gondoltam, — viszonzá Winterfield. — Órákig tudnám nézni. — Ez alatt órájára nézett. — Azonban az idő szigorú urunk most rám parancsolja, hogy hosszú látogatásomnak végre véget vessek. Köszönöm, őszintén köszönöm szivességét.

Winterfield mélyen meghajtá magát Stella előtt.

Romayne azt gondolta magában, hogy látogatója bátran élhetett volna az angol szokás szabadalmával s kezét foghatott volna nejével.

— Mikor jön el ismét a képeket nézni? — kérde Romayne előzékenyen. — Akar-e velünk ebédelni

valamely nap, hogy meggyőződjék róla, mily kitünően bírják a lámpafényt?

— Fájdalom, kérnem kell, hogy mentsen fel. Terveim tegnapi találkozásunk óta teljesen megváltoztak. Kénytelen vagyok Londont elhagyni!

Romayne semmi áron nem akart megválni tőle ily feltételek mellett.

— De tudatni fogja velem, ha ismét megérkezik?
— mondá.

— Mindenesetre.

E rövid válasszal elsietett.

Romayne kicsit elgondolkozott, mielőtt visszatért volna nejéhez.

Stella modora új ismerőse fogadásában, bár nem volt épen egészen udvariatlan, mindazonáltal távolról sem volt bátorító. Mily rendkívüli, megmagyarázhatlan szélső tette érzéketlenné egy oly határozottan kellemes ember társadalmi vonzóságával szemben? Valóban nem csodálatos, ha Winterfield barátságos szeretetreméltósága lehűtetett azon feltűnő ridegség által, melylyel a ház asszonya üdvözlé!

Másrészt azonban be kelle tudni Stellának anyja miatti aggályát, valamint nem is lehetett megtagadni a részvétet megtámadott egészségétől sem. Bár férje visszaríadt a gondolattól, hogy most nyomban szemrehányást tegyen neki barátja fogadtatása miatt — még sem volt képes önmaga előtt tagadni, hogy nejében ezuttal kellemetlenül csalódott.

Midőn visszatért a szobába, Stella fálnak fordított

arczezal feküdt a chaise-longueon. Sirt és nem merte elárulni férje előtt.

— Nem fogom zavarni, — szólt Romayne, és dolgozó-szobájába vonult vissza.

A ritka kötet, mit Winterfield oly szeretetreméltósággal rendelkezésére bocsátott, már szobájában asztalán várt reá.

Benwell atya mitsem vesztett azáltal, hogy nem volt jelen Winterfield Stellának való bemutatásánál. Őszintébb indulat nyilatkozatának volt szemtanuja, midőn Lord Loring képtárában látta találkozásukat. Azonban, ha Romaynet most saját szobájában olvasni s Stellát a magáéban titokban sirni látta volna, még az napi postával ünnepélyesen bejelentette volna Romában, hogy sikerült neki a visszavonás és elidegenkedés első csiráját férj és nő közt elhinteni!

Hallelujah!

KILENCZEDIK FEJEZET.

Benwell atya levelezése.

A Szt. Rend titkárának, Róma.

UTOLSÓ odavetett soraimban nem volt időm önt egyébről értesíteni, mint Romaynené váratlan megjelenéséről azon látogatás alkalmával, mit Winterfield férjénél tett. Ha jól emlékszik, akkor is intettem, nehogy túlságos fontosságot tulajdonítson azon körülménynek, hogy épen

akkor távol valék. Jelen tudósításom bebizonyítandja a Főtisztelendő Atyáknak, mennyire biztosak kezeimben a gondomra bizott magas érdekek.

»Eddig a szükséges időközökben három látogatást tettem. Az elsőt Winterfieldnél, (mit röviden említettem is utolsó levelemben;) a másodikat Romaynenél; a harmadikat a betegnél: Eyrecourtné ő nagyságánál.

»Mind a három esetben fontos eredményre jutottam.

»Mindenekelőtt forduljunk Winterfieldhez. Szállodájában találtam, pipafüst fellegekbe burkoltan és kedvetlen, elégedetlen, setét hangulatban. Ugy téve, mintha ezt nem venném észre, a legártatlanabbul kérdést tettem, mikép tetszettek Romayne képei.

» — Irigylem tőle képeit,« — volt egyedüli felelete.

»Es hogy tetszik Romaynené?« — kértem tovább.

»Letette pipáját és figyelmesen rám nézett. Hízlegnek magamnak vele, hogy arczom ugyanesak nem mondott neki semmit. Újra nagyot szippantott pipájából és kutyájával kezdett játszani.

» — Hogy őszintén feleljek, — tört ki egyszerre kissé indulatosan, — be kell vallanom, hogy nem igen szives fogadtatásban részesültem Romaynené részéről.

»Itt egyszerre elakadt. Winterfield a legőszintébb, úgy szólván átlátszó ember. Szemeim keresztül egyenesen a lelkébe nézünk. Azonnal felismertem, hogy csak egy részét (s tán igen csekély részét) mondta meg a valónak.

»Megmagyarázhatja-e magának az ilyen fogadtatást? Tud rá okot?

»Röviden felelt:

»— Nem! —

— Akkor tán én magyarázhatom meg, — folytattam. — Megmondta-e Romayne úr nejének, hogy ön általam lett bemutatva férjének?

»Winterfield újra fürkészőleg nézett szemem közé.

»— Jóllehet, Romayne úr megmondta, midőn lesietett nejét a lépcsőnél fogadni.

»Ebben az esetben, Winterfield úr, a magyarázat oly világos, mint délben a nap. Romaynené szenvedélyes protestáns; és én, én katolikus pap vagyok.

»Oly mohósággal kapott e magyarázaton, mely még egy gyermeket sem csalt volna meg. Belátja az indokot? Felmentettem a fáradságtól, hogy Romaynené feltűnő magaviseletét indokolja!

»Egy nő vallásos előítéletei, — folytattam a legbarátságosabb hangon, — komoly férfi előtt soha sem bírhatnak fontossággal. Ön szivessége által komolyan lekötelezte Romayne urat, ő érdeklődik iránta és ismeretségét folytatni kívánja. Csak elmegy újból a Tizholdas parkba?

»Újra rövid felelettel igyekezett lerázni.

— Nem hiszem, — szólt.

»Azt mondtam rá, hogy ezt nagyon sajnálnám. — Külömben, tevém hozzá, mindig találkozhatik vele itt, ha épen Londonban időz.

»Nagy füstfelleget fújt a levegőbe, de nem válaszolt. Nékem azonban semmi kedvem sem volt hallgatással és füsttel kifizettetni magamat.

»Vagy tán, — folytatám, — megtisztel kegyes megjelenésével szállásomon, hol szerény kis ebédnél szívesen látom az urakat?

»Ildomos úri ember létére, akarva nem akarva felelni volt kénytelen.

»Rövid habozás után:

» — Ön igen szives, — mondá, — de jobb szeretném, ha elmaradna az egész. Tán másról beszélnék, Benwell atyja.

»Tehát másról beszéltünk. Ép oly szeretetreméltó volt mint rendesen, de nem volt jókedvü.

» — Úgy hiszem, átrándulok Párisba, a hó vége előtt, — mondá.

»Hosszabb időre? — kérdém.

» — Oh nem. Nyolcz vagy tiz nap mulva ismét itt talál.

»Midőn távozni készültem, saját jószántából viszatért a tiltott tárgyhoz. Komolyan mondá:

» — Két szivességre akarom felkérni. Az első az, hogy ne tudassa Romaine úrral jelenléteket Londonban. A második — ne kívánjon tőlem semmiféle magyarázatot.

»Találkozásunk eredményét igen könnyű néhány mondatba foglalni.

»Egy lépéssel közelebb vitt a felfedezéshez. Erről meggyőződöttett Winterfield hangja, kifejezése, modora — Romaine iránti érzésének e gyors változása, indokát csak azon féltékenységben leli, melylyel azon férfi iránt viseltetik ki Eyrecourt kisasszonyt nőül vette. Ama com-

promittáló körülmények, mik ügynököm minden kérdezősködése daczára, sem valának kideríthetők, egyszerüen mondva, valami szerelmi viszonyra vonatkoznak — és semmi másra.

»Emlékezzék meg mindarról, mit annak idejében Romayne sajátságos hajlamairól és természetéről irtam, és aztán fesse ki magának, ha képes reá, milyen lesz az eredmény, ha egyszer képesítve látjuk magunkat, Vange monostor urát a valódi tényálladéokra nézve felvilágosítani!

»Mi a házaspár jelenlegi viszonyát illeti, legegyszerűbb, ha elmondom mi történt, midőn egy-két nappal később látogatást tettem Romaynenél.

»Mily bölesen cselekedtem, hogy Penroset kezem ügyében marasztottam. Szükségünk lesz még reá.

»Midőn Tiz holdas parkba érkeztem, Romaynet dolgozó-szobájában találtam. Kézirata előtte feküdtugyan, de nem dolgozott. Kimerülten, szenvedően nézett ki. Mai napig sem tudom, tulajdonképen miféle idegbajban szenved; csak arczáról olvashattam le, hogy utolsó találkozásunk óta ismét rosszabbra fordúlhatott baja.

»Első udvarias kérdéseim, természetesen, nejére vonatkoztak, ki még mindig anyja ápolásával van elfoglalva. Eyrecourtné ő nagysága, az orvosok kijelentése szerint, veszélyen kívül van. A jó asszony azonban, ki melleleg mondva, mindig kész más embereknek orvosokat ajánlani, — folyton-folyvást erejéről ábrándozik s állítása szerint, sokkal hatalmasabb testalkatú, semhogy gyógykezelésre szorúlt volna. Orvosa teljesen

leányára, Romaynenéra kénytelen bizni az ügyet, hogy anyját az orvosszerek rendes szedésére rávegye.

»Ne higgye, hogy ok nélkül fárasztom e felületes részletek felemlítésével. Okunk lesz Eyrecourtnéra és leányára visszatérni.

»Még nem voltam öt perczig társaságában, midőn Romayne azt kérdezte tőlem: láttam-e Winterfieldet Tiz holdas parkban tett látogatása óta.

»Igenlőleg feleltem, s aztán bevártam a következő kérdést. Romayne teljesen megfelelt várakozásomnak, s kérdést tett, vajjon Winterfield elhagytá-e már Londont,

»Orvosi tekintélyek bizonyítéka szerint, vannak bizonyos esetek, a midőn még mindig előnyösnek tekinthető a betegen való érvágás. Hasonlólag vannak más esetek, a midőn az igazság bevallásának veszedelmes rendszere szinte hasznosnak bizonyulhat. Azt mondtam tehát Romaynenek :

»Bizhatom-e benne, hogy titokban tartja, a mit mondok, ha őszintén felelek? Winterfield úr, sajnálatomra, nem szándékszik önrel való ismeretségét folytatni. Felkért, titkolnám el ön előtt jelenlétét Londonban.

»Romayne arca legvilágosabban elárulta, hogy röstelli a dolgot és komolyan boszankodik.

»— Abból, amit ön mond, Benwell atya, egy szó sem fog kihatolni e szoba falain túl, — viszonzá. Megmondta-e Winterfield az okot, miért nem kívánja folytatni az ismeretséget?

»Még egyszer megmondtam az igazat, udvarias sajnálkozásom kíséretében :

»Winterfield úr Romaynené ő nagysága hideg fogadtatását említette.

»Romayne talpra ugrott és indulatosan járt fel s alá a szobában.

»— Elviselhetetlen egy eset! —« mondá, mintegy hangosan gondolkozva.

»Az igazság megtette volt hatását. Azon ürügy alatt mintha nem hallottam volna szavait, azt kérdelem tőle:

»Hozzám tetszett szólni?

»Most már szelidebb kifejezést használt.

»— Valóban nagyon szerencsétlen egy eset, — mondá. — Azonnal vissza kell küldenem az értékes könyvet, mit Winterfield úr nekem kölcsön adott. És ez nem is a legrosszabb. Még vannak más kötetek is könyvtárában, miknek felhasználhatása érdekemben állana. — Azonban most már szó sincs róla, hogy kölcsön kérhessem azokat. Főképp jelenleg, hol elvesztettem Penroset, azt reméltem, hogy Winterfieldben oly barátot találtam, ki munkámmal, terveimmel rokonszenvez. Oly vidító és vonzó valami van modorában és nézeteiben épen azzal a merészséggel bir, mely a magamféle embert kielégíti és érdekli. Kellemes jövőnek néztem elébe és azt fel kell áldoznom — és minek? Egy nő szeszélyének!

»A mi álláspontunkról tekintve a dolgot — okvetlen kénytelen valék Romayne hangulatát támogatni. Megkísérlettem, mi lesz, ha szerényen magamra veszek minden felelősséget. Észébe juttattam, hogy

tán én vagyok (egész ártatlanul) Romaine e kellemetlen csalódásának oka.

»Meglépetten tekintett rám; nyilván nem értett. Ismételtem, a mit Winterfieldnek mondtam: »Felemlítette ő nagysága előtt, hogy általam lett bemutatva Winter

»De türelmetlenségében nem engedett kibeszélnem.

— »Igen felemlítettem, — szólt. — Hát aztán?

— »Bocsásson meg, ha arra figyelmeztetem, hogy ő nagysága protestáns előítéletekkel bír, — viszonzám. — Úgy hiszem, Winterfield úr, mint katolikus pap barátja, nem lehet szívesen látott vendége.

»Csaknem megharagudott ugyanazon magyarázat miatt, mely Winterfieldnek oly elfogadhatónak tetszett.

— »Ostobaság! — kiáltá. — Feleségem sokkal jobb nevelésű és emelkedett gondolkozású nő, semhogy előítéleteinek ily módon adna kifejezést. Winterfield egyénisége kelthetett benne valami megfoghatlan ellenszenvet — vagy —

»Elhallgatott és elgondolkozva fordult az ablakhoz. Bizonyára a gyanu kétes világa kezdett derengeni lelkében s ezt csak e perczen vette észre, bár még távolról sem volt tisztában vele. Én, tőlem telhetőleg igyekeztem az új irányban tovább terelni.

»Miféle más ok létezhetnék ezenkívül? — kérdezém.

»Romaine indulatosan felém fordult:

— »Én nem tudom. Hát ön tudja?

»Udvarias intésre vetemedtem.

»Tisztelt uram. Ha ön nem talál más okot, miképp találhatnék én? Amint mondja, csak valami megmagyarázhatlan ellenszenv keletkezése lehetett. Az ilyen dolgok elő szoktak fordulni idegenek közt. Úgy hiszem, nem tévedek, ha felteszem, hogy Romainné ő nagysága és Winterfield úr idegenek.

»Szemeiben egyszerre vészt jósló módon kezdett villámlani; az új eszme megfogamzott agyában.

— »Úgy találkoztak, mint idegenek, — mondá.

»Itt ismét elakadt és visszatért az ablakhoz.

»Éreztem, hogy eltalálom veszteni a bizalmában megszerzett tért, ha még tovább folytatom e tárgyat. Azonfelül volt rá okom, hogy Penroset is előhozzam még. Esetleg, épen az nap reggel kaptam volt tőle levelet s utóiratában legszivesebb üdvözlését küldi szeretett barátja és gazdájának.

»Átadtam tehát az üzenetet. Romaine azonnal hátranézett rám s arcza átváltozott. Penrose nevének merő hallása enyhítőleg látszott hatni a borongásra és gyanura, mely egy pillanattal előbb lelkére nehezült.

— »Nem is képzelheti, mily nehezen nélkülözöm a szelid, kedves fiut; szólt szomoruan.

»Mért nem ír neki? — indítványozám. »Bizonyosan nagyon örülne, ha ismét hírért venné.

— »Nem tudom, hová irjak.

— Hát nem küldtem el lakezimét, midőn levelét általszolgáltattam?

— »Nem.

»Akkor engedje, hogy azonnal jóvá tegyem fele-
dékenységemet.

»Ott nyomban felirtam a czimét és bucsút vettem.

»Az ajtó felé haladva, egy mellék-asztalon észre-
vettem a katolikus könyveket, miket Penrose Romayne-
nél hagyott. Egyikök nyitva volt s írón hevert mellette.
Jó jelnek néztem ezt, de nem szóltam semmit.

»Romayne bucsúzaskor melegen megszorította
kezemet.

— »Ön igen szives és barátságos volt, Benwell
atya, — szólt. — Örvideni fogok, ha mielőbb meglá-
togat ismét.

»Ne említse kérem ott, hol tán ártalmamra vál-
hatnék a sziv lágyság e vallomását; de higgye el, meg-
sajnáltam a szegény embert. Mindent feláldozott házasa-
ságának és házasságában nyilván — csalódást talált.
Mennyire juthatott, ha még v e l e m is barátságos volt.

»Annak idejében természetesen szabadságot adok
Penrosenak. Előre látja-e már tisztelt barátom, ugy mint
én, a szelid, jó fiu gyors visszatértét régi foglalkozásá-
hoz, a kitérítés félbeszakított munkájának rohamos elő-
meneteleit; és a protestáns feleséget, ki hamis helyze-
tét, melybe Winterfield rossz fogadtatása által férjével
szemben került, Penrosera való féltékenysége által még
egyre súlyosbbitja?

»Csak türelmet, tisztelendő társam! Az én jöven-
dőbeli láthatáromon a Vange birtok már kissé közelebb-
nek látszik az Egyházhoz, mint eddig volt!

»Másnap elmentem Eyrecourtné ő nagysága hogyléte után tudakozódni. Kedvező választ nyertem. Három nappal később ismét elmentem és még kedvezőbb híreket hallottam. Tudtomra adatott egyúttal, hogy Romaynené már visszatért Tiz holdas parkba.

»Az életemben tapasztalt siker nagy részét higadtságomnak köszönhetem. Sohasem sietek. Most sem siettem. Az idő gyakran alkalmakat is hoz magával — és az ilyen alkalmakra vární, mindig érdemes dolog.

»Hadd magyarázzam ki ezt érthetőbben.

»Eddig az esetleg meglepően kezemre játszott, mint például Eyrecourt kisasszony és Winterfield ur találkozása alkalmával, a Loring-féle képtárban. Lehetetlen, hogy meg ne ért volna az idő egy második ilyen véletlen szerencse-esetre.

»Azonfelül szükségesnek ismertem el, hogy elharmkodott lépéseim által valahogy meg ne zavarjam a Romayne és Penrose közti barátságos viszony újjászületését.

»Itt van ni, ez már két ok, mért nem akartam sietni! Valamely szeles hajlamú ember, az én helyzetemben, valószínűleg már Romayne és Winterfield első találkozása alkalmával is felemlítette volna Eyrecourt kisasszony férjhezmenetelét, ekkép mindkét férfiban gyanút keltve és lehetetlenné téve minden további hasznos eredményt.

»Amint a dolgok állanak, minden perczen, a midőn jónak látom, tudtára adhatom Romaynenek, hogy felesége Devonshireben hetekig volt Winterfield ven-

dége, holott most úgy tetteté magát, mintha előbbi házigazdáját először látná életében. Addig azonban alkalmat szolgáltatok Penrosenak, hogy egész ártatlanul, merő jelenléte által is, tágítsa a férj és nő közt keletkezett elidegenkedést.

»Ezekből, remélem, láthatja, hogy nem hanyagságból vagy bátortalanságból történik, ha egyelőre pihenni látszom.

»Egy-két nappal később ismét megjelentem Eyrecourtné ő nagysága házánál, javulásának előmenetelei után tudakozandó. Most azonban, jegyemet beküldve, kérdést tettem, elfogad-e ő nagysága.

»Meggyónjam-e gyöngeségemet? Eyrecourtné tudja mindazt, minek tudására vágyom és már két ízben kijátszotta kíváncsiságomat és kérdéseimet. E megalázó körülmények közt, papi szívós hajlamaim mintegy rákényszerítenek, hogy újból megmérkőzzem az ügyes asszonynyal.

»Felhivattam.

»A ház két salonja, az előli és hátsó, egygyé volt átalakítva. Eyrecourtné ő nagysága, kereken járó karoszékekben, gyöngéden tolatott fel s alá a szobában, komornája által; két úri ember volt jelen. — Látogatók mint én. —

»Erős pirosítók, lengő fodrok és gazdag csipkefellegek daczára igen szomorú képet nyujtott. Testi része úgy nézett ki, mint egy holt asszony, kit kifestettek és galvanizáltak, míg szellemi része, megható ellentétet képezve, ép oly élénk volt, mint valaha.

— »Ugy örvendek, hogy viszontláthatom Benwell atya, és oly hálás vagyok irántam tanusított szives részvéteért. Egészen jól vagyok már, bár az orvos nem akarja elismerni. Nem furcsa-e, hogy így kereken tolatom magamat, mint valami gyermek gyalogkocsiban? Visszatérés a kiindulási ponthoz, így nevezem ezt. Lássá, ez természetem egyik törvénye; mozognom kell. Az orvos nem engedi, hogy házon kívül járjak-keljek, hát házon belül teszem. Mathilda a dadám és én vagyok a kis baba, ki ma-holnap tán már járni is megtanul. Fáradt már Mathilda? Nem? No: hát akkor járjunk még egyet, ha jó lány akar lenni. Mozgás, örökös mozgás, ez a természet törvénye. Oh nem, édes doktor, szó sincs róla. Nem a magam esze útján tettem ezt a felfedezést. Valami tudományos kitünőség említette egy felolvasás alkalmával. A legrútabb ember volt, kit valaha láttam. Most ismét vissza Mathilda. Engedje, hogy barátainak bemutatssam, Benwell atya. A bemutatás ugyan divatját multa már, tudom, de én azon kevés nők közé tartozom, kik ellent tudnak állni a divat zsarnokoskodásának. Szeretem az embereket egymásnak bemutatni. Báró Drone János — Benwell atya. Benwell atya, Wybrow orvos úr. Oh, hogayne, hiréből már ismeri a doktort? Jellemezze-e hamarjában? Társadalmilag, személyére nézve, elragadó, — mint orvos, kiállhatatlan. Bocsássa meg szemtelenségemet, édes doktor; egészségem túláradásának egyik következménye ez. Forduljunk még egyet, Mathilda, de most kissé gyorsabban. Oh, bár csak vasúton ülnék már, mily jól esnék az a mozgás.

»Itt lélekzete elakadt. Visszahanyatlott székében és egy darabig némán legyezte magát.

»Most végre képes valék figyelmemet a két látogatóra fordítani. Báró Drone János, azt könnyű volt látni, nem állna útjában egy Eyrecourtnéval való meg-hittebb társalgásnak. Kitünő minta-képe volt a valódi angol falusi úri embernek — a kopasz fej, a barna-piros kövér arc, a hallgatási képesség kimeríthetlensége — misem hiányzott.

»De a hires orvos egészen másféle ember volt. Csak rá kelle nézнем és azonnal kárhozatnak érzém, hogy az ő jelenlétében, merő fecsegéssel kelljen időmet eltölteni.

»Mindeddig levelezésemben őszintén beismertem ha hibáztam. Most is hibáztam — elfeledtem a véletlen nagy törvényét. A szeszélyes szerencse, hosszú időköz után, ismét felém fordult és mosolyogni készült rám, még pedig ugyanazon nő közbenjárása, vagyis akaratlan segítése folytán, ki már két ízben, — legyünk őszinték — lóvá tett. Mily jutalom szives részvétemért! — Végre-
valahára annyi szuszra tett szert megint, hogy újra beszélni kezdhetett.

— »Szent Isten, milyen unalmasak! — mondá nekünk. — Mért nem mulattatják az olyan szegény foglyot, ki mint én a házhoz van kötve? Pihenjen egy kicsit Mathilda, különben legközelebb maga betegszik meg. Doktor, ez lesz utolsó orvosi látogatása?

»— Igerje meg nagyságod, hogy vigyázni fog magára és én be fogom vallani, hogy az orvosi látoga-

tásoknak végére jutottunk. Ma már csak mint barát vagyok itt.

»— Maga a legjobb ember a világon! Tegyen még egy szivességet! Hozzon egy kis életet ebbe az unalomba. Mondjon el valami érdekes történetet betegeiről. Ezek a híres doktorok János báró, úgyszólván folytonos regényben töltik életüket. Wybrow doktor rendelő-szobája olyan mint az ön gyóntató széke, Benwell atya. A legérdekesebb bűnök és gondok mondatnak el ottan s ő egyenesen bele néz a regények kohójába. Mi volt a mindennapi élet utolsó regénye, mely felkérte önt, hogy orvosi kezelés alá vegye? Nem vágyunk neveket és helyeket tudni — jó gyermekek vagyunk; csak szép mesét akarunk hallani.

»Wybrow orvos mosolyogva nézett rám.

»— Lehetetlen a hölgyekkel megértetni, — mondá, — hogy a magunk nemében, mi is afféle gyóntató atyák vagyunk. Az orvos első kötelessége asszonyom —

»— A beteg gyógyítása, természetesen, — vágott szavába Eyrecourtné leghetykébb modorával.

»Az orvos komolyan felelt.

— »Nem a. Ez csak második kötelessége. Első kötelességünk mindenek felett az, betegeink bizalmát megbecsülni. Mindazonáltal, — folytatá kedélyesebb hangon, — esetleg ma épen oly beteget láttam, és oly körülmények közt, miknek felemlítését, hivatásom becsülete nem tiltja. Nem tudom, asszonyom, vajon a történet színhelye kellemes lesz-e önnek, miután az nem más, mint egy tébolyda.

»Eyrecourtné kaczer kis sikoltást hallatott és tettetett indulatossággal fenyegette meg az orvost, legyezőjével.

— Semmi szörnyüéseket! — kiáltá. — A tébolyda merő gondolata már irtózáttal tölt el. Oh pfui, pfui! nem hallgatok magára — nem is nézek magára. — Határozottan tiltakozom ellene hogy valómból ki forgasson ijesztő történeteivel. Mathilda! Tolj el a szoba tulsó oldalára. Élénk képzeletem mindig életem átka volt. Biztositom, hogy tényleg é r z e m a tébolyda undorító szagát. Egyenesen az ablak felé tartson Mathilda, a virágok közé kell temetnem orromat.

— »Erre János báró végre a beleszólásra érzé inditva magát. Beszéde tisztán csak mondat kezdetekből állt, miket egy néma mosolylyal fejezett be.

— Szavamra, mondom. Hogyan, orvos ur? A maga tapasztalásával bíró ember! Tébolydabeli irtózatok! Ily gyenge egészségü hölgy. Nem, valóban. Becsületemre mondom, nem értem. Valami vigat, oh, igen. De ily tárgy — Isten ments.

»Felállt hogy búcsúzzék. Wybrow orvos szeliden visszatartá.

— »Okom volt rá báró úr, — szólt — de nem fogom szükségtelen magyarázatokkal zaklatni. Van egy, előttem ismeretlen egyén, kit megszeretnék találni. Ön sokat jár társaságba, ha Londonban van; szabad-e kérdenem, nem találkozott-e esetleg egy Winterfield nevü úri emberrel?

»Az önuralmat mindeddig jellemem egyik legki-

válóbb vonásainak tekintetem. Ezentúl sokkal alázatosabb leszek.

»Midőn meghallám e nevet, a váratlan meglepetés annyira erőt vett rajtam, hogy áruló arczkifejezéssel ültem Wybrow orvos előtt, mint olyan ember, ki felelni tudna kérdésére.

»Ezalatt János báró szépen fontolóra vette a dolgot s tisztába jött magával az iránt, hogy soha sem hallott ily nevű emberről. Miután szokott ékesszóló módjával a fennforgó kérdésre nézve tudatlanságának kifejezést adott volna, elpályázott a másik szoba ablak fölkéjébe, és ott komoly érdeklődéssel szemlélte Eyrecourtné ő nagyságát, virágokba temetett orrával.

»Az orvos hozzám fordult.

»— Csalódom-e Benwell atya, ha úgy vélem, mikép kérdésemmel jobb helyen járnék önnel?

»Elismertem, hogy valóban ösmerek egy Winterfield nevezetű úri embert.

»Wybrow orvos azonnal felállt.

»— Van-e pár percznyi ideje? — kérdé. — Szükségtelen mondanom, hogy teljesen az orvos rendelkezésére bocsájtottam magamat.

»— Házam itt van a szomszédban és kocsim a kapu előtt áll, — folytatá. — Ha hajlandó volna tisztelt barátnőnktől, Eyrecourtnétől elbucúzni, oly dolgot mondhatnék önnek, mit, úgy hiszem, tudnia kellene.

»Rögtön búcsút vettünk Eyrecourtné ő nagyságától — ki orrának színéből egy keveset virágain felejtett,

— bátoritólág megveregette karomat legyezőjével, s azt mondta az orvosnak, hogy meg lesz bocsájtva neki, ha megigéri »hogy soha többet, sem teszi« — és öt perczel később Wybrow orvos rendelő termében talál-
tam magamat.

»Óráam int, hogy a mai póstával nem fejezhetem már be leveletem. Fogadja tehát szívesen a mit eddig irtam; bizton számíthat rá, hogy tudósításom folytatása egy két nap múlva kezeihez fog jutni.

* * *

»Az orvos igen óvatosan kezdte beszédét.

— »A Winterfield név, — szolt, — nem igen közönséges név, az igaz. Azonban mégsem lesz hiba, Benwell atya, ha nyomára igyekeziunk jutni, vajjon az ön Winterfieldje csakugyan az általam keresett ember-é. Csak névről ismeri-é, vagy régibb barátja?

»Természetesen azt feleltem, hogy régibb barátja vagyok.

»Wybrow orvos folytató:

— »Mégfog-é bocsájtani, — kérdé, — ha egy indiskrét kérdéssel állok elő. Ha ismerni fogja a körülményeket, meg vagyok győződve róla, hogy meg fog érteni és egyuttal ki is menti jelenlegi eljárásomat. Van-é tudomása valamely — hogyis nevezzem hamarjában, — valamely regényes eseményről Winterfield multjában?

»Most az egyszer, — érezvén, hogy csakugyan közeledem a titok kulcsához, — valóban gondom volt rá, hogy arczom valahogy el ne áruljon. Nyugodtan feleltem

tehát: Tudtommal Winterfield múltjában van egy regényes esemény, mit titkolni szeret. — Itt ügyesen elhallgattam, oly arczkifejezést negélyezve, mintha mindent tudnék.

»Az orvos nem kívánt ennél többet hallani.

— »Leginkább csak arra nézve óhajtottam biztosítva lenni, hogy jó helyen járok, ha önnel közlöm a dolgot. Már most megmondhatom, hogy semmi személyes érdek nem vezet Winterfield úr felkeresésében: egyszerűen egy régi barátom képviselőjeképen lépek fel. Ő a hampsteadi magántébolyda tulajdonosa — egy kitünő ember, kinek integritása kétséget sem szenved — különben nem lehetne barátom. Nemde, érti, mért mondom ezt?

»Tudvalevőleg, a magántébolydák tulajdonosai mai napság igen meggyanusított emberek s főkép Angliában általános bizalmatlanság tárgyai. Azonnal megértettem hová céloz az orvos.

»Rögtön folytatá :

— »Tegnap este barátom meglátogatott s többek közt azt mondá, hogy igen különös betege van, oly rendkívüli eset, mely bizonyára engem is érdekelne. Az egyén, kire célzott, egy franczia fiú, kinek szellemi tehetségei gyermek-kora óta hiányosan fejlődtek. A baj, körülbelül tizennégy éves korában, nagy ijedelem következtében komoly fordulatot vett. Midőn a tébolydába hozatott, nem volt hülye és nem is volt veszélyesen tébolyult; hogy egészen érthetően magyarázzam az esetet, hiányos értelmiségnek fogom elnevezni, mely olykor káros és

meggondolatlan tettekben és apró tolvajlásokban nyilvánult, de soha sem tört ki még határozott örültségi rohamba. Barátom kiválóan érdeklődött a fiatal gyerek iránt, megnyerte bizalmát a jóság és szeretet bizonyítékai által és annyira megedzette testi egészségét, hogy szellemi felgyógyulását is remélni kezdte, midőn oly baleset adta elő magát, mely a szép reménynek egész légvárát romba döntötte. A szegény teremtés lázbeteg lett s a láz csakhamar hagymázzá fejlődött. Mindedig még mitsem mondtam, mi önt érdekelhetné; de most végre különös ponthoz jutottam. A hagymáz azon stádiumában, a midőn egészséges elméjű embereknél rendszerint delirium szokott beállani, ez a bolond francia fiu tökéletesen okos és józan lett!

»E képtelen szavak hallatára oly kétkedőleg néztem a beszélőre, hogy Wybrow orvos azonnal megértette tekintetemből kiolvasható hitetlenségemet s elmosolyodott.

— »Én is épen ezt gondoltam, midőn először hallottam a dologról, — szólt. — Barátomat ez nem lepte meg, sem pedig sértve nem érezte magát. Miután meghítt volna, hogy látogassam meg betegét s ítéljek magam az esetről, az 1879-diki *Cornhill Magazine* aprilisi számára figyelmeztetett, melynek egy érdekes czikke: »A testi betegség mint szellemi inger« szinte ily esetekkel foglalkozik, s bár a cikk névtelenül jelent meg, a vállalat kitünő hire jól áll a munka megbízhatóságáról. Mindez annyira hatott rám, hogy személyesen átmentem Hamsteadbe és megvizsgáltam az esetet.

»És meggyőződött a mondottak igazságáról? —
kérdém. .

— »Teljesen. Midőn tegnap mnglátogattam, a szegény fiú ép oly józan volt, mint én vagy ön. Azonban ebben az esetben még egy újjabb vonással is találkoztam, mely az imént említett cikkben nem fordul elő. Úgy látszik, az ifju teljesen elvesztette emlékező tehetségét — semmire sem emlékszik multjából s csak azon naptól fogva, hogy a láz jelentkezett, tud valamit önmagáról s környezetéről.

»Ez kellemetlen hír volt reám nézve; megcsalódtam. Már valami nagy eredményre vártam, mely a fiú vallomásának lett volna következménye.

. »De hát egészen jó lelkiismerettel nevezhetik-e józannak, ha elvesztette emlékező tehetségét? — kérdém habozva.

»— Ebben az esetben szükségtelen e kérdést vitatnunk, — felelé az orvos. — A fiú hézagos emlékezete csak multjára vonatkozik — t. i. csakis azon időre, a midőn értelme meg volt zavarodva. A rendkívüli józanság alatt, mely most jelentkezett nála, először veszi szabad hasznát szellemi tehetségeinek, és a meny nyire én megitélhettem, egynek sincs hijjával. Új emlékező tehetsége, — ha ugyan így nevezhetem, — hiven megőrzi mindennek tudatát, mi betegsége óta körülötte és vele történt. Képzelmehi, mennyire érdekel e phénomenális agy-kór-eset s nem fog csodálkozni rajta, hogy holnap délután, legszükségesebb orvosi teendőim befejeztével, ismét visszatérek Hampsteadbe. Azonban joga-

san csodálkozhatik azon, hogy minek fárasztom önt oly részletekkel, melyek tisztán csak orvos előtt birhatnak érdekekkel.

»Tán csak nem akart felkérni, hogy kísérem el a tébolydába? — Egészen röviden feleltem tehát, hogy az ilyen esetek minden tudományos ember előtt érdekesek. — Azonban, ha üteremet e perczben megtapintotta volna, bizonyosan megrémül, azon hitben, hogy én is lázbetegnek készülök.

»Legyen elkészülve még egy másik meglepetésre is, — szólt Wybrow tovább. — Valamely érthetetlen esemény, vagy esemény-lánczolat folytán, Winterfield úr összeköttetésben áll ama káros tettekkel, vagy fondorlatokkal, miket a franczia fiú véghezvitt, mielőtt barátom felügyelete alá került. Legalább ez a magyarázat egyedüli módja, melylyel számot adhatunk egy levélboritékról, mit a gyerek mellényének béllésébe bevarrva találtunk, s mely minden lakezim nélkül, tisztán csak Winterfield úrnak van ezimezve.

«Képzelheti, milyen hatást tettek rám e szavak.

» — És most, — szólt az orvos, — érteni fogja azt is, mért fordúltam önhöz oly sajátságos kérdésekkel. Barátom és én is, mindketten sokat dolgozó emberek vagyunk. Igen keveset járunk »a világba«, — a mint a szentesített phrázis mondja; és sem ő, sem én, soha nem hallottuk a Winterfield nevet. Minthogy betegeim nagy része olyanokból áll, kik különösen e téren mozognak, feltettem magamban, hogy kérdezősködni fogok, ekkép tán módot találva arra is, hogy a Win-

terföldnek szóló levelet, ha lehetséges, a kellő kezekbe juttassam. Ön hallotta, mikép fogadta Eyrecourtné a tébolyda említését, holott ő bizonyosan szintén segítségemre lehetett volna ez ügyben. Azt is látta, hogy kihoztam sodrából János bárót. Rendkívüli szerencsének tartom tehát, Benwell atya, hogy épen önnel találkozhattam. El akar-e kísélni holnap a tébolydába? És nem tetézné-e szivességét az által is, hogy Winterfield urat is magával hozza?

»Ez utóbbi kívánságnak nem tehettem eleget — valóban nem állt hatalmamban eleget tenni, — miután Winterfield ép az nap reggel hagyta el Londont, Párisba menendő. Még ottani lakezimét sem tudatta velem.«
 »Jó; akkor hát önnek kell képviselnie barátját, — mondá Wybrow. — Az idő kérdése ez esetben igen fontos. Lesz-e oly szives, holnap délutáni öt órakor itt beszólni?

— Én, képzelhetőleg, pontosan betartottam az órát. — Együtt indultunk el a tébolyda felé.

»Nem szükséges, hogy részletesen elmondjam önnek, mi mindennek voltam szemtanuja Wybrow orvos közbenjárása következtében, a franczia fiú beteg ágya mellett. Ott feküdt, a hagymáz legerősebb rohamában, időközönként a legjózanabb kérdéseket téve a neki nyújtott gyógyszereket illetőleg és tökéletesen megértve a feleleteket. Csak akkor vettem észre rajta ingerültséget, ha felszólítottuk, emlékezzék vissza a betegsége előtti időre, s ekkor francziául és indulatosan felelé:

— »Nem tudok emlékezni.

»De mindennél sokkal érdekesebbet akarok önnel tudatni, olyat, mi teljes, osztatlan figyelmet érdemel. A boriték és tartalma: Nagys. Winterfield Bernát úrnak czimezve, birtokomban van. A keresztnév, kellőleg azonosítván czimzettet az általam ismert Winterfield-el, a levél gondviselésemre bízott.

»A körülmények, melyek e levél felfedezésére vezettek, a tébolyda tulajdonosa által mondattak el nekem.

»Midőn a fiu a házhoz hozatott, két franczia hölgy (anyja és nővére) kíséretében jött és azok felemlíték tapasztalataikat a beteggel, különös súlyt fektetve kóborlási hajlamára, mely olykor hónapszámra távol tartá hazulról, valamint mellényének furcsa őrizését is, midőn az utolsó alkalommal vándorlásából visszatért.

»Első éjjel a tébolydában nagyon izgatott lett, midőn idegen helyen találta magát. Álomitallal kelle őt megnyugtanni. Lefekvéskor, szándékosan nem akadályozták meg benne, hogy az anyja által érintett módon szokása szerint párnája alá rejtse mellényét.

»Midőn az álomital megtette hatását, az ápoló, minden nehézség nélkül elvette tőle a féltékenyen elrejtett tárgyat, a ház urának kötelessége lévén arról meggyőződni, hogy semmi olyas nem rejtetik el a betegek által, mi gonosz czélokra volna fordítható. A pecsét mely a boritékot összetartotta volt, a vizsgálat alkalmával már feltörve találtatott.

— »Én magam nem törtem volna fel a pecsétet, — jegyzé meg a tébolyda tulajdonosa. — De az eset természetét tekintve, kötelességemnek tartottam a tar-

talom megvizsgálását. Winterfield ur oly magánügyeire vonatkoznak e papirok, melyekben ő mélyen érdekelve van és ezeknek régóta már kezei között kellett volna lenniök. Nem szükséges mondanom, hogy kötelezve érzem magamat az olvasottak titokban tartására, úgy mintha azok soha tudomásomra nem jutottak volna. Egy hasonló boriték, tiszta papiros tartalommal helyeztetett a fiu mellényébe, hogy szokott helyén találja, a midőn felébred. Az eredeti boriték pedig, tartalmával együtt (s a körülmények hűséges leírásával, mit assistensem s én magam aláirtunk,) egy második boritékba tétetett és saját pecséttemmel láttatott el. Minden lehető megtettem, hogy Winterfield Bernát urat kikutassam. Úgy látszik, nem él Londonban. Legalább a czimtárakban nem valék képes meglelni. Azon angol urnak is irtam, elmondva a történetet, kinek rendes tudósításokkal tartozom a fiu egészségéről. Ő sem tudott rajtam segíteni. Egy második levelemnek, mit a fiu rokonaihoz, a franczia hölgyekhez irtam, hasonló eredménye volt. S most már őszintén megvallom, hogy boldog volnék, ha valami becsületes úton végkép felszabadulhatnék e komoly felelősség terhe alúl.

»Mindez a fiú jelenlétében mondatott. Ott feküdt ágyában s úgy hallgatta, mintha valaki másnak a történetét beszélnék el. Nem birtam ellentállni a hasztalan kíváncsiságnak s kikérdeztem.

»Nem beszélvén francziáúl, bár folyékonyan olvasom e nyelvet, — felkértem Wybrow orvost és barátját, hogy szerepeljenek mint tolmácsaim.

»De kérdéseim teljesen eredménytelenek maradtak. A fiú ép oly keveset tudott e levélről mint én.

»Ne feledje el, hogy nem létezik képzelhető ok, a miért e fiúnak érdekében állana bennünket megcsalni. Midőn azt mondtam tehát:

»Talán lopta a levelet?« — egészen nyugodtan felelé:

»— Valószínűleg. Azt mondják itt nekem, hogy örült voltam; én magam nem emlékszem rá; de örült emberek furcsa dolgokat követnek el, azt tudom.

»Még egy kísérletet tettem:

»Vagy tán azért vette el, hogy bajt okozzon valakinek?

»— Igen.

»És feltörte a pecsétet és megnézte a papirokat?

»— Meglehet.

»És aztán elrejtette és megőrizte azon hitben, hogy tán hasznát veheti valamikor? Vagy talán szégyelte tettét és visszaakarta adni a lopott jószágot, ha egyszer alkalmat rátalálna?

»Az úr azt legjobban fogja tudni!

»Hasonló eredményt értünk el, midőn nyomára igyekeztünk jutni, hol volt hazulról való távolléte alatt, és miféle emberek viselték gondját a kóbor fiúnak.

»Egészen új dolog volt előtte, hogy egyáltalán távol volt. Látható érdekeltséggel tudakolta tőlünk, hol, hová vándorolt, kinél volt, meddig maradt távol, és miféle embereket látott ezalatt!

»Igy végződtek utolsó kísérleteink, hogy világos-

ságot hozzunk e megmagyarázhatatlan esetbe. Utóljára azon kérdéshez jutottunk: mi módon juttassuk el e fontos iratokat lehető legkevesebb idővesztéssel Winterfield úr kezeibe.

»Természetesen felemlítettem jelenlegi távollétét s azt is, hogy párisi lakeziméről tudomásom nincs.

— »Winterfield úr elutazása előtt légyottot adott nekem, megjelölve, mikor keressem fel londoni szállodájában, — mondám. — Valószínűleg én leszek első ismerőse, ki Párisból való visszatértekor látni fogja. Ha rám akarja bízni lepecsételt csomagát, a sajátságos körülmények érdekében, jogérvényes vevényt állítok ki róla Wybrow orvos jelenlétében, és bárminü írott ígéretet vagy bizonyítékot mellékelek, kivánságára, hogy én csak mint Winterfield úr helyettesítője és barátja szerepeltem itt. Vagy tán jobban szeretné, ha még egyéb bizonyítékokra is hivatkozhatnék?

»Az intézet tulajdonosa igen udvariasan felelt.

— »Dr. Wybrow barátja nem szorult bizonyítékokra, — viszonzá.

»Bocsánat, — folytatám makacsúl, — csak tegnap óta van szerencsém Wybrow orvos urat ösmerni. Engedje, hogy Lord Loringhoz utasítsam, ki régen ösmerni már mint vallási tanácsadóját és barátját.

»Ez az utóbbi magyarázat döntött. Megirtam a szükséges biztosítékokat és jelenleg a kérdéses iratok itt feküsznek előttem — alig bírom elhinni magam is, hogy kezeim közt van végre a titok kulcsa, — mert hogy e lapok azt tartalmazzák, arról meg vagyok győződve.

»Ön emlékezni fog még, mikép bontattak fel és nyomattak rá ismét a pecsétek a római pósta-hivatalban a forradalmi időkben, midőn mindketten még fiatal emberek voltunk? Az akkor szerzett tudomány segítségével, a rendkívüli események, melyek egykor Winterfield urat és Eyrecourt kisasszonyt egymáshoz fűzték, végre felfedezve, nyíltan állnak szemeim előtt.

»A fontos iratok hűségesebb másolata birtokunkban van, és az eredetiek, a tébolyda tulajdonos illetetlen pecsétével ellátva, úgy fekszenek itt, mintha soha kéz nem érintette volna azokat és mi sem történt volna velök.

»Nem kísérlem meg mentségemet. Mint én, ön is ösmeri vezető jeligénket:

»A cél szentesíti az eszközt.

»Nincs szándékomban elhamarkodni a nyert tudósítások használatát. Az első és legfontosabb jelenleg az, hogy Penrosnak kellő alkalom és idő szolgáltatassék Romayne teljes kitérítéséhez. Addig is, a fontos iratok másolatai, a Főtisztelendő Atyák rendelkezésére állanak.

»E czélből ide zárom azokat.

A lopott iratok.

ELSŐ SZÁM:

Winterfield Emma, Winterfield Bernáthoz.

4. Belhaven.

»Mikép czimezzelek? Édes Bernát? vagy tisztelt uram? De hisz ez egyre megy. Életem kevés jó tet-

teit egygyel meg akarom toldani és a meghitt vagy illem-szabály szerinti hang mitsem nyomhat már oly nő előtt, ki halálos ágyán iratja e sorokat.

»Igen, újra baleset ért. Rövid idővel elválásunk után, úgy hiszem, hallottál a szörnyü esésről a circusban, mely koponyámat bezúzta? Ez alkalommal egy sebészi műtét és egy darabka ezüst, mely a csontot helyettesíté, helyreállított megint. Most ez egyszer a ló rúgott meg az istállóban és valami benső szakadás a következménye. Jóllehet már holnap halok meg, vagy jövő hétig is megélhetek. Akárhogy lesz, az orvos bevalotta nekem, hogy időm elérkezett.

»Egyre figyelj! Az iszákosság — e nyomorult bűn, mely szerelmedtől megrabolt és házadból száműzött — az iszákosság nem volt okozója ez utolsó balesetnek. Épen egy nappal mielőtt sorsom utólért, megfogadtam ünnepélyesen, hogy lemondok róla, még pedig az idevaló jó rektor, Fennick tisztelendő ur előtt. Ő az, ki rávett e vallomásra s ki ágyamnál ülve, papírra teszi.

»Emlékszel, mennyire gyűlöltem azelőtt a fekete csuhát; még a pap nevéől is irtóztam — s midőn tréfálódzva felajánlottad, hogy kedvemért a jegyző előtt is nőül veszesz, nem szavadnál fogtalak-e, komolyan véve az ajánlatot?

»Mi szegény circusnők és akrobaták a papokat csak legkegyetlenebb ellenségeinknek ismerjük, — kik befolyásukat arra használják, hogy az embereket tőlünk távol tartsák, s bennünket megfoszszanak kenyerünkötől.

Ha fiatalabb koromban találkoztam volna Fenniek tisztelendő úrral, mennyire más nő válhatott volna belőlem.

»De az ilyen megbánás most már hiábavaló és hasztalan! Őszintén fájjalom, Bernát, hogy annyit vétettem ellened s bűnbánó szívvvel kérek bocsánatot tőled mindazon rosszakért, a miket szereztem.

»Azt legalább el kell ismerned, ha mindjárt dicséretemre válik is, hogy részeges feleséged tudta és érezte, hogy méltatlan reád. Nem is fogadtam el az évi járulékot, mit saját jószántadból utalványoztál. Megbecsültem nevedet. Elválásunk idejétől számítva hét évig folytattam lovarnő pályámat és sohasem vetődtem utadba. Csak egyet nem tudtam — nem tudtalak feledni! Ha szerencsétlen szépségem elvette józanságodat, — én, részemről, egész odaadással szerettelek. Az előkelő úri ember, ki mindent feláldozott értem, több volt szemeimben, mint közönséges halandó: — a legmagasabb eszmény — de nem! Nem akarom bántani a jó embert, ki ezt írja, annak leírása által, mi voltál nekem. Azonfelül, mit is törődöl most már véleményemmel, érzelmeimmel?

»Ha csak beérted volna vele, hogy úgy maradj, a hogy elhagytalak — vagy ha nem láttam volna, hogy Eyrecourt kisasszonynak udvarolsz, midőn azt hívéd, hogy a halál felszabadított tőlem, akkor tán megélhettem és megis haltam volna, nem bántva téged mással, azon egy nagy bűnön kívül, mit rajtad elkövettem, mikor beleegyeztem, hogy feleséged legyek.

»De értésemre jutott, hogy udvarolsz — nem tartozik ide, mikép tudtam meg. Cirkusunk azon időben

Devonshireben volt — féltékeny dühöm örültté tett és egy gonosz vén udvarlóm lévén, — ki elég idős volt, hogy apám lehessen — értésére adtam, hogy kegyemhez csak úgy juthat, ha alkalmat nyújt, hogy megboszúlhassam magamat azon nön, ki helyemet akarja elfoglalni. Szüntelenül költött, hogy folytonosan kémei által követtessen, itthon ép úgy mint külföldön; halálom hamis hírét a lapokban körözteté hogy annál biztosabban lépre kerítsen; kijátszotta ügyvédek kutatásait, midőn halálom elvitázhatatlan bizonyítékait keresték és — végre, mint utolsó — (és azon gonosz időben, szemeimben le g f ő b b szolgálata képen,) elvitt Brüsszelbe s az angol egyház ajtajában foglaltatott velem, helyet — úgy, hogy törvényes feleséged, jogérvényes házassági bizonyítványával kezében, volt az első lény kivel találkoztál, midőn a hamis Winterfieldnét vezetve karodon, az oltártól távoztál, hogy a menyegzői reggelihez siess.

»Szégyenemre, bűnbánólag bevallom: diadalmaszkodtam a bajban, mit előidéztem!

»De megérdemeltem a szenvedést, és keservesen bünhődtem, midőn megtudtam, hogy Eyrecourt kisaszony anyja és két barátja, elvették őt tőled — saját teljes beleegyezésével — ott, nyomban, az egyház ajtajában és vissza adták őt a társadalomnak, annélkül hogy legkisebb folt maradt volna hirnevén. Mikép titkoltatott el a brüsseli házasság oly teljesen, azt soha sem tudtam kipuhatolni s midőn a titok felfedezésével fenyegettem őket, egy ügyvédtől levelet kaptam, melyben azt tanácsolta nekem, hogy saját érdekemben tartsam a számat.

Azóta, az itteni jó rektor megmagyarázta nekem, hogy a házasság jogérvényesen semmisnek jelentettetett ki, s hogy a körülmények t é g e d Angolhon minden bírāja előtt felmentenek. Most már teljesen értem, mikép titkolhatja el az előkelő és gazdag mindazt, mi a szegényt nyilvánosan pelengérre állítja.

»Még egy kötelességet kell teljesítenem s ez az utolsó.

»Ünnepélyesen, halálágyomon kijelentem, hogy tiszta indokból és halálomról meggyőződésed tudatával jártál el Eyrecourt kisasszony irányában. Nem csak én vétettem ellened kegyetlenül, de nyomorúlt, alávaló módon bántottak Eyrecourték is, valamint azon uraságok, kik még fel is bátorították őket, hogy téged gazembernek nyilvánítsanak, ki szívtelen és szemtelen csalás segélyével akart czéljához jutni.

»Szent meggyőződésem, hogy ezen emberek még többet is tettek volna, mint azt, hogy félremagyarázták nemes és becsületes megadásodat azon körülményekkel szemben, melyekbe helyeztelek. Tán kétnejiiségért még fel is adtak volna, ha szert tehettek volna rám, hogy ellened fellépjek.

»Vigasztalásomra szolgál, ha meggondolom, hogy igen csekély mérvben bár, de enyhíteni igyekeztem hibámat. Ama naptól fogva egész máig, távol tartottam magamat az ő útjoktól, valamint a tiédől is.

»Azt mondják nekem, halálom kétségbevonhatatlan bizonyítékaival tartozom neked.

»Mikor az orvos halotti bizonyítványomat meg-

irandja, fel fogja emliteni ama jelt, mely által azonosítható-leszek — (ha e sorok kezeidbe jutnak, a mint remélem,) a halálom és temetésem napja közötti idő alatt. A rektor, ki e levelet lepecsételendi, a mint az utolsó lehellet elhagyta ajkamat, mindent meg fog tenni, hogy azonosságom kideríthető legyen, valamint házi-asszonyom is szívesen felel majd minden kérdésre, mit hozzá intézni, szükségesnek fogsz látni.

»Most végre, nyugodt lehetsz — biztosítalak, hogy szabad léssz. Ha el leszek temetve és névtelen siromat a kis temetőben kijelölik neked — ismerem jó szivedet Bernát, s azon szent meggyőződéssel halok meg, — hogy megbocsájtasz nekem.

»Még egy dolog volt, mit kérni akartam tőled, egy szegény teremtest illetőleg, ki e perczen itt van velem e szobában. De oh, olyan fáradt vagyok! Fennick úr majd megmondja mi volt. Valamikor, tán ha elvettél valamely finom hölgyet, ki méltó hozzád — jussak én is eszedbe, és mondd el magadban: sok rossz, de némi jó is volt szegény Emmában! Isten veled!

MÁSODIK SZÁM.

Fennick Károly tisztelendő úr, Winterfield Bernáthoz.

»A p a p l a k. B e l h a v e n.

»Tisztelt uram! — Szomorú kötelességemmé vált önt arról értesíteni, hogy Winterfield Emma asszony, ma reggeli öt óra előtt meghalt. Nem fogom magyarázni a

megindító levelet, melyet önhöz intézett. Őszinte hitem, hogy a Mindenható elfogadta a szegény bűnös bűnbánó vezeklését. Megtört és a jóra áhítozó lelke eddig már a megkegyelmezettek közt van ama jobb világban — a siron túl.

»A megboldogult utolsó kívánságához képest, hogy ön még láthassa a halálban, a koporsó lehetőleg későn fog csak bezáratni. Az orvos, ki végbetegségében gyógyította, bizonyítványának másolatát átadta s ezt ide csatolom. Ebből látni fogja, hogy a személy azonosság meg van állapítva egy kis ezüst lap által, mely a koponya jobboldalának egy hiányzó csont részletét helyettesíti.

»Szükségtelen még újból megjegyezmem, hogy minden felvilágosítás melylyel szolgálhatok, szívesen áll rendelkezésére.

»A szegény lélek még egy kérelmét emliti levelében. Kifejezést adok tehát én ezen utolsó kívánságának, mit kimerültsége következtében képtelen volt saját szavaiban előadni.

»Mig a szomszéd grófságban a cirkuselőadások folytak, egy nyilván elmezavarban szenvedő kóbor gyerek rajta kaptatott, a mint a sátor alá igyekezett bújni, hogy megnézze, mi történik ott. Nem tudott magáról érthetően számot adni.

A megboldogult Winterfieldné, ki, amint hallám, fiatal éveit Franciaországban töltötte, felfedezte, hogy a fiú francia és boldogabb időkre való kedves visszaemlékezések nyomán, érdeklődni kezdett a szerencsétlen

teremtés iránt, kinek azon naptól fogva egész halála órájáig gondját viselte, és a fiú hálásan látszott csatlakozni hozzá.

»Azt mondom: »l á t s o t t csatlakozni hozzá,« mert a legyőzhetetlen tartózkodás mit tanusít, ha nem csalódom, kórállapotának egyik sajátsága. Még jóltevő-nője sem bírta soha rávenni, hogy bizalmassá váljék iránta. Máskülömben azonban, befolyása a fiura igen üdvös volt, a mennyiben gonosz hajlamait, melyek időnkint mutatkoztak, meggátolta. Jóltevőjének halála még fokozta a fiúnak az imént említett tartózkodását. Mogorva és izgatott lett és a jó házgondnoknő, ki oly odaadással ápolta az elhúnytát, nem is titkolja, hogy fél a fiút még tovább is házánál tartani. A mig öntől hirt veszek, a paplakban fog elhelyeztetni a cselédek felügyelete alatt.

»Úgy hiszem, eddig már sejti, mily kérelmet kívánt intézni önhöz a megboldogúlt, néhány órával halála előtt. Azt remélte, hogy tán lesz oly kegyes, e hazátlan, gyámoltalan teremtest kellő orvosi felügyelet alá adni. Ha a kegyed támogatása elmarad, nem marad más hátra, minthogy e város dologházába adjam, honnét valószínűleg az állami tébolydába fog áthelyeztetni.

»Tudósításomat befejezve, vagyok, tisztelt uram, alázatos szolgája,

»F e n n i c k K á r o l y.«

U. i. — Félek, hogy levelem és a hozzá csatolt melléklet csak némi halasztás után fog kezeihez jutni.

»Tegnap este, hazaérkeztemkor eszembe jutott, hogy Winterfieldné asszony nem említette lakczimét. Egyedüli mentségem e megbocsájthatatlan feledékenyséért azon rendkívüli meghatottság és részvét, mely erőt vett rajtam, a mig ágya mellett irtam. — Azonnal visszatértem ugyan hozzá, hogy hibámat jóvá tegyem, de alva találván a beteget, nem mertem felköltetni; ma reggel pedig, midőn betegágyához siettem — már kiszenvedett. Levelében, Devonshirere czéloz, mi azon feltevésre indit, hogy tán azon grófságban vannak birtokai s ha nem csalódom, úgy beszélt önről, mint előkelő és vagyonos emberről.

»Miután a londoni czimtárban nem leltem meg nevét, az itteni városi könyvtárban fel fogom keresni a Devon grófság monographiáját, remélve, hogy az tartózkodási helyének felfedezését elősegitendi.

»Engedje, hogy saját megnyugtatóására, hozzá tegyem, mikép rajtam kívül senki sem fogja olvasni e sorokat. Biztonság kedvéért azonnal lepecsételem e levelet és ráírom a boritékra nevét.«

* * *

Benvell atya jegyzete.

»Mikép jutott a fiú a lepecsételt csomaghoz, ezt valószínűleg soha sem fogjuk megtudni. A vallomás említése szerint a szobában volt, mig a rektor a haldokló nő vallomását papirra tette. Másnap, tán Fennick urat saját levelének megírásával látta elfoglalva és hülye agyában a két levél összetartozása tán parancsoló

gondolattá vált. Annyit biztosan tudunk, hogy valami módon kétségtelenül megszökött a paplaktól, még pedig az iratok elsajátítása után és ép oly bizonyos, hogy sértetlenül visszatért Londonba, anyjához és nővéréhez.

»Azon tudósításokkal, miknek jelenleg birtokában vagyok, a kilátás ismét annyira tisztult, a mint azt csak óhajtani lehet. Romaine elválása nejétől és végrendeletének megmásítása az Egyház érdekében, most már tisztán csak idő kérdése látszik lenni.

(Vége a második könyvnek.)

(Vége az első kötetnek.)

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

